

STATISTISCHES AMT
DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN

OFFICE STATISTIQUE
DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES

SOZIALSTATISTIK

STATISTIQUES
SOCIALES

STATISTICHE
SOCIALI

SOCIALE
STATISTIEK

SOCIAL STATISTICS

Salari CECA

Lonen EGKS

1964

1966 - N° 2

ISTITUTO STATISTICO
DELLE COMUNITÀ EUROPEE

BUREAU VOOR DE STATISTIEK
DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

**STATISTISCHES AMT
DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN**

Anschriften

Brüssel, Avenue de la Joyeuse Entrée, 23-25 — Tel. 35 80 40

Luxemburg, Hotel Staar — Tel. 4 08 41

**OFFICE STATISTIQUE
DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES**

Adresses

Bruxelles, 23-25, avenue de la Joyeuse Entrée — tél. 35 80 40

Luxembourg, Hôtel Staar — Tél. 4 08 41

**ISTITUTO STATISTICO
DELLE COMUNITÀ EUROPEE**

Indirizzi

Bruxelles, 23-25, avenue de la Joyeuse Entrée — tel. 35 80 40

Lussemburgo, Hotel Staar — tel. 4 08 41

**BUREAU VOOR DE STATISTIEK
DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN**

Adressen

Brussel, Blijde Inkomstlaan 23-25 — tel. 35 80 40

Luxemburg, Hotel Staar — tel. 4 08 41

**STATISTICAL OFFICE
OF THE EUROPEAN COMMUNITIES**

Addresses

Brussels, 23-25, avenue de la Joyeuse Entrée. Tel. 35 80 40

Luxembourg, Hotel Staar. Tel. 4 08 41

STATISTICHE SOCIALI
SOCIALE STATISTIEK

SALARI CECA - 1964

**Il costo della manodopera ed il reddito degli operai
nelle industrie della CECA**

Anno 1964 ed evoluzione 1954-1964

LONEN EGKS - 1964

**Arbeidskosten en inkomens van de arbeiders
in de industrieën van de EGKS**

Jaar 1964 en ontwikkeling van 1954 t/m 1964

Inhaltswiedergabe nur mit Quellennachweis
gestattet

La reproduction des données est subordonnée
à l'indication de la source

La riproduzione del contenuto è subordinata
alla citazione della fonte

Het overnemen van gegevens is toegestaan
mits duidelijke bronvermelding

Reproduction of the contents of this publication
is subject to acknowledgement of the source

PREFAZIONE

Il presente volume si aggiunge alla lunga serie di pubblicazioni relative ai risultati delle indagini sulle retribuzioni nelle industrie della C.E.C.A., effettuate, ogni anno, dall'Istituzione del Mercato comune del carbone e dell'acciaio.

I risultati dell'ultima indagine, relativa all'anno 1964, si sono arricchiti di nuovi elementi che permettono di estendere lo studio degli oneri salariali — limitato in precedenza ai soli operai — al complesso del personale dipendente delle imprese.

Il piano di presentazione dei risultati è stato quindi ampliato rispetto agli anni precedenti; nessuna variazione sostanziale è stata comunque apportata alla parte relativa agli operai, al fine di assicurare la continuità di serie statistiche che coprono ormai un periodo di oltre dieci anni.

Ci si è limitati ad aggiungere un capitolo nel quale gli oneri salariali vengono comparati tenendo conto non soltanto delle spese relative agli operai, ma anche di quelle sostenute per tutte le altre categorie del personale dipendente raggruppato, nel presente studio, sotto la denominazione di « lavoratori non manuali ».

Questa estensione dell'indagine tradizionale trae ispirazione da rilevazioni analoghe effettuate dal 1959, in forma peraltro più dettagliata, in 35 rami d'industria manifatturiera della C.E.E.

Una grave lacuna nelle statistiche degli oneri salariali della C.E.C.A. viene così ad essere colmata in quanto i confronti tra paesi potranno ormai essere basati sulla totalità degli oneri salariali delle imprese.

VOORBERICHT

Deze publikatie vormt de voortzetting van de lange reeks betreffende de uitkomsten van de enquêtes inzake de lonen in de E.G.K.S.-industrieën welke sedert de instelling van de gemeenschappelijke markt voor kolen en staal ieder jaar worden gehouden.

De resultaten van de vorige enquête, die betrekking had op het jaar 1964, zijn thans aangevuld met een aantal nieuwe gegevens, waardoor de bestudering van de loonkosten — welke voorheen slechts de loonkosten voor de arbeiders omvatte — thans tot het gehele personeel van de betrokken ondernemingen kan worden uitgebreid.

De mededeling der uitkomsten geschiedt ditmaal derhalve op een bredere basis dan in de voorafgaande jaren het geval was. In het gedeelte dat betrekking heeft op de arbeiders is evenwel geen enkele wijziging gebracht, ten einde de continuïteit van de statistische reeksen, welke thans reeds meer dan tien jaren bestrijken, niet te onderbreken.

Men heeft zich beperkt tot toevoeging van een hoofdstuk dat een vergelijking van de loonkosten geeft waarbij niet alleen rekening is gehouden met de uitgaven voor de arbeiders, maar eveneens met die voor alle andere categorieën werknemers, welke in deze studie zijn samengevat onder de benaming « hoofdarbeiders ».

Bij deze uitbreiding van de traditionele enquête heeft men zich gebaseerd op analoge, sedert 1959 bijeengebrachte statistieken, die in meer gedetailleerde vorm een overzicht bieden betreffende 35 verschillende takken van nijverheid in de E.E.G.

Aldus is in een ernstige leemte in de statistieken van de loonkosten der E.G.K.S. voorzien, daar de vergelijking tussen de verschillende landen voortaan kan worden gebaseerd op alle loonkosten van de ondernemingen.

Corre l'obbligo tuttavia di avvertire che queste statistiche non permettono di comparare correttamente i livelli delle retribuzioni sotto l'aspetto del guadagno o reddito dei lavoratori non manuali, data la struttura molto eterogenea di tale personale: il significato di queste statistiche, ottenute sulla base di dati globali, è limitato al solo aspetto dei « costi » salariali.

Numerose difficoltà si sono dovute superare per realizzare questa indagine complementare, che ha peraltro comportato un sensibile aggravio di lavoro per le imprese censite e per le organizzazioni incaricate della rilevazione nei diversi paesi.

A tutti coloro che hanno cooperato attivamente alla sua realizzazione, rivolgo i miei più sentiti ringraziamenti.

Questa indagine segna il raggiungimento di una nuova tappa nella realizzazione del programma dell'Istituto, che si articola in un insieme coerente di statistiche salariali nel settore dell'industria. Tale programma comprende attualmente delle indagini sugli oneri salariali per il complesso dei dipendenti delle imprese e sui redditi annui degli operai, delle indagini sulla struttura e la ripartizione dei salari, di cui la prima sarà effettuata nell'ottobre 1966, e delle statistiche semestrali armonizzate che permettono di seguire, su base comparabile per i diversi paesi, l'evoluzione a breve termine delle retribuzioni orarie medie lorde.

Il presente studio è stato realizzato, all'Istituto, sotto la direzione del Sig. S. RONCHETTI, Capo della Divisione « Salari ». L'elaborazione e l'analisi dei risultati sono state affidate al Sig. C. SIMEONI.

P. GAVANIER.

Er zij evenwel op gewezen dat het niet mogelijk is, met behulp van deze statistieken een deugdelijke vergelijking inzake de hoogte van het loon, qua verdienste of inkomen, van de hoofdarbeiders te maken, zulks gezien de uiterst heterogene structuur van dit personeel. Deze aan de hand van globale gegevens verzamelde statistieken geven slechts aanwijzingen omtrent het « kostenaspect » van het loon.

Tal van moeilijkheden moesten worden overwonnen alvorens dit aanvullende statistische onderzoek kon worden verruimd. Voor de ingeschaalde ondernemingen en de met de bijeenbrenging van de gegevens in de verschillende landen belaste organisaties heeft dit onderzoek bovendien veel extra werk veroorzaakt.

Ik betuig hierbij mijn welgemeende dank jegens al degenen die aan deze enquête hebben meegewerkt.

Dit nieuwe onderzoek vormt een nieuwe etappe bij de tenuitvoerlegging van het programma van het Bureau, dat een samenhangend geheel van loonstatistieken aangaande de industriële sector beoogt te leveren. Dit programma omvat momenteel enquêtes inzake de loonkosten met betrekking tot alle werknemers in de ondernemingen en het jaarinkomen van de arbeiders, enquêtes inzake de structuur en de verdeling der lonen, waarvan de eerste in oktober 1966 zal worden uitgevoerd, en geharmoniseerde halfjaarlijkse statistieken welke het mogelijk maken de ontwikkeling op korte termijn van de gemiddelde bruto-uurverdiens ten op een vergelijkbare basis van land tot land na te gaan.

Deze studie is door het Bureau verricht onder leiding van de heer RONCHETTI, hoofd van de afdeling « Lonen ». De bewerking en analyse van de resultaten berustten bij de heer C. SIMEONI.

P. GAVANIER.

INDICE

PARTE I — Il costo della manodopera	17
Capitolo I — Indagine « Operai » : Definizioni e metodi	19
– Periodicità dell'indagine	19
– Fonte dei dati e campo di osservazione	19
– Rappresentatività dell'inchiesta	22
– Delimitazione degli elementi di spesa considerati	24
– Descrizione degli elementi di spesa considerati	25
– Metodo di presentazione dei risultati : il costo orario della manodopera	32
– Metodo di comparazione dei costi : i tassi ufficiali di cambio	34
Capitolo II — I risultati dell'indagine relativa agli operai (anno 1964 ed evoluzione dal 1954)	37
– Miniere di carbone	37
– Industria siderurgica	47
– Miniere di ferro	55
Capitolo III — Gli oneri salariali per i lavoratori non manuali e per l'insieme dei dipendenti nel 1964	65
– Oggetto dell'indagine e modalità di rilevazione	65
– Metodo di comparazione	67
Risultati :	
– Osservazioni generali	72
– Miniere di carbone	73
– Industria siderurgica	79
– Miniere di ferro	84

INHOUDSOPGAVE

DEEL I — Arbeidskosten
Hoofdstuk I — Enquête « Arbeiders » : Definities en methodiek
– Regelmaticheid van de enquête
– Bron der gegevens en waarnemingsgebied
– Representatief karakter van de enquête
– Afbakening van de beschouwde kostenfactoren
– Omschrijving van de beschouwde kostenfactoren
– Methode volgens welke de resultaten zijn weergegeven : de arbeidskosten per uur
– Methode van kostenvergelijking : officiële wisselkoersen
Hoofdstuk II — De resultaten van de enquête (jaar 1964 en ontwikkeling sinds 1954)
– Steenkolenmijnen
– IJzer- en staalindustrie
– IJzermijnen
Hoofdstuk III — De loonlasten voor de hoofdarbeiders en voor het geheel van de loontrekkenden in 1964
– Object van de enquête en modaliteiten van het onderzoek
– Vergelijkingsmethode
Resultaten :
– Algemene opmerkingen
– Kolenmijnen
– Staalindustrie
– IJzermijnen

	Pagina Bladzijde	
PARTE II — I redditi degli operai	91	DEEL II — De inkomens van de arbeiders
Capitolo IV — Definizioni e metodi	93	Hoofdstuk IV — Definities en methoden
– Fonte dei dati, campo di osservazione, rappresentatività dell'inchiesta	93	– Bron van de gegevens, waarnemingsgebied, representatief karakter van de enquête
– Delimitazione degli elementi di reddito considerati	94	– Afbakening van de in aanmerking genomen componenten van het inkomen
– Descrizione degli elementi di reddito considerati	96	– Omschrijving van de in aanmerking genomen componenten van het inkomen
– Metodo di presentazione dei risultati : il reddito medio annuo per operaio iscritto e presente	99	– Methode voor de weergave der resultaten : het gemiddelde jaarinkomen per ingeschreven en aanwezige arbeider
Capitolo V — I redditi nominali degli operai (anno 1964 ed evoluzione dal 1954)	105	Hoofdstuk V — Het nominale inkomen der arbeiders (jaar 1964 en ontwikkeling sinds 1954)
– Miniere di carbone	106	– Steenkolenmijnen
– Industria siderurgica	113	– IJzer- en staalindustrie
– Miniere di ferro	120	– IJzermijnen
Capitolo VI — I redditi reali degli operai (anno 1964 ed evoluzione dal 1954)	127	Hoofdstuk VI — Het reële inkomen der arbeiders (jaar 1964 en ontwikkeling sinds 1954)
– Metodo di comparazione dei redditi : tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo	127	– Methode voor de vergelijking der inkomens : koopkrachtpariteiten van de verbruikers
– Miniere di carbone	131	– Steenkolenmijnen
– Industria siderurgica	143	– IJzer- en staalindustrie
– Miniere di ferro	151	– IJzermijnen
CONCLUSIONI	159	CONCLUSIES
ALLEGATO STATISTICO	165	STATISTISCHE BIJLAGE
Allegato I — I costi della manodopera		Bijlage I — Arbeidskosten
– Risultati per bacino (operai)	166	– Resultaten per bekken (arbeiders)
Allegato II — Tabelle dei turni retribuiti e non retribuiti; i redditi nominali degli operai	179	Bijlage II — Tabellen der betaalde en niet-betaalde diensten; nominaal inkomen der arbeiders

ELENCO COMPLETO DELLE TABELLE

Pagina
Bladzijde

PARTE I

Il costo della manodopera

1. Numero complessivo di operai C.E.C.A. e numero di operai considerati nell'inchiesta . . .	23
2. Tassi di cambio ufficiali in Fr. b.	36

MINIERE DI CARBONE — OPERAI (Risultati per paese)

Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti nel 1964 :

3. Ammontare orario in monete nazionali (interno, esterno, complesso)	39
4. Ripartizione in % della spesa totale	41
5. Ammontare orario in Fr. b.	42
6. Ammontare orario del costo in Fr. b. dal 1954 al 1964	43
7. Coefficienti di variazione del costo orario della manodopera negli anni dal 1954 al 1964 . . .	44
8. Aumento del costo orario tra il 1954 ed il 1964	45
9. Struttura dell'onere salariale (costi diretti ed oneri indiretti) nel 1954, 1963 e 1964	46

SIDERURGIA — OPERAI (Risultati per paese)

Spese per salari ed oneri sociali inerenti nel 1964 :

10. Ammontare orario in monete nazionali	49
11. Ripartizione in % della spesa totale	50
12. Ammontare orario in Fr. b.	51
13. Ammontare orario del costo in Fr. b. dal 1954 al 1964	52
14. Coefficienti di variazione del costo orario della manodopera negli anni dal 1954 al 1964 . . .	53

VOLLEDIGE LIJST VAN TABELLEN

DEEL I

Arbeidskosten

1. Totaal aantal arbeiders E.G.K.S. en aantal arbeiders waarop de enquête betrekking heeft	
2. Officiële wisselkoersen in Belgische franken	

STEENKOLENMIJNEN — ARBEIDERS (Resultaten per land)

Uitgaven met betrekking tot de lonen en daarmee verband houdende werkgeverslasten in 1964 :

3. Bedrag per uur in nationale valuta (ondergronds, bovengronds, te zamen)	
4. Verdeling in % van de totale uitgaven	
5. Bedrag per uur in Belgische franken	
6. Bedrag per uur der kosten in Bfr van 1954 t/m 1964	
7. Variatiecoëfficiënt der arbeidskosten per uur van de arbeiders van 1954 t/m 1964	
8. Stijging van het bedrag per uur tussen 1954 en 1964	
9. Opbouw van de arbeidskosten (directe kosten en indirecte lasten) in 1954, 1963 en 1964	

IJZER- EN STAALINDUSTRIE — ARBEIDERS (Resultaten per land)

Uitgaven met betrekking tot de lonen en daarmee verband houdende werkgeverslasten in 1964 :

10. Bedrag per uur in nationale valuta	
11. Verdeling in % van de totale uitgaven	
12. Bedrag per uur in Belgische franken	
13. Bedrag per uur der kosten in Bfr van 1954 t/m 1964	
14. Variatiecoëfficiënt der arbeidskosten per uur van de arbeiders van 1954 t/m 1964	

	Pagina Bladzijde		
15. Aumento dei costi orari tra il 1954 ed il 1964	53	15. Stijging van het bedrag per uur tussen 1954 en 1964	
16. Struttura dell'onere salariale (costi diretti ed oneri indiretti) nel 1954, 1963 e 1964	54	16. Opbouw van de arbeidskosten (directe kosten en indirecte lasten) in 1954, 1963 en 1964	
MINIERE DI FERRO — OPERAI (Risultati per paese)		IJZERMIJNEN — ARBEIDERS (Resultaten per land)	
Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti nel 1964 :		Uitgaven met betrekking tot de lonen en daarmede verband houdende werkgeverslasten in 1964 :	
17. Ammontare orario in monete nazionali (interno, esterno, complesso)	57	17. Bedrag per uur in nationale valuta (ondergronds, bovengronds, te zamen)	
18. Ripartizione in % della spesa totale	59	18. Verdeling in % van de totale uitgaven	
19. Ammontare orario in Fr. b.	60	19. Bedrag per uur in Belgische franken	
20. Ammontare orario del costo in Fr. b. dal 1954 al 1964	61	20. Bedrag per uur der kosten in Bfrs van 1954 t/m 1964	
21. Coefficienti di variazione del costo orario della manodopera negli anni dal 1954 al 1964	62	21. Variatiecoëfficiënt der arbeidskosten per uur van de arbeiders van 1954 t/m 1964	
22. Aumento dei costi orari tra il 1954 ed il 1964	63	22. Stijging van het bedrag per uur tussen 1954 en 1964	
23. Struttura dell'onere salariale (costi diretti ed oneri indiretti) nel 1954, 1963 e 1964	64	23. Opbouw van de arbeidskosten (directe kosten en indirecte lasten) in 1954, 1963 en 1964	
MINIERE DI CARBONE : Lavoratori non manuali e complesso dei dipendenti — Anno 1964		STEENKOLENMIJNEN (Hoofdarbeiders en totaal van de loontrekkenden — Jaar 1964)	
24. Lavoratori censiti	73	24. Waargenomen sterkte	
25. Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per i lavoratori non manuali	74	25. Uitgaven voor lonen en werkgeverlasten voor de niet-handarbeiders	
26. Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per il complesso dei dipendenti : ripartizione in % della spesa totale	75	26. Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten voor het geheel van de loontrekkenden : verdeling in % ten opzichte van het totaal	
27. Onere salariale relativo al complesso dei dipendenti, per ora-operaio	76	27. Loonlasten voor het geheel van de loontrekkenden per arbeider-uur	
28. Tentativo di comparazione tra paesi del livello dell'onere salariale relativo al complesso dei dipendenti	78	28. Posing tot een vergelijking tussen de landen van het niveau van de loonlasten voor het geheel van de loontrekkenden	
INDUSTRIA SIDERURGICA : Lavoratori non manuali e complesso dei dipendenti — Anno 1964		IJZER- EN STAALINDUSTRIE (Hoofdarbeiders en totaal van de loontrekkenden — Jaar 1964)	
29. Lavoratori censiti	79	29. Waargenomen sterkte	
30. Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per i lavoratori non manuali	80	30. Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten voor de hoofdarbeiders	

	Pagina Bladzijde	
31. Tentativo di comparazione tra paesi del livello dell'onere salariale relativo al complesso dei dipendenti	82	31. Poging tot een vergelijking tussen de landen van het niveau van de loonlasten voor het geheel van de loontrekkenden
32. Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per il complesso dei dipendenti : ripartizione in % della spesa totale.	83	32. Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten voor het geheel van de loontrekkenden : verdeling in % ten opzichte van het totaal
MINIERE DI FERRO : Lavoratori non manuali e complesso dei dipendenti — Anno 1964		IJZERMIJNEN (Hoofdarbeiders en totaal van de loontrekkenden — Jaar 1964)
33. Lavoratori censiti	84	33. Waargenomen sterkte
34. Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per i lavoratori non manuali	85	34. Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten voor de niet-handarbeiders
35. Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per il complesso dei dipendenti : ripartizione in % della spesa totale.	86	35. Uitgaven voor lonen en voor werkgeverslasten voor het geheel van de loontrekkenden : verdeling in % van het totaal
36. Onere salariale relativo al complesso dei dipendenti, per ora-operaio	87	36. Loonlasten voor het geheel van de loontrekkenden per arbeider-uur
37. Tentativo di comparazione tra paesi del livello dell'onere salariale relativo al complesso dei dipendenti	89	37. Poging tot een vergelijking, tussen de landen van het niveau van de loonlasten voor het geheel van de loontrekkenden

PARTE II

I redditi degli operai

I redditi nominali

MINIERE DI CARBONE

38. Reddito annuo medio per operaio presente — Interno	109
39. Reddito annuo medio per operaio presente — Esterno	110
40. Evoluzione dei redditi nominali netti annui medi degli operai iscritti — Interno ed esterno (Indici : 1954 = 100)	111
41. Variazione del reddito tra il 1963 ed il 1964 — Operai iscritti ed operai presenti	113

SIDERURGIA

42. Reddito annuo medio per operaio presente. . .	116
43. Evoluzione dei redditi nominali netti annui medi degli operai iscritti (Indici : 1954 = 100)	118

DEEL II

De inkomens van de arbeiders

Het nominale inkomen

STEENKOLENMIJNEN

38. Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider — Ondergronds	
39. Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider — Bovengronds	
40. Ontwikkeling van het gemiddelde nominale netto-jaarinkomen van de ingeschreven arbeider — Ondergronds en bovengronds (Index : 1954 = 100)	
41. Variaties van het inkomen tussen 1963 en 1964 — ingeschreven arbeiders en aanwezige arbeiders	

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

42. Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider	
43. Ontwikkeling van het gemiddelde nominale netto-jaarinkomen van de ingeschreven arbeider (Index : 1954 = 100)	

	Pagina Bladzijde
44. Variazione del reddito tra il 1963 ed il 1964 — Operai iscritti ed operai presenti	119

MINIERE DI FERRO

45. Reddito annuo medio per operaio presente — Interno	122
46. Reddito annuo medio per operaio presente — Esterno	123
47. Evoluzione dei redditi nominali netti annui medi degli operai iscritti — Interno ed esterno (Indici : 1954 = 100)	125
48. Variazione del reddito tra il 1963 ed il 1964 — Operai iscritti ed operai presenti	126

I redditi reali

49. Tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo — Anno 1964	129
--	-----

MINIERE DI CARBONE

50. Numero medio di turni non lavorati per mancanza di sbocchi dal 1954 al 1964	133
51. Evoluzione dei redditi reali in ciascun paese dal 1954 al 1964 (Indici del reddito netto medio annuo per operaio iscritto — Base 1954 = 100)	134
52. Indici del numero di turni effettuati, del reddito reale medio annuo e per turno effettuato (1954 = 100)	136
53. Turni non lavorati : ripartizione secondo le principali cause di assenza nel 1954 e nel 1964	137
54. Raffronto del livello dei redditi reali degli operai iscritti dal 1954 al 1964 (Paese ove il reddito era più elevato nel 1954 = 100)	138
55. Indici dei redditi reali degli operai iscritti nel 1954, 1963 e 1964 (Base : paese ove il reddito era più elevato in ciascun anno = 100)	139
56. Coefficienti di variazione del reddito reale degli operai iscritti dal 1954 al 1964	140
57. Reddito netto medio annuo degli operai presenti nel 1964 (Fr. b.)	142

44. Variaties van het inkomen tussen 1963 en 1964 — ingeschreven arbeiders en aanwezige arbeiders

IJZERMIJNEN

45. Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider — Ondergronds
46. Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider — Bovengronds
47. Ontwikkeling van het gemiddelde nominale netto jaarinkomen van de ingeschreven arbeider — Ondergronds en bovengronds (Index : 1954 = 100)
48. Variaties van het inkomen tussen 1963 en 1964 — ingeschreven arbeiders en aanwezige arbeiders

Het reële inkomen

49. Koopkrachtpariteiten — 1964

STEENKOLENMIJNEN

50. Gemiddeld aantal ten gevolge van gebrek aan afzet niet-gewerkte diensten. 1954 t/m 1964
51. Ontwikkeling van de reële inkomens in ieder land van 1954 t/m 1964 (Indexcijfers van het gemiddelde netto-jaarinkomen per ingeschreven arbeider — basis 1954 = 100)
52. Indexcijfers van het aantal gewerkte diensten, van het gemiddelde reële inkomen per jaar en per gewerkte dienst (1954 = 100)
53. Niet-gewerkte diensten : verdeling volgens voornaamste redenen van verzuim — 1954 en 1964
54. Vergelijking van het peil der reële inkomens der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964 (Land waar het inkomen het hoogst was in 1954 = 100)
55. Indexcijfers van de reële inkomens der ingeschreven arbeiders in 1954, 1963 en 1964 (Basis : land waar het inkomen het hoogst was in elk jaar = 100)
56. Variatiecoëfficiënten van het reële inkomen der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964
57. Gemiddeld netto-jaarinkomen der aanwezige arbeiders in 1964 (Belgische franken)

	Pagina Bladzijde
SIDERURGIA	
58. Evoluzione dei redditi reali in ciascun paese dal 1954 al 1964 (Indici del reddito netto medio annuo per operaio iscritto — Base 1954 = 100)	144
59. Indici del numero di ore effettuate, del reddito reale medio annuo e per ora effettuata (1954 = 100)	146
60. Raffronto del livello dei redditi reali degli operai iscritti dal 1954 al 1964 (Paese ove il reddito era più elevato nel 1954 = 100)	147
61. Indici dei redditi reali degli operai iscritti nel 1954, 1963 e 1964 (Base : paese ove il reddito è più elevato in ciascun anno = 100)	148
62. Coefficienti di variazione del reddito reale degli operai iscritti dal 1954 al 1964	150
63. Reddito annuo netto medio degli operai presenti nel 1964 (Fr. b.)	150
MINIERE DI FERRO	
64. Turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto nel 1963 e 1964	152
65. Evoluzione dei redditi reali in ciascun paese dal 1954 al 1964 (Indici del reddito netto medio annuo per operaio iscritto — Base 1954 = 100)	153
66. Indici del numero di ore effettuate, del reddito reale medio annuo e per ora effettuata (1954 = 100)	155
67. Raffronto del livello dei redditi reali degli operai iscritti dal 1954 al 1964 (Paese ove il reddito era più elevato nel 1954 = 100)	156
68. Indici dei redditi reali degli operai iscritti nel 1954, 1963 e 1964 (Base : paese ove il reddito era più elevato in ciascun anno = 100)	157
69. Reddito netto medio annuo degli operai presenti nel 1964 (Fr. b.)	158

IJZER- EN STAALINDUSTRIE	
58. Ontwikkeling van de reële inkomens in ieder land van 1954 t/m 1964 (Indexcijfers van het gemiddelde netto-jaarinkomen per ingeschreven arbeider — basis 1954 = 100)	
59. Indexcijfers van het aantal gewerkte diensten, het gemiddelde reële inkomen per jaar en per gewerkt uur (1954 = 100)	
60. Vergelijking van het peil der reële inkomens der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964 (Land waar het inkomen het hoogst was in 1954 = 100)	
61. Indexcijfers van de reële inkomens der ingeschreven arbeiders in 1954, 1963 en 1964 (Basis : land waar het inkomen het hoogst was in elk jaar = 100)	
62. Variatiecoëfficiënten van het reële inkomen der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964	
63. Gemiddeld netto-jaarinkomen der aanwezige arbeiders in 1964 (Belgische Franken)	
IJZERMIJNEN	
64. Betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider in 1963 en 1964	
65. Ontwikkeling van de reële inkomens in ieder land van 1954 t/m 1964 (Indexcijfer van het gemiddelde netto-jaarinkomen per ingeschreven arbeider — basis 1954 = 100)	
66. Indexcijfers van het aantal gewerkte uren van het gemiddelde reële inkomen per jaar en per gewerkt uur (1954 = 100)	
67. Vergelijking van het peil der reële inkomens der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964 (Land waar het inkomen het hoogst was in 1954 = 100)	
68. Indexcijfers van de reële inkomens der ingeschreven arbeiders in 1954, 1963 en 1964 (Basis: land waar het inkomen het hoogst was in elk jaar = 100)	
69. Gemiddeld netto-jaarinkomen der aanwezige arbeiders in 1964 (Belgische franken)	

<i>ALLEGATO I</i>		Pagina Bladzijde
Il costo della manodopera - Risultati per bacino		
MINIERE DI CARBONE		
I/1	Germania (R.f.)	166
I/2	Francia	168
I/3	Belgio	170
SIDERURGIA		
I/4	Germania (R.f.)	172
I/5	Francia	173
I/6	Italia	174
I/7	Belgio	175
MINIERE DI FERRO		
I/8	Italia	176

<i>ALLEGATO II</i>	
Tabelle dei turni retribuiti e non retribuiti; redditi nominali degli operai	
MINIERE DI CARBONE	
Risultati per paese	
Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto :	
II/1	Interno (insieme degli operai) 180
II/2	Esterno (insieme degli operai). 181
II/3	Interno (operai di 18 anni ed oltre) 182
II/4	Esterno (operai di 18 anni ed oltre) 183
Redditi annui medi degli operai alloggiati dall'impresa :	
a) Operai iscritti — interno	
II/5	Insieme degli operai (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli) 184
II/6	Insieme degli operai (evoluzione : 1954 = 100) 185
II/7	Operai di 18 anni ed oltre (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli). 186

<i>BIJLAGE I</i>	
Arbeidskosten - Resultaten per bekken	
STEENKOLENMIJNEN	
I/1	Duitsland (B.R.)
I/2	Frankrijk
I/3	België
IJZER- EN STAALINDUSTRIE	
I/4	Duitsland (B.R.)
I/5	Frankrijk
I/6	Italië
I/7	België
IJZERMIJNEN	
I/8	Italië

<i>BIJLAGE II</i>	
Tabellen der betaalde en niet-betaalde diensten; nominaal inkomen der arbeiders	
STEENKOLENMIJNEN	
Resultaten per land	
Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider :	
II/1	Ondergronds (alle arbeiders te zamen)
II/2	Bovengronds (alle arbeiders te zamen)
II/3	Ondergronds (arbeiders van 18 jaar en ouder)
II/4	Bovengronds (arbeiders van 18 jaar en ouder)
Gemiddeld jaarinkomen van de door de mijn gehuisveste arbeiders :	
a) Ingeschreven arbeiders — ondergronds	
II/5	Alle arbeiders te zamen (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/6	Alle arbeiders te zamen (ontwikkeling : 1954 = 100)
II/7	Arbeiders van 18 jaar en ouder (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)

	Pagina Bladzijde	
II/8 Operai di 18 anni ed oltre (raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari)	187	II/8 Arbeiders van 18 jaar en ouder (vergelijking van de inkomens volgens de gezinslasten)
b) Operai iscritti — esterno		b) Ingeschreven arbeiders — bovengronds
II/9 Insieme degli operai (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli)	188	II/9 Alle arbeiders te zamen (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/10 Insieme degli operai (evoluzione : 1954 = 100)	189	II/10 Alle arbeiders te zamen (ontwikkeling : 1954 = 100)
II/11 Operai di 18 anni ed oltre (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli).	190	II/11 Arbeiders van 18 jaar en ouder (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/12 Operai di 18 anni ed oltre (raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari)	191	II/12 Arbeiders van 18 jaar en ouder (vergelijking van de inkomens volgens de gezinslasten)
II/13 c) Operai presenti, interno, insieme degli operai (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli)	192	II/13 c) Aanwezige arbeiders ondergronds; alle arbeiders te zamen (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/14 d) Operai presenti, esterno, insieme degli operai (coniugato senza figli ; coniugato con 2 figli)	193	II/14 d) Aanwezige arbeiders bovengronds; alle arbeiders tezamen (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
Redditi annui medi degli operai non alloggiati dall'impresa :		Gemiddeld jaarinkomen van de niet door de mijn gehuisveste arbeiders :
a) Operai iscritti		a) Ingeschreven arbeiders :
II/15 Operai celibi di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	194	II/15 Ongehuwde arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)
II/16 Insieme degli operai — interno (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli).	195	II/16 Alle arbeiders te zamen — ondergronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/17 Insieme degli operai — esterno (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli)	196	II/17 Alle arbeiders te zamen — bovengronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
b) Operai presenti		b) Aanwezige arbeiders
II/18 Insieme degli operai — interno (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli).	197	II/18 Alle arbeiders te zamen — ondergronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/19 Insieme degli operai — esterno (coniugato senza figli; coniugato con 2 figli).	198	II/19 Alle arbeiders te zamen — bovengronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
Risultati per bacino		Resultaten per bekken
GERMANIA (R.f.)		DUITSLAND (B.R.)
Numero medio di turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto :		Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider :
II/20 Insieme degli operai (interno; esterno)	199	II/20 Alle arbeiders te zamen (ondergronds, bovengronds)
II/21 Operai di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	200	II/21 Arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)

	Pagina Bladzijde	
II/22 Redditi annui medi — insieme degli operai (interno; esterno)	201	II/22 Gemiddeld jaarinkomen — alle arbeiders te zamen (ondergronds, bovengronds)
II/23 Raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari — operai di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	201	II/23 Vergelijking der inkomens volgens de gezinslasten — arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)
FRANCIA		FRANKRIJK
Numero medio di turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto :		Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider :
II/24 Insieme degli operai (interno, esterno)	202	II/24 Alle arbeiders te zamen (ondergronds, bovengronds)
II/25 Operai di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	203	II/25 Arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)
II/26 Redditi annui medi — insieme degli operai (interno, esterno)	204	II/26 Gemiddeld jaarinkomen — alle arbeiders te zamen (ondergronds, bovengronds)
II/27 Raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari — operai di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	204	II/27 Vergelijking der inkomens volgens de gezinslasten — arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)
BELGIO		BELGIË
Numero medio di turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto :		Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider :
II/28 Insieme degli operai (interno, esterno)	205	II/28 Alle arbeiders te zamen (ondergronds, bovengronds)
II/29 Operai di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	205	II/29 Arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)
II/30 Redditi annui medi — insieme degli operai (interno, esterno)	207	II/30 Gemiddeld jaarinkomen — alle arbeiders te zamen (ondergronds, bovengronds)
II/31 Raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari — operai di 18 anni ed oltre (interno, esterno)	207	II/31 Vergelijking der inkomens volgens de gezinslasten — arbeiders van 18 jaar en ouder (ondergronds, bovengronds)
SIDERURGIA		IJZER- EN STAALINDUSTRIE
II/32 Redditi annui medi degli operai presenti, non alloggiati dall'impresa	208	II/32 Gemiddeld jaarinkomen der aanwezige, niet door de onderneming gehuisveste arbeiders
II/33 Redditi annui medi degli operai presenti, alloggiati dall'impresa	212	II/33 Gemiddeld jaarinkomen der aanwezige, door de onderneming gehuisveste arbeiders
II/34 Raffronto dei redditi degli operai iscritti in funzione degli oneri familiari	213	II/34 Vergelijking der inkomens der ingeschreven arbeiders volgens de gezinslasten
II/35 Evoluzione dei redditi degli operai iscritti — 1954 = 100	213	II/35 Ontwikkeling der inkomens van de ingeschreven arbeiders — 1954 = 100
MINIERE DI FERRO		IJZERMIJNEN
Numero medio di turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto :		Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider :
II/36 Interno	214	II/36 Ondergronds
II/37 Esterno	215	II/37 Bovengronds

	Pagina Bladzijde	
Redditi annui medi degli operai non alloggiati dall'impresa :		Gemiddeld jaarinkomen van de niet door de mijn gehuisveste arbeiders :
II/38 Operai iscritti — interno (celibe, coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	216	II/38 Ingeschreven arbeiders — ondergronds (ongehuwd; gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/39 Operai iscritti — interno (raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari)	218	II/39 Ingeschreven arbeiders — ondergronds (vergelijking van de inkomens volgens de gezinslasten)
II/40 Operai iscritti — interno (evoluzione dei redditi — 1954 = 100)	218	II/40 Ingeschreven arbeiders — ondergronds (ontwikkeling der inkomens — 1954 = 100)
II/41 Operai iscritti — esterno (celibe, coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	219	II/41 Ingeschreven arbeiders — bovengronds (ongehuwd; gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/42 Operai iscritti — esterno (raffronto dei redditi in funzione degli oneri familiari)	221	II/42 Ingeschreven arbeiders — bovengronds (vergelijking van de inkomens volgens de gezinslasten)
II/43 Operai iscritti — esterno (evoluzione dei redditi — 1954 = 100)	221	II/43 Ingeschreven arbeiders — bovengronds (ontwikkeling der inkomens — 1954 = 100)
II/44 Operai presenti — interno (coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	222	II/44 Aanwezige arbeiders — ondergronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/45 Operai presenti — esterno (coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	223	II/45 Aanwezige arbeiders — bovengronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
Redditi annui medi degli operai alloggiati dall'impresa :		Gemiddeld jaarinkomen van de door de mijn gehuisveste arbeiders :
II/46 Operai iscritti — interno (coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	224	II/46 Ingeschreven arbeiders — ondergronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/47 Operai iscritti — esterno (coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	225	II/47 Ingeschreven arbeiders — bovengronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/48 Operai presenti — interno (coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	226	II/48 Aanwezige arbeiders — ondergronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)
II/49 Operai presenti — esterno (coniugato senza figli, coniugato con 2 figli)	227	II/49 Aanwezige arbeiders — bovengronds (gehuwd, zonder kinderen; gehuwd, met 2 kinderen)

PART E I

DEEL I

Il costo della manodopera

Arbeidskosten

•

CAPITOLO I

Indagine « operai » : Definizioni e metodi

Periodicità dell'indagine

Le indagini sugli oneri salariali e i redditi degli operai sono effettuate ogni anno, a partire dall'istituzione del mercato comune del carbone e dell'acciaio ⁽¹⁾.

Fonte dei dati e campo di osservazione

I dati sono forniti dalle imprese appartenenti alle tre industrie interessate dal Trattato della C.E.C.A. e sono ricavati dalla contabilità delle imprese stesse.

Ai fini delle indagini comunitarie sulle retribuzioni, sono considerati operai, nelle miniere di carbone e di ferro, tutti i lavoratori di ambo i sessi, titolari di un contratto, che lavorano nelle imprese a titolo permanente e la cui remunerazione si effettua su base oraria o giornaliera (turno). Sono considerati operai anche i giovani lavoratori in possesso, come gli altri lavoratori, di un contratto di lavoro con clausola di preavviso di licenziamento e gli apprendisti adibiti alla produzione. Non sono compresi tra gli operai i lavoratori adibiti a servizi diversi dalla produzione (per es.

⁽¹⁾ Cfr. « I salari e gli oneri sociali nelle industrie della Comunità » (anno 1953), Lussemburgo, maggio 1955.
« I salari e gli oneri sociali nelle industrie della Comunità » Vol. I e II (anno 1954), Lussemburgo, maggio e luglio 1956.
Informazioni statistiche (anno 1955), n° 4 e 8 del 1956 e 1/2 1957.
Informazioni statistiche (anno 1956), n° 5 del 1957.
Informazioni statistiche (anno 1957), n° 7 del 1958.
Informazioni statistiche (anno 1958), n° 5 del 1959.
« Statistiche dei salari 1959 — Oneri salariali e redditi reali 1954-1959 — C.E.C.A. » — Istituto statistico delle Comunità europee — Statistiche sociali — n° 3, 1960.
« Statistiche dei salari 1960 — Oneri salariali e redditi reali 1954-1960 — C.E.C.A. » — Istituto statistico delle Comunità europee — Statistiche sociali — n° 1, 1962.
Salari C.E.C.A. 1961 — Istituto statistico delle Comunità europee — Statistiche sociali — n° 2, 1963.
Salari C.E.C.A. 1962 — Istituto statistico delle Comunità europee — Statistiche sociali — n° 3, 1964.
Salari C.E.C.A. 1963 — Istituto statistico delle Comunità europee — Statistiche sociali — n° 2, 1965.

HOOFDSTUK I

Enquête « arbeiders » : Definities en methodiek

Periodiciteit van de enquête

De enquêtes over de loonkosten en de inkomens van de arbeiders worden sedert de oprichting van de E.G.K.S. ieder jaar uitgevoerd ⁽¹⁾.

Bron der gegevens en waarnemingsgebied

De gegevens zijn verstrekt door de ondernemingen die behoren tot de drie onder het E.G.K.S.-Verdrag ressorterende bedrijfstakken en zijn ontleend aan de boekhouding van deze ondernemingen.

Voor de loonenquêtes van de Gemeenschap zijn als arbeiders te beschouwen in de steenkolenmijnen en de ijzermijnen, alle mannelijke en vrouwelijke arbeidnemers, die uit hoofde van een arbeidscontract in vaste dienst zijn bij de ondernemingen en wier loon per uur of per dag (dienst) wordt berekend. Als arbeiders worden ook de jeugdige werknemers beschouwd die, evenals de overige werknemers, in het bezit zijn van een arbeidscontract dat een clause inzake een opzeggings termijn bij ontslagverlening bevat en de leerlingen die bij de produktie zijn ingeschakeld. Werkne-

⁽¹⁾ Zie « Lonen en sociale lasten in de industrieën der Gemeenschap » (1953), Luxemburg, mei 1955.
« Lonen en sociale lasten in de industrieën der Gemeenschap » deel I en deel II (1954), Luxemburg, mei en juli 1956.
Statistische Mededelingen (1955), Nos. 4 en 6 van 1956 en Nos. 1 en 2 van 1957.
Statistische Mededelingen (1956), No. 5 van 1957.
Statistische Mededelingen (1957), No. 7 van 1958.
Statistische Mededelingen (1958), No. 5 van 1959.
« Loonstatistiek 1959 — Arbeidskosten en reële inkomens 1954-1959 — E.G.K.S. — Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Sociale Statistiek, No. 3, 1960.
« Loonstatistiek 1960 — Arbeidskosten en reële inkomens 1954-1960 — E.G.K.S. — Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Sociale Statistiek, No. 1, 1962.
Lonen E.G.K.S. 1961 — Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Sociale Statistiek, No. 2, 1963.
« Lonen E.G.K.S. 1962 », Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Sociale Statistiek, No. 3, 1964.
« Lonen E.G.K.S. 1963 », Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Sociale Statistiek, No. 2, 1965.

donne di pulizia) che non lavorano che qualche ora.

Per l'industria siderurgica — vista la varietà dei sistemi di retribuzione e la loro continua evoluzione — la definizione di « operaio » è formalmente diversa dalla precedente, e si accosta a quella utilizzata nel quadro delle indagini salariali per il complesso delle industrie manifatturiere: si intende per « operaio » il personale addetto a lavori esecutivi, titolare di un contratto di lavoro, occupato nei servizi di produzione, ausiliari ed annessi con incombenze di carattere prevalentemente manuale, quali che siano le modalità di retribuzione. I capi-operaio ed il personale assimilato non sono compresi tra gli operai, anche se sono retribuiti su base oraria o giornaliera.

Ai fini delle inchieste sui salari, le industrie censite sono delimitate come segue:

Miniere di carbone: sono considerati i servizi all'interno ed i servizi all'esterno. Questi ultimi comprendono:

- a) Servizi delle miniere propriamente dette: macchine ed impianti di estrazione, dispositivi di ingabbiamento, circolazione delle berline, vagliatura, carico del carbone greggio, lavaggio, ventilazione, stockaggio del carbone, gli edifici della sede di estrazione (bagno-doccia, lampisteria, magazzini, sala paghe, ecc.), messa a stock degli sterili ed impianti di superficie per la ripiena, servizio sul piazzale delle miniere incluso il servizio legnami, rete di alimentazione di energia in superficie.
- b) Servizi ausiliari: impianti di energia, servizio alloggi, servizio dell'armamento, officina dei pozzi, parco automezzi, impianti ferroviari e portuali, officine di apprendistato, servizio delle costruzioni, servizio delle acque, estrazione della sabbia per la ripiena ecc.; servizi generali e sociali (sorveglianza, pulizia, giardini, pronto soccorso, scuole aziendali, servizio automobilistico, assistenza sociale, mense, asili infantili, servizi sanitari, ecc.). Non sono considerate nell'inchiesta le « industrie collegate »,

mers die niet in de produktie-afdelingen zijn geplaatst (bij voorbeeld werksters) en slechts enkele uren werken, worden niet als arbeiders aangemerkt.

Voor de ijzer- en staalindustrie is de definitie van het begrip « arbeider » gezien de uiteenlopende aard en de aanhoudende ontwikkeling van de loonregelingen formeel verschillend van de voorgaande definitie en lijkt zij meer op die welke wordt gebruikt in het kader van de loonenquêtes voor de algemene fabrieksnijverheid: onder « arbeiders » wordt hier verstaan het uitvoerend personeel dat op arbeidcontract werkt en voornamelijk handenarbeid verricht in de produktie-, hulp- en nevenbedrijven, ongeacht de beloningswijze. Opzichters en daarmee gelijkgesteld personeel worden niet tot de arbeiders gerekend, ook al worden zij op uur- of dagbasis betaald.

Ten behoeve van de enquêtes inzake de lonen worden de hierbij betrokken bedrijfstakken als volgt afgebakend:

Steenkolenmijnen: de gegevens hebben betrekking op de ondergrondse en bovengrondse bedrijven. Deze laatste omvatten:

- a) bedrijven van de eigenlijke mijnen: machines en installaties voor de winning, laadinrichtingen, mijnwagendomloop, zeven, laden van de ruwe kool, wassen, ventilatie, koolopslag, de gebouwen van de mijnzetel (bad- en douchegelegenheden, lampisterie, magazijnen, loonbureaus, enz.), opslag van stenen, bovengrondse installaties ten behoeve van het opvullen, dienst materieelpark, met inbegrip van het mijnhoutterrein, stroomvoorzieningsnet bovengronds.
- b) hulpbedrijven: installaties voor het opwekken van energie, afdeling huisvesting, afdeling ondersteuning, mijnwerkplaats, motorvoertuigenpark, spoor- en haveninstallaties, leerwerkplaatsen, pompdienst, zandwinning ten behoeve van het opvullen, enz.; algemene en sociale diensten (toezicht, schoonmaakdienst, plantsoenendienst, eerste hulp bij ongevallen, bedrijfsscholen, auto-onderhoudsdienst, maatschappelijk werk, kantines, kinderbewaarplaatsen, bedrijfsgeneeskundige diensten, enz.). De

vale a dire le cokerie (compresi gli impianti di ricupero dei sottoprodotti e servizi ausiliari), le fabbriche di agglomerati, di mattonelle, gli impianti di prodotti azotati, nylon, ecc.

Industria siderurgica. Sono considerati i reparti di produzione propriamente detti — ai sensi del Trattato istitutivo della C.E.C.A. — così come pure gli impianti ausiliari ed annessi e l'amministrazione :

a) *Reparti di produzione :*

Comprendono le cokerie metallurgiche esclusa la produzione dei sottoprodotti; gli alti forni ivi compresa la preparazione del minerale, ad esclusione tuttavia dell'utilizzazione delle scorie; le acciaierie ivi comprese le fonderie di acciaio localmente integrate; gli impianti di dolomite e per la frantumazione della ghisa, ad esclusione tuttavia dei mulini per scorie Thomas; i laminatoi a caldo e a freddo quali definiti dal Trattato come anche gli impianti di stagnatura, di zincatura e piombatura.

b) *Impianti ausiliari ed annessi :*

Sono gli impianti che non partecipano a un'attività di fabbricazione specifica e non producono, in generale, alcun prodotto destinato alla vendita. Sono, ad esempio, gli impianti di caldaie, le centrali elettriche, i complessi meccanici e le officine, gli impianti idraulici e gli impianti di produzione del gas, le officine di riparazione, di manutenzione e di costruzione, ivi comprese le officine elettriche, le officine per l'attrezzatura, gli impianti portuali e ferroviari ed i servizi di trasporto, le officine scuola, gli istituti di ricerche, i laboratori, i servizi di collaudo, gli impianti di riscaldamento, i servizi di protezione, i servizi generali, i servizi interni, i servizi sanitari, i servizi di economato, ecc.

Non sono considerati nell'inchiesta gli altri impianti localmente collegati, quali — ad esempio —

enquête omvat niet de nevenbedrijven, dat wil zeggen de cokesfabrieken (met inbegrip van de installaties voor het veredelen van de bijprodukten en de hulpbedrijven), de sinter- en brikettenfabrieken, de installaties voor de vervaardiging van stikstofbindingsprodukten, kunststoffen, enzovoort.

IJzer- en staalindustrie : In de enquête opgenomen zijn zowel de eigenlijke produktie-afdelingen — in de zin van het Verdrag tot oprichting van de E.G.K.S. — als de hulp- en neveninstallaties en de administratie.

a) *Produktie-afdelingen :*

Deze omvatten : de cokesfabrieken van de ijzer- en staalbedrijven, uitgezonderd de vervaardiging van bijprodukten; de hoogovens met inbegrip van de ertsvoorbereiding, echter uitgezonderd de slakkenverwerking; de staalfabrieken, met inbegrip van de plaatselijk geïntegreerde staalsmelterijen; de dolomietinstallaties en de installaties voor het breken van ruwijzer, echter met uitzondering van de Thomas-slakkenmolens; de warm- en koudwalserijen als omschreven in het Verdrag, alsmede de vertin-, verzink- en verloodinstallaties.

b) *Hulp- en neveninstallaties :*

Dit zijn de installaties die niet zijn ingeschakeld bij een specifiek fabricageproces en in het algemeen geen voor de verkoop bestemde produkten vervaardigen. Hieronder vallen bij voorbeeld de ketelinstallaties, de elektrische centrales, de werktuigkundige afdelingen en de werkplaatsen, de hydraulische installaties en de installaties voor de produktie van gas, de reparatie-, onderhouds- en constructiewerkplaatsen met inbegrip van de elektrische werkplaatsen en de uitrustingswerkplaatsen, verder de haven- en spoorinstallaties en de vervoerdiensten, de leerwerkplaatsen, de researchinstituten, de laboratoria, de beproevingsafdelingen, de verwarmingsinstallaties, de beschermingsdiensten, de algemene diensten, de interne diensten, de bedrijfsgeneeskundige diensten, de bedrijfswinkels, enzovoort.

De enquête omvat niet de overige plaatselijk geïntegreerde installaties, zoals bij voorbeeld de

le fonderie (sempre che non si tratti di fonderie di acciaio localmente integrate), le presse a fucinare e le forge, le forge a matrice, le presse per imbutitura e le altre presse, gli stabilimenti per la fabbricazione di tubi senza saldatura e saldati; i laminatoi a freddo sempre che non rientrino nella sfera d'azione del Trattato istitutivo della Comunità; gli impianti di trafilatura, gli impianti per l'utilizzazione delle scorie, le cementerie, le cave di pietre e di prodotti refrattari; la costruzione di scambi, le officine di fabbricazione di molle e altri reparti di produzione.

Miniere di ferro : Sono considerate le imprese che estraggono o producono minerali contenenti ferro ed in cui il tenore di manganese è inferiore al 20 %. I minerali contenenti 20 % e più di manganese sono considerati minerali di manganese e quindi non rientrano nell'inchiesta. Alla regola sopra detta fanno eccezione i minerali contenenti del ferro in piccole quantità che, pur avendo un tenore in manganese inferiore al 20 %, sono utilizzati come minerali di manganese e sono quindi considerati come tali (i tenori di cui trattasi sono su secco).

Una ripartizione è effettuata tra servizi all'interno e servizi all'esterno della miniera. Nei servizi all'interno sono compresi sia gli operai all'interno delle coltivazioni sotterranee, sia gli operai adibiti a lavori di natura analoga nelle coltivazioni delle miniere a cielo aperto. Nei servizi all'esterno sono compresi sia gli operai all'esterno delle coltivazioni sotterranee, sia gli operai adibiti a lavori di natura analoga nelle miniere a cielo aperto.

Rappresentatività dell'inchiesta

Nella tabella n. 1 è riportato, accanto al numero complessivo degli operai occupati nelle attività sottoposte al Trattato della C.E.C.A., il numero e la percentuale degli operai effettivamente presi in considerazione nell'inchiesta per l'anno 1964.

Per il complesso degli operai C.E.C.A., desunto dalla statistica mensile sull'occupazione, trattasi del numero degli iscritti sui registri del perso-

smelterijen (tenzij het plaatselijk geïntegreerde staalsmelterijen betreft), de smeedpersen en smeedmachines, de matrijzensmeedmachines, de dieptrek- en overige persen, de bedrijven voor de fabricage van naadloze en gelaste buizen, de kondwalserijen, voor zover zij niet vallen onder de werkingssfeer van het Verdrag tot oprichting van de E.G.K.S., de draadtrekkerijen, de slakkenverwerkingsinstallaties, de cementfabrieken, de steengroeven en vindplaatsen van vuurvast materiaal, de constructie van spoorwissels, de werkplaatsen voor de fabricage van veren en andere produktieafdelingen.

IJzermijnen : De enquête omvat de ondernemingen die zich bezighouden met de winning of produktie van ijzerhoudende ertsen met een mangaangehalte van minder dan 20 %. Ertsen met een mangaangehalte van 20 % en méér worden als mangaanertsen beschouwd en vallen dus niet onder de enquête. Van bovengenoemde regel zijn die ertsen uitgezonderd welke geringe hoeveelheden ijzer bevatten en die, hoewel hun mangaangehalte minder dan 20 % bedraagt, als mangaanertsen worden gebruikt en dus als zodanig worden beschouwd (de desbetreffende gehalten gelden voor de droge toestand).

De mijnen zijn verdeeld in ondergrondse en bovengrondse bedrijven. Onder de ondergrondse bedrijven vallen zowel de ondergrondse arbeiders bij de ontginning in diepbouw, als de arbeiders die werkzaamheden van soortgelijke aard verrichten bij de ontginning in open groeven. Onder de bovengrondse bedrijven vallen zowel de bovengrondse arbeiders bij de ontginning in diepbouw als de arbeiders die werkzaamheden van soortgelijke aard verrichten bij de ontginning in open groeven.

Representatief karakter van de enquête

Tabel 1 vermeldt, naast het totale aantal arbeiders dat onder het Verdrag van de E.G.K.S. vallende werkzaamheden verricht, het aantal en het percentage der arbeiders die werkelijk bij de enquête voor het jaar 1964 waren betrokken.

Het totaal der onder de E.G.K.S. vallende arbeiders genomen uit de maandstatistiek van de werkgelegenheid, is het aantal aan het einde van de

nale alla fine del mese di giugno 1964; per gli operai compresi nell'inchiesta trattasi di una media degli iscritti nel corso dell'anno. I dati non sono quindi rigorosamente comparabili, ma permettono di determinare con sufficiente approssimazione la rappresentatività dell'indagine sui salari relativa al 1964.

maand juni 1964 op de personeelslijsten ingeschreven arbeiders; het aantal bij de enquête betrokken arbeiders is een gemiddelde van de in de loop van het jaar ingeschreven arbeiders. De gegevens zijn daardoor niet totaal vergelijkbaar maar ze maken het toch mogelijk het representatief karakter van de loonenquête 1964 bij benadering te bepalen.

TABELLA
T A B E L 1

Numero complessivo degli operai delle industrie C.E.C.A. e numero degli operai compresi nell'inchiesta — Anno 1964 ⁽¹⁾

Totaal aantal in de E.G.K.S.-industrieën werkzame arbeiders en aantal bij de enquête 1964 betrokken arbeiders ⁽¹⁾

Industrie	Deutsch-land (BR)	France	Italia	Neder-land	Belgique/België	Luxembour- bourg	Industrieën
<i>Minière di carbone</i>							<i>Steenkolenmijnen</i>
Totale operai C.E.C.A.	357 576	166 355	2 676	47 548	79 950	—	Totaal E.G.K.S.-arbeiders
Numero di operai censiti	323 719	154 683	2 673	38 350	76 862	—	Aantal bij de enquête betrokken arbeiders
Percentuale degli operai censiti sul totale	91 %	93 %	100 %	81 %	96 %	—	Bij de enquête betrokken arbeiders in % van het totaal
<i>Industria siderurgica</i>							<i>IJzer- en staalindustrie</i>
Totale operai C.E.C.A.	210 492	134 261	57 888	11 286	52 840	19 979	Totaal E.G.K.S.-arbeiders
Numero di operai censiti	199 044	132 370	56 231	11 267	44 968	19 906	Aantal bij de enquête betrokken arbeiders
Percentuale degli operai censiti sul totale	95 %	99 %	97 %	100 %	85 %	100 %	Bij de enquête betrokken arbeiders in % van het totaal
<i>Minière di ferro</i>							<i>IJzermijnen</i>
Totale operai C.E.C.A.	8 311	18 796	1 924	—	—	1 749	Totaal E.G.K.S.-arbeiders
Numero di operai censiti	4 700	16 400	1 371	—	—	1 647	Aantal bij de enquête betrokken arbeiders
Percentuale degli operai censiti sul totale	57 %	87 %	71 %	—	—	94 %	Bij de enquête betrokken arbeiders in % van het totaal

⁽¹⁾ Sono compresi gli apprendisti.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de leerlingen.

Per le miniere di carbone sono state considerate le miniere propriamente dette ed i servizi ausiliari (da 81 % al 100 % del totale degli effettivi), con sola esclusione delle industrie collegate (cokerie, fabbriche di agglomerati, di mattonelle, ecc.), delle piccole miniere tedesche e delle miniere escluse dal regime di nazionalizzazione in Francia.

Wat de steenkolenmijnen betreft, omvat de enquête met name de eigenlijke mijnen en de hulpbedrijven (81-100 % van het totaal aantal werknemers), slechts met uitzondering van de nevenbedrijven (cokes-, sinter-, briketfabrieken, enz.), de kleine Duitse mijnen en de niet genationaliseerde Franse mijnen.

Per l'industria siderurgica l'inchiesta considera — a seconda dei paesi — dall'85 % al 100 % degli operai occupati nelle attività sottoposte al Trattato mentre per le miniere di ferro considera, in Francia, il bacino dell'Est, in Germania il bacino della Bassa Sassonia, in Italia e Lussemburgo 71 % e 94 %, rispettivamente, dei lavoratori.

Per quanto si riferisce in particolare alle miniere di ferro tedesche, si osserva che l'effettivo operaio si è ridotto, dal 1962 al 1964, di circa il 40 % ⁽¹⁾. A tale rapida contrazione della manodopera ha fatto riscontro una più rapida diminuzione del numero di operai effettivamente considerati nell'indagine, che viene limitata nel 1964 al solo bacino della Bassa Sassonia, viste le difficoltà di assicurare una omogenea rappresentazione degli altri bacini, che più sono soggetti a procedimenti di chiusura dei seggi di estrazione.

Delimitazione degli elementi di spesa considerati

In sede di impostazione delle rilevazioni statistiche sui salari nelle industrie della C.E.C.A., l'opportunità di indagare specificamente sull'aspetto del costo al datore di lavoro indusse a considerare, accanto alla retribuzione ed agli elementi a questa strettamente connessi, ogni altro elemento di spesa che, nell'ambito della contabilità aziendale, fosse imputabile alla manodopera.

Con la preziosa collaborazione di Commissioni di esperti composte di rappresentanti dei Governi, degli Istituti di statistica, delle organizzazioni dei datori di lavoro e dei lavoratori dei sei paesi, è stato redatto un elenco delle spese da considerare nell'inchiesta e sono stati stabiliti dei criteri uniformi per la loro definizione e classificazione.

Le diverse voci analitiche sono state raggruppate in otto voci riepilogative delle quali è fornita qui

Wat betreft de ijzer- en staalindustrie, omvat de enquête — naar gelang van de landen — 85 tot 100 % van de arbeiders die te werk zijn gesteld in bedrijven waarop het E.G.K.S.-Verdrag van toepassing is. Wat de ijzermijnen betreft, in Frankrijk omvat zij het oostelijk bekken, in Duitsland het bekken van Beneden-Saksen, in Italië en Luxemburg heeft zij betrekking op 71 resp. 94 % van de totale personeelssterkte.

Wat meer in het bijzonder de Duitse ijzermijnen betreft, zij erop gewezen dat het totale aantal arbeiders aldaar van 1962 tot 1964 met ongeveer 40 % is gedaald ⁽¹⁾. Tegenover deze snelle vermindering van het aantal arbeidskrachten staat een nog snellere vermindering van het aantal arbeiders dat werkelijk bij de enquête werd betrokken. Voor 1964 werd de enquête beperkt tot het bekken Neder-Saksen, aangezien het moeilijk was een homogene vertegenwoordiging van de andere bekkens te waarborgen, daar in deze andere bekkens en groter aantal mijnzetels werden gesloten.

Afbakening van de beschouwde kostenfactoren

Toen, de opstelling der statistische overzichten inzake de lonen in de industrieën van de E.G.K.S. werd uitgevoerd, vormde de wenselijkheid van een specifiek onderzoek der ten laste van de werkgever komende kosten de aanleiding om, naast de lonen en de nauw daarmee verband houdende factoren, ook alle overige kostenfactoren die in het kader van de bedrijfsboekhouding werden geacht verband te houden met de arbeidskrachten, in de beschouwing te betrekken.

Met de waardevolle medewerking van commissies van deskundigen, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Regeringen, de Bureaus voor de Statistiek en de organisaties van werkgevers en werknemers der zes landen, werd een lijst der voor de enquête in aanmerking komende kosten nitgewerkt en werden uniforme criteria voor de definitie en classificatie van deze kosten vastgesteld.

De diverse posten van de analyse zijn samengevat in acht rubrieken, welke hieronder nader worden

⁽¹⁾ Cfr. Bollettino bimestrale « Siderurgia » dell'Istituto Statistico delle Comunità europee : tabella 124.

⁽¹⁾ Zie het tweemaandelijkse bulletin « IJzer en Staal » van het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, tabel 124.

di seguito la descrizione. Ad un esame delle spese considerate si rileva come queste non costituiscano un elenco completo di tutte le spese che — da un punto di vista puramente teorico — potrebbero essere ritenute imputabili alla manodopera.

L'inchiesta concerne infatti, in armonia con le sue finalità, le spese per manodopera che per la loro variabilità erano già tradizionalmente considerate a parte nella contabilità aziendale (ammontare delle retribuzioni) e le altre spese (i cosiddetti oneri sociali, le spese per reclutamento e formazione professionale) che non sono intimamente connesse ed immediatamente necessarie ai normali processi produttivi e che sono perciò suscettibili di notevoli variazioni tra un'impresa e l'altra.

Non sono invece considerati — ad esempio — gli oneri sostenuti dall'impresa per rendere e mantenere il posto di lavoro adatto alle caratteristiche fisiologiche dell'uomo (aerazione, illuminazione, servizi igienici annessi al posto di lavoro, dispositivi particolari di sicurezza e prevenzione infortuni, ecc.). La retribuzione è inoltre considerata al netto del suo costo di distribuzione: non sono computate infatti le spese inerenti ai rapporti amministrativi tra il datore di lavoro ed il personale dipendente (uffici paga, amministrazione del personale, attrezzatura e cancelleria relative, ecc.).

Tali spese — pur relative alla manodopera — sono generalmente classificate, nella contabilità aziendale, nei vari capitoli di spesa relativi ai beni e servizi tipicamente produttivi, ed alla amministrazione degli stessi.

Descrizione degli elementi di spesa considerati

I salari e gli oneri sociali inerenti sono stati raggruppati in otto voci. Qui di seguito figura, un elenco esemplificativo, ma il più completo pos-

omschreven. Bij beschouwing van de in aanmerking genomen posten blijkt, dat deze geen volledige lijst vormen van alle kosten die — uit zuiver theoretisch oogpunt — zouden kunnen worden geacht verband te houden met de arbeidskrachten.

De enquête heeft namelijk, in overeenstemming met haar doel, betrekking op de met de arbeidskrachten verband houdende kosten die wegens hun veranderlijke aard ouder gewoonte afzonderlijk in de bedrijfsboekhouding worden opgenomen (bedrag der lonen), alsmede op de overige kosten (de zogenaamde sociale lasten, de kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding, welke niet in rechtstreeks verband staan met en direct noodzakelijk zijn voor de normale productieprocessen, en die derhalve van onderneming tot onderneming aanzienlijk kunnen variëren.

Derhalve wordt bij voorbeeld geen rekening gehouden met de door de onderneming gedragen lasten, dienende om de arbeidsplaats te brengen en te houden in een staat welke is aangepast aan de fysiologische kenmerken van de mens (ventilatie, verlichting, bij de arbeidsplaats behorende hygiënische inrichtingen, bijzondere voorzieningen ten behoeve van de veiligheid, de voorkoming van ongevallen, enz.). Wat de lonen betreft, is voorts geen rekening gehouden met het bedrag van hun distributiekosten: niet in aanmerking genomen zijn namelijk de kosten welke verband houden met de administratieve betrekkingen tussen de werkgever en het bij hem in dienst zijnde personeel (loonbureaus, personeelsadministratie, kantoorinrichting en -benodigdheden, enz.).

Bedoelde kosten — hoewel verband houdende met de arbeidskrachten — worden in de bedrijfsboekhouding gewoonlijk gerangschikt onder de verschillende kostenrubrieken met betrekking tot de typisch productieve goederen en diensten en de administratie daarvan.

Omschrijving van de beschouwde kostenfactoren

De lonen en daarmee verband houdende sociale lasten zijn thans in acht rubrieken onderverdeeld. Hierop volgend wordt een lijst gepubliceerd bij

sibile, degli elementi che possono essere compresi in ciascuna voce.

I — *Salario diretto*

Sono compresi in questa voce :

- salario a regia;
- salario a cottimo;
- salario a incentivo;
- pagamenti per giorni di riposo compensativi della riduzione della durata del lavoro;
- maggiorazioni di carovita;
- maggiorazioni per ore di straordinario, per lavoro notturno e domenicale o nei giorni festivi;
- premi di funzione, di anzianità, di assiduità, di responsabilità, per lavori faticosi, insudicianti, pericolosi;
- il premio di minatore versato, in Germania, agli operai all'interno ⁽¹⁾;
- salari degli operai delle miniere di carbon fossile occupati in lavori d'investimento;
- salari delle giornate di assenza per delegazioni sindacali;
- retribuzioni di delegati minatori (salvo per la Francia);
- indennità di mensa e simili;
- salari degli apprendisti e dei giovani operai delle miniere di carbone e delle miniere di ferro per il tempo trascorso alla produzione (ad esclusione delle retribuzioni corrisposte a questi apprendisti per le ore durante le quali seguono corsi di formazione sia a scuola che in officina). Per la siderurgia, i salari degli apprendisti che lavorano in base a contratti di apprendistato sono stati indicati integralmente alla voce VI « Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale ». È opportuno rilevare, al riguardo, che gli apprendisti minatori sono occupati parzialmente nella produzione, mentre gli apprendisti siderurgici non lo sono;

⁽¹⁾ Questo premio, precedentemente a carico dello Stato, costituisce dal 1963 un onere salariale per le imprese.

wijze van voorbeeld — maar zo volledig mogelijk — van de posten die onder iedere rubriek begrepen zijn.

I — *Direct loon*

In deze rubriek zijn opgenomen :

- tijdloon;
- akkoordloon;
- prestatieloon;
- uitkeringen voor rustdagen in verband met de verkorting van de arbeidsduur;
- duurtetoeslag;
- toeslag voor overuren en voor nachtarbeid en arbeid op zon- en feestdagen;
- functiepremies, premies op grond van het dienstverband, stiptheidspremies, premies voor verantwoordelijk, voor zwaar werk, voor vuil werk of gevaarlijk werk;
- de « Bergmannsprämie » in Duitsland voor ondergrondse arbeiders ⁽¹⁾;
- lonen van arbeiders, ingeschakeld bij investeringswerkzaamheden in de steenkolenmijnen;
- lonen voor dagen van afwezigheid in verband met afvaardiging voor de vakvereniging;
- bijdragen voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond (behalve voor Frankrijk);
- vergoedingen voor het voedselpakket, schaft-tijdvergoedingen, enz.;
- lonen van leerlingen en jeugdige arbeiders in de steenkolenmijnen en ijzermijnen voor de uren tijdens welke zij voor de produktie hebben gewerkt (exclusief de lonen welke aan de betrokkenen werden betaald voor de uren tijdens welke zij opleidingscursussen in de school of in de werkplaats hebben gevolgd). Wat de ijzer- en staalindustrie betreft, zijn de lonen der op leerlingen-contracten aangenomen leerlingen geheel verwerkt in de rubriek « kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding » op regel VI. In dit verband zij opgemerkt dat de leerling-mijnwerkers gedeeltelijk bij de produktie zijn ingeschakeld, hetgeen niet het geval is met de leerlingen in de ijzer- en staalindustrie;

⁽¹⁾ Deze premie die vroeger door de Staat werd gedragen, behoort sedert 1963 tot de loonkosten der ondernemingen.

— per quanto riguarda l'Italia, è esclusa dal salario diretto la parte dei versamenti effettuati agli operai per riduzione degli orari di lavoro rimborsata alle imprese dalla Cassa integrazione guadagni.

II — *Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti*

In questa voce sono compresi i versamenti effettuati in determinate condizioni o circostanze: possono essere volontari o contrattuali; il loro ammontare può essere fissato liberamente dal datore di lavoro o in virtù di un contratto collettivo ovvero in funzione della produzione o degli utili realizzati. Anche quando, in taluni paesi, premi di risultato o di produttività sono vincolati al lavoro effettivo, essi sono classificati, per ragioni di comparabilità, sotto questa voce che comprende:

- premi di risultato;
- premi di produttività;
- gratifiche natalizie o di fine d'anno;
- premi per vacanze;
- retribuzioni varie in contanti.

III — *Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati*

In questa voce sono compresi:

- ferie pagate ordinarie, legali, contrattuali e volontariamente accordate dal datore di lavoro;
- indennità per ferie pagate non godute;
- ferie supplementari per anzianità;
- ferie supplementari per madri di famiglia;
- peculio di vacanze;
- giorni festivi, legali, contrattuali e volontariamente accordati;
- giorni di assenza per ragioni di stato civile;
- altre assenze giustificate (chiamata di revisione al consiglio di leva, trasloco richiesto dall'impresa, ecc.);

— voor de Italiaanse kolenmijnen is een gedeelte van de uitkeringen in verband met de verkorting van de arbeidsduur, dat door de « Cassa Integrazione Guadagni » aan de ondernemingen terugbetaald wordt, niet bij het directe loon gevoegd.

II — *Kerstgratificaties, produktiviteitspremies, diverse uitkeringen in geld*

In deze rubriek zijn de uitkeringen opgenomen welke onder bepaalde voorwaarden of omstandigheden worden verricht. Het betreft hier vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde uitkeringen, waarvan het bedrag vrijelijk door de werkgever, ofwel bij C.A.O., ofwel op grondslag van de produktie of van de behaalde winsten kan worden vastgesteld. Zelfs wanneer de produktiviteitspremies, zoals in sommige landen het geval is, aan de werkelijke prestaties zijn gekoppeld, worden zij om vergelijking mogelijk te maken in deze rubriek opgenomen, welke dus bestaat uit:

- resultaatspremies;
- produktiviteitspremies;
- kerstgratificaties;
- vakantiepremies;
- diverse uitkeringen in geld.

III — *Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen*

In deze rubriek zijn de uitkeringen opgenomen in verband met:

- gewone, wettelijke, contractuele of vrijwillig door de werkgever verleende verlofdagen met behoud van het loon;
- niet-opgenomen verlofdagen met behoud van loon;
- extra-verlofdagen op grond van het dienstverband;
- extra-verlofdagen voor huismoeders;
- vakantietoeslagen;
- wettelijke, contractuele of vrijwillig verleende feestdagen;
- afwezigheid in verband met bepaalde familiegebeurtenissen;
- andere geoorloofde afwezigheid (keuring voor militaire dienst, door de onderneming verzochte verhuizing, enz.);

- indennità di licenziamento (salvo che per l'Italia, essendo considerati, alla voce VIII, gli accantonamenti effettuati a tale titolo);
- in Belgio, il regime delle ferie pagate è integrato nell'organizzazione generale della Sicurezza sociale. I datori di lavoro versano alle Casse per le vacanze dei contributi in funzione delle retribuzioni. Per assicurare la comparabilità con gli altri paesi, i contributi per ferie pagate sono stati contabilizzati sotto questa voce;
- dato che i pagamenti per i giorni di riposo compensativi della riduzione della durata del lavoro figurano alla riga I « salario diretto », essi non sono stati qui ripresi.

IV — Contributi di sicurezza sociale

Questa voce comprende i contributi dei datori di lavoro alla sicurezza sociale, che si tratti di contributi legali, contrattuali o volontari a mutue d'impresa o a casse complementari di sicurezza sociale.

D'altra parte, in taluni paesi i datori di lavoro versano direttamente al salariato, senza l'intervento di un organismo di compensazione, dei supplementi familiari a proprio carico, variabili a seconda dello stato di famiglia dell'operaio. Questi supplementi sono sempre stati calcolati sotto la voce « Assegni familiari » al fine di assicurare la comparabilità con altri paesi.

Dato che per il Belgio i contributi alla sicurezza sociale per ferie pagate sono stati compresi nella voce III, essi non figurano qui.

In Germania, una disposizione di legge obbliga le imprese a versare ai lavoratori un complemento di prestazioni in caso di malattia o di infortunio. Questa legislazione prevede che i lavoratori devono essere indennizzati in ragione del 90 %. Quantunque non si tratti di un contributo dei datori di lavoro alla sicurezza sociale, ma di un complemento di indennità versato direttamente dall'impresa

- ontslagvergoedingen (behalve voor Italië, waar de reserveringen voor ontslagvergoedingen begrepen zijn onder rubriek VIII);
- in België is het stelsel der verlofdagen met behoud van loon in de algemene organisatie van de sociale zekerheid opgenomen. De werkgevers storten in de vakantiefondsen bedragen, waarvan het bedrag van het loon afhankelijk is. Ten einde de vergelijking met de overige landen mogelijk te maken, werden bedoelde bijdragen voor verlofdagen met behoud van loon in deze rubriek opgenomen;
- de uitkeringen voor rustdagen in verband met de verkorting van de arbeidsduur zijn in het « directe loon » op regel 1 opgenomen en blijven in de onderhavige rubriek buiten beschouwing.

IV — Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid

Deze rubriek omvat alle bijdragen van de werkgevers uit hoofde van de sociale zekerheid, zowel de bij de wet bepaalde bijdragen als de krachtens C.A.O. of vrijwillig verrichte bijdragen ten behoeve van het onderlinge fonds van de ondernemingen of ten behoeve van aanvullende fondsen voor sociale zekerheid.

Anderzijds worden in sommige landen aanvullende gezinstoelagen, welke ten laste van de ondernemingen komen en naar gelang van de samenstelling van het gezin variëren, door de werkgever direct bij het loon gevoegd zonder tussenkomst van een compensatiefonds. Deze aanvullende bedragen werden steeds in de rubriek « Gezinstoelagen » opgenomen, ten einde de vergelijking met de overige landen mogelijk te maken.

De in België bestaande bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid voor verlof met behoud van loon, welke in rubriek III zijn opgenomen, blijven hier buiten beschouwing.

In Duitsland zijn de ondernemingen thans bij de wet verplicht aan de arbeiders in geval van ziekte of ongeval aanvullende uitkeringen uit te betalen. Bij bedoelde wet wordt bepaald, dat aan de arbeiders tot een bedrag van 90 % moet worden vergoed. Hoewel het geen bijdrage van de werkgevers uit hoofde van sociale zekerheid, doch een door de onderneming rechtstreeks aan de arbeider uitbe-

all'operaio, questa spesa è stata classificata — per ragioni di comparabilità — alla riga IV a) delle tabelle.

Infine, ancora in Germania, un'indennità di alloggio è corrisposta indipendentemente dal fatto che l'operaio benefici o no di un alloggio gratuito o a prezzo ridotto messo a sua disposizione dal datore di lavoro; l'ammontare di quest'indennità è in funzione degli oneri familiari. Ecco perché l'indennità è stata classificata negli oneri relativi agli assegni familiari.

V — *Imposte di carattere sociale*

Tenuto conto del parere formulato da un gruppo di esperti specializzati dei singoli paesi della Comunità, questa voce comprende soltanto :

- la tassa del 5 % sui salari in Francia, che in origine era a carico dei lavoratori;
- la tassa del 10 % sul premio di minatore in Germania (R.f.), tassa destinata a compensare l'esenzione da imposte dei lavoratori;
- i contributi padronali GESCAL (fondo nazionale per la costruzione di case per i lavoratori) in Italia.

VI — *Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale*

Per spese di reclutamento della manodopera s'intendono le spese sostenute dal datore di lavoro per l'assunzione del personale come anche taluni versamenti, quali le indennità di separazione e le indennità di viaggio, concesse ai lavoratori residenti lontano dal luogo di lavoro.

Le spese di formazione professionale comportano delle spese dirette e delle spese indirette.

Le spese dirette comprendono :

- a) Le somme corrisposte ai beneficiari della formazione professionale. Per quanto concerne le

taalde aanvullende vergoeding betreft, werd deze uitgave in verband met de vergelijkbaarheid in rubriek IVa van de tabellen opgenomen.

Ten slotte wordt, eveneens in Duitsland, aan de arbeiders van de kolen- en ijzermijnen een huisvestingsvergoeding toegekend. Deze vergoeding wordt uitgekeerd, om het even of de arbeider al dan niet geheel kosteloos of tegen een verlaagde prijs door de werkgever wordt gehuisvest; het bedrag van deze vergoeding varieert overeenkomstig de samenstelling van het gezin. Daarom is bedoelde vergoeding in de rubriek « Gezinstoe-lagen » opgenomen.

V — *Belastingen met sociaal karakter*

Rekening houdende met het advies, dat door een groep deskundigen uit de onderscheidene landen van de Gemeenschap werd uitgebracht, worden in deze rubriek slechts ondergebracht :

- de heffing ad 5 % op de lonen in Frankrijk die oorspronkelijk ten laste van de loontrekkenden kwam;
- de heffing van 10 % op de « Bergmannsprämie » in Duitsland (B.R.); deze heffing is bedoeld als compensatie van het belastingbedrag dat door de arbeiders moest worden gedragen;
- de werkgeversbijdragen ten behoeve van de GESCAL (nationaal fonds voor de woningbouw t.b.v. arbeiders) in Italië.

VI — *Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding*

Onder kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten wordt verstaan de door de werkgever voor de aanwerving van personeel gedane uitgaven, alsmede bepaalde uitkeringen, zoals separatievergoedingen en reisvergoedingen, ten behoeve van loontrekkers wier woonplaats verwijderd is van de plaats van tewerkstelling.

De kosten in verband met de vakopleiding bestaan uit directe en indirecte uitgaven.

De directe uitgaven omvatten :

- a) De bedragen betaald aan de personen, die vakopleiding ontvangen. Wat de kolenmijnen

miniére di carbone e di ferro viene presa in considerazione solo la parte dei salari e premi corrisposti agli apprendisti, giovani operai e adulti in corso di formazione, relativa alle ore durante le quali seguono dei corsi sia a scuola che nell'officina, ad esclusione delle retribuzioni corrisposte per il tempo trascorso alla produzione. Gli oneri che gravano sui salari di questi apprendisti, giovani operai, ecc. non sono compresi nelle spese di formazione professionale.

Per quanto concerne la siderurgia, si tratta dei salari, premi e indennità varie corrisposti agli apprendisti, giovani operai, adulti durante i periodi di apprendistato, di riadattamento, di formazione complementare, come anche dei vantaggi vari accordati e degli oneri sociali sopportati dalle imprese a favore di queste persone;

- b) I versamenti effettuati alle persone incaricate della formazione professionale;
- c) Le spese per materiali, energia, piccola utensileria, ecc.;
- d) Le spese relative ai macchinari, impianti, edifici, utilizzati unicamente per la formazione professionale;
- e) Le spese relative ai mezzi didattici impiegati per la formazione;
- f) Le spese relative all'alloggio degli apprendisti.

Le spese indirette comprendono :

- a) I contributi o le sovvenzioni versati dall'impresa a un'organizzazione che provvede parzialmente o interamente alla formazione professionale;
- b) Le imposte speciali per la formazione professionale;
- c) Le borse di studio professionali.

Questa voce comprende anche le spese relative all'insegnamento dell'igiene e della sicurezza.

betreft, wordt slechts rekening gehouden met dat deel der aan leerlingen, jeugdige arbeiders en volwassen arbeiders die opleiding ontvangen, uitbetaalde lonen en premies, dat betrekking heeft op de uren tijdens welke zij cursussen in de school of in de werkplaats volgen, doch niet met het loon dat werd uitgekeerd over de uren tijdens welke zij bij de produktie zijn ingeschakeld. De met de lonen van deze leerlingen, jeugdige arbeiders, enz. verband houdende lasten zijn niet in de kosten voor vakopleiding begrepen.

Wat de ijzer- en staalindustrie betreft, zijn in de onderhavige rubriek opgenomen de lonen, premies en diverse uitkeringen, welke aan de leerlingen, jeugdige arbeiders en volwassen arbeiders tijdens de perioden van opleiding, herscholing of aanvullende opleiding worden uitbetaald, alsmede de diverse voordelen en de sociale lasten welke de ondernemingen ten behoeve van bedoelde personen voor hun rekening nemen;

- b) De aan personen, belast met de vakopleiding, gedane betalingen;
- c) Uitgaven voor materiaal, energie, klein gereedschap, enz.;
- d) Uitgaven met betrekking tot de machines, installaties en gebouwen, welke uitsluitend voor de vakopleiding worden gebruikt;
- e) Uitgaven met betrekking tot de voor de opleiding gebruikte leermiddelen;
- f) Uitgaven met betrekking tot de huisvesting van de leerlingen.

De indirecte uitgaven omvatten :

- a) De bijdragen of subsidies, welke door de onderneming worden betaald aan een instelling welke de vakopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgt;
- b) De bijzondere belastingen voor de vakopleiding;
- c) Studiebeurzen voor vakopleiding.

Deze rubriek omvat eveneens de uitgaven met betrekking tot het onderricht in arbeidshygiëne en arbeidsveiligheid.

Questa voce comprende :

- A. Le spese relative alle distribuzioni gratuite o a prezzo ridotto di carbone, gas, elettricità;
- B. Le spese relative all'alloggio degli operai e comprendenti il contributo finanziario apportato dalle imprese alla costruzione di alloggi, il deficit annuo di gestione degli alloggi appartenenti alle imprese e le indennità di alloggio versate agli operai non alloggiati a cura del datore di lavoro.

Queste spese sono state classificate come segue :

1. Spese relative agli alloggi appartenenti alle imprese (compresi i falansteri per celibi):
 - a) Spese di manutenzione (compreso il costo dei lavori effettuati dal personale dell'impresa);
 - b) Spese di amministrazione;
 - c) Imposte, tasse e assicurazioni;
 - d) Ammortamenti (le spese di costruzione o di acquisto a carico delle imprese non sono comprese in questa voce, ma solo il loro ammortamento che è calcolato al tasso medio del 2 % sulla base del valore del giorno. Per valore del giorno s'intende il valore allo stato nuovo degli alloggi in servizio, stabilito secondo i prezzi in vigore al momento della stima);
 - e) Interessi calcolati al tasso normale del mercato;
 - f) Dal totale delle voci da a) a c) vengono detratti l'ammontare dei fitti eventualmente percepiti dall'impresa e quello degli oneri rimborsati dalle persone che occupano i locali (imposte, assicurazioni, ecc.);
2. Spese relative agli alloggi non appartenenti all'impresa, e cioè le sovvenzioni accordate regolarmente per il pagamento di fitti o per la manutenzione di alloggi occupati dagli operai

Deze rubriek bestaat uit :

- A. De uitgaven met betrekking tot kolen, gas en elektriciteit, welke gratis of tegen verlaagde prijs worden verstrekt;
- B. De uitgaven met betrekking tot de huisvesting van de arbeiders, hierbij inbegrepen de financiële bijdragen van de ondernemingen ten behoeve van de woningbouw, van het jaarlijkse tekort op de exploitatie van de woningen welke het eigendom van de onderneming zijn, alsmede de aan de niet door de werkgever gehuisveste arbeiders uitbetaalde huisvestingsgoederen.

Deze uitgaven werden als volgt onderverdeeld :

1. Kosten met betrekking tot aan de onderneming toebehorende woningen (met inbegrip van tehuizen voor ongehuwden) :
 - a) Onderhoudskosten (met inbegrip van de kosten der werkzaamheden welke door het personeel van de onderneming worden verricht);
 - b) Administratiekosten;
 - c) Belastingen, heffingen en verzekeringen;
 - d) Afschrijvingen (de ten laste van de onderneming komende uitgaven voor de bouw of de aankoop der woningen worden in deze post niet opgenomen, doch alleen de hiermede verband houdende afschrijvingen, welke tegen een gemiddeld percentage van 2, van de lopende waarde worden berekend; de lopende waarde is de waarde van de woningen in nieuwe staat, zoals zij volgens de op het tijdstip van de raming geldende prijzen werd vastgesteld);
 - e) De rente, berekend tegen de geldende rentevoet;
 - f) Het totaal der posten a tot en met e wordt verminderd met het bedrag van de eventueel door de onderneming ontvangen huishuren en van de lasten welke op de bewoners van de woningen worden verhaald (belastingen, verzekeringen, enz.);
2. Kosten met betrekking tot de woningen, welke niet aan de ondernemingen toebehoren, dat wil zeggen de subsidies welke regelmatig worden toegekend voor de betaling van de huishuren

delle industrie del carbone, dell'acciaio o delle miniere di ferro;

3. Cessione gratuita o a prezzo ridotto di terreni appartenenti alle imprese, per la costruzione di case operaie. La perdita così causata è calcolata sulla base del valore del giorno secondo lo stesso metodo praticato per gli alloggi;
 4. Aiuti non rimborsabili e prestiti senza interesse, accordati dalle imprese ai loro operai per aiutarli nell'acquisto di un alloggio. Gli interessi così perduti sono calcolati al tasso normale del mercato.
- C. Questa voce comprende anche altre erogazioni in natura quali distribuzioni gratuite o a prezzo ridotto di generi alimentari, vestiti, calzature, ecc.

VIII — *Altri contributi sociali*

Questa voce comprende le spese relative al trasporto degli operai, le spese dei servizi medici e sociali, il deficit di gestione di colonie e di convalescenziari, le spese per associazioni del personale, le sovvenzioni agli istituti sociali, medici e culturali. Per i minatori francesi, in questa voce sono stati compresi inoltre i contributi versati dalle imprese per la retribuzione dei delegati minatori e, per gli operai italiani, gli accantonamenti per indennità di licenziamento.

Metodo di presentazione dei risultati relativi agli operai : il costo orario della manodopera

Le spese per salari ed oneri sociali inerenti sono state rilevate in valore assoluto, nelle rispettive monete nazionali dei paesi interessati. Accanto a tali elementi è stato rilevato il numero globale di ore di lavoro effettivamente prestato dagli operai cui le spese si riferiscono.

of voor het onderhoud van de woningen, welke door de arbeiders in de kolenmijnindustrie, de ijzer- en staalindustrie of de ijzermijnen worden bewoond;

3. Het gratis of tegen verlaagde prijs voor de bouw van woningen, ter beschikking stellen van terreinen, welke aan de onderneming toebehoren. Het hierbij veroorzaakte verlies wordt op grond van de lopende waarde berekend, zoals dat voor de woningen het geval is;
 4. Niet terugvorderbare hulp en renteloze leningen, welke door de ondernemingen aan hun arbeiders worden toegekend, ten einde hen behulpzaam te zijn bij het verkrijgen van een woning. De hierbij gederfde rente wordt tegen de geldende rentevoet berekend.
- C. Deze rubriek omvat eveneens andere uitkeringen in natura zoals verstrekking (gratis of tegen verlaagde prijs) van voedingsmiddelen, kleding, schoeisel, enz.

VIII — *Andere sociale bijdragen*

Deze rubriek omvat de uitgaven met betrekking tot het vervoer van de arbeiders, de kosten van de medische en sociale voorzieningen, het exploitatie-tekort van de vakantie- en rusthuizen, de uitgaven voor personeelsverenigingen, de subsidies ten behoeve van sociale en culturele instellingen. Voor de Franse mijnwerkers zijn bovendien in deze rubriek de door de ondernemingen voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond gestorte bijdragen opgenomen, en voor de Italiaanse mijnwerkers de reserveringen voor ontslagvergoedingen.

Methode volgens welke de resultaten met betrekking tot de arbeiders zijn weergegeven : De arbeidskosten per uur

De loonkosten en daarmee verband houdende andere lasten voor de werkgevers zijn weergegeven in absolute cijfers in de valuta's der betrokken landen. Daarnaast is vermeld op welk totaal aantal werkelijke arbeidsuren der betrokken arbeiders de kosten betrekking hebben.

A partire da tali dati, dividendo l'ammontare globale delle spese per il numero di ore effettuate, si è determinato per ciascuna industria, per paese e — se del caso — per bacino, il costo medio di un'ora di lavoro effettivo di un operaio.

L'unità di riferimento del costo è quindi l'ora-nomo di lavoro. La scelta del riferimento è coerente con il fatto che l'ammontare delle spese rilevate è sostenuto dall'imprenditore in vista di ottenere una prestazione lavorativa: è naturale quindi, ai fini delle comparazioni, determinare il costo « a parità di prestazione lavorativa », ovvero il costo di una « quantità di lavoro » unitaria.

La quantità di lavoro fornita può valutarsi attraverso la quantità dei beni prodotti, oppure — in una forma più lata — può commisurarsi al tempo di lavoro prestato.

Il riferimento alla quantità di beni prodotti offre il vantaggio di commisurare il costo della manodopera al risultato dell'attività esplicata dalla stessa, cioè al fine ultimo del suo impiego. Essa pone però i ben noti problemi derivanti dall'eterogeneità della produzione aziendale, ed implicherebbe in qualche caso preventivi procedimenti di omogeneizzazione laboriosi e complessi.

Il riferimento al tempo di lavoro prestato offre invece il vantaggio di essere molto agevole, e trova riscontro, inoltre, nel meccanismo stesso della contrattazione tra datore di lavoro e lavoratore, che pattuiscono in genere il compenso corrispettivo della prestazione lavorativa in base alla durata di quest'ultima (tassi orari, giornalieri o mensili).

È perciò che nella presente inchiesta sui costi della manodopera le spese sostenute dal datore di lavoro non sono rapportate alle quantità dei prodotti, ma al tempo di lavoro.

Aan de hand van deze gegevens heeft men, door het totale bedrag der kosten te delen door het aantal gewerkte uren, voor iedere industrie, per land en — eventueel — per bekken de gemiddelde kosten van een werkelijk arbeidsuur van een arbeider bepaald.

De referentie-eenheid van de kosten is derhalve de gedurende een manuur verrichte arbeid. De keuze van de referentie-eenheid hangt samen met het feit dat het bedrag der weergegeven kosten door de ondernemer wordt gedragen met de bedoeling een arbeidsprestatie te verkrijgen: voor de vergelijkingen ligt het derhalve voor de hand de kosten « bij gelijke arbeidsprestatie » of wel de kosten van een uniforme « hoeveelheid arbeid » te bepalen.

De hoeveelheid verrichte arbeid kan worden beoordeeld op grondslag van de hoeveelheid geproduceerde goederen, dan wel — in ruimere zin — worden gemeten aan de tijd gedurende welke arbeid is verricht.

De referentie aan de hoeveelheid geproduceerde goederen biedt het voordeel dat de arbeidskosten kunnen worden afgemeten aan het resultaat van de door de arbeiders ontplooiende bedrijvigheid, dat wil zeggen aan het uiteindelijke doel van hun tewerkstelling. Hierbij doen zich echter de welbekende problemen voor welke voortvloeien uit de ongelijksoortigheid van de bedrijfsproductie, hetgeen in bepaalde gevallen voorafgaande toepassing van omslachtige en ingewikkelde procédés tot verkrijging van gelijksoortigheid zou impliceren, waarvan de uitslag niet zonder enig voorbehoud zou kunnen worden aanvaard.

De referentie aan de tijd gedurende welke arbeid is verricht biedt daarentegen het voordeel van grote hanteerbaarheid en past bovendien in het stelsel van onderhandeling tussen werkgevers en werknemers, die de beloning voor de arbeidsprestatie over het algemeen overeenkomen op basis van de duur van deze arbeidsprestatie (uur- of dagtarieven, maandtarieven).

Derhalve worden bij deze enquête inzake de arbeidskosten de ten laste van de werkgever komende kosten niet bepaald op basis van de hoeveelheden vervaardigde produkten maar volgens de arbeidsduur.

Metodo di comparazione dei costi : i tassi ufficiali di cambio

Si è visto come l'ammontare delle spese per retribuzioni ed oneri inerenti, rilevato in valore assoluto, sia in seguito trasformato in opportuni valori relativi.

Trattasi comunque, fin qui, di importi espressi nelle singole monete nazionali, che mal si prestano a comparazioni tra paesi diversi e che bisogna pertanto trasformare in un unità di conto comune.

Quale l'unità di conto e — soprattutto — quale il metodo da impiegare per la conversione ?

È evidente che, in un corretto sistema di rappresentazione, la scelta dell'una o dell'altra unità monetaria non può e non deve influire in alcun modo sulla natura dei risultati. La scelta del franco belga, adottato quale unità di conto comune fin dalle prime inchieste dell'Alta Autorità, è pertanto da attribuirsi a ragioni di carattere meramente pratico. I rapporti tra i paesi non cambierebbero, ove i risultati fossero espressi — invece che in franchi belgi — in un'altra qualsiasi unità monetaria.

Per la conversione delle monete si è adottato l'impiego dei tassi ufficiali di cambio. Questo metodo appare infatti — allo stato attuale dell'informazione statistica — il più idoneo alle comparazioni internazionali dei costi ed è infatti quello generalmente adottato a tale scopo.

Ciò non significa peraltro che tale metodo debba considerarsi pienamente soddisfacente. Più volte l'Istituto statistico delle Comunità europee ha accennato alle sue lacune, che pongono in sede scientifica problemi di difficile soluzione ⁽¹⁾.

Methode van kostenvergelijking : Officiële wisselkoersen

Wij hebben gezien hoe het bedrag van de kosten ter zake van lonen en daarmee verband houdende andere lasten, uitgedrukt in absolute cijfers, vervolgens wordt omgezet in aangepaste relatieve waarden.

Tot nog toe hebben de cijfers evenwel betrekking op in de afzonderlijke nationale valuta's uitgedrukte bedragen, welke zich slecht lenen voor vergelijkingen tussen verschillende landen en derhalve moeten worden omgerekend in een gemeenschappelijke rekeneenheid.

Welke rekeneenheid moet nu worden gebruikt en — bovenal — welke methode van omrekening dient te worden toegepast ?

Het is duidelijk dat bij een juiste wijze van weergave de keuze van de een of andere munteenheid op geen enkele wijze van invloed kan en mag zijn op de aard van de resultaten. De keuze van de Belgische frank, welke reeds bij de eerste enquêtes van de Hoge Autoriteit als rekeneenheid werd aangenomen, moet derhalve worden toegeschreven aan redenen van zuiver praktische aard. De verhoudingen tussen de landen zouden niet veranderen indien zij, in plaats van in Belgische franken, in een andere willekeurige munteenheid zouden zijn uitgedrukt.

Voor het omrekenen van de valuta's is gebruik gemaakt van de officiële wisselkoersen. Deze methode blijkt namelijk — bij de huidige stand van de statistische informatie — het meest geschikt voor internationale kostenvergelijkingen en wordt voor dit doel dan ook algemeen aangenomen.

Dit betekent overigens niet dat deze methode geheel bevredigend moet worden geacht. Het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen heeft herhaaldelijk gewezen op de leemten in deze methode, welke op wetenschappelijk vlak moeilijk oplosbare problemen doen rijzen ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Cfr. per esempio R. WAGENFÜHR: « Comparabilità delle statistiche economiche e sociali tra i sei paesi del Mercato comune » in « Informazioni statistiche » n. 1/2 — 1962 (I.S.C.E.), pag. 14.

⁽¹⁾ Vergelijk bij voorbeeld het artikel van R. WAGENFÜHR: « De vergelijkbaarheid van de economische en sociale statistiek van de zes landen van de Gemeenschap » in « Statistische inbedelingen », n° 1/2 — 1962 (Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen), blz. 14.

Il metodo adottato consente, in particolare, sole comparazioni nello spazio — tra un paese e l'altro, cioè — e non nel tempo.

Infatti i tassi ufficiali di cambio ci danno, in ogni momento, il « rapporto » tra i valori delle monete (stimati sulla base degli scambi commerciali), ma nulla ci dicono sulle variazioni « nel tempo » del valore di ciascuna moneta. Infatti il tasso di cambio fra due paesi può variare sia per aumento del valore della moneta di un paese, sia per diminuzione di valore della moneta dell'altro paese, mentre un tasso costante nulla ci dice circa possibili variazioni concomitanti del valore delle due monete.

Si è detto che in un corretto sistema di rappresentazione dei risultati, questi debbono essere indipendenti dalla particolare unità di riferimento prescelta. Orbene, nel caso della comparazione dei costi della manodopera, l'impiego dei tassi ufficiali di cambio consente confronti tra un paese e l'altro : infatti la « distanza » relativa dei costi resta la stessa sia che i risultati siano espressi in franchi belgi, sia che siano espressi in marchi ecc. Esso non consente invece, per un determinato paese, la misura delle variazioni del costo nel tempo : infatti la « forma » (indice) della curva temporale dei costi, può variare a seconda dell'unità di conto prescelta.

I confronti nel tempo in F.b. che saranno effettuati nel presente studio indicheranno pertanto non la « variazione dei costi » della manodopera, ma la variazione della « distanza rispettiva » di tali costi.

I tassi ufficiali di cambio, utilizzati per la conversione in franchi belgi, sono riuniti nella tabella 2.

L'andamento dei tassi di cambio presenta una rilevante flessione per la Francia negli anni dal 1957 al 1959, ed un sensibile aumento per la Germania ed i Paesi Bassi nel 1961. Tali variazioni hanno per effetto, nelle comparazioni in franchi belgi, di comprimere e di accentuare — rispetti-

De aanvaarde methode maakt in het bijzonder vergelijkingen in de ruimte — dat wil zeggen tussen het ene land en het andere — doch geen vergelijkingen in de tijd mogelijk.

De officiële wisselkoersen immers geven ons wel op ieder ogenblik de « verhoudingen » tussen de waarden der munteenheden (geschat op basis van het internationale handelsverkeer), doch zeggen ons niets omtrent de « in de tijd » optredende variaties in de waarde van iedere munteenheid. De wisselkoers tussen twee landen kan namelijk zowel door toeneming van de waarde van de munteenheid van het ene land als door vermindering van de waarde van de munteenheid van het andere land variëren, terwijl een vaste koers ons niets zegt omtrent mogelijke gelijktijdig optredende variaties in de waarde der beide munteenheden.

Opgemerkt is reeds dat bij een juiste wijze van weergave der resultaten deze resultaten onafhankelijk dienen te zijn van de gekozen bijzondere referentie-eenheid. Welnu, bij de onderlinge vergelijking der arbeidskosten biedt het gebruik van de officiële wisselkoersen gelegenheid tot vergelijkingen tussen het ene land en het andere : de relatieve « afstand » tussen de kosten blijft namelijk dezelfde, om het even of de resultaten worden uitgedrukt in Belgische franken, in marken of in andere munteenheden. Daarentegen is het op deze wijze niet mogelijk, voor een bepaald land de in de kosten optredende variaties in de tijd te meten : de « vorm » (index) van de tijdskromme van de kosten kan namelijk naar gelang van de gekozen reken-eenheid variëren.

De in deze studie te maken vergelijkingen in de tijd in Belgische franken zullen derhalve geen aanwijzing geven omtrent de « variatie in de arbeidskosten », doch omtrent de variatie in de « onderlinge afstand » tussen deze kosten.

De voor de omrekening in Belgische franken gebruikte officiële wisselkoersen zijn vermeld in tabel 2.

Het verloop van de wisselkoersen vertoont voor Frankrijk een belangrijke daling in de jaren 1957 tot en met 1959 en voor Duitsland en Nederland een aanzienlijke stijging in 1961. Als gevolg van deze schommelingen komen de in de overeenkomstige perioden in bedoelde landen opgetreden

vamente — gli aumenti dei costi salariali verificatisi nei corrispondenti periodi in quei paesi.

La conversione in franchi belgi è stata effettuata a partire dagli importi globali versati dalle imprese e non sulla base dei tassi salariali orari, ottenendo in tal modo risultati più precisi; si evitano arrotondamenti successivi, la cui influenza è particolarmente sensibile per i paesi a valuta « pesante » (Germania, Francia e Paesi Bassi) ove il numero di cifre significative è più esiguo.

I risultati possono pertanto accusare differenze dell'ordine di alcuni centesimi belgi rispetto a quelli che si otterrebbero con l'altro metodo.

stijgingen in de loonkosten bij vergelijking in Belgische franken minder sterk, respectievelijk sterker tot uiting.

De omrekening in Belgische franken geschiedde op basis van de door de ondernemingen uitbetaalde totale bedragen en niet op basis van de uurloon-tarieven. Op deze wijze werden nauwkeuriger resultaten verkregen. Men vermijdt zodoende op-eenvolgende afrondingen, waarvan de invloed in het bijzonder merkbaar is voor landen met een « harde » valuta (Duitsland, Frankrijk en Nederland), waar de bedragen in kleinere getallen worden uitgedrukt.

De resultaten kunnen derhalve verschillen van enkele Belgische centimes vertonen ten opzichte van de resultaten welke met de andere methode zouden zijn verkregen.

TABELLA 2
T A B E L 2

Tassi di cambio ufficiali espressi in Fb (1)

Officiële wisselkoersen, uitgedrukt in Bfr (1)

Anno / Jaar	Deutschland (BR) 1 DM =	France 1 Ffr =	Italia 100 Lire =	Nederland 1 Fl =
1954	11,94	14,27	7,97	13,18
1955	11,89	14,27	7,97	13,15
1956	11,91	14,19	7,96	13,11
1957	11,96	13,34	8,01	13,18
1958	11,90	11,84	7,99	13,17
1959	11,96	10,19	8,05	13,24
1960	11,96	10,17	8,03	13,22
1961	12,41	10,16	8,03	13,74
1962	12,45	10,15	8,02	13,81
1963	12,51	10,18	8,02	13,85
1964	12,52	10,15	7,97	13,79

(1) Valori medi registrati in ciascun anno.

(1) Jaargemiddelden.

CAPITOLO II

I risultati dell'inchiesta : Operai

Miniere di carbone

I risultati dell'inchiesta 1964 sull'ammontare delle spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti sono sintetizzati, per gli operai delle miniere di carbone, nelle tabelle 3, 4 e 5 che contengono — distintamente per paese — dati relativi ai vari capitoli di spesa, espressi rispettivamente in monete nazionali, in percentuale del costo totale ed in franchi belgi.

Tra il 1963 ed il 1964 gli oneri salariali hanno subito la seguente evoluzione :

- In *Germania* (R.f.) l'onere salariale orario complessivo (pari, nel 1964, a 7,17 DM, ovvero a 89,71 Fb) ha subito una diminuzione dell'1,6 %, a causa di una notevole flessione (22 % circa) degli oneri di sicurezza sociale, compensata in parte dall'aumento del salario diretto (6 %), della retribuzione per giorni non lavorati (7 % circa) e delle erogazioni in natura (4 %).

La diminuzione degli oneri di sicurezza sociale è dovuta all'assunzione a carico dello Stato di una parte delle spese che gravano il regime minerario di assicurazione per la pensione e per gli infortuni sul lavoro e malattie professionali.

- Anche in *Francia*, come in Germania, il costo orario complessivo (9,19 Ffr pari a 93,26 Fb) è diminuito nel 1964 di circa l'1 % a causa della forte flessione (27 %) delle spese di sicurezza sociale a carico del regime minerario. Il salario orario diretto è invece aumentato del 10 %, la retribuzione per giorni non lavorati del 13 % ed i premi e gratifiche del 26 %

HOOFDSTUK II

De resultaten van de enquête : Arbeiders

Steenkolenmijnen

De resultaten van de enquête 1964 inzake de uitgaven voor lonen en daarmee verband houdende werkgeverslasten zijn, wat de arbeiders van de steenkolenmijnen betreft, samengevat in de tabellen 3, 4 en 5, welke — voor elk land afzonderlijk — gegevens bevatten met betrekking tot de diverse kostenrubrieken, respectievelijk uitgedrukt in de nationale valuta's, in procenten van de totale kosten en in Belgische franken.

In 1964 vertoonden de loonkosten ten opzichte van 1963 de volgende ontwikkeling :

- In *Duitsland* (B.R.) zijn de totale loonkosten per uur (die in 1964 DM 7,17 of Bfr 89,71 bedroegen) met 1,6 % gedaald, zulks ten gevolge van een aanzienlijke vermindering (ongeveer 22 %) van de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid, gedeeltelijk gecompenseerd door de verhoging van het directe loon (6 %), de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (ongeveer 7 %) en de verstrekkingen (4 %).

De vermindering van de kosten van sociale verzekering is toe te schrijven aan de overneming door de staat van een gedeelte van de uitgaven ten behoeve van het mijnwerkersstelsel voor pensioenverzekering en voor verzekering tegen arbeidsongevallen en beroepsziekten.

- In *Frankrijk* zijn, evenals in Duitsland, de totale kosten per uur (Ffr 9,19 of Bfr 93,26) in 1964 gedaald, en wel met ongeveer 1 %, wegens de sterke daling (27 %) van de uitgaven voor sociale zekerheid ten laste van het stelsel voor de mijnwerkers. Het directe uurloon daarentegen is met 10 % gestegen, de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen met 13 % en de premies en

mentre gli altri capitoli di spesa non hanno subito variazioni di notevole rilievo.

- In *Italia* il costo totale orario della manodopera (lire 967,00 pari a Fb 77,07) è aumentato del 14 %, per effetto delle seguenti variazioni dei singoli capitoli di spesa : sono aumentati gli importi orari del salario diretto (16 %) della retribuzione per giorni non lavorati (32 %), delle spese di sicurezza sociale (10 %) e degli altri contributi sociali (44 %), mentre una sensibile diminuzione ha subito la voce « premi e gratifiche » (14 %) e pressoché invariati sono rimasti gli altri capitoli di spesa.

L'aumento della spesa per altri contributi sociali è dovuto soprattutto al forte incremento degli accantonamenti per indennità di licenziamento (60 % circa) mentre la diminuzione dei « premi e gratifiche » è imputabile esclusivamente ai premi di risultato.

- Nei *Paesi Bassi*, l'onere salariale globale (7,02 Fl pari a 96,82 Fb) è aumentato del 14 %, in corrispondenza ad aumenti del salario diretto (19 %), dei premi e gratifiche (16 % circa) e della retribuzione per giorni non lavorati, dei contributi di sicurezza sociale, delle spese per reclutamento della manodopera e formazione professionale (8,9 %), mentre il costo orario delle corrisposizioni in natura e degli altri contributi sociali è diminuito del 5 % circa.
- In *Belgio* l'onere salariale globale (84,43 Fb) è aumentato dell'11 % circa, in corrispondenza ad aumenti del salario diretto (7 %) della retribuzione per giorni non lavorati, premi e gratifiche (oltre 30 %) dei contributi di sicurezza sociale (14 %) e delle spese per reclutamento della manodopera e per formazione professionale (25 %), mentre il costo orario delle erogazioni in natura è rimasto invariato e quello per gli « altri contributi sociali » ha subito una diminuzione del 9 %.

gratificaties met 26 %, terwijl de andere kostenrubrieken geen aanzienlijke wijzigingen te zien gaven.

- In *Italië* zijn de totale kosten per uur (lire 967,00 of Bfr 77,07) met 14 % gestegen in verband met de volgende wijzigingen in de verschillende kostenrubrieken : de uurbedragen stegen voor het directe loon (16 %), de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (32 %), de uitgaven voor sociale zekerheid (10 %) en de andere sociale bijdragen (44 %), terwijl zich bij de rubriek « premies en gratificaties » een aanzienlijke vermindering (14 %) heeft voorgedaan en de andere kostenrubrieken nagenoeg ongewijzigd zijn gebleven.

De stijging voor de andere sociale bijdragen is vooral toe te schrijven aan de sterke verhoging van de reserveringen voor ontslagvergoedingen (ongeveer 60 %), terwijl de verlaging van de « premies en gratificaties » uitsluitend op rekening van de produktiviteitspremies komt.

- In *Nederland* zijn de totale loonkosten (Fl 7,02 of Bfr 96,82) met 14 % toegenomen ten gevolge van stijgingen bij het directe loon (19 %), de premies en gratificaties (ca. 16 %), de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen, de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid en de uitgaven voor aanwerving en opleiding van arbeidskrachten (8,9 %), terwijl de kosten per uur voor de verstrekkingen en voor de andere sociale bijdragen met ongeveer 5 % zijn gedaald.
- In *België* zijn de totale loonkosten (Bfr 84,43) met ongeveer 11 % toegenomen in verband met stijgingen bij het directe loon (7 %), de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen, premies en gratificaties (meer dan 30 %), de bijdragen uit hoofde van de sociale zekerheid (14 %) en de uitgaven voor aanwerving en opleiding van arbeidskrachten (25 %), terwijl het uurbedrag van de verstrekkingen ongewijzigd bleef en dat voor de andere sociale bijdragen met 9 % daalde.

**Ammontare orario delle spese per
retribuzioni e oneri sociali inerenti**

**Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten**

Medie in monete nazionali

Gemiddelden in nationale valuta

Elementi del costo	Deutsch- land (BR) DM	France (*) Ffr	Italia Lit	Neder- land Fl	Belgique/ België Fb	Kostenopbouw
Insieme degli operai all'interno e all'esterno						Alle ondergrondse en boven- grondse arbeiders tezamen
I. Salario diretto	4,26 ⁽¹⁾	4,22	400,75 ⁽¹⁾	4,13 ⁽¹⁾	51,17 ⁽¹⁾	I. Direct loon
di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro	(.)	(0,12)		(.)	(3,84)	waarvan in verband met de verkorting van de arbeidsduur
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,14	0,57	51,25	0,25	2,02	II. Kerstgratificatie, produkti- viteitspremie, diverse uitke- ringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,52	0,52	60,57	0,44	8,11	III. Uitkeringen voor niet-ge- werkte dagen
IV. Contributi di sicurezza so- ciale	1,53	2,27	264,49	1,55	16,13	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, inva- lidità, pensione, disoccu- pazione</i>	(0,74)	(0,96)	(161,3)	(0,79)	(5,89)	a) ziekte, moederschap, inva- liditeit, pensioen, werkloos- heid
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,54)	(0,63)	(47,82)	(0,27)	(4,93)	b) arbeidsongevallen
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,01)	(0,01)	(4,96)	(0,08)	(0,09)	c) andere vrijwillige of bij over- eenkomst bepaalde bijdragen
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽³⁾	(0,24)	(0,67)	(60,18)	(0,41)	(5,22)	d) gezinstoelagen ⁽³⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,02	0,26	3,50	—	—	V. Belastingen met sociaal ka- rakter
— <i>Tassa sulle retribuzioni (Germania, Francia)</i>	(0,02)	(0,26)	(—)	(—)	(—)	— heffing op de lonen (Duits- land, Frankrijk)
— <i>GESCAL (Italia)</i>	(—)	(—)	(3,50)	(—)	(—)	— GESCAL (Italië)
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	0,08	0,14	5,52	0,25	2,59	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeids- krachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	0,52	1,06	82,58	0,33	3,07	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(0,26)	(0,31)	(15,67)	(0,12)	(2,1)	a) verstrekking van kolen, gas, elektriciteit
b) <i>Alloggio</i>	(0,26)	(0,75)	(62,51)	(0,18)	(0,85)	b) huisvesting
c) <i>Altre corresponsioni in na- tura</i>	(0,00)	(—)	(4,40)	(0,03)	(0,01)	c) andere emolumenten in na- tura
VIII. Altri contributi sociali	0,10	0,15 ⁽⁴⁾	98,34 ⁽⁵⁾	0,07	1,34	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	7,17	9,19	967,00	7,02	84,43	IX. Totaal
<i>Imposte sulle retribuzioni o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	0,08	—	—	—	0,10	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

(*) Per la Francia non è stato possibile suddividere, per gli operai all'interno da una parte, gli operai all'esterno dall'altra, le spese di sicurezza sociale e le imposte.

(1) Ivi comprese le retribuzioni per i giorni di assenza dovuti alla partecipazione a delegazioni sindacali e i contributi per la retribuzione dei delegati minatori.

(2) Dal 1963 il premio al minatore è compreso nel salario diretto. Esso ammonta nel 1964 a DM 0,19 (interno : DM 0,26, esterno DM 0,00).

(3) Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

(4) Ivi compresi i contributi per retribuzione dei delegati minatori.

(5) Ivi comprese le indennità di licenziamento.

(*) Voor Frankrijk was het onmogelijk de uitgaven voor sociale zekerheid en belastingen onder te verdelen naar ondergrondse en bovengrondse arbeiders.

(1) Met inbegrip van de lonen, betaald voor de dagen van afwezigheid in verband met afvaardiging voor de vakvereniging, evenals de bijdrage voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond.

(2) Vanaf 1963 is de mijnwerkerspremie begrepen in het directe loon. Zij bedraagt in 1964 DM 0,19 (ondergronds : DM 0,26, bovengronds : DM 0,00).

(3) Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

(4) Met inbegrip van bijdragen voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond.

(5) Met inbegrip van de ontslagvergoedingen.

TABELLA 3 (segue)
T A B E L (vervolg)

Elementi del costo	Deutsch- land (BR) DM	France (*) Ffr	Italia Lit.	Neder- land Fl	Belgique/ België Fb	Kostenopbouw
Operai all'interno						Ondergrondse arbeiders
I. Salario diretto <i>di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i> ⁽²⁾	4,64 ⁽¹⁾ (.)	4,55 (0,14)	492,29 ⁽¹⁾ (.)	4,65 ⁽¹⁾ (.)	55,86 ⁽¹⁾ (4,30)	I. Direct loon <i>waarvan in verband met de verkortung van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,15	0,60	65,51	0,28	2,10	II. Kerstgratificatie, produkti- viteitspremie, diverse uitke- ringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,58	0,57	86,08	0,51	9,04	III. Uitkeringen voor niet-ge- werkte dagen
IV. Contributi di sicurezza so- ciale	1,76		353,55	1,84	18,35	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, inva- lidità, pensione, disoccu- pazione</i>	(0,81)		(205,42)	(0,92)	(6,65)	a) <i>ziekte, moederschap, inva- liditeit, pensioen, werkloos- heid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,68)		(67,67)	(0,38)	(5,83)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,01)		(9,91)	(0,09)	(0,10)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bij- dragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽³⁾	(0,26)		(70,55)	(0,45)	(5,77)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽³⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,03		4,59	—	—	V. Belastingen met sociaal ka- rakter
VI. Totale parziale	7,16		1002,02	7,28	85,35	VI. Subtotaal
Operai all'esterno						Bovengrondse arbeiders
I. Salario diretto <i>di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i> ⁽²⁾	3,26 ⁽¹⁾ (.)	3,50 (0,10)	353,03 ⁽¹⁾	3,14 ⁽¹⁾ (.)	39,35 ⁽¹⁾ (2,67)	I. Direct loon <i>waarvan in verband met de verkortung van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,11	0,48	43,81	0,19	1,83	II. Kerstgratificatie, produkti- viteitspremie, diverse uitke- ringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,36	0,41	47,28	0,31	5,77	III. Uitkeringen voor niet-ge- werkte dagen
IV. Contributi di sicurezza so- ciale	0,93		218,05	0,98	10,52	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, inva- lidità, pensione, disoccu- pazione</i>	(0,57)		(123,43)	(0,54)	(3,98)	a) <i>ziekte, moederschap, inva- liditeit, pensioen, werkloos- heid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,16)		(37,47)	(0,06)	(2,66)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,01)		(2,37)	(0,05)	(0,05)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bij- dragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽³⁾	(0,19)		(54,78)	(0,33)	(3,83)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽³⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,00		2,92	—	—	V. Belastingen met sociaal ka- rakter
Totale I a V	4,66		665,09	4,62	57,47	Totaal I tot V

Spese per retribuzioni e oneri sociali
inerenti in % del totale

Uitgaven met betrekking tot de lonen en
daarmede verband houdende werkgeverslasten
in % van het totaal

Insieme degli operai all'interno e all'esterno

Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Neder- land	Belgique/ België	Kostenopbouw
I. Salario diretto <i>di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	59,42 ⁽¹⁾ (⁽²⁾) (.)	45,96 (1,34)	41,44 ⁽¹⁾ (.)	58,83 ⁽¹⁾ (.)	60,60 ⁽¹⁾ (4,55)	I. Direct loon <i>waarvan in verband met de verkortung van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	1,99	6,18	5,30	3,56	2,40	II. Kerstgratificatie, produkti- viteitspremie, diverse uit- keringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	7,22	5,63	6,27	6,24	9,61	III. Uitkeringen voor niet-ge- werkte dagen
IV. Contributi di sicurezza so- ciale	21,35	24,72	27,35	22,06	19,10	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, inva- lidità, pensione, disoccu- pazione</i>	(10,34)	(10,41)	(15,67)	(11,29)	(6,98)	a) <i>ziekte, moederschap, inva- liditeit, pensioen, werkloos- heid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(7,45)	(69,1)	(4,95)	(3,89)	(5,83)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,15)	(0,14)	(0,51)	(1,09)	(0,11)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bij- dragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽³⁾	(3,41)	(7,26)	(6,22)	(5,79)	(6,18)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽³⁾
V. Imposte a carattere sociale — <i>Tassa sulle retribuzioni (Germania, Francia)</i> — <i>GESCAL (Italia)</i>	0,27 (0,27) (—)	2,86 (2,86) (—)	0,36 (—) (0,36)	— (—) (—)	— (—) (—)	V. Belastingen met sociaal ka- rakter — <i>heffing op de lonen (Duits- land, Frankrijk)</i> — <i>GESCAL (Italië)</i>
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	1,11	1,58	0,57	3,50	3,06	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeids- krachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i> b) <i>Alloggio</i> c) <i>Altre corresponsioni in na- tura</i>	7,28 (3,62) (3,58) (0,08)	11,47 (3,32) (8,15) (—)	8,54 (1,62) (6,47) (0,45)	4,75 (1,76) (2,51) (0,48)	3,64 (2,62) (1,01) (0,01)	VII. Emolumenten in natura a) <i>verstrekking van kolen, gas, elektriciteit</i> b) <i>huisvesting</i> c) <i>andere emolumenten in na- tura</i>
VIII. Altri contributi sociali	1,36	1,60 ⁽⁴⁾	10,17 ⁽⁵⁾	1,06	1,59	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	IX. Totaal

(¹) Ivi comprese le retribuzioni per i giorni di assenza dovuti alla parteci-
pazione a delegazioni sindacali e i contributi per la retribuzione dei
delegati minatori.

(²) Dal 1963 il premio al minatore è compreso nel salario diretto. Esso
corrisponde nel 1964 al 2,65 % del costo totale.

(³) Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

(⁴) Ivi compresi i contributi per retribuzione dei delegati minatori.

(⁵) Ivi comprese le indennità di licenziamento.

(¹) Met inbegrip van de lonen, betaald voor de dagen van afwezigheid in ver-
band met afvaardiging voor de vakvereniging, evenals de bijdrage voor
de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond.

(²) Vanaf 1963 is de mijnwerkerspremie begrepen in het directe loon. Zij
bedraagt in 1964 2,65 % van de totale kosten.

(³) Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

(⁴) Met inbegrip van bijdragen voor de betaling van de afgevaardigden van
de mijnwerkersbond.

(⁵) Met inbegrip van de ontslagvergoedingen.

Ammontare orario delle spese per retribuzioni
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Fb

Gemiddelden in Bfr.

Insieme degli operai all'interno e all'esterno

Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Neder- land	Belgique/ België	Kostenopbouw
I. Salario diretto <i>di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	53,31 ⁽¹⁾ (⁽²⁾) (.)	42,86 (1,25)	31,94 ⁽¹⁾ (.)	56,96 ⁽¹⁾ (.)	51,17 ⁽¹⁾ (3,84)	I. Direct loon <i>waarvan in verband met de verkorting van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	1,78	5,77	4,08	3,45	2,02	II. Kerstgratificatie, produkti- viteitspremie, diverse uit- keringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	6,48	5,25	4,83	6,04	8,11	III. Uitkeringen voor niet-ge- werkte dagen
IV. Contributi di sicurezza so- ciale a) <i>Malattia, maternità, inva- lidità, pensione, disoccu- pazione</i> b) <i>Infortuni sul lavoro</i> c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i> d) <i>Assegni familiari</i> ⁽³⁾	19,15 (9,27) (6,69) (0,13) (3,06)	23,06 (9,72) (6,44) (0,13) (6,77)	21,08 (12,08) (3,81) (0,39) (4,80)	21,35 (10,93) (3,77) (1,05) (5,60)	16,13 (5,89) (4,93) (0,09) (5,22)	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid a) <i>ziekte, moederschap, inva- liditeit, pensioen, werkloos- heid</i> b) <i>arbeidsongevallen</i> c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bij- dragen</i> d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽³⁾
V. Imposte a carattere sociale — <i>Tassa sulle retribuzioni (Francia)</i> — <i>GESCAL (Italia)</i>	0,24 (0,24) (—)	2,66 (2,66) (—)	0,28 (—) (0,28)	— (—) (—)	— (—) (—)	V. Belastingen met sociaal ka- rakter — <i>heffing op de lonen (Frank- rijk)</i> — <i>GESCAL (Italië)</i>
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	1,00	1,47	0,44	3,39	2,59	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeids- krachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i> b) <i>Alloggio</i> c) <i>Altre corresponsioni in na- tura</i>	6,53 (3,24) (3,22) (0,07)	10,70 (3,10) (7,60) (—)	6,58 (1,25) (4,98) (0,35)	4,60 (1,71) (2,43) (0,46)	3,07 (2,21) (0,85) (0,01)	VII. Emolumenten in natura a) <i>verstrekking van kolen, gas, elektriciteit</i> b) <i>huisvesting</i> c) <i>andere emolumenten in na- tura</i>
VIII. Altri contributi sociali	1,22	1,49 ⁽⁴⁾	7,84 ⁽⁵⁾	1,03	1,34	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	89,71	93,26	77,07	96,82	84,43	IX. Totaal
<i>Imposte sulle retribuzioni o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	[1,00]	[—]	[—]	[—]	[0,10]	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

(¹) Ivi comprese le retribuzioni per i giorni di assenza dovuti alla parteci-
pazione a delegazioni sindacali e i contributi per la retribuzione dei
delegati minatori.

(²) Dal 1963 il premio al minatore è compreso nel salario diretto. Esso
ammonta nel 1964 a 2,38 Fb.

(³) Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

(⁴) Ivi compresi i contributi per retribuzione dei delegati minatori.

(⁵) Ivi comprese le indennità di licenziamento.

(¹) Met inbegrip van de lonen, betaald voor de dagen van afwezigheid in
verband met afvaardiging voor de vakvereniging, evenals de bijdrage
voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond.

(²) Vanaf 1963 is de mijnwerkerspremie begrepen in het directe loon. Zij
bedraagt in 1964 Bfr 2,38.

(³) Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

(⁴) Met inbegrip van bijdragen voor de betaling van de afgevaardigden van
de mijnwerkersbond.

(⁵) Met inbegrip van de ontslagvergoedingen.

Nella tabella 6 sono riportati gli oneri salariali medi orari per ciascun paese e per ciascuno degli anni dal 1954 al 1964. Si può osservare come la posizione rispettiva dei diversi paesi abbia subito nel 1964 delle importanti variazioni per quanto concerne il livello dei costi orari della manodopera, in corrispondenza alla battuta d'arresto che — come si è visto — ha caratterizzato la progressione degli oneri salariali in Francia ed in Germania.

In tabel 6 zijn de gemiddelde loonkosten per uur voor elk land en voor ieder jaar van 1954 tot en met 1964 opgenomen. Uit deze tabel blijkt dat de respectieve positie van de verschillende landen in 1964 belangrijke wijzigingen heeft ondergaan wat het peil van de arbeidskosten per uur betreft, zulks ten gevolge van de vertraging die — zoals hoger uiteengezet — de ontwikkeling van de loonkosten in Frankrijk en Duitsland heeft gekenmerkt.

MINIERE DI CARBON FOSSILE

TABELLA TABEL 6

STEENKOLENMIJNEN

**Ammontare orario del costo della
manodopera dal 1954 al 1964 ⁽¹⁾**

**Bedrag van de arbeidskosten per uur
van 1954 tot en met 1964 ⁽¹⁾**

Insieme degli operai all'interno ed all'esterno

Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen

Anno — Jaar	Nederland	France	Deutschland (BR) ⁽²⁾	Belgique/België	Italia
Unità : franco belga corrente			Eenheid : geldende Belgische frank		
1954	39,99	50,60	41,39	43,05	28,67
1955	44,23	56,04	44,81	44,65	31,75
1956	48,51	62,09	47,72	47,55	34,73
1957	55,84	67,12	53,24	56,91	36,52
1958	58,69	66,94	57,94	59,06	40,44
1959	58,98	61,72	61,35	58,25	40,62
1960	63,25	66,81	64,88	59,75	44,89
1961	71,25	74,73	74,36	61,95	48,79
1962	78,62	81,69	81,74	67,55	53,83
1963	85,10	94,25	91,18	76,17	67,85
1964	96,82	93,26	89,71	84,43	77,07

Indici. Base : costo più elevato in ciascun anno = 100

Indexcijfers. Basis : hoogste kosten in elk jaar = 100

1954	79	100	82	85	57
1955	79	100	80	80	57
1956	78	100	77	77	56
1957	83	100	79	85	54
1958	88	100	87	88	60
1959	96	100	99	94	66
1960	95	100	97	89	67
1961	95	100	99,5	83	65
1962	96	99,9	100	83	66
1963	90	100	97	81	72
1964	100	96	93	87	80

⁽¹⁾ I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente del costo nel 1964.
⁽²⁾ Compresa la Sarre, a partire dal 1960.

⁽¹⁾ De landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten in 1964.
⁽²⁾ Vanaf 1960 met inbegrip van Saarland.

Questi ultimi paesi, che avevano nel 1963 gli oneri più elevati della Comunità, passano nel 1964 al secondo ed al terzo posto nella graduatoria crescente degli oneri, seguendo con uno scarto rispettivamente del 4 % e del 7 % circa i Paesi Bassi.

Il Belgio e l'Italia permangono rispettivamente nella quarta e quinta posizione, ma lo scarto rispetto al costo più elevato, pari nel 1963 al 19 % e 28 %, si è ridotto nel 1964 al 13 % e 20 %, rispettivamente.

Deze laatste landen, die in 1963 de hoogste loonkosten van de Gemeenschap vertoonden, nemen in 1964 respectievelijk de tweede en de derde plaats in de aflopende volgorde van de kosten in en volgen met een verschil van respectievelijk 4 en 7 % op Nederland, dat aldus op de eerste plaats is gekomen.

België en Italië blijven respectievelijk op de vierde en de vijfde plaats, maar het verschil ten opzichte van de hoogste kosten, dat in 1963 respectievelijk 19 en 28 % bedroeg, is in 1964 tot respectievelijk 13 en 20 % teruggelopen.

TABELLA 7
TABEL

MINIERE DI CARBON FOSSILE

Coefficienti di variazione del costo orario della manodopera negli anni dal 1954 al 1964

STEENKOLENMIJNEN

Variatiecoëfficiënt der arbeidskosten per uur van de arbeiders van 1954 t/m 1964

1954	17,3 %
1955	17,4 %
1956	18,0 %
1957	18,4 %
1958	15,4 %
1959	14,1 %
1960	13,1 %
1961	14,9 %
1962	14,8 %
1963	11,7 %
1964	7,9 %

Il ravvicinamento dei costi orari della manodopera dei diversi paesi appare con maggiore e più immediata evidenza nella tabella 7, che reca i coefficienti di variazione calcolati per ciascuno degli anni dal 1954 al 1964. Si osserva che la dispersione tra paesi, che nel 1956-57 assumeva valori pari al 18 % circa e che successivamente era scesa fino all'11,7 % nel 1963, è ulteriormente e notevolmente diminuita nel 1964 in cui risulta pari al 7,9 %.

Il menzionato ravvicinamento dei costi orari della manodopera deriva evidentemente da una più accentuata dinamica del fenomeno nei paesi che in origine avevano gli oneri salariali meno elevati, ma notevole importanza assumono, in queste comparazioni, anche le variazioni dei tassi di cambio

Dat de arbeidskosten per uur in de diverse landen nader tot elkander zijn gekomen blijkt nog duidelijker uit tabel 7, waarin de variatiecoëfficiënten voor elk jaar van 1954 tot en met 1964 zijn opgenomen. Zoals uit deze tabel blijkt, is de spreiding tussen de landen, die in 1956-57 nog ongeveer 18 % bedroeg en vervolgens tot 11,7 % in 1963 was gedaald, in 1964 nog verder aanzienlijk verminderd, namelijk tot 7,9 %.

Dat de arbeidskosten per uur thans dichter bij elkaar zijn komen te liggen, is uiteraard toe te schrijven aan de grotere dynamiek van dit verschijnsel in de landen die oorspronkelijk de laagste loonkosten hadden; bij deze vergelijkingen wordt echter ook een belangrijke rol gespeeld door

operatesi durante il periodo osservato, che hanno assorbito per quasi il 30 % gli aumenti verificatisi in Francia ed hanno accentuato di circa il 5 % gli aumenti verificatisi in Germania e nei Paesi Bassi. Queste osservazioni sono messe in evidenza nella tabella 8, in cui sono riportati per ciascuno dei paesi — elencati secondo l'ordine decrescente degli oneri salariali nel 1954 — gli indici di evoluzione dei costi, calcolati sia sui valori espressi nelle rispettive unità monetarie correnti, sia sui valori espressi in franchi belgi, unitamente alle variazioni dei tassi ufficiali di cambio.

de schommelingen in de wisselkoersen, die bijna 30 % van de in Frankrijk opgetreden verhogingen hebben geabsorbeerd en de in Duitsland en Nederland opgetreden verhogingen met ongeveer 5 % hebben vergroot. Een en ander blijkt uit tabel 8, waarin voor de betrokken landen — opgesomd in aflopende volgorde van de loonkosten in 1954 — de indexcijfers van de ontwikkeling der kosten, zowel berekend op basis van de respectieve nationale valuta's als op basis van de waarden in Belgische franken, alsmede de variaties in de officiële wisselkoersen zijn opgegeven.

TABELLA 8
T A B E L L

**Aumento dei costi orari della manodopera
nelle miniere di carbone tra il 1954 ed il 1964 ⁽¹⁾**

**Stijging van de arbeidskosten per uur in
de steenkolenmijnen van 1954 tot en met 1964 ⁽¹⁾**

(Indici : base 1954 = 100)

(Indexcijfers : basis 1954 = 100)

	France	Belgique/ België	Deutsch- land (BR)	Neder- land	Italia	
Costi nel 1954	100	100	100	100	100	Kosten in 1954
Costi nel 1964 (indici dei valori nelle monete nazionali)	259	196	207	232	269	Kosten in 1964 (indexcijfers van de nominale waarden)
Variazioni del tasso ufficiale di cambio 1964, in rapporto al 1954	— 28,9%	—	+ 4,9%	+ 4,6%	0,0%	Variaties in de officiële wisselkoers 1964 ten opzichte van 1954
Costi nel 1964 (indici dei valori in franchi belgi)	184	196	217	242	269	Kosten in 1964 (indexcijfers van de waarden in Belgische franken)

⁽¹⁾ I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente del costo orario nel 1954.

⁽¹⁾ De landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten per uur in 1954.

Per quanto concerne le componenti del costo che hanno più o meno partecipato alla menzionata evoluzione, un raggruppamento dei vari capitoli di spesa in « costi diretti » (costi, cioè, che si traducono in corresponsioni dirette dal datore di lavoro al lavoratore a titolo retributivo) ed « oneri indiretti » (ovvero oneri che si traducono in vantaggi indiretti o differiti per il lavoratore) permette, nella tabella 9, di avere una sintesi delle

Wat de kostenfactoren betreft die meer of minder aan de geschetste ontwikkeling hebben deelgenomen, kan door de in tabel 9 toegepaste verdeling in « directe kosten » (rechtstreekse uitkeringen door de werkgever aan de werknemer bij wijze van beloning) en « indirecte lasten » (lasten welke indirecte of uitgestelde voordelen voor de werknemer betekenen) een overzicht worden verkregen van de variaties die zich tussen 1954, 1963

variazioni intervenute nella struttura degli oneri salariali tra il 1954, il 1963 ed il 1964.

Si avverte come la già accennata diminuzione dei contributi di sicurezza sociale intervenuta in Francia ed in Germania, abbia portato in questi due paesi ad una notevole variazione nella struttura dell'onere salariale tra il 1963 ed il 1964: l'incidenza degli oneri indiretti sul costo complessivo passa infatti, rispettivamente, dal 37 al 31 % e dal 29 al 24 %, mentre in Italia ed in Belgio detta incidenza permane in tendenziale aumento (raggiungendo nel 1964 percentuali, rispettivamente, del 38 % e 24 %) e resta nei Paesi Bassi dello stesso ordine di grandezza (27-28 %).

en 1964 in de structuur van de arbeidskosten hebben voorgedaan.

Uit deze tabel blijkt dat de reeds genoemde vermindering van de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid in Frankrijk en Duitsland voor deze twee landen in 1964 tot een aanzienlijke wijziging in de structuur van de loonkosten ten opzichte van 1963 heeft geleid: het aandeel van de indirecte lasten in de totale kosten is immers respectievelijk van 37 tot 31 % en van 29 tot 24 % gedaald, terwijl dit aandeel in Italië en in België nog steeds blijft toenemen (in 1964 respectievelijk 38 en 24 %) en in Nederland ongeveer even groot blijft (27-28 %).

TABELLA 9
T A B E L

**Costi diretti ed oneri indiretti
nelle miniere di carbone**

(I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente dell'onere totale nel 1964)

**Directe kosten en indirecte lasten
in de steenkolenmijnen**

(De landen zijn gerangschikt naar afnemende totale arbeidskosten in 1964)

Anni	Neder- land	France	Deutsch- land (BR)	Belgique/ België	Italia	Jaar
Costi orari diretti ⁽¹⁾ (in Fb)						Directe kosten per uur ⁽¹⁾ (in Bfr)
1954	38,86	36,80	31,64	35,27	20,16	1954
1963	61,20	59,02	64,34	58,48	42,53	1963
1964	71,05	64,58	68,10	64,37	47,43	1964
Oneri orari indiretti ⁽²⁾ (in Fb)						Indirecte lasten per uur ⁽²⁾ (in Bfr)
1954	11,13	13,80	9,75	7,78	8,51	1954
1963	23,90	35,23	26,84	17,69	25,32	1963
1964	25,77	28,68	21,61	20,06	29,64	1964
Oneri indiretti ⁽³⁾ (in % degli oneri complessivi)						Indirecte lasten ⁽³⁾ (in % van de totale lasten)
1954	28	27	24	18	30	1954
1963	28	37	29	23	37	1963
1964	27	31	24	24	38	1964

⁽¹⁾ Il costo diretto comprende le voci seguenti: salario diretto + gratifiche e premi + retribuzione per giorni non lavorati + vantaggi in natura.

⁽²⁾ L'onere indiretto comprende le voci seguenti: contributi di sicurezza sociale + imposte a carattere sociale + spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale + altri contributi sociali.

⁽¹⁾ De directe kosten omvatten de volgende elementen: direct loon + gratificaties en premies + uitkering voor niet-gewerkte dagen + emolumenten in natura.

⁽²⁾ De indirecte last omvat de volgende elementen: bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid + belastingen met sociaal karakter + aanwervingskosten van arbeidskrachten en vakopleiding + andere sociale bijdragen.

Industria siderurgica

Le tabelle 10, 11 e 12 contengono i risultati generali dell'indagine 1964 sui costi della manodopera nell'industria siderurgica, espressi rispettivamente in monete nazionali, in percentuale del costo totale ed in franchi belgi, distintamente per paese e per ciascun capitolo di spesa.

L'ammontare orario degli oneri salariali ha subito, tra il 1963 ed il 1964, la seguente evoluzione :

- In *Germania* (R.f.) l'ammontare orario globale degli oneri salariali (6,73 DM nel 1964, pari a 79,27 Fb) è aumentato del 6 %, in corrispondenza ad un aumento di circa 7-8 % del salario orario diretto e dei contributi di sicurezza sociale, mentre l'importo orario degli altri capitoli di spesa non ha subito rilevanti variazioni.
- In *Francia*, l'onere salariale globale (6,87 Ffr, pari a 69,70 Fb) è aumentato di circa il 7 %, in corrispondenza — principalmente — ad aumenti del salario diretto (6 %) dei premi e gratifiche (18 % circa), della retribuzione per giorni non lavorati (10 %) e dei contributi di sicurezza sociale (8 %).
- In *Italia* l'onere globale (lire 987,18, pari a Fb 78,68) è aumentato di circa il 10 % in corrispondenza ad un aumento del 6 % del salario diretto e ad aumenti più elevati di tutti gli altri capitoli di spesa, tranne il contributo per le case dei lavoratori (GESCAL) che è lievemente diminuito: i premi e gratifiche sono aumentati del 13 %; la retribuzione per giorni non lavorati e gli « altri contributi sociali » del 17 %; i contributi di sicurezza sociale del 9 % mentre le spese per formazione professionale e per alloggi ai lavoratori dipendenti sono più che raddoppiate, passando rispettivamente, in percentuale dell'onere globale, da 0,78 a 1,51 % e da 0,24 a 0,77 %.
- Nei *Paei Bassi*, l'onere salariale globale (6,33 Fl pari a 87,28 Fb) è aumentato nella misura dell'11 % circa; il salario orario diretto è aumentato del 13 %, grazie anche al-

IJzer- en staalindustrie

In de tabellen 10, 11 en 12 zijn de algemene resultaten opgenomen van het onderzoek-1964 naar de arbeidskosten in de ijzer- en staalindustrie. Deze naar land en kostenrubrieken ingedeelde resultaten zijn respectievelijk uitgedrukt in de nationale valuta's, in procenten van de totale kosten en in Belgische franken.

De loonkosten per uur hebben in 1964, vergeleken met 1963, de volgende ontwikkeling doorgemaakt :

- In *Duitsland* (B.R.) zijn de totale loonkosten per uur (die in 1964 DM 6,73 of Bfr 84,33 bedroegen) met 6 % toegenomen als gevolg van stijgingen bij het directe uurloon en de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid met ongeveer 7-8 %, terwijl het bedrag per uur van de andere kostenrubrieken geen aanzienlijke wijzigingen heeft ondergaan.
- In *Frankrijk* zijn de totale loonkosten per uur (Ffr 6,87 of Bfr 69,70) met ongeveer 7 % gestegen, zulks voornamelijk ten gevolge van verhogingen van het directe loon (6 %), de premies en gratificaties (ongeveer 18 %) de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (10 %) en de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid (8 %).
- In *Italië* zijn de totale kosten (lire 987,18 of Bfr 78,68) met ongeveer 10 % toegenomen ten gevolge van een stijging van het directe loon met 6 % en van nog grotere stijgingen van alle andere kostenrubrieken, met uitzondering van de bijdrage voor arbeidershuisvesting (INA-Casa) die iets is gedaald; de premies en gratificaties zijn met 13 % gestegen, de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen en de « andere sociale bijdragen » met 17 % en de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid met 9 %, terwijl de kosten voor beroepsopleiding en voor huisvesting van werknemers meer dan verdubbeld zijn, aangezien zij, in procenten van de totale kosten, respectievelijk van 0,78 tot 1,51 % en van 0,24 tot 0,77 % zijn opgelopen.
- In *Nederland* zijn de totale loonkosten (Fl 6,33 of Bfr 87,28) met ongeveer 11 % gestegen; het directe uurloon nam met 13 % toe, mede wegens het opnemen daarin van een gedeelte

l'assorbimento di una parte delle corrisposizioni classificate in precedenza tra i « premi e gratifiche » (che risultano perciò diminuiti di quasi il 20 %); gli altri capitoli di spesa sono aumentati in misura che varia da circa l'8 % (retribuzione per giorni non lavorati), al 16 % (contributi di sicurezza sociale).

- Nel *Belgio*, il costo orario complessivo (81,19 Fb) è aumentato del 12 %, grazie ad aumenti del salario diretto (11 % circa), dei premi e gratifiche (16 %), della retribuzione per giorni non lavorati (19 %) e dei contributi di sicurezza sociale (15 % circa), mentre il costo delle erogazioni in natura ha subito una diminuzione di circa il 12 % e gli « altri contributi sociali » sono rimasti pressappoco invariati.
- Nel *Lussemburgo* l'onere salariale globale (86,23 Flbg) è aumentato del 6,5 %, in corrispondenza ad un aumento (7,5 %) del salario diretto, dei contributi di sicurezza sociale e degli altri contributi sociali; le spese per reclutamento della manodopera e formazione professionale sono aumentate di circa il 9 % e quelle per retribuzione di giorni non lavorati del 3 % mentre una diminuzione hanno registrato gli importi orari dei premi e gratifiche (9 %) e delle corrisposizioni in natura (4,5 %).

van de uitkeringen die voorheen als « premies en gratificaties » werden aangemerkt (ten gevolge daarvan zijn de premies en gratificaties bijna 20 % lager); de andere kostenrubrieken zijn met ongeveer 8 % (uitkeringen voor niet-gewerkte dagen) tot 16 % (bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid) toegenomen.

- In *België* zijn de totale kosten per uur (Bfr 81,19) met 12 % toegenomen ten gevolge van stijgingen bij het directe loon (ongeveer (11 %), de premies en gratificaties (16 %), de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (19 %) en de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid (ongeveer 15 %), terwijl de kosten van de verstrekkingen met ongeveer 12 % daalden en de « andere sociale bijdragen » nagenoeg ongewijzigd bleven.
- In *Luxemburg* zijn de totale loonkosten (Lfr 86,23) met 6,5 % gestegen als gevolg van een verhoging met 7,5 % van het directe loon, de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid en de andere sociale bijdragen; de kosten in verband met aanwerving en opleiding van personeel zijn toegenomen met ongeveer 9 % en die wegens uitkeringen voor niet-gewerkte dagen met 3 %, terwijl een vermindering werd waargenomen bij de bedragen per uur voor premies en gratificaties (9 %) en voor verstrekkingen (4,5 %).

**Ammontare orario delle spese per
retribuzioni e oneri sociali inerenti**

**Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten**

Medie in monete nazionali

Gemiddelden in nationale valuta

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Luxem- bourg	Kostenopbouw
	DM	Ffr	Lit	Fl	Fb	Flbz	
I. Salario diretto ⁽¹⁾	4,58	3,77	522,24	3,67	55,72	62,75	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,26	0,25	52,08	0,32	1,99	2,51	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati ⁽²⁾	0,41	0,47	63,33	0,49	7,02	5,64	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen ⁽²⁾
IV. Contributi di sicurezza sociale	1,02	1,54	272,48	1,02	15,34	12,54	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,63)	(0,63)	(174,81)	(0,48)	(11,73) ⁽⁴⁾	(5,91)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,13)	(0,21)	(31,50)	(0,08)	(3,09)	(3,10)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali ⁽³⁾</i>	(0,23)	(0,12)	(4,01)	(0,24)	(0,52)	(0,47)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen ⁽³⁾</i>
d) <i>Assegni familiari legali</i>	(0,03)	(0,58)	(62,16)	(0,22)	(...) ⁽⁴⁾	(3,06)	d) <i>wettelijke gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	0,22	4,31	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
— <i>Tassa sulle retribuzioni (Francia)</i>	(—)	(0,22)	(—)	(—)	(—)	(—)	— <i>heffing op de lonen (Frankrijk)</i>
— <i>GESCAL (Italia)</i>	(—)	(—)	(4,31)	(—)	(—)	(—)	— <i>GESCAL (Italië)</i>
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	0,11	0,15	14,87	0,32	0,19	0,50	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	0,12	0,34	11,39	0,27	0,30	0,85	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(0,04)	(0,01)	(—)	(—)	(0,14)	(—)	a) <i>verstrekking kolen, gas, elektriciteit</i>
b) <i>Alloggio</i>	(0,08)	(0,29)	(7,60)	(0,14)	(0,16)	(0,66)	b) <i>huurvesting</i>
c) <i>Altre corresponsioni in natura</i>	(—)	(0,04)	(3,49)	(0,13)	(0,00)	(0,19)	c) <i>andere emolumenten in natura</i>
VIII. Altri contributi sociali	0,13	0,13	46,48	0,24	0,63	1,44	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	6,73	6,87	987,18	6,33	81,19	86,23	IX. Totaal
<i>Imposte sulle retribuzioni o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	[0,07]	[0,00]	[0,88]	[—]	[0,14]	[0,77]	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

⁽¹⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽²⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

⁽⁴⁾ Ivi compresi gli assegni familiari.

⁽⁵⁾ Compresi sotto la voce : malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de betaling en met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur.

⁽²⁾ De betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur niet inbegrepen.

⁽³⁾ Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

⁽⁴⁾ Met inbegrip van de gezinstoelagen.

⁽⁵⁾ De gezinstoelagen zijn inbegrepen bij IV a).

Spese per retribuzioni e oneri sociali
inerenti in % del totale

Uitgaven met betrekking tot de lonen en
daarmede verband houdende
werkgeverslasten in % van het totaal

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Luxem- bourg	Kostenopbouw
I. Salario diretto ⁽¹⁾	68,00	54,95	52,90	58,03	68,63	72,77	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	3,94	3,57	5,28	4,99	2,45	2,91	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati ⁽²⁾	7,52	6,85	0,41	7,69	8,04	6,54	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen ⁽²⁾
IV. Contributi di sicurezza sociale	15,14	22,37	27,60	16,17	18,90	14,55	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(9,32)	(9,20)	(17,71)	(7,59)	(14,45) ⁽⁴⁾	(6,86)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(1,98)	(3,00)	(3,19)	(1,25)	(3,81)	(3,60)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali ⁽³⁾</i>	(3,45)	(1,80)	(0,40)	(3,33)	(0,64)	(0,54)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen ⁽³⁾</i>
d) <i>Assegni familiari legali</i>	(0,39)	(8,37)	(6,30)	(3,50)	(...) ⁽⁴⁾	(3,55)	d) <i>wettelijke gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	3,22	0,44	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
— <i>Tassa sulle retribuzioni (Francia)</i>	(—)	(3,22)	(—)	(—)	(—)	(—)	— <i>heffing op de lonen (Frankrijk)</i>
— <i>GESCAL (Italia)</i>	(—)	(—)	(0,44)	(—)	(—)	(—)	— <i>GESCAL (Italië)</i>
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	1,64	2,23	1,51	5,04	0,23	0,57	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	1,77	4,95	1,15	4,36	0,38	0,99	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(0,61)	(0,07)	(0,03)	(—)	(0,18)	(—)	a) <i>verstrekking kolen, gas, elektriciteit</i>
b) <i>Alloggio</i>	(1,10)	(4,23)	(0,77)	(2,27)	(0,20)	(0,76)	b) <i>huisvesting</i>
c) <i>Altre corresponsioni in natura</i>	(—)	(0,65)	(0,35)	(2,09)	(0,00)	(0,23)	c) <i>andere emolumenten in natura</i>
VIII. Altri contributi sociali	1,99	1,86	4,71	3,72	0,77	1,07	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	IX. Totaal

⁽¹⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽²⁾ Non compresi i pagamenti alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

⁽⁴⁾ Ivi compresi gli assegni familiari.

⁽⁵⁾ Compresi sotto la voce: malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de betaling en met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur.

⁽²⁾ De betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur niet inbegrepen.

⁽³⁾ Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

⁽⁴⁾ Met inbegrip van de gezinstoelagen.

⁽⁵⁾ De gezinstoelagen zijn inbegrepen bij IV a).

**Ammontare orario delle spese per
retribuzioni e oneri sociali inerenti**

**Bedrag per uur voor uitgaven met
betrekking tot de lonen en daarmee
verband houdende werkgeverslasten**

Medie in Fb

Gemiddelden in Bfr

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Luxem- bourg	Kostenopbouw
I. Salario diretto (*)	57,32	38,30	41,02	50,08	55,72	62,75	I. Direct loon (*)
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	3,32	2,49	4,15	4,35	1,00	2,51	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati (*)	6,34	4,78	5,05	6,71	7,02	5,64	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (*)
IV. Contributi di sicurezza sociale	12,76	15,59	21,72	14,11	15,34	12,54	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(7,85)	(6,41)	(13,03)	(6,63)	(11,73)(*)	(5,91)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(1,67)	(2,00)	(2,51)	(1,08)	(3,00)	(3,10)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali (*)</i>	(2,91)	(1,26)	(0,32)	(3,34)	(0,52)	(0,47)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen (*)</i>
d) <i>Assegni familiari legali</i>	(0,33)	(5,83)	(4,90)	(3,05)	(...) (*)	(3,06)	d) <i>wettelijke gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	2,24	0,34	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
— <i>Tassa sulle retribuzioni (Francia)</i>	(—)	(2,24)	(—)	(—)	(—)	(—)	— <i>heffing op de lonen (Frankrijk)</i>
— <i>GESCAL (Italia)</i>	(—)	(—)	(0,34)	(—)	(—)	(—)	— <i>GESCAL (Italië)</i>
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	1,38	1,55	1,19	4,40	0,19	0,50	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	1,50	3,45	0,91	3,80	0,30	0,85	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(0,52)	(0,05)	(0,02)	(—)	(0,14)	(—)	a) <i>verstrekking kolen, gas, elektriciteit</i>
b) <i>Alloggio</i>	(0,98)	(2,95)	(0,01)	(1,98)	(0,16)	(0,06)	b) <i>huisvesting</i>
c) <i>Altre corresponsioni in natura</i>	(—)	(0,45)	(0,28)	(1,82)	(0,00)	(0,19)	c) <i>andere emolumenten in natura</i>
VIII. Altri contributi sociali	1,67	1,30	3,70	3,25	0,03	1,44	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	84,29	69,70	78,68	87,28	81,19	86,73	IX. Totaal
<i>Imposte sulle retribuzioni o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	[0,92]	[0,00]	[0,07]	[—]	[0,14]	[0,77]	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

(*) Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

(*) Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

(*) Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

(*) Ivi compresi gli assegni familiari.

(*) Compresi sotto la voce : malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione.

(*) Met inbegrip van de betaling en met betrekking tot de verkortung van de arbeidsduur.

(*) De betalingen met betrekking tot de verkortung van de arbeidsduur niet inbegrepen.

(*) Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

(*) Met inbegrip van de gezinstoelagen.

(*) De gezinstoelagen zijn inbegrepen bij IV a).

Si è visto come l'importo orario globale degli oneri salariali sia aumentato, tra il 1963 ed il 1964, del 6-7 % circa in Germania, Francia e Lussemburgo, mentre aumenti più elevati si sono avuti in Italia (10 %) nei Paesi Bassi (11 %) e nel Belgio (12 %). Tale diversa evoluzione ha

Uit dit overzicht blijkt dat het totale bedrag van de loonkosten per uur in 1964 in Duitsland, Frankrijk en Luxemburg ongeveer 6 tot 7 % hoger was dan in 1963, terwijl grotere stijgingen voorkwamen in Italië (10 %), Nederland (11 %) en België (12 %). Deze uiteenlopende ontwikkeling

portato ad una variazione delle posizioni dei tre paesi che sono in testa alla graduatoria degli oneri: i Paesi Bassi passano infatti dal terzo al primo posto, immediatamente seguiti dal Lussemburgo e dalla Germania. La tabella 13 permette tuttavia di constatare che dal 1962 in poi il livello dei costi orari della manodopera in questi tre paesi è praticamente uguale (a meno del 2 %) e che le posizioni rispettive variano in funzione delle fluttuazioni che ovviamente intervengono tra un anno e l'altro. Lo scarto dei costi belgi da quelli più elevati è lievemente diminuito tra il 1963 ed il 1964 (dal 10 al 7 % circa) mentre invariati permangono gli scarti dell'Italia (—10 %) e della Francia (—20 %).

heeft geleid tot een wijziging in de positie van de drie landen met de hoogste kosten: Nederland gaat van de derde naar de eerste plaats en wordt onmiddellijk gevolgd door Luxemburg en Duitsland. Uit tabel 13 blijkt evenwel dat het peil van de arbeidskosten per uur in deze drie landen sedert 1962 praktisch (op 2 % na) gelijk is en dat de respectieve posities variëren in verband met onvermijdelijke schommelingen die zich van het ene tot het andere jaar voordoen. De afstand van de Belgische kosten tot de hoogste kosten was in 1964 enigszins kleiner dan in 1963 (ongeveer 7 tegen 10 %), terwijl de verschillen voor Italië (—10 %) en Frankrijk (—20 %) ongewijzigd bleven.

TABELLA 13
TABEL

**Ammontare orario del costo della
manodopera dal 1954 al 1964
nell'industria siderurgica ⁽¹⁾**

**Bedrag van de arbeidskosten per uur
van 1954 tot en met 1964 in de ijzer-
en staalindustrie ⁽¹⁾**

Anno — Jaar	Nederland	Luxembourg	Deutschland (BR) ^(*)	Belgique/België	Italia	France
Unità : franco belga corrente			Eenheid : geldende Belgische frank			
1954	31,72	47,25	37,67	41,45	34,01	37,40
1955	37,24	50,97	41,34	44,34	34,75	42,19
1956	41,04	57,41	45,25	49,14	39,18	47,57
1957	45,05	64,08	50,57	54,09	40,27	48,36
1958	47,31	65,88	52,88	54,61	42,97	49,75
1959	47,96	65,65	56,10	56,25	45,35	45,69
1960	54,49	70,31	60,65	60,83	48,99	49,78
1961	69,76	73,72	68,13	62,93	52,29	55,49
1962	73,36	74,71	75,11	66,57	60,85	59,95
1963	78,97	80,96	79,27	72,47	71,68	65,00
1964	87,28	86,23	84,29	81,19	78,68	69,70
Indici. Base : costo più elevato in ciascun anno = 100			Indexcijfers. Basis : hoogste kosten in elk jaar = 100			
1954	67	100	80	88	72	79
1955	73	100	81	87	68	83
1956	71	100	79	86	68	83
1957	70	100	79	84	63	75
1958	72	100	80	83	65	76
1959	73	100	85	86	69	70
1960	77	100	86	87	70	71
1961	95	100	92	85	71	75
1962	98	99	100	89	81	80
1963	98	100	98	90	89	80
1964	100	99	97	93	90	80

⁽¹⁾ I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente del costo nel 1964.

^(*) Compresa la Sarre, a partire dal 1960.

⁽¹⁾ De landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten in 1964.

^(*) Vanaf 1960 met inbegrip van Saarland.

Ove si osservi l'intero periodo dal 1954 in poi, si può constatare come nel 1964 risulti confermato il ravvicinamento dei costi orari della manodopera dei diversi paesi, la cui dispersione si è ridotta dal 13-14 % a poco più del 7 % (vedere tabella 14).

Bij het beschouwen van de gehele periode sedert 1954 kan worden vastgesteld dat de tendens tot vermindering van de verschillen tussen de loonkosten per uur in de diverse landen in 1964 werd bevestigd; de spreiding van deze kosten daalde van 13-14 % tot iets meer dan 7 % (zie tabel 14).

INDUSTRIA SIDERURGICA

TABELLA 14 TABEL

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Coefficienti di variazione del costo orario della manodopera negli anni dal 1954 al 1964

Variatiecoëfficiënt der arbeidskosten per uur van de arbeiders van 1954 t/m 1964

1954	13,2 %
1955	12,4 %
1956	12,7 %
1957	14,9 %
1958	13,7 %
1959	13,8 %
1960	12,8 %
1961	12,1 %
1962	9,3 %
1963	7,5 %
1964	7,3 %

TABELLA 15 TABEL

Aumento dei costi orari della manodopera nell'industria siderurgica tra il 1954 ed il 1964 ⁽¹⁾

Stijging van de arbeidskosten per uur in de ijzer- en staalindustrie van 1954 tot en met 1964 ⁽¹⁾

(Indici : base 1954 = 100)

(Indexcijfers : basis 1954 = 100)

	Luxem- bourg	Belgique/ België	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Neder- land	
Costi nel 1954	100	100	100	100	100	100	Kosten in 1954
Costi nel 1964 (indici dei valori nelle monete nazionali)	182	196	214	262	231	263	Kosten in 1964 (indexcijfers van de nominale waarden)
Variazioni del tasso ufficiale di cambio 1964 in rapporto al 1954	—	—	+ 4,9 %	- 28,9 %	0,0 %	+ 4,6 %	Variaties in de officiële wisselkoers 1964 ten opzichte van 1954
Costi nel 1964 (indici dei valori in franchi belgi)	182	196	224	186	231	275	Kosten in 1964 (indexcijfers van de waarden in Belgische franken)

⁽¹⁾ I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente del costo orario nel 1954.

⁽¹⁾ De landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten per uur in 1954.

La tabella 15 — in cui i paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente dei costi orari della manodopera nel 1954 — permette di apprezzare in qual misura la dinamica del fenomeno ha determinato il ravvicinamento degli oneri salariali dei diversi paesi e mette in evidenza l'influenza esercitata, nelle comparazioni, dalle variazioni dei tassi ufficiali di cambio. Si osserva che gli aumenti più elevati si sono avuti, tra il 1954 ed il 1964, proprio nei paesi (Francia, Italia e Paesi Bassi) che in origine avevano i costi orari più bassi. Nelle comparazioni tali aumenti sono stati accentuati per i Paesi Bassi, come pure per la Germania (nella misura del 5 % circa) per effetto della rivalutazione del fiorino e del marco intervenuta nel 1961; sono stati assorbiti invece per la Francia, nella misura di quasi 30 %, per effetto della svalutazione del franco francese verificatasi tra il 1957 ed il 1959.

Aan de hand van tabel 15, waarin de landen in de aflopende volgorde van de arbeidskosten per uur in 1954 zijn vermeld, kan worden nagegaan in welke mate de dynamiek van het verschijnsel bepalend is geweest voor het verminderen van de verschillen tussen de loonkosten in de verschillende landen en welke invloed op de vergelijkingen wordt uitgeoefend door de schommelingen in de officiële wisselkoersen. De grootste stijgingen hebben zich tussen 1954 en 1964 voorgedaan in die landen (Frankrijk, Italië en Nederland) welke aanvankelijk de laagste kosten per uur hadden. Bij de vergelijkingen zijn deze stijgingen voor Nederland en voor Duitsland nog ongeveer 5 % groter geworden ten gevolge van de revaluatie van de gulden en van de mark in 1961. Daarentegen is de stijging van de Franse loonkosten voor bijna 30 % geabsorbeerd door de devaluatie van de Franse frank in de periode 1957-1959.

TABELLA
TABEL 16

**Costi diretti ed oneri indiretti
nell'industria siderurgica**

**Directe arbeidskosten en indirecte
arbeidslasten in de ijzer- en staalindustrie**

(I paesi sono elencati secondo l'ordine
decrescente dell'onere totale nel 1964)

(De landen zijn gerangschikt naar
afnemende totale arbeidskosten in 1964)

Anni	Neder- land	Luxem- bourg	Deutsch- land (BR)	Belgique/ België	Italia	France	Jaar
Costi orari diretti ⁽¹⁾ (in Fb)							Directe kosten per uur ⁽¹⁾ (in Bfr)
1954	24,52	39,03	30,40	35,37	24,33	27,24	1954
1963	59,98	67,50	64,33	58,29	47,70	45,72	1963
1964	65,52	71,75	68,48	65,03	51,73	49,02	1964
Oneri orari indiretti ⁽²⁾ (in Fb)							Indirecte lasten per uur ⁽²⁾ (in Bfr)
1954	7,20	8,22	7,27	6,08	9,68	10,16	1954
1963	18,99	13,46	14,94	14,18	23,98	19,28	1963
1964	21,76	14,48	15,81	16,16	26,95	20,68	1964
Oneri indiretti ⁽²⁾ (in % degli oneri complessivi)							Indirecte lasten ⁽²⁾ (in % van de totale lasten)
1954	23	17	19	15	28	27	1954
1963	24	17	19	20	33	30	1963
1964	25	17	19	20	34	30	1964

(¹) Il costo diretto, comprende le voci seguenti: salario diretto + gratifiche e premi + retribuzione per giorni non lavorati + vantaggi in natura.

(²) L'onere indiretto comprende le voci seguenti: contributi di sicurezza sociale + imposte a carattere sociale + spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale + altri contributi sociali.

(¹) De directe kosten omvatten de volgende componenten: direct loon + gratificaties en premies + vergoeding voor niet-gewerkte dagen + emolumenten in natura.

(²) De indirecte kosten omvatten de volgende componenten: bijdrage uit hoofde van sociale zekerheid + belastingen van sociale aard + kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en vakopleiding + andere sociale bijdragen.

Nella tabella 16 i vari elementi che compongono la spesa globale sono raggruppati, secondo la loro natura, in « costi diretti » (costi, cioè, che si traducono in corresponsioni dirette dal datore di lavoro al lavoratore a titolo retributivo) ed in « oneri indiretti » (che si traducono in vantaggi indiretti o differiti per il lavoratore).

Si può osservare come la struttura dei costi secondo questi due grandi gruppi di spese non abbia subito rilevanti modifiche tra il 1963 ed il 1964 : una tendenza all'aumento dell'importanza relativa degli oneri indiretti sembra manifestarsi nei Paesi Bassi mentre risulta confermata in Italia.

Miniere di ferro

Le tabelle 17, 18 e 19 presentano i risultati dell'indagine sulle spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti relativa all'anno 1964, espressi rispettivamente in monete nazionali, in percentuale del totale ed in franchi belgi.

Circa l'evoluzione tra il 1963 ed il 1964, si osserva quanto segue :

— In *Germania* (R.f.) l'onere salariale globale (5,94 DM nel 1964, pari a 74,41 Fb) risulta aumentato di circa l'1 % rispetto al 1963, in corrispondenza ad un aumento di circa 6 % del salario diretto, compensato da una forte diminuzione (circa 15 %) delle spese per contributi di sicurezza sociale a carico delle imprese minerarie. Si rammenta ⁽¹⁾ che i risultati per il complesso della Germania non sono esattamente comparabili tra il 1962 ed il 1964, in quanto la forte diminuzione di attività nel settore delle miniere di ferro verificatasi negli ultimi anni è stata accompagnata da una più

In tabel 16 zijn de diverse componenten van de totale kosten naar hun aard onderverdeeld in « directe kosten » (kosten ter zake van rechtstreekse uitkeringen door de werkgever aan de werknemer bij wijze van beloning) en « indirecte lasten » (lasten welke indirecte of uitgestelde voordelen voor de werknemer betekenen).

De structuur van de kosten naar deze twee grote uitgavengroepen blijkt in 1964 niet noemenswaardig te verschillen van die in 1963. In Nederland lijkt een neiging tot vergroting van het relatieve aandeel van de indirecte lasten tot uiting te komen, terwijl deze neiging in Italië wordt bevestigd.

IJzermijnen

In de tabellen 17, 18 en 19 zijn de resultaten opgenomen van de enquête-1964 naar de lonen en de daarmee verband houdende werkgeverslasten, uitgedrukt respectievelijk in nationale valuta's, in procenten van de totale kosten en in Belgische franken.

Ten aanzien van de ontwikkeling die zich in 1964 ten opzichte van 1963 heeft voorgedaan, kan het volgende worden vastgesteld :

— In *Duitsland* (B.R.) vertonen de totale loonkosten (die in 1964 DM 5,94 of Bfr 74,41 bedroegen) ten opzichte van 1963 een stijging met ongeveer 1 %, zulks ten gevolge van een verhoging met ongeveer 6 % van het directe loon, die gecompenseerd wordt door een sterke verlaging (ongeveer 15 %) van de uitgaven voor bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid ten laste van de mijnondernemingen. Er zij aan herinnerd ⁽¹⁾ dat voor geheel Duitsland de resultaten voor 1964 niet nauwkeurig vergelijkbaar zijn met die voor 1962, aangezien de sterke inkrimping van de bedrijvigheid die

(1) Cfr. capitolo I : « Rappresentatività dell'indagine ».

(1) Zie hoofdstuk I : « Representatief karakter van de enquête ».

rapida diminuzione degli effettivi censiti nel quadro delle indagini annuali sui salari ⁽¹⁾.

- In *Francia* l'onere salariale globale (11,58 Ffr, pari a 117,52 Fb) è aumentato solo del 2 % rispetto al 1963 — malgrado gli aumenti verificatisi per il salario diretto (5 %), i premi e gratifiche (oltre 20 %) e la retribuzione per giorni non lavorati (6 %) — per effetto di una notevole diminuzione (13 %) degli oneri di sicurezza sociale, dovuta al fatto che una parte del regime minerario di sicurezza sociale è stata presa a carico del regime generale.
- In *Italia* l'onere salariale globale (lire 1 020,81 pari a 81,36 Fb) è aumentato del 18 % rispetto al 1963, in corrispondenza ad un aumento del 9 % del salario diretto e ad aumenti più elevati dei più importanti tra gli altri capitoli di spesa (oltre il 30 % i premi, le gratifiche e le retribuzioni per giorni non lavorati; 17 % circa i contributi di sicurezza sociale, 50 % le spese per erogazioni in natura). L'importo orario di tali aumenti è in parte imputabile anche alla diminuzione (5 % circa) della durata media annua del lavoro.
- Nel *Lussemburgo* il costo totale, pari a 104,07 Flbg, è aumentato del 5 % in corrispondenza ad aumenti del salario diretto (6 %), della retribuzione per giorni non lavorati (10 %), dei contributi di sicurezza sociale (5,5 %) e ad una diminuzione dei premi e gratifiche (4 %) delle corresponsioni in natura (9 %) e degli altri contributi sociali (16 %).

zich de laatste jaren in de sector ijzermijnen heeft voorgedaan gepaard ging met een nog snellere vermindering van het personeel waarmee in het kader van de jaarlijkse loonenquêtes rekening is gehouden ⁽¹⁾.

- In *Frankrijk* zijn de totale loonkosten (Ffr 11,58 of Bfr 117,52), ondanks de stijgingen van het directe loon (5 %), de premies en gratificaties (meer dan 20 %) en de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (6 %), ten opzichte van 1963 slechts met 2 % toegenomen, zulks ten gevolge van de aanzienlijke vermindering (13 %) van de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid die voortspruit uit het feit dat een gedeelte van het stelsel van sociale zekerheid voor de mijnwerkers ten laste van het algemene stelsel is gekomen.
- In *Italië* zijn de totale loonkosten (lire 1.020,81 of Bfr 81,36) ten opzichte van 1963 met 18 % toegenomen, zulks ten gevolge van een stijging van het directe loon met 9 % en nog grotere stijgingen van de belangrijkste andere kostenrubrieken (meer dan 30 % voor de premies, gratificaties en uitkeringen voor niet-gewerkte dagen; ongeveer 17 % voor de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid, en 50 % voor de kosten van verstrekkingen. De kosten per uur van deze stijgingen zijn voor een gedeelte ook toe te schrijven aan de vermindering van de gemiddelde jaarlijkse arbeidsduur met ongeveer 5 %.
- In *Luxemburg* zijn de totale kosten (Lfr 104,07) met 5 % toegenomen in verband met stijgingen van het directe loon (6 %), de uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (10 %), de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid (5,5 %) en met verminderingen bij de premies en gratificaties (4 %), de verstrekkingen (9 %) en de andere sociale bijdragen (16 %).

⁽¹⁾ Nel 1964 l'indagine copre il solo bacino Niedersachsen (57 % circa degli effettivi occupati durante l'anno). Si osserva comunque che l'importo del costo orario della manodopera registrato per questo bacino è sempre stato — dal 1954 al 1962 — dello stesso ordine di grandezza di quello relativo al complesso dei bacini, con un'approssimazione dell'1 % circa; solo nel 1963 si è registrata una divergenza pari a circa — 5 % (in tale anno, tuttavia i dati si riferivano soltanto ai bacini « Niedersachsen » e « Siegerland » ed il tasso di copertura era già sceso al 66 %).

⁽¹⁾ In 1964 heeft de enquête alleen betrekking op het bekken Nedersaksen (ongeveer 57 % van de tijdens dit jaar te werk gestelde arbeidskrachten). Hierbij zij evenwel vermeld dat de voor dit bekken vastgestelde arbeidskosten per uur van 1954 tot en met 1962 steeds van de zelfde orde van grootte waren als die in alle andere bekkens, met een afwijking van niet meer dan ongeveer 1 %. Alleen in 1963 werd een verschil van ongeveer — 5 % waargenomen (in dat jaar betroffen de gegevens echter uitsluitend de bekkens « Neder-Saksen » en « Siegerland » en hadden zij betrekking op 66 % van de arbeidskrachten).

**Ammontare orario delle spese per retribuzioni
e oneri sociali inerenti**

**Bedrag per uur voor uitgaven met
betrekking tot de lonen en daarmee
verband houdende werkgeverslasten**

(Medie in monete nazionali)

(Gemiddelden in nationale valuta)

Elementi del costo	Deutsch- land (BR) DM	France-Est Ffr	Italia Lit	Luxem- bourg Flbg	Kostenopbouw
Insieme degli operai all'interno e all'esterno					Alle ondergrondse en boven- grondse arbeiders tezamen
I. Salario diretto	3,60 ⁽¹⁾	5,43	377,42 ⁽²⁾	67,33 ⁽²⁾	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,49	0,24	141,61	2,83	II. Kerstgratificatie, produkti- viteitspremie, diverse uit- keringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,43	0,80	64,71 ⁽³⁾	7,21 ⁽³⁾	III. Uitkeringen voor niet-ge- werkte dagen
IV. Contributi di sicurezza so- ciale	1,13	2,53	289,64	23,27	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) Malattia, maternità, inva- lidità, pensione, disoccu- pazione	(0,68)	(0,84)	(171,20)	(8,27)	a) ziekte, moederschap, inva- liditeit, pensioen, werkloos- heid
b) Infortuni sul lavoro	(0,26)	(0,75)	(49,22)	(11,14)	b) arbeidsongevallen
c) Altri contributi volontari o contrattuali	(0,02)	(0,15)	(8,05)	(—)	c) andere vrijwillige of bij over- eenkomst bepaalde bijdragen
d) Assegni familiari ⁽⁴⁾	(0,17)	(0,79)	(61,17)	(3,86)	d) gezinstoelagen ⁽⁴⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,02	0,33	3,96	—	V. Belastingen met sociaal ka- rakter
— Tassa sulle retribuzioni (Germania, Francia)	(0,02)	(0,33)	(—)	(—)	— heffing op de lonen (Duits- land, Frankrijk)
— GESCAL (Italia)	(—)	(—)	(3,96)	(—)	— GESCAL (Italië)
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	0,03	0,20	1,12	—	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeids- krachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	0,12	1,79	57,90	1,56	VII. Emolumenten in natura
a) Distribuzione di carbone, gas, elettricità	(0,01)	(0,35)	(2,91)	(—)	a) verstrekking van kolen, gas, elektriciteit
b) Alloggio	(0,10)	(1,41)	(28,53)	(1,36)	b) huisvesting
c) Altre corresponsioni in na- tura	(0,01)	(0,03) ⁽⁵⁾	(26,46)	(0,20)	c) andere emolumenten in natura
VIII. Altri contributi sociali	0,12	0,26	84,45	1,87	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	5,94	11,58	1 020,81	104,07	IX. Totaal
Imposte sulle retribuzioni o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale	[0,06]	[—]	[1,00]	[0,78]	Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen

⁽¹⁾ Dal 1963, il premio al minatore è compreso nel salario diretto. Esso ammonta nel 1964 a 0,16 DM (operai all'interno : 0,27 DM).

⁽²⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽⁴⁾ Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

⁽⁵⁾ Ivi comprese le indennità di licenziamento.

⁽¹⁾ Vanaf 1963 is de mijnwerkerspremie begrepen in het directe loon. Zij bedraagt in 1964 DM 0,16 (ondergronds : DM 0,27).

⁽²⁾ Met inbegrip van de betalingen met betrekking tot de verkortings van de arbeidsduur.

⁽³⁾ De betalingen met betrekking tot de verkortings van de arbeidsduur zijn niet inbegrepen.

⁽⁴⁾ Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

⁽⁵⁾ Vergoedingen voor het vertrek op pensioen inbegrepen.

TABELLA 17 (segue)
T A B E L (vervolg)

Elementi del costo	Deutsch- land (BR) DM	France-Est Ffr	Italia Lit	Luxem- bourg Flbg	Kostenopbouw
Operai all'interno					Ondergrondse arbeiders
I. Salario diretto	3,94 ⁽¹⁾	5,83	452,63 ⁽²⁾	74,43 ⁽²⁾	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,50	0,25	203,69	2,92	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,47	0,86	84,68 ⁽³⁾	8,03 ⁽³⁾	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	1,23	2,65	365,12	26,24	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,73)	(0,88)	(221,20)	(8,84)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,30)	(0,79)	(66,44)	(13,17)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,02)	(0,16)	(9,38)	(—)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽⁴⁾	(0,18)	(0,82)	(68,10)	(4,23)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽⁴⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,03	0,34	5,08	—	V. Belastingen met soc. karakter
VI. Totale parziale	6,17	9,93	1 111,20	111,62	VI. Subtotaal
Operai all'esterno					Bovengrondse arbeiders
I. Salario diretto	3,12 ⁽¹⁾	4,29	336,93 ⁽²⁾	58,05 ⁽²⁾	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,48	0,24	108,19	2,72	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,37	0,63	53,96 ⁽³⁾	6,14 ⁽³⁾	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	0,99	2,18	249,02	19,38	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,62)	(0,73)	(144,28)	(7,52)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,20)	(0,64)	(39,96)	(8,48)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,02)	(0,13)	(7,34)	(—)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽⁴⁾	(0,15)	(0,68)	(57,44)	(3,38)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽⁴⁾
V. Imposte a carattere sociale	—	0,28	3,35	—	V. Belastingen met soc. karakter
VI. Totale I a V	4,96	7,62	751,45	86,29	VI. Totaal I tot V

Spese per retribuzioni e oneri sociali
inerenti in % del totale

Uitgaven met betrekking tot de lonen en
daarmede verband houdende werkgeverslasten
in % van het totaal

(Insieme degli operai all'interno e all'esterno)

(Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen)

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France-Est	Italia	Luxem- bourg	Kostenopbouw
I. Salario diretto	60,57 ⁽¹⁾	46,92	36,97 ⁽²⁾	64,70 ⁽²⁾	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	8,32	2,12	13,87	2,72	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	7,24	6,92	6,34 ⁽³⁾	6,93 ⁽³⁾	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	19,02	21,84	28,38	22,36	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione	(13,48)	(7,26)	(16,77)	(7,95)	a) ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid
b) Infortuni sul lavoro	(4,33)	(6,49)	(4,83)	(10,70)	b) arbeidsongevallen
c) Altri contributi volontari o contrattuali	(0,36)	(1,32)	(0,79)	(—)	c) andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen
d) Assegni familiari ⁽⁴⁾	(2,85)	(6,77)	(5,99)	(3,71)	d) gezinstoelagen ⁽⁴⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,27	2,82	0,39	—	V. Belastingen met sociaal karakter
— Tassa sulle retribuzioni (Germania, Francia)	(0,27)	(2,82)	(—)	(—)	— heffing op de lonen (Duitsland, Frankrijk)
— GESCAL (Italia)	(—)	(—)	(0,39)	(—)	— GESCAL (Italië)
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	0,54	1,73	0,11	—	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	1,97	15,44	5,67	1,49	VII. Emolumenten in natura
a) Distribuzione di carbone, gas, elettricità	(0,07)	(3,00)	(0,29)	(—)	a) verstrekking van kolen, gas, elektriciteit
b) Alloggio	(1,70)	(12,19)	(2,79)	(1,30)	b) huisvesting
c) Altre corresponsioni in natura	(0,20)	(0,25) ⁽⁵⁾	(2,59)	(0,19)	c) andere emolumenten in natura
VIII. Altri contributi sociali	2,07	2,21	8,27	1,80	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	IX. Totaal

⁽¹⁾ Dal 1963 il premio al minatore è compreso nel salario diretto. Esso costituisce nel 1964 il 2,70 % del costo totale.

⁽²⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽⁴⁾ Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

⁽⁵⁾ Ivi comprese le indennità di licenziamento.

⁽¹⁾ Vanaf 1963 is de mijnwerkerspremie begrepen in het directe loon. Zij bedraagt in 1964 2,70 % van de totale kosten.

⁽²⁾ Met inbegrip van de betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur.

⁽³⁾ De betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur zijn niet inbegrepen.

⁽⁴⁾ Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

⁽⁵⁾ Vergoedingen voor het vertrek op pensioen inbegrepen.

**Ammontare orario delle spese per retribuzioni
e oneri sociali inerenti**

(Medie in Fb)

(Insieme degli operai all'interno e all'esterno)

**Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten**

(Gemiddelden in Bfr)

(Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen)

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France-Est	Italia	Luxem- bourg	Kostenopbouw
I. Salario diretto	45,07 ⁽¹⁾	55,14	30,08 ⁽²⁾	67,33 ⁽²⁾	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	6,19	2,49	11,29	2,83	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	5,39	8,14	5,16 ⁽³⁾	7,21 ⁽³⁾	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	14,16	25,66	23,08	23,27	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(8,55)	(8,53)	(13,64)	(8,27)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(3,22)	(7,63)	(3,92)	(11,14)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,27)	(1,54)	(0,64)	(—)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari ⁽⁴⁾</i>	(2,12)	(7,96)	(4,88)	(3,86)	d) <i>gezinstoelagen ⁽⁴⁾</i>
V. Imposte a carattere sociale	0,20	3,31	0,32	—	V. Belastingen met sociaal karakter
— <i>Tassa sulle retribuzioni (Germania, Francia)</i>	(0,20)	(3,31)	(—)	(—)	— <i>heffing op de lonen (Duitsland, Frankrijk)</i>
— <i>GESUAL (Italia)</i>	(—)	(—)	(0,32)	(—)	— <i>GESCAL (Italië)</i>
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	0,40	2,03	0,09	—	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Corresponsioni in natura	1,47	18,15	4,61	1,56	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(0,05)	(3,62)	(0,23)	(—)	a) <i>verstrekking van kolen, gas, elektriciteit</i>
b) <i>Alloggio</i>	(1,27)	(14,33)	(2,27)	(1,36)	b) <i>huisvesting</i>
c) <i>Altre corresponsioni in natura</i>	(0,15)	(0,30) ⁽⁵⁾	(2,11)	(0,20)	c) <i>andere emolumenten in natura</i>
VIII. Altri contributi sociali	1,53	2,60	6,73	1,87	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	74,41	117,52	81,36	104,07	IX. Totaal
<i>Imposte sulle retribuzioni o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	[0,71]	[—]	[0,08]	[0,78]	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

⁽¹⁾ Dal 1963 il premio al minatore è compreso nel salario diretto. Esso ammonta nel 1964 a 2,01 Fb.

⁽²⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽⁴⁾ Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

⁽⁵⁾ Ivi comprese le indennità di licenziamento.

⁽¹⁾ Vanaf 1963 is de mijnwerkerspremie begrepen in het directe loon. Zij bedraagt in 1964 Bfr. 2,01.

⁽²⁾ Met inbegrip van de betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur.

⁽³⁾ De betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur zijn niet inbegrepen.

⁽⁴⁾ Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

⁽⁵⁾ Vergoedingen voor het vertrek op pensioen inbegrepen.

Si è visto che anche per le miniere di ferro — come per le miniere di carbone — lo sgravio di una parte dei contributi di sicurezza sociale a carico del datore di lavoro ha notevolmente contribuito a frenare, tra il 1963 e il 1964, la spinta ascensionale dei costi della manodopera in Francia ed in Germania.

Per quanto concerne la Francia in particolare, che aveva nel 1963 i costi orari più elevati della Comunità, la battuta d'arresto verificatasi nel 1964 ha permesso di ridurre gli scarti rispetto al Lussemburgo (dal 14 % all'11 %) ed all'Italia (dal 40 % al 31 %) mentre lo scarto rispetto ai costi tedeschi resta superiore al 35 %.

Evenals voor de kolenmijnen kan ook voor de ijzermijnen worden vastgesteld dat de ontheffing van een gedeelte van de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid ten laste van de werkgevers in 1964 aanzienlijk heeft bijgedragen tot het remmen van de opwaartse druk van de arbeidskosten in Frankrijk en Duitsland.

Wat in het bijzonder Frankrijk betreft, welk land in 1963 de hoogste kosten per uur van de Gemeenschap had, heeft de waargenomen verlangzaming van de ontwikkeling in 1964 geleid tot een verkleining van het verschil ten opzichte van Luxemburg (van 14 tot 11 %) en van Italië (van 40 tot 31 %), terwijl het verschil ten opzichte van de Duitse kosten nog steeds groter blijft dan 35 %.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 20

IJZERMIJNEN

Ammontare orario del costo della manodopera dal 1954 al 1964 ⁽¹⁾

Bedrag van de arbeidskosten per uur van 1954 tot en met 1964 ⁽¹⁾

(Insieme degli operai dell'interno e dell'esterno)

(Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen)

Anni — Jaar	France	Luxembourg	Italia	Deutschland (BR) ⁽²⁾
Unità : franco belga corrente		Eenheid : geldende Belgische frank		
1954	61,53	65,24	28,31	31,54
1955	70,05	68,07	29,35	34,53
1956	81,19	76,49	30,49	37,44
1957	84,34	82,42	31,93	41,91
1958	85,38	84,69	33,91	44,75
1959	76,84	84,69	35,67	46,30
1960	82,65	88,60	40,07	51,64
1961	91,61	93,24	41,31	60,38
1962	100,69	93,91	50,41	65,14
1963	115,46	98,83	69,13	73,83
1964	117,52	104,07	81,36	74,41

Indici. Base : costo più elevato in ciascun anno = 100

Indexcijfers; basis : hoogste kosten in elk jaar = 100

1954	94	100	43	48
1955	100	97	42	49
1956	100	94	38	46
1957	100	98	38	48
1958	100	99	40	52
1959	91	100	42	55
1960	93	100	45	58
1961	98	100	44	65
1962	100	93	50	65
1963	100	86	60	64
1964	100	89	69	63

⁽¹⁾ I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente del costo nel 1964.
⁽²⁾ Dal 1964 soltanto Niedersachsen.

⁽¹⁾ De landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten in 1964.
⁽²⁾ Vanaf 1964 slechts Neder-Saksen.

Nel valutare l'ordine di grandezza di questi scarti bisogna tener particolarmente presente che trattasi di costi « orari » medi della manodopera, la cui incidenza sui costi unitari di produzione è notevolmente variabile, per le miniere di ferro, tra un paese e l'altro, a causa delle rilevanti differenze che intercorrono tra le caratteristiche tecniche ed ambientali delle coltivazioni del minerale in Francia e nel Lussemburgo da una parte e in Italia e Germania dall'altra.

Basti osservare in proposito, a titolo di esempio, che il rendimento medio per turno-operaio risultava pari nel 1964, per le miniere in sotterraneo, a 21 tonnellate in Francia (Est), a 14 t nel Lussemburgo, a 8 t in Germania e a 5 t in Italia, mentre per i cantieri a cielo aperto il rendimento risulta pari in Francia (Est) a 117 t; nel Lussemburgo a 70 t; in Germania a 34 t ed in Italia a 12 t ⁽¹⁾.

Gli scarti tra i costi orari della manodopera risultano comunque diminuiti tra il 1954 ed il 1964, come risulta dagli indici riportati nella tabella 20 e — più sinteticamente — dai coefficienti di variazione riportati nella tabella 21 che tra il 1956 ed il 1964 passano gradualmente dal 40 % al 18 %.

Bij de beoordeling van de orde van grootte van deze verschillen moet in het bijzonder in het oog worden gehouden dat het hier gaat om gemiddelde arbeidskosten « per uur », welker invloed op de kosten per geproduceerde eenheid voor de ijzermijnen van het ene land tot het andere aanzienlijk uiteenloopt, zulks wegens de grote verschillen tussen de technische en milieukekenmerken van de ertsontginningen in Frankrijk en Luxemburg enerzijds en in Italië en Duitsland anderzijds.

In dit verband kan ermee worden volstaan, bij wijze van voorbeeld te vermelden dat de gemiddelde prestatie per man en per dienst in 1964 voor de ontginningen in diepbouw in (Oost-) Frankrijk 21 ton, in Luxemburg 14 ton, in Duitsland 8 ton en in Italië 5 ton bedroeg, terwijl de prestatie per dienst in ontginningen in open groeven in (Oost-) Frankrijk 117 ton, in Luxemburg 70 ton, in Duitsland 34 ton en in Italië 12 ton beliep ⁽¹⁾.

De verschillen tussen de arbeidskosten per uur zijn tussen 1954 en 1964 nochtans kleiner geworden, zoals blijkt uit de in tabel 20 opgenomen indexcijfers en — op een meer samenvattende wijze — uit de in tabel 21 vermelde variatiecoëfficiënten, die van 1956 t/m 1964 geleidelijk van 40 tot 18 % zijn gedaald.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 21

IJZERMIJNEN

Coefficienti di variazione del costo orario della manodopera negli anni dal 1954 al 1964

Variatiecoëfficiënt der arbeidskosten per uur van de arbeiders van 1954 t/m 1964

1954	36 %
1955	37 %
1956	40 %
1957	39 %
1958	37 %
1959	34 %
1960	31 %
1961	31 %
1962	27 %
1963	21 %
1964	18 %

⁽¹⁾ Cfr. Bollettino bimestrale « Siderurgia » dell'Istituto statistico delle Comunità europee, tavola 125.

⁽¹⁾ Vgl. het tweemaandelijks bulletin « IJzer en Staal » van het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, tabel 125.

Il rilevante assorbimento dei notevoli scarti che intercorrevano nel 1954 tra i diversi paesi è dovuto in parte alla più intensa dinamica dei costi nei paesi che in origine avevano i livelli salariali più bassi, ed in parte alle variazioni dei tassi ufficiali di cambio che — nelle comparazioni tra paesi — hanno assorbito nella misura di circa il 30 % gli aumenti verificatisi in Francia ed hanno accentuato per il 5 % quelli verificatisi in Germania.

Questi aspetti dell'evoluzione del fenomeno risultano chiaramente nella tabella 22, in cui i paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente dei costi orari nel 1954.

De aanzienlijke verkleining van de grote verschillen die in 1954 tussen de verschillende landen bestonden, is gedeeltelijk toe te schrijven aan de snellere dynamiek van de kosten in de landen welke aanvankelijk het laagste loonpeil hadden en gedeeltelijk aan de schommelingen in de officiële wisselkoersen die bij de vergelijkingen tussen de diverse landen bijna 30 % van de stijgingen in Frankrijk blijken te hebben geabsorbeerd en de stijgingen in Duitsland nog 5 % groter hebben gemaakt.

Deze aspecten van de ontwikkeling van het verschijnsel blijken duidelijk uit tabel 22, waarin de landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten per uur in 1954.

TABELLA 22
T A B E L

**Aumento dei costi orari della manodopera
nelle miniere di ferro tra il 1954 ed il 1964 ⁽¹⁾**

**Stijging van de arbeidskosten per uur in
de ijzermijnen van 1954 tot en met 1964 ⁽¹⁾**

(Indici : base 1954 = 100)

(Indexcijfers : basis 1954 = 100)

	Luxembourg	France	Deutschland (BR) ⁽²⁾	Italia	
Costi nel 1954	100	100	100	100	Kosten in 1954
Costi nel 1964 (indici dei valori nelle monete nazionali)	160	269	225	287	Kosten in 1964 (indexcijfers van de nominale waarden)
Variazioni del tasso ufficiale di cambio 1964, in rapporto al 1954	—	— 28,9 %	+ 4,9 %	0,0 %	Variaties in de officiële wisselkoers 1964 ten opzichte van 1954
Costi nel 1964 (indici dei valori in franchi belgi)	160	191	236	287	Kosten in 1964 (indexcijfers van de waarden in Belgische franken)

⁽¹⁾ I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente del costo orario nel 1954.
⁽²⁾ Dal 1964 soltanto Niedersachsen.

⁽¹⁾ De landen zijn vermeld in de aflopende volgorde van de kosten per uur in 1954.
⁽²⁾ Vanaf 1964 slechts Neder-Saksen.

La tabella 23 permette di comparare la struttura degli oneri salariali nel 1964 con quella degli anni 1963 e 1954, secondo i grandi raggruppamenti delle spese in « costi diretti » ed « oneri indiretti » (vedere definizioni in calce alla tabella stessa). Si può constatare come la notevole diminuzione delle spese per sicurezza sociale verificatasi in Francia ed in Germania abbia portato in questi

Tabel 23 maakt het mogelijk de structuur der loonkosten te vergelijken met die in 1963 en 1954, en wel aan de hand van de grote indeling van de kosten in « directe kosten » en « indirecte lasten » (zie de definities onderaan de tabel). Hierbij kan worden vastgesteld dat de aanzienlijke vermindering van de bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid in Frankrijk en Duitsland in deze twee

due paesi ad una sensibile modificazione della struttura degli oneri salariali: l'incidenza degli oneri indiretti sui costi globali è infatti diminuita tra il 1963 ed il 1964 di circa il 3 % in Francia e di circa il 4 % in Germania, mentre una lieve flessione ha subito anche in Italia e nel Lussemburgo.

landen tot een belangrijke wijziging in de structuur van de loonkosten heeft geleid: het aandeel van de indirecte lasten in de totale kosten is namelijk in 1964 ten opzichte van 1963 in Frankrijk met ongeveer 3 % en in Duitsland met ongeveer 4 % gedaald, terwijl het ook in Italië en in Luxemburg enigszins is afgenomen.

TABELLA 23
T A B E L

Costi diretti ed oneri indiretti nelle miniere di ferro					Directe kosten en indirecte lasten in de ijzermijnen
(I paesi sono elencati secondo l'ordine decrescente dell'onere totale nel 1964)					(De landen zijn gerangschikt naar afnemende totale arbeidskosten in 1964)
Anni	France	Luxem- bourg	Italia	Deutsch- land (BR) (*)	Jaar
Costi orari diretti ⁽¹⁾ (in Fb)					Directe kosten per uur ⁽¹⁾ (in Bfr)
1954	44,72	49,71	19,76	23,28	1954
1963	78,25	74,55	42,94	54,29	1963
1964	83,92	78,93	51,14	58,12	1964
Oneri orari indiretti ⁽²⁾ (in Fb)					Indirecte lasten per uur ⁽²⁾ (in Bfr)
1954	16,81	15,53	8,55	8,26	1954
1963	37,21	24,28	26,19	19,54	1963
1964	33,60	25,14	30,22	16,29	1964
Oneri indiretti ⁽²⁾ (in % degli oneri complessivi)					Indirecte lasten ⁽²⁾ (in % van de totale lasten)
1954	27	24	30	26	1954
1963	32	25	38	26	1963
1964	29	24	37	22	1964

(¹) Il costo diretto comprende le voci seguenti: salario diretto + gratifiche e premi + retribuzione per giorni non lavorati + vantaggi in natura.

(²) L'onere indiretto comprende le voci seguenti: contributi di sicurezza sociale + imposte a carattere sociale + spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale + altri contributi sociali.

(*) Dal 1964 soltanto Niedersachsen.

(¹) De directe kosten bestaan uit de volgende componenten: directe lonen + gratificaties en premies + vergoeding voor niet-gewerkte dagen + emolumenten in natura.

(²) De indirecte kosten bestaan uit de volgende componenten: bijdragen aan de sociale zekerheid + belastingen met een sociaal karakter + kosten in verband met de aanwerving en vakopleiding + andere sociale bijdragen.

(*) Vanaf 1964 slechts Neder-Saksen.

CAPITOLO III

Gli oneri salariali per i lavoratori non manuali e per il complesso dei lavoratori dipendenti

I — Oggetto dell'indagine e modalità di rilevazione

Si è già detto come per il 1964 una nuova indagine abbia permesso di estendere la rilevazione degli oneri salariali — limitata in precedenza ai soli operai — anche al resto dei lavoratori dipendenti delle imprese, al fine di poter completare il quadro degli oneri salariali nelle industrie sottoposte al Trattato C.E.C.A.

In questa indagine complementare vengono quindi presi in considerazione tutti i dipendenti delle imprese, titolari di un contratto di lavoro, che non siano già considerati nell'indagine, ormai tradizionale, relativa agli operai: trattasi di un insieme piuttosto eterogeneo di lavoratori, che include capi-operaio ed assimilati, autisti, uscieri, impiegati tecnici ed amministrativi e dirigenti. Sono esclusi solamente il « capo » dell'impresa (presidente della società ed analoghi) ed il personale che lavora esclusivamente a commissione, oltretutto — naturalmente — il personale di cui i costi sono già considerati tra gli oneri indiretti dell'indagine « operai » (addetti alla formazione professionale, ai servizi sociali, agli alloggi).

Il personale delle sedi centrali ed amministrative è stato considerato nell'indagine, anche nel caso di sedi situate in località od in città diverse da quelle degli stabilimenti. Il personale destinato ad attività concernenti sia i settori interessati dal Trattato C.E.C.A. sia altri settori dell'impresa è stato considerato per la sola quota parte afferente la C.E.C.A. Tale quota parte è stata determinata dalle stesse imprese censite, mediante valutazioni che rispecchiassero per quanto possi-

HOOFDSTUK III

De loonkosten voor de hoofdarbeiders en voor alle loontrekkenden in de ondernemingen

I — Doel en techniek van de enquête

Er is reeds medegedeeld hoe het in 1964 mogelijk was geworden om de enquête inzake de loonkosten — welke oorspronkelijk alleen tot de arbeiders beperkt was — ook uit te breiden tot de overige werknemers in de ondernemingen, ten einde de lijst van de loonkosten in de onder het E.G.K.S.-Verdrag vallende industrieën aan te vullen.

Deze aanvullende enquête heeft dus betrekking op alle loontrekkenden in de onderneming die op arbeidsovereenkomst werkzaam zijn en die niet onder de — voortaan traditionele — enquête inzake de arbeiders vallen; het betreft hier een tamelijk heterogene groep werknemers, bestaande uit ploegbazen en daarmee gelijkgestelden, chauffeurs, bodes, technische en administratieve beampten en directieleden. Alleen het « hoofd » van de onderneming (zoals b.v. de president-directeur van de maatschappij) is uitgesloten en ook het personeel dat uitsluitend tegen commissieloon werkt behalve — uiteraard — het personeel waarvan de kosten reeds in de indirecte kosten van de « arbeiders »-enquête is opgenomen (personeel van de afdeling beroepsopleiding, sociale diensten en huisvesting).

De enquête heeft betrekking op het personeel van de hoofdkantoren en administratieve kantoren, ook indien deze in andere gemeenten of steden zijn gelegen dan de overige vestigingen. Het personeel dat in onder het E.G.K.S.-Verdrag vallende sectoren of in andere sectoren van de onderneming werkt is alleen in de beschouwing opgenomen voor zover het onder het E.G.K.S.-Verdrag valt. Dit deel is door de geënquêteerde ondernemingen bepaald door middel van ramingen welke zo

bile l'attività effettivamente destinata al settore osservato.

Ai fini del presente studio l'insieme dei lavoratori censiti in questa nuova indagine sarà indicato per comodità di esposizione, anche se impropriamente, con la denominazione di « lavoratori non manuali », per distinguerlo dal gruppo degli « operai », oggetto della rilevazione tradizionale.

Questa indagine supplementare si è ispirata ai lavori in materia realizzati da diversi anni nel quadro delle industrie del mercato comune: essa è stata realizzata non senza difficoltà, sia per quanto concerne la rilevazione dei dati, sia per quanto concerne l'elaborazione e la presentazione dei risultati.

I procedimenti già utilizzati per gli operai mal si adattavano infatti al gruppo dei lavoratori non manuali: modifiche talora notevoli si sono rivelate necessarie per tener conto delle diverse caratteristiche dell'attività lavorativa e dei sistemi di retribuzione.

Le differenze più importanti, rispetto all'indagine operai, sono le seguenti:

- I. La ripartizione della spesa nelle diverse componenti è meno dettagliata.
- II. La rilevazione del tempo (ore) di lavoro effettivo non è stata effettuata.
- III. La natura dei dati permette sole utilizzazioni sul piano dei costi salariali per le imprese: l'eterogeneità del gruppo dei lavoratori non manuali non consente infatti di utilizzare dati medi globali ai fini di determinare o comparare dei livelli retributivi sotto l'aspetto del « reddito » dei lavoratori.

Per quanto riguarda le *componenti della spesa*, i sistemi di erogazione e contabilizzazione della retribuzione generalmente adottati (stipendio mensile ecc.) hanno indotto a raggruppare in un'unica voce (retribuzione in moneta) gli elementi che per gli operai sono classificati nelle tre rubriche « sa-

nauwkeurig mogelijk de werkelijke activiteit in de betrokken sector weergeven.

Voor de onderhavige studie zal de bij deze nieuwe enquête betrokken groep werknemers, hoewel onjuist, worden aangeduid met de benaming « hoofdarbeiders », ten einde hen van de groep « arbeiders » die bij de traditionele enquête betrokken is, te onderscheiden.

Deze aanvullende enquête is gebaseerd op de werkzaamheden welke reeds enkele jaren op dit gebied in het kader van de onder de gemeenschappelijke markt vallende industrieën worden verricht. Bij de uitvoering hebben zich ernstige moeilijkheden voorgedaan, zowel ten aanzien van het verzamelen van de gegevens als ten aanzien van het uitwerken en weergeven van de resultaten.

De procedure welke reeds voor de arbeiders werd gevolgd, moest namelijk worden aangepast aan de groep hoofdarbeiders: er bleken soms ingrijpende wijzigingen nodig te zijn teneinde met de verschillende kenmerken van de beroepszaken en de loonstelsels rekening te houden.

De belangrijkste verschillen met de « arbeiders »-enquête zijn als volgt:

- I. De verdeling van de kosten in de verscheidene componenten is minder gedetailleerd.
- II. De werkelijke werktijden (uren) zijn niet opgenomen.
- III. Van de verzamelde gegevens zijn alleen de loonkosten van de ondernemingen opgenomen; de heterogene samenstelling van de groep hoofdarbeiders maakte het volkomen onmogelijk om totale gemiddelden te gebruiken ten einde het loonpeil onder het aspect « inkomen » van de werknemers te bepalen of te vergelijken.

Wat de kostenfactoren betreft, heeft men met het oog op de methoden welke over het algemeen voor het betalen en boeken van de beloning (maandsalarissen, enz.) worden toegepast, de factoren welke voor de arbeiders over de drie rubrieken « direct loon », « premies en gratificaties » en « uitkeringen

lario diretto», «premi e gratifiche» e «retribuzione per giorni non lavorati» ed a conglobare le corresponsioni in natura nelle voce «altri contributi sociali». Per il resto, le definizioni e le modalità di computo delle spese sono le stesse già descritte per gli operai.

Più importante è il fatto che per i lavoratori non manuali sia stata impossibile una soddisfacente rilevazione del numero di *ore di lavoro effettuate*. Tali ore costituiscono infatti, per gli operai, la base di calcolo dei costi unitari sui quali sono fondate le comparazioni degli oneri salariali.

I lavoratori non manuali, invece, esercitano spesso delle mansioni di natura tale (concezione, controllo ecc.) che la quantità della prestazione lavorativa è meno suscettibile — che per gli operai — di essere commisurata al «tempo di lavoro effettivo»: il sistema stesso di retribuzione tradizionalmente in uso (stipendio mensile indipendente, entro certi limiti, dalle fluttuazioni dell'assenteismo) riflette questa circostanza, e renderebbe estremamente ardua ⁽¹⁾, oltre che di scarso significato, la rilevazione della durata del lavoro effettivo dei lavoratori non manuali.

Poiché il metodo utilizzato per le industrie non C.E.C.A. — consistente nell'adottare come tempo di lavoro per i non manuali la durata contrattuale del lavoro — non è stato accettato dagli esperti delle industrie del carbone e dell'acciaio, si è elaborato un metodo particolare di cui è riportata, più avanti, la descrizione.

II — Metodo di comparazione degli oneri salariali

Per gli operai, come si è visto (cfr. capitolo I, «Metodo di presentazione dei risultati») l'ammontare globale delle spese è stato rapportato al numero di ore lavorate, e si è così ottenuto un

⁽¹⁾ Essendo infatti la retribuzione indipendente, in gran parte, dal numero di ore di effettivo lavoro, queste ultime molto spesso non sono contabilizzate dalle imprese.

voor niet-gewerkte dagen» zijn verdeeld, in een enkele rubriek (beloning in geld) moeten samenbrengen. Bovendien zijn de verstrekkingen onder de rubriek «overige bijdragen nit hoofde van de sociale zekerheid» opgenomen. Voor het overige zijn de definities en de modaliteiten voor het berekenen van de kosten dezelfde als die voor de arbeiders.

Veel belangrijker is echter dat het onmogelijk is om een nauwkeurige opsomming van het aantal *werkelijke arbeidsuren* voor de hoofdarbeiders te verkrijgen. Bij de arbeiders vormen deze uren namelijk de basis voor het berekenen van de kosten per tijdeenheid waarop de vergelijkingen van de loonkosten berusten.

De hoofdarbeiders bekleden daarentegen dikwijls zodanige functies nit (conciipiërende werkzaamheden, controle, enz.) dat het kwantitatieve element van de arbeidsprestatie minder gemakkelijk dan bij de arbeiders kan worden gemeten aan het «aantal werkelijke arbeidsuren»: het over het algemeen toegepaste beloningstelsel (maandsalaris, dat tot op zekere hoogte onafhankelijk is van de schommelingen van het verzuim) weerspiegelt deze omstandigheid en zou een enquête inzake het werkelijk gewerkte aantal uren van de hoofdarbeiders niterst moeilijk maken ⁽¹⁾.

Aangezien de voor de niet onder het E.G.K.S.-Verdrag vallende industrieën toegepaste methode — waarbij voor de hoofdarbeiders als arbeidsduur de bij overeenkomst vastgestelde arbeidsduur geldt — door de deskundigen uit de kolenmijnindustrie en staalindustrie niet is aanvaard, is er een speciale methode ontworpen waarvan in het onderstaande een beschrijving wordt gegeven.

II — Methode van kostenvergelijking

Voor de arbeiders werd zoals men heeft gezien (hoofdstuk I «Methode volgens welke de resultaten zijn weergegeven») het totale bedrag van de kosten gedeeld door het aantal gewerkte uren,

⁽¹⁾ Aangezien de beloning grotendeels onafhankelijk is van het aantal werkelijke arbeidsuren worden deze uren door de ondernemingen dikwijls niet in de boekhouding opgenomen.

costo orario medio, o meglio il « costo medio di un lavoratore per un'ora di lavoro ». Per i lavoratori non manuali invece — in mancanza di informazioni sulla durata del lavoro — l'ammontare delle spese è stato rapportato al numero di lavoratori e si è così ottenuto il « costo medio annuo ⁽¹⁾ di un lavoratore ».

I procedimenti adottati permettono quindi di comparare, per gli operai, dei « costi medi per lavoratore, a parità di prestazione (durata) di lavoro » ⁽²⁾ mentre per le altre categorie del personale è stata possibile la sola comparazione dei « costi medi per lavoratore », nella quale non sono eliminate le differenze di durata del lavoro che comunque — come si è visto — assumono per queste categorie una importanza inferiore che per gli operai.

Una comparazione indubbiamente interessante è quella dei costi unitari relativi all'*insieme dei lavoratori dipendenti* (operai e lavoratori non manuali).

Essa permette infatti di apprezzare la misura in cui si modificano gli scarti fra gli oneri salariali unitari dei diversi paesi se si prende in considerazione il complesso dei lavoratori invece dei soli operai.

Il costo unitario per il complesso dei lavoratori corrisponde ovviamente alla media tra il costo unitario degli operai ed il costo unitario dei lavoratori non manuali, ponderata in base al numero delle unità rispettive. Questo calcolo presenta tuttavia delle difficoltà derivanti dal fatto che le unità di riferimento dei costi differiscono per gli operai (costo orario) e per i lavoratori non manuali (costo annuo individuale), mentre per la sintesi è necessario che tutti i costi siano espressi in unità omogenee.

⁽¹⁾ O mensile, dividendo per 12 il costo annuo.

⁽²⁾ Si osserva che il risultato delle comparazioni (per esempio : scarto percentuale fra gli oneri salariali di due paesi) sarebbe aritmeticamente lo stesso se in luogo di considerare il « costo di un operaio per un'ora di lavoro » si prendesse in considerazione un multiplo qualsiasi di tale costo, ad esempio « il costo di un operaio per 2 000 ore di lavoro ». Si richiama tuttavia l'attenzione sul fatto che queste comparazioni eliminano solo in parte l'influenza della durata del lavoro : non vi si tiene conto, infatti, della correlazione che può intercorrere tra il livello del costo orario ed il numero annuo di ore di lavoro degli operai.

waardoor de gemiddelde kosten per uur of liever gezegd « de gemiddelde kosten van een werkelijk arbeidsuur van een arbeider » werden verkregen. Voor de hoofdarbeiders daarentegen is — bij gebrek aan gegevens over de arbeidsduur — het bedrag van de kosten gedeeld door het aantal werknemers en zijn op deze manier « de gemiddelde kosten per jaar ⁽¹⁾ van een werknemer » verkregen.

Met de toegepaste methoden kunnen dus voor de arbeiders de « gemiddelde kosten per werknemer bij gelijke arbeidsprestatie (duur) » ⁽²⁾ worden vergeleken, terwijl voor de overige categorieën van personeel alleen een vergelijking van de « gemiddelde kosten per werknemer » mogelijk was; bij deze vergelijking zijn de verschillen in arbeidsduur niet geëlimineerd; hoe het ook zij, deze verschillen zijn zoals men heeft gezien, voor deze categorieën minder groot dan voor de arbeiders.

Ongetwijfeld interessant is de vergelijking tussen de kosten per tijdeenheid met betrekking tot *alle loontrekkenden* (arbeiders en hoofdarbeiders).

Hiervan kan namelijk worden afgeleid in hoeverre de verschillen in loonkosten per tijdeenheid in de diverse landen veranderen indien men alle loontrekkenden in plaats van alleen de arbeiders in de beschouwing betreft.

De kosten per tijdeenheid voor de loontrekkenden komen uiteraard overeen met het afhankelijk van het respectieve aantal eenheden gewogen gemiddelde tussen de kosten per tijdeenheid voor de arbeiders en die voor de hoofdarbeiders. Deze berekening levert evenwel moeilijkheden op omdat de referentie-eenheden van de kosten voor de arbeiders anders zijn (kosten per uur) dan voor de hoofdarbeiders (individuele kosten per jaar), terwijl voor de synthese alle kosten in de vorm van homogene eenheden moeten worden uitgedrukt.

⁽¹⁾ Of per maand, door de kosten per jaar door 12 te delen.

⁽²⁾ Er zij op gewezen dat het resultaat van de vergelijkingen (bij voorbeeld verschil in percentage tussen de loonkosten van twee landen) rekenkundig hetzelfde zou zijn indien men in plaats van « de kosten van een arbeidsuur van een arbeider » om het even welk veelvoud van deze kosten, bij voorbeeld « de kosten van 2 000 uren van een arbeider », in aanmerking zou nemen. Er wordt overigens de aandacht op gevestigd dat deze vergelijkingen slechts gedeeltelijk de invloed van de arbeidsduur elimineren; er wordt daarbij immers geen rekening gehouden met de correlatie welke tussen het peil van de kosten per uur en het per jaar door de arbeiders gewerkte aantal uren bestaat.

Per combinare i costi dei due gruppi di lavoratori era quindi necessario trasformare i costi annui dei lavoratori non manuali in costi orari, oppure trasformare i costi orari degli operai in costi annui. Quest'ultima soluzione appare la più naturale, in mancanza di informazioni sul numero di ore lavorate dai lavoratori non manuali.

Tuttavia il costo annuo effettivo degli operai, ottenuto come rapporto tra la spesa globale annua ed il numero degli operai (oppure come prodotto del costo orario per il numero annuo di ore effettuate) è bensì omogeneo rispetto al costo dei lavoratori non manuali, ma non è più « comparabile » tra un paese e l'altro — nel senso finora dato alla comparabilità degli oneri salariali degli operai — poiché introduce un elemento che era stato eliminato nel calcolo dei costi orari: le differenze di durata del lavoro.

In altri termini, comparare dei costi annui effettivi significa comparare, ad esempio, il costo di un operaio A che ha lavorato 2 000 ore con il costo di un operaio B che ha lavorato 1 900 ore: è evidente che lo scarto tra tali costi sarà ben diverso da quello dei rispettivi costi orari.

Perché i costi orari degli operai assumano le « dimensioni » di un costo annuo pur conservando gli stessi scarti tra un paese e l'altro, occorre moltiplicarli per un numero annuo di ore di lavoro uguale in tutti i paesi. Tale durata annua del lavoro può essere quella effettiva di uno qualsiasi dei paesi o meglio ancora la durata media registrata per la Comunità.

È evidente che questi costi annui a durata del lavoro costante non hanno significato in valore assoluto poiché il loro livello varia a seconda della durata annua del lavoro scelta come costante ⁽¹⁾: il loro significato risiede invece nel fatto

Om de kosten van beide groepen te combineren moesten dus de kosten per jaar voor de hoofdarbeiders in kosten per uur worden omgezet, of de kosten per uur van de arbeiders in kosten per jaar. Deze laatste oplossing scheen de meest natuurlijke, omdat gegevens over het aantal door de hoofdarbeiders verrichte uren ontbraken.

Hoewel de werkelijke kosten per jaar voor de arbeiders welke worden verkregen door de totale kosten per jaar te delen door het aantal arbeiders (of de kosten per uur en het aantal gewerkte uren per jaar met elkaar te vermenigvuldigen) homogeen zijn voor wat de hoofdarbeiders betreft, zijn zij echter van land tot land niet meer « vergelijkbaar » in de zin welke tot nu toe aan de vergelijking van de loonkosten der arbeiders is gegeven, aangezien er een factor wordt ingevoerd welke bij de berekening van de kosten per uur was geëlimineerd, te weten de verschillen in arbeidsduur.

Met andere woorden komt het vergelijken van kosten per jaar neer op het vergelijken van bij voorbeeld de kosten van arbeider A die 2 000 uur heeft gewerkt met de kosten van arbeider B die 1 900 uur heeft gewerkt: vanzelfsprekend is het verschil tussen deze kosten veel groter dan dat tussen de kosten van de respectieve arbeidsduur.

Teneinde te bewerkstelligen dat de kosten per uur voor de arbeiders de « afmetingen » van kosten per jaar verkrijgen en van land tot land toch dezelfde verschillen blijven bestaan, moeten zij in kosten per jaar worden omgezet op basis van een aantal arbeidsuren dat voor alle landen hetzelfde is. Deze arbeidsduur per jaar kan de werkelijke geregistreerde duur voor één van de landen zijn of beter nog het voor de Gemeenschap geregistreerde gemiddelde.

Vanzelfsprekend zijn deze kosten per jaar bij constante arbeidsduur in absolute waarde gezien niet significant aangezien het peil schommelt naar gelang van de arbeidsduur welke als constante wordt gekozen ⁽¹⁾: hun significantie is integendeel ge-

(1) A prescindere da altre considerazioni, accennate nella nota (*) a pag. 68.

(1) Afgezien van de andere overwegingen welke in voetnoot (*) van bladzijde 68 zijn vermeld.

che i valori relativi (e quindi gli scarti relativi tra un paese e l'altro) restano rigorosamente uguali a quelli dei costi orari, pur assumendo i costi « dimensioni » annue, che permettono la loro combinazione con i costi dei lavoratori non manuali.

Ai fini dei confronti (in valore relativo) tra paesi diversi, i costi unitari medi per l'insieme dei lavoratori (operai e lavoratori non manuali) possono essere quindi calcolati in base alla seguente formula :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \times H^* \times N_{ai} + C_{bi} \times N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

in cui :

C_{si} = Costo medio annuo individuale per il complesso dei lavoratori del paese i (ricontando, per gli operai, ad una durata media comunitaria del lavoro annuo).

C_{ai} = Costo orario degli operai del paese i (espresso in unità di conto comune).

H^* = Durata annua del lavoro effettivo degli operai : media tra i paesi considerati.

N_{ai} = Numero di operai del paese i .

C_{bi} = Costo annuo individuale per i lavoratori non manuali del paese i (espresso in unità di conto comune).

N_{bi} = Numero di lavoratori non manuali del paese i .

Nella formula indicata appare chiaramente come il valore assoluto del costo unitario per il complesso dei lavoratori C_{si} dipenda dal valore H^* scelto come durata annua del lavoro per gli operai. Si è visto come la scelta di H^* sia in un certo qual modo arbitraria (in luogo della durata del lavoro media tra tutti i paesi si sarebbe potuto scegliere come durata uniforme quella effettiva di uno qualsiasi dei paesi), tuttavia le variazioni di H^* si traducono in corrispondenti variazioni dei costi unitari in tutti i paesi, quindi i valori relativi dei costi (ad esempio : indici percentuali) restano

legati in het feit dat de relatieve waarden (en diensgevolge de relatieve verschillen tussen de landen) strikt gelijk blijven aan die van de kosten per uur, hoewel deze kosten « afmetingen » per jaar aannemen welke de mogelijkheid bieden deze met die van de hoofdarbeiders te combineren.

Terwille van de vergelijking (in relatieve waarde) tussen de landen, kunnen de gemiddelde kosten per tijdeenheid voor alle loontrekkenden (arbeiders en hoofdarbeiders) dus volgens onderstaande formule worden berekend :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \times H^* \times N_{ai} + C_{bi} \times N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

waarin :

C_{si} = gemiddelde individuele kosten per jaar voor alle werknemers van land i (voor de arbeiders herleid tot een gemiddelde arbeidsduur in de Gemeenschap).

C_{ai} = kosten per uur van de arbeiders van land i (uitgedrukt in gemeenschappelijke rekeeneenheden).

H^* = werkelijk gewerkte tijd per jaar : gemiddelde van de betrokken landen.

N_{ai} = Aantal arbeiders van land i .

C_{bi} = Individuele kosten per jaar voor de hoofdarbeiders van land i (uitgedrukt in gemeenschappelijke rekeeneenheden).

N_{bi} = Aantal hoofdarbeiders van land i .

Uit deze formule blijkt duidelijk dat de absolute waarde van de kosten per tijdeenheid voor alle loontrekkenden (C_{si}) afhankelijk is van de waarde H^* welke als arbeidsduur per jaar voor de arbeiders wordt gekozen. Men ziet dat de keuze van H^* tot op zekere hoogte willekenrig is (in plaats van de gemiddelde arbeidsduur van alle landen had men als uniforme duur de werkelijke duur in onverschillig welk land kunnen kiezen).

Maar in ieder geval worden de schommelingen in H^* weergegeven door de overeenkomstige schommelingen in de kosten per tijdeenheid in alle lan-

— entro certi limiti — dello stesso ordine di grandezza e sono quindi significativi.

In altri termini, se nelle comparazioni tra paesi i costi orari per gli operai si esprimono in indici (prendendo come base, ad esempio, il costo medio per la Comunità) e se si fa la stessa cosa per i costi annui degli impiegati, la menzionata formula per il calcolo del costo medio unitario relativo al complesso dei lavoratori costituisce un mezzo per combinare gli indici del costo unitario degli operai e gli indici del costo unitario dei lavoratori non manuali, per avere un indice relativo all'insieme dei lavoratori. Si può agevolmente riconoscere come questo procedimento sia analogo a quelli abitualmente impiegati per la sintesi degli indici dei prezzi, della produzione, ecc.

Nelle pagine che seguono, in ogni caso, sono riportati gli indici dei costi unitari relativi al complesso dei lavoratori, calcolati prendendo in considerazione, per gli operai, non soltanto la durata annua del lavoro (II*) media per la Comunità, ma anche i casi estremi (durata minima e durata massima tra quelle relative ai diversi paesi).

Il calcolo è stato effettuato prendendo in considerazione gli operai « presenti », ma un indice è stato calcolato anche sulla base degli operai « iscritti » (per i lavoratori non manuali il numero di iscritti corrisponde praticamente a quello dei presenti): si potrà così constatare come tutti questi indici assumano praticamente lo stesso valore, con differenze generalmente dell'ordine dell'arrotondamento all'unità (vedere tabelle 28, 31, 37).

Un altro metodo di confronto dei costi salariali per il complesso dei lavoratori delle imprese consiste nel rapportare la spesa globale (per gli operai ed i lavoratori non manuali) al numero globale di ore di lavoro effettuate dagli operai. Si ha così un costo totale per ora-operaio in cui le spese per

den, waaruit volgt dat de *relatieve waarden van de kosten* (b.v. indexcijfers in percentages) — binnen bepaalde grenzen — *dezelfde orde van grootte* behouden en zodoende ook significant zijn.

Met andere woorden: indien bij de vergelijkingen tussen de landen de kosten per uur voor de arbeiders in indexcijfers worden uitgedrukt (men neemt b.v. als grondslag de gemiddelde kosten voor de Gemeenschap), en indien men voor de kosten per jaar voor de hoofdarbeiders op dezelfde manier te werk gaat, vormt de bovengenoemde formule voor de berekening van de kosten per tijdeenheid met betrekking tot alle loontrekkenden een middel om de indexcijfers van de kosten per tijdeenheid voor de arbeiders en de indexcijfers van de kosten per tijdeenheid voor de hoofdarbeiders te combineren en zodoende een indexcijfer betreffende alle loontrekkenden te verkrijgen. Zoals men gemakkelijk zal inzien, is dit procédé hetzelfde als die welke gewoonlijk worden gebruikt voor de nitwerking van indexcijfers van prijzen, produktie, enz.

Op de volgende bladzijden zijn in ieder geval de indexcijfers van de kosten per tijdeenheid met betrekking tot alle loontrekkenden berekend waarbij met betrekking tot de arbeiders niet alleen de gemiddelde arbeidsduur per jaar (II*) voor de Gemeenschap, maar ook de uiterste gevallen (minimum- en maximum arbeidsduur in de verschillende landen) in aanmerking werden genomen.

Bij deze berekening heeft men de « aanwezige » arbeiders in beschouwing genomen doch er is ook een indexcijfer berekend op basis van de « ingeschreven » arbeiders (voor de hoofdarbeiders komt het aantal ingeschrevenen vrijwel overeen met het aantal aanwezigen). Er kan worden vastgesteld dat al deze indexcijfers praktisch dezelfde waarde hebben met verschillen welke over het algemeen van de orde van grootte van de afronding op één zijn (zie tabellen 28, 31 en 37).

Een andere vergelijkingsmethode van de loonkosten voor alle loontrekkenden bestaat in het delen van de totale kosten (voor arbeiders en hoofdarbeiders) door het totale aantal uren dat de arbeiders werkelijk hebben gewerkt. Zo worden de totale kosten per manuur verkregen waarbij

il complesso dei lavoratori non manuali vengono ad essere considerate come un « onere indiretto » nella spesa relativa agli operai.

I risultati di tale calcolo tuttavia hanno un qualche significato soltanto nel caso in cui le funzioni esercitate dal gruppo dei lavoratori non manuali, nei confronti di quelle esercitate dagli operai, siano sensibilmente analoghe in tutti i paesi : tale condizione non sembra ricorrere nel caso dell'industria siderurgica, e perciò la menzionata comparazione è stata effettuata soltanto per le miniere di carbone e per le miniere di ferro.

III — *I risultati dell'indagine*

Avvertenze generali

L'Istituto statistico delle Comunità europee ha realizzato questa estensione dell'indagine sui costi salariali servendosi, come per il passato, della collaborazione di tre distinte commissioni di esperti (una per ogni industria della C.E.C.A.) composte di rappresentanti dei datori di lavoro, dei lavoratori e dei governi dei paesi interessati.

Dette commissioni hanno partecipato ai lavori di preparazione dell'indagine ed hanno esaminato i risultati. Si è già detto delle difficoltà che si sono dovute superare, particolarmente per quanto attiene alla esclusione dalla rilevazione della parte del personale addetto ad attività diverse da quelle inerenti il Trattato della C.E.C.A. in ciascuna industria. Ma soprattutto numerosi esperti hanno attirato l'attenzione sulla eterogeneità del gruppo dei lavoratori non manuali, e sulla conseguente necessità di ogni prudenza nell'utilizzazione delle medie globali.

L'Istituto statistico delle Comunità europee — pur cercando di pervenire ad una presentazione uniforme dei risultati — ha tenuto conto, nella misura del possibile, dei suggerimenti formulati in seno alle tre menzionate commissioni di esperti circa le modalità di presentazione e di pubblicazione dei risultati di questa prima indagine.

de kosten met betrekking tot de groep hoofdarbeiders als « indirecte lasten » van de kosten betreffende de arbeiders worden beschouwd.

De resultaten van deze berekening hebben echter alleen een zekere betekenis indien de door de hoofd-arbeiders beklede functies — vergeleken met de functies van de arbeiders — in alle landen ongeveer gelijk zijn. Aan deze voorwaarde schijnt in de ijzer- en staalindustrie niet te worden voldaan zodat deze vergelijking alleen voor de kolnmijnen en de ijzermijnen wordt gemaakt.

III — *De resultaten van de enquête*

Algemene opmerkingen

Het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen heeft deze uitbreiding van de enquête inzake de loonkosten evenals in het verleden verricht in samenwerking met de drie subcommissies van deskundigen (één voor elke EGKS-industrie) die zijn samengesteld uit werkgevers-, werknemers- en regeringsvertegenwoordigers van de betrokken landen.

Deze subcommissies hebben deelgenomen aan de voorbereidende werkzaamheden en hebben de resultaten onderzocht. Er is reeds gesproken over de moeilijkheden welke moesten worden overwonnen, inzonderheid om in de enquête niet dat deel van het personeel op te nemen dat werkzaamheden verricht welke niet onder het EGKS-Verdrag vallen. Talrijke deskundigen hebben echter vooral de aandacht gevestigd op de heterogene samenstelling van de groep hoofdarbeiders.

Het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen heeft getracht de resultaten op uniforme wijze weer te geven en heeft daarbij zoveel mogelijk rekening gehouden met de suggesties van de drie subcommissies van deskundigen ten aanzien van de modaliteiten voor het weergeven en publiceren van de statistische gegevens van deze eerste enquête. Er bestaan dan ook verschillen tussen de opstellingsschema's voor de onderscheidene industrieën.

Miniere di carbone

Nella tabella 24 sono riportati alcuni dati concernenti il campo d'indagine : accanto al numero di operai sono indicati, per ciascun paese, il numero dei lavoratori non manuali e le rispettive percentuali rispetto al totale dei lavoratori censiti.

Steenkolenmijnen

Tabel 24 behelst enkele gegevens over het enquêtegebied : voor elk land zijn naast het aantal arbeiders het aantal hoofdarbeiders en de respectieve percentages ten opzichte van het totale aantal geënquêteerde werknemers aangegeven.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 24 T A B E L

STEENKOLENMIJNEN

Inchiesta sugli oneri salariali a carico delle imprese—Lavoratori censiti
(numero medio annuo dei lavoratori iscritti)

Enquête over de loonlasten in de ondernemingen waargenomen sterkte
(Gemiddeld aantal ingeschreven werknemers per jaar)

1964

Categorie di lavoratori	Deutsch-land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/België	Totale Totaal	Categorie van de werknemers
I. Operai							I. Arbeiders
– Numero	323 719	154 683	2 673	38 350	76 862	596 287	– Aantal
– % del totale	89	87	85	88	89	88	– % van het totaal
II. Lavoratori non manuali ⁽¹⁾							II. Hoofdarbeiders ⁽¹⁾
– Numero	42 000	22 619	478	5 455	9 712	80 264	– Aantal
– % del totale	11	13	15	12	11	12	– % van het totaal
III. Totale dei lavoratori (I + II)	365 719	177 302	3 151	43 805	86 574	676 551	III. Totaal (I + II)

⁽¹⁾ Questa categoria di lavoratori comprende tutti i dipendenti delle imprese che non sono già inclusi nell'inchiesta relativa agli operai, cioè : personale di controllo e di sorveglianza, autisti, fattorini, impiegati e dirigenti.

⁽¹⁾ Deze categorie arbeiders heeft betrekking op alle werknemers van de ondernemingen die nog niet in aanmerking werden genomen in de enquête met betrekking tot de arbeiders; te weten : bewakingspersoneel en personeel in verband met de controle, autobestuurders, boden, employés en leidend personeel.

Si può constatare come l'estensione dell'indagine abbia permesso di completare il quadro degli oneri salariali sostenuti dalle imprese mediante l'inclusione di una massa di lavoratori che rappresenta — a seconda dei paesi — dall'11 % al 15 % dell'effettivo totale.

I risultati dell'indagine sono sintetizzati nelle tabelle da 25 a 28.

La tabella 25 — intorno alla quale si richiama particolarmente l'attenzione del lettore sulle « avvertenze generali », pag. 72 — reca l'ammontare della spesa media mensile per lavoratore, espresso nelle rispettive monete nazionali dei di-

Zoals men kan vaststellen, kon ten gevolge van de uitbreiding van de enquête in de tabel van de door de ondernemingen gedragen loonkosten een groep werknemers worden opgenomen die al naar gelang het land, 11 % tot 15 % van de totale personeelsbezetting vormt.

De resultaten van de enquête zijn in de tabellen 25 t/m 28 samengevat.

In tabel 25 — waarbij de aandacht van de lezer speciaal getrokken wordt op de « algemene opmerkingen » blz. 72 — verschijnt het bedrag van de gemiddelde maandelijkse uitgaven per arbeider, respectievelijk uitgedrukt in nationale munteen-

versi paesi ed in unità di conto comune (franchi belgi), e ripartito secondo tre componenti principali (retribuzione in moneta, contributi di sicurezza sociale, altri oneri) delle quali è indicata anche l'incidenza percentuale sul costo complessivo.

heden van de verschillende landen en in gemeenschappelijke rekeneenheden (BF) en verdeeld volgens drie belangrijke elementen (betaling in baar geld, bijdragen voor de sociale zekerheid, overige lasten) waarvan het % ten opzichte van de totale kosten eveneens is aangeduid.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA TABEL 25

STEENKOLENMIJNEN

[[Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per i lavoratori non manuali ⁽¹⁾

Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten met betrekking tot de hoofdarbeiders ⁽¹⁾

1964

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Kostenelementen
Ammontare mensile in monete nazionali	(DM)	(Ffr)	(Lit.)	(Fl)	(Fb)	Maandelijkse bedragen en nationale valuta's
- Retribuzione in moneta	1 255,21	1 517,33	170 692	1 307,15	15 143	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	476,26	473,57	62 260	255,64	3 727	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	139,33	477,56	66 257	107,24	1 258	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	1 870,80	2 468,46	299 209	1 670,03	20 128	- Totaal
Ammontare mensile in franchi belgi	(Franco belga — Belgische franken)					Maandelijks bedrag in Belgische franken
- Retribuzione in moneta	15 715	15 401	13 604	18 026	15 143	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	5 963	4 807	4 962	3 525	3 727	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	1 744	4 847	5 281	1 479	1 258	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	23 422	25 055	23 847	23 030	20 128	- Totaal
Ripartizione in % del totale	%	%	%	%	%	Verdeling in % van het totaal
- Retribuzione in moneta	67,10	61,47	57,05	78,27	75,23	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	25,46	19,18	20,81	15,31	18,52	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	7,44	19,35	22,14	6,42	6,25	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	- Totaal

⁽¹⁾ Questa categoria di lavoratori comprende tutti i dipendenti delle imprese che non sono già inclusi nell'industria relativa agli operai, cioè: personale di controllo e di sorveglianza, autisti, fattorini, impiegati e dirigenti.

⁽¹⁾ Deze categorie arbeiders heeft betrekking op alle werknemers van de ondernemingen die nog niet in aanmerking werden genomen in de enquête met betrekking tot de arbeiders; te weten: bewakingspersoneel en personeel in verband met de controle, autobestuurders, boden, employés en leidend personeel.

⁽²⁾ Imposte a carattere sociale, spese di reclutamento della manodopera, corrisposizioni in natura, altri contributi sociali.

⁽²⁾ Belastingen van sociale aard, rekruteringskosten en kosten voor beroepsvorming, voordelen in natura, andere sociale bijdragen.

La tabella 26 mostra come la composizione dei costi secondo i principali capitoli di spesa si modifichi quando in luogo dei soli operai si consideri il complesso dei lavoratori dipendenti. Si osserva come l'incidenza degli oneri diversi dalla retribuzione in moneta diminuisca leggermente in tutti i paesi tranne la Germania, ove presenta un lieve aumento per la più forte incidenza dei contributi di sicurezza sociale (assegni familiari e contributi contrattuali) dei lavoratori non manuali.

Tabel 26 toont aan hoe de samenstelling van de kosten volgens de voornaamste uitgavenposten verandert indien alle loontrekkenden, en niet alleen de arbeiders, in beschouwing worden genomen. Er zij op gewezen dat het aandeel van de kosten welke bij de beloningen in geld komen, in alle landen daalt behalve in Duitsland, waar zich een lichte stijging voordoet ten gevolge van de sterkere terugslag van de premies voor sociale zekerheid (gezinsbijslagen en bij overeenkomst bepaalde bijdragen) van de hoofdarbeiders.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 26 TABEL

STEENKOLENMIJNEN

Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per il complesso dei dipendenti Ripartizione in % della spesa totale

Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten voor het geheel van de werknemers ⁽¹⁾ Verdeling in % van het totaal

1964

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Kostenelementen
- Retribuzione in moneta ⁽¹⁾	68,35	58,50	54,11	70,48	73,06	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali) ⁽²⁾	22,11	23,63	25,56	20,76	19,00	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele) ⁽²⁾
- Altre spese a carattere sociale ⁽³⁾	9,54	17,87	20,33	8,76	7,97	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽³⁾
- Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	- Totaal

⁽¹⁾ Questa rubrica corrisponde al totale delle rubriche da I a III della classificazione dei costi-operai (vedasi capitolo II, tabella 4).

⁽²⁾ Questa rubrica corrisponde alla rubrica IV della classificazione dei costi-operai (vedasi capitolo II, tabella 4).

⁽³⁾ Questa rubrica corrisponde al totale delle rubriche da V a VIII della classificazione dei costi operai (vedasi capitolo II, tabella 4).

⁽¹⁾ Deze rubriek komt overeen met het geheel van de rubrieken I t/m III van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie bv. kapittel II, tabel 4).

⁽²⁾ Deze rubriek stemt overeen met de rubriek IV van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie bv. kapittel II, tabel 4).

⁽³⁾ Deze rubriek komt overeen met het geheel van de rubrieken V t/m VIII van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie bv. kapittel II, tabel 4).

Nella tabella 27 sono riportati i risultati di un calcolo nel quale i costi relativi ai lavoratori non manuali sono considerati come parte (oneri indiretti) dei costi operai: vale a dire che l'ammontare globale delle spese per i lavoratori non manuali, diviso per il numero complessivo di ore effettuate dagli operai, è stato «sommato» al costo orario di questi ultimi.

Tabel 27 omvat de resultaten van een berekening waarin de kosten met betrekking tot de hoofdarbeiders beschouwd worden als een onderdeel (indirecte lasten) van de kosten voor de arbeiders; het totale bedrag van de kosten voor hoofdarbeiders, gedeeld door het totale aantal arbeidsuren van de arbeiders, is aan de kosten per uur van deze laatsten toegevoegd.

Onere salariale relativo al complesso
dei dipendenti per ora-operaioLoonlasten voor het geheel van de
werknemers per arbeider-uur

1964

	Riga	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Comu- nità (*) Gemeen- schap (*)	Lijn	
Ammontare per ora- operaio (Fb)									Bedrag per arbeider- uur (Fb)
- Onere per gli operai	1	89,71	93,26	77,07	96,82	84,43	88,26	1	- Lasten in verband met de arbeiders
- Onere per il totale dei lavoratori ⁽¹⁾	2	109,92	116,23	106,05	119,72	102,46	110,88	2	- Lasten in verband met het geheel van de werknemers ⁽¹⁾
Indici									Indexcijfers
<u>Riga 2</u> . 100	3	123	125	138	124	121	126	3	<u>Lijn 2</u> . 100
Riga 1									Lijn 1
- Indici della riga 1 (Comunità = 100)	4	102	106	87	110	96	100	4	- Indexcijfers van lijn 1 (Gemeenschap = 100)
- Indici della riga 2 (Comunità = 100)	5	99	105	96	108	92	100	5	- Indexcijfers van lijn 2 (Gemeenschap = 100)

(*) Medie non ponderate.

(1) Onere complessivo per l'insieme dei lavoratori, riferito al numero totale delle ore effettivamente prestate dagli operai.

(*) Niet gewogen gemiddelde.

(1) Globaal geheel van de uitgaven voor het totaal van de werknemers teruggebracht tot het totaal aantal feitelijke gewerkte uren door de arbeiders.

Si può osservare come secondo tale procedimento il costo per ora-operaio viene ad essere aumentato, per l'aggiunta degli oneri relativi ai lavoratori non manuali, in misura che varia dal 21 % per il Belgio al 38 % circa per l'Italia. Tali aumenti sono dovuti in parte alla differenza di livello dei costi unitari dei lavoratori non manuali rispetto a quelli degli operai, ma soprattutto sono dovuti al rapporto tra il numero di lavoratori non manuali ed il numero degli operai in ciascun paese. È perciò che il confronto è pienamente significativo soltanto a condizione che il gruppo dei lavoratori non manuali effettui funzioni omogenee nei diversi paesi.

Si può comunque osservare che gli scarti dei costi per ora-operaio dei diversi paesi rispetto al costo medio per la Comunità risultano generalmente inferiori se in luogo delle spese relative ai soli operai si considerano le spese per il complesso dei lavoratori (tabella 27, righe 4 e 5).

Er kan worden opgemerkt dat volgens deze methode de kosten per manuur door de toevoeging van de lasten met betrekking tot de hoofdarbeiders van 21 % in België tot ongeveer 38 % in Italië toenemen. Deze stijgingen zijn voor een deel toe te schrijven aan het verschil in de kosten per tijdeenheid voor de hoofdarbeiders in vergelijking tot die voor de arbeiders, maar zij vloeien vooral voort uit de verdeling tussen het aantal hoofdarbeiders en het aantal arbeiders in ieder land.

Voorts blijken de verschillen in de kosten per manuur van de verschillende landen in verhouding tot de gemiddelde kosten voor de Gemeenschap over het algemeen lager te zijn indien men, in plaats van de kosten voor de arbeiders alleen, de kosten voor alle loontrekkenden (tabel 27, regels 4 en 5) in beschouwing neemt.

Nella tabella 28 si è riportata una sintesi dei risultati generali dell'indagine sui costi salariali. Si tratta di una comparazione tra paesi, presentata sotto forma di indici aventi come base il costo medio per la Comunità. Nella riga 1 sono riportati gli indici dei costi unitari (orari) relativi agli operai e nella riga 2 gli indici dei costi unitari (annui) dei lavoratori non manuali; nelle righe da 3 a 6 figurano i risultati di un tentativo di sintesi che permette di pervenire ad indici dell'onere salariale unitario per l'insieme del personale delle imprese. Tale sintesi è stata realizzata partendo dai valori assoluti, combinati in base ad una formula riportata in calce alla tabella.

In tale formula i costi orari degli operai sono stati ricondotti a « dimensioni » annue moltiplicandoli per una durata annua del lavoro uniforme per tutti i paesi ⁽¹⁾. I calcoli sono stati effettuati assumendo come durata uniforme del lavoro sia la durata minima (riga 3) sia la durata massima (riga 5), sia la durata media (riga 4) tra quelle registrate effettivamente per ciascun paese. Inoltre il calcolo è stato effettuato prendendo in considerazione sia il numero di lavoratori presenti (righe da 3 a 5) sia il numero di iscritti (riga 6) ⁽²⁾. Si può constatare come tutti questi calcoli conducano, per ciascun paese, ad indici dello stesso ordine di grandezza.

Un loro esame permette di concludere che gli scarti tra alcuni paesi si riducono sensibilmente se invece di considerare i costi relativi ai soli operai si prendono in considerazione i costi relativi al complesso dei lavoratori dipendenti delle imprese. Si nota, in particolare, che lo scarto rispetto alla media comunitaria si riduce, per i Paesi Bassi dal + 10 % al + 7 % circa e per l'Italia dal - 13 % al - 7 % circa.

Per quanto riguarda la Germania (R.f.) si osserva che gli indici del costo medio per l'insieme dei lavoratori sono lievemente inferiori a quelli degli operai e dei lavoratori non manuali; questa circostanza è dovuta alla struttura della manodopera,

Met behulp van tabel 28 kan een synthese van de algemene resultaten van de enquête inzake de loonkosten worden opgebouwd. Het betreft een vergelijking tussen landen in de vorm van indexcijfers met als basis de gemiddelde kosten voor de Gemeenschap. Op regel 1 staan de indexcijfers van de kosten per tijdeenheid (uur) voor de arbeiders en op regel 2 die van de kosten per tijdeenheid (jaar) voor de hoofdarbeiders; op regel 3 en 6 staan de resultaten van een voorlopige synthese van de indexcijfers van de totale loonkosten der ondernemingen voor het gehele personeel. Deze synthese is opgesteld aan de hand van de absolute waarden welke volgens de onderaan de tabel vermelde formules zijn gecombineerd.

In deze formules zijn de kosten per uur voor de arbeiders omgezet in « afmetingen » per jaar door ze te vermenigvuldigen met een voor alle landen gelijke arbeidsduur per jaar ⁽¹⁾. Bij de berekeningen werd als uniforme arbeidsduur hetzij het minimum (regel 3), hetzij het maximum (regel 5) hetzij het gemiddelde (regel 4) van de voor elk land geregistreeerde arbeidsduur genomen. Bovendien is bij deze berekening hetzij met het aantal aanwezige werknemers (regels 3 t/m 5) hetzij met het aantal ingeschreven werknemers (regel 6) rekening gehouden ⁽²⁾. Al deze berekeningen blijken voor elk land te leiden tot een gelijke orde van grootte.

Bij een nadere beschouwing hiervan valt af te leiden dat de verschillen tussen sommige landen aanzienlijk kleiner worden wanneer men in plaats van de kosten met betrekking tot de arbeiders de kosten betreffende alle loontrekkenden van de ondernemingen in aanmerking neemt. In het bijzonder zij erop gewezen dat het verschil ten opzichte van het Gemeenschapsgemiddelde kleiner wordt: voor Nederland daalt het van + 10 % tot + 7 % en voor Italië van - 13 % tot ongeveer - 7 %.

Wat Duitsland (BR) betreft, dient te worden opgemerkt dat de indexcijfers met betrekking tot alle werknemers enigszins lager zijn dan die voor de arbeiders en voor de hoofdarbeiders; deze afwijking is slechts schijn en wordt veroorzaakt door

⁽¹⁾ Vedere pag. 67 e seguenti.

⁽²⁾ Per i lavoratori non manuali la nozione di lavoratore « presente » (lavoratore che durante l'anno non ha effettuato assenze non retribuite) coincide, praticamente, con quella di « iscritto ».

⁽¹⁾ Zie bladzijde 67 en volgende.

⁽²⁾ Voor de hoofdarbeiders dekt het begrip « aanwezige » werknemer (werknemer die gedurende het jaar niet met onbetaald verlof is geweest) het begrip « ingeschreven » werknemer vrijwel geheel.

essendo i non manuali proporzionalmente meno numerosi in Germania che negli altri paesi.

de samenstelling van het personeel; de hoofdarbeiders zijn in Duitsland namelijk in verhouding minder talrijk dan in de overige landen.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 28 T A B E L

STEENKOLENMIJNEN

**Tentativo di comparazione tra paesi
del livello dell'onere salariale relativo
al complesso dei dipendenti**

(Indici : media della Comunità = 100)

**Poging tot een vergelijking tussen de landen,
van het niveau van de loonlasten voor
het geheel van de werknemers**

(Indexcijfers : basis 100 = gemiddelde
van de Gemeenschap)

1964

Categoria di lavoratori	Riga	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Comu- nità (*) Gemeen- schap (*)	Lijn	Categorie van de werknemers
I. Operai	1	102	106	87	110	96	100	1	I. Arbeiders
II. Lavoratori non manuali	2	101	108	103	100	87	100	2	II. Hoofdarbeiders
III. Complesso dei lavo- ratori ⁽¹⁾ ; calcoli ba- sati su :									III. Totaal van de werknemers ⁽¹⁾ be- rekeningen zijn ge- baseerd op :
- Durata minima, ope- raio presente	3	100	106	93	107	93	100	3	- Minimum duur, aan- wezige arbeider
- Durata media, operaio presente	4	100	106	93	107	93	100	4	- Gemiddelde duur, aanwezige arbeider
- Durata massima, ope- raio presente	5	101	106	92	107	94	100	5	- Maximum duur, aan- wezige arbeider
- Durata media, operaio iscritto	6	101	106	93	107	93	100	6	- Gemiddelde duur, in- geschreven arbeiders

(*) Media non ponderata.

(¹) Per il calcolo degli indici per il complesso dei lavoratori il costo orario degli operai è stato trasformato in costo annuo, in base a una durata annua del lavoro uguale in tutti i paesi. Il costo unitario medio per il complesso dei lavoratori è stato quindi ottenuto, per ciascun paese, in base alla seguente formula :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \cdot H^* \cdot N_{ai} + C_{bi} \cdot N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

C_{si} = Costo individuale annuo medio per il complesso dei lavoratori del paese i (ricondotto, per gli operai, ad una durata del lavoro annuo costante per tutti i paesi).

C_{ai} = Costo orario operai (in Fb) del paese i .

H^* = Durata annua del lavoro (numero di ore per operaio) costante per tutti i paesi : si è presa in considerazione sia la durata minima (riga 3), sia la durata massima (riga 5), sia la durata media (righe 4 e 6) tra quelle registrate per i diversi paesi.

N_{ai} = Numero di operai del paese i : sono stati considerati sia gli operai presenti (righe da 3 a 5) sia gli operai iscritti (riga 6).

C_{bi} = Costo annuo individuale (in Fb) per i lavoratori non manuali del paese i .

N_{bi} = Numero di lavoratori non manuali del paese i .

(*) Niet gewogen gemiddelde.

(¹) Voor de berekening van de indexcijfers van het geheel werden de kosten per uur van de arbeiders omgerekend tot de kosten per jaar op basis van de jaarlijkse arbeidsduur die voor alle landen gelijk is. De gemiddelde eenheidskosten voor het totaal der werknemers werden dus berekend — voor ieder land — op basis van de volgende formule :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \cdot H^* \cdot N_{ai} + C_{bi} \cdot N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

C_{si} = Gemiddelde jaarlijkse individuele kosten voor alle werknemers tezamen van het land i (teruggebracht voor de arbeiders tot een constante jaarlijkse arbeidsduur).

C_{ai} = Kosten per uur van de arbeiders (in Bfr) van het land i .

H^* = Jaarlijkse constante arbeidsduur voor alle landen (aantal uren per arbeider) : in aanmerking werd genomen hetzij de minimum duur (regel 3), hetzij de maximum duur (regel 5), hetzij de gemiddelde duur (regels 4 en 6) onder de duur die geregistreerd werd voor de verschillende landen.

N_{ai} = Aantal arbeiders van het land i : in aanmerking werden genomen hetzij de aanwezige arbeiders (regels 3 t/m 5), hetzij de ingeschreven arbeiders (regel 6).

C_{bi} = Individuele kosten per jaar (in Bfr) voor de hoofdarbeiders van het land i .

N_{bi} = Aantal hoofdarbeiders van het land i .

Siderurgia

Per l'industria siderurgica, il completamento dell'indagine sugli oneri salariali delle imprese ha permesso di includere nella rilevazione una massa di lavoratori che rappresenta, a seconda dei paesi, dal 12 % al 34 % dell'effettivo totale (tabella 29).

I risultati dell'indagine relativa a questo gruppo di lavoratori — per i quali si richiama l'attenzione del lettore sulle « Avvertenze generali » riportate a pag 72 — sono riassunti nella tabella 30. In questa tabella figura l'ammontare della spesa media mensile per lavoratore, espresso nelle rispettive monete nazionali dei diversi paesi ed in unità di conto comune (franchi belgi), e ripartito secondo tre componenti principali (retribuzione in moneta, contributi di sicurezza sociale, altri oneri) delle quali è indicata anche l'incidenza percentuale sul costo complessivo.

IJzer- en staalindustrie

Wat de ijzer- en staalindustrie betreft, heeft de aanvullende enquête inzake de loonkosten van de ondernemingen het mogelijk gemaakt een groep werknemers in de enquête op te nemen die al naar gelang het land 12 tot 34 % van de totale personeelsbezetting vormt (tabel 29).

De resultaten van de enquête met betrekking tot deze groep werknemers waarover de lezer op bladzijde 72 « algemene opmerkingen » aantreft, zijn in tabel 30 samengevat. In deze tabel staat het bedrag vermeld van de gemiddelde maandelijkse kosten per werknemer, uitgedrukt in de respectieve nationale valuta van de verschillende landen en in een gemeenschappelijke rekeneenheid (belgische franken) en verdeeld over drie rubrieken (beloning in geld, bijdragen voor de sociale zekerheid, overige lasten); het percentage dat bedoeld bedrag uitmaakt van de totale kosten, is eveneens vermeld.

SIDERURGIA

TABELLA 29 T A B E L

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Inchiesta sugli oneri salariali a carico delle imprese—Lavoratori censiti

(Numero medio annuo di lavoratori iscritti)

Enquête over de loonlasten in de ondernemingen waargenomen sterkte

(Gemiddeld aantal ingeschreven werknemers per jaar)

1964

Categorie di lavoratori	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Luxem- bourg	Totale Totaal	Categorie van de werknemers
I. Operai								I. Arbeiders
– Numero	193 408	127 873	56 051	10 790	44 968	19 501	452 591	– Aantal
– % del totale	83	80	82	66	85	88	82	– % van het totaal
II. Lavoratori non manuali ⁽¹⁾								II. Hoofdarbeiders ⁽¹⁾
– Numero	38 566	32 662	12 445	5 675	7 874	2 699	99 925	– Aantal
– % del totale	17	20	18	34	15	12	18	– % van het totaal
III. Totale del lavoratori (I + II)	231 974	160 535	68 496	16 465	52 842	22 200	552 516	III. Totaal (I + II)

⁽¹⁾ Questa categoria di lavoratori comprende tutti i dipendenti delle imprese che non sono già inclusi nell'inchiesta relativa agli operai, cioè: personale di controllo e di sorveglianza, autisti, fattorini, impiegati e dirigenti.

⁽¹⁾ Deze categorie arbeiders heeft betrekking op alle werknemers van de ondernemingen die nog niet in aanmerking werden genomen in de enquête met betrekking tot de arbeiders; te weten: bewakingspersoneel en personeel in verband met de controle, autobestuurders, boden, employés en leidend personeel.

Spese per retribuzioni ed oneri sociali
inerenti per i lavoratori non manuali ⁽¹⁾Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten
met betrekking tot de hoofdarbeiders ⁽¹⁾

1964

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Nederland	Belgique/ België	Luxem- bourg	Kostenelementen
Ammontare mensile in monete nazionali	(DM)	(Ffr)	(Lit.)	(Fl)	(Fb)	(Flbg)	Maandelijkse bedragen en nationale valuta's
- Retribuzione in moneta	1 249,27	1 474,82	184 619	1 095,70	18 475	19 544	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	214,54	389,52	60 996	176,67	3 388	2 902	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	54,06	215,97	16 117	72,50	426	1 933	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	1 517,87	2 080,31	261 732	1 344,87	22 289	24 379	- Totaal
Ammontare mensile in franchi belgi	(Franco belga — Belgische franken)						Maandelijks bedrag in Belgische franken
- Retribuzione in moneta	15 641	14 970	14 714	15 110	18 475	19 544	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	2 686	3 954	4 862	2 436	3 388	2 902	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	677	2 192	1 284	1 000	426	1 933	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	19 004	21 116	20 860	18 546	22 289	24 379	- Totaal
Ripartizione in % del totale	%	%	%	%	%	%	Verdeling in % van het totaal
- Retribuzione in moneta	82,30	70,89	70,54	81,47	82,89	80,17	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	14,14	18,72	23,30	13,14	15,20	11,90	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	30,56	10,39	6,16	5,39	1,91	7,93	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	- Totaal

⁽¹⁾ Questa categoria di lavoratori comprende tutti i dipendenti delle imprese che non sono già inclusi nell'inchiesta relativa agli operai; cioè: personale di controllo e di sorveglianza, autisti, fattorini, impiegati e dirigenti.

⁽²⁾ Imposte a carattere sociale, spese di reclutamento della manodopera, corresponsioni in natura, altri contributi sociali.

⁽¹⁾ Deze categorie arbeiders heeft betrekking op alle werknemers van de ondernemingen die nog niet in aanmerking werden genomen in de enquête met betrekking tot de arbeiders; te weten: bewakingspersoneel en personeel in verband met de controle, autobestuurders, boden, employés en leidend personeel.

⁽²⁾ Belastingen van sociale aard, rekruteringskosten en kosten voor beroepsvorming, voordelen in natura, andere sociale bijdragen.

Si può constatare che per il gruppo dei lavoratori non manuali i costi unitari più elevati sono registrati nel Lussemburgo cui seguono, con uno scarto del 10-14 %, il Belgio, la Francia, l'Italia ed infine, con uno scarto del 22-24 %, la Germania ed i Paesi Bassi.

Het blijkt dat voor de groep hoofdarbeiders de hoogste kosten per tijdeenheid in Luxemburg zijn geregistreerd, daarop volgen België, Frankrijk en Italië met een verschil van 10 tot 14 % en tenslotte Duitsland en Nederland met een verschil van 22 tot 24 %.

Le posizioni rispettive dei paesi sono molto diverse da quelle registrate per i costi orari degli operai (capitolo II della presente pubblicazione). Tale fenomeno, che trova riscontro nei risultati delle analoghe indagini effettuate dal 1959 per le industrie manifatturiere della Comunità economica europea ⁽¹⁾, induce a tentare una sintesi delle comparazioni relative agli operai e di quelle relative al resto dei lavoratori al fine di pervenire a comparazioni valide per l'insieme dei lavoratori dipendenti delle imprese.

Il tentativo di sintesi è stato effettuato (Cfr. tabella 31) combinando i costi orari degli operai (riga 1) ed i costi annui dei lavoratori non manuali (riga 2) mediante la formula riportata in calce alla tabella, secondo un procedimento già descritto a pagina 67 e seguenti del presente capitolo. Si rammenta che in tale formula i costi orari degli operai sono ricondotti a « dimensioni » annue moltiplicandoli per una durata annua del lavoro uniforme per tutti i paesi. I calcoli sono stati effettuati assumendo come durata uniforme del lavoro sia la durata minima (riga 3) sia la durata massima (riga 5) sia la durata media (riga 4) tra quelle effettivamente registrate per ciascun paese. Inoltre il calcolo è stato effettuato prendendo in considerazione sia il numero di lavoratori presenti (righe da 3 a 5) sia il numero di iscritti (riga 6).

Si può constatare come tutti questi calcoli conducano in genere, per ciascun paese, ad indici dello stesso ordine di grandezza, e quindi significativi nei limiti delle oscillazioni dovute alla scelta dell'uno o dell'altro parametro.

Un esame di questi indici, in cui si è preso come base il costo medio nella Comunità, permette di concludere che gli scarti tra alcuni paesi si riducono sensibilmente se invece di considerare i costi dei soli operai si prendono in considerazione i costi relativi al complesso dei lavoratori dipendenti delle imprese. Si nota, in particolare, che lo

De respectieve posities van de landen verschillen veel van die welke ten aanzien van de kosten per uur voor de arbeiders (hoofdstuk II van deze publikatie) zijn vastgesteld. Dit verschijnsel dat reeds is vastgesteld bij de verwerking van soortgelijke enquêtes welke sinds 1959 in de nijverheden van de Europese Economische Gemeenschap ⁽¹⁾ zijn verricht, is aanleiding om te trachten een synthese op te stellen van de vergelijkingen met betrekking tot de arbeiders en die met betrekking tot de overige werknemers, ten einde tot vergelijkingen te komen welke voor alle loontrekkenden in de ondernemingen gelden.

Deze voorlopige synthese (zie tabel 31) is tot stand gekomen door de kosten per uur voor de arbeiders door middel van de onderaan tabel 7 vermelde formule volgens een reeds op bladzijde 67 en volgende van dit hoofdstuk beschreven methode met de kosten per jaar voor de hoofdarbeiders te combineren. Er zij aan herinnerd dat in deze formule de kosten per uur voor de arbeiders worden omgezet in « afmetingen » per jaar door deze te vermenigvuldigen met een voor alle landen uniforme jaarlijkse arbeidsduur. Bij berekeningen werd als uniforme arbeidsduur hetzij het minimum (regel 3), hetzij het maximum (regel 5), hetzij het gemiddelde (regel 4) van de werkelijk voor ieder land geregistreerde arbeidsduur genomen. Bovendien is de berekening gemaakt op grondslag van hetzij het aantal aanwezige werknemers (regels 3 t/m 5), hetzij het aantal ingeschrevenen (regel 6).

Het blijkt dat al deze berekeningen voor ieder land over het algemeen leiden tot indexcijfers van dezelfde orde van grootte en dus significant zijn binnen de grenzen van de schommelingen ten gevolge van de keuze van een der parameters.

Bij beschouwing van deze indexcijfers welke op de gemiddelde kosten in de Gemeenschap zijn gebaseerd, kan de conclusie worden getrokken dat de verschillen tussen sommige landen aanzienlijk kleiner worden wanneer men de lasten met betrekking tot alle loontrekkenden van de onderneming in aanmerking neemt in plaats van de lasten

⁽¹⁾ Cfr. le seguenti pubblicazioni nella serie « Statistiche sociali » dell'Istituto statistico delle Comunità europee : n° 3/1961; n° 1/1963; n° 2/1964; n° 5/1964; n° 6/1965.

⁽¹⁾ Zie de volgende publikaties in de serie « Sociale Statistiek » van het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen N° 3/1961, 1/1963, 2/1964, 5/1964, 6/1965.

**Tentativo di comparazione tra paesi
del livello dell'onere salariale relativo
al complesso dei dipendenti**

(Indici : media della Comunità = 100)

**Poging tot een vergelijking tussen de landen,
van het niveau van de loonlasten voor
het geheel van de werknemers**

(Indexcijfers : basis 100 = gemiddelde
van de Gemeenschap)

1964

Categoria di lavoratori	Riga	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Neder- land	Bel- gique/ Bel- gië	Luxem- bourg	Comu- nità (*) Gemeen- schap (*)	Lijn	Categorie van de werknemers
I. Operai	1	104	86	97	107	100	106	100	1	I. Arbeiders
II. Lavoratori non manuali	2	91	101	99	88	105	116	100	2	II. Hoofdarbeiders
III. Complesso dei lavoratori ⁽¹⁾ ; calcoli basati su :										III. Totaal van de werknemers ⁽¹⁾ berekeningen zijn gebaseerd op :
- Durata minima, operaio presente	3	100	91	98	106	100	105	100	3	- Minimum duur, aanwezig arbeider
- Durata media, operaio presente	4	100	91	98	106	100	105	100	4	- Gemiddelde duur, aanwezig arbeider
- Durata massima, operaio presente	5	101	91	98	104	100	106	100	5	- Maximum duur, aanwezig arbeider
- Durata media, operaio iscritto	6	100	91	98	107	100	105	100	6	- Gemiddelde duur, ingeschreven arbeiders

(*) Media non ponderata.

(¹) Per il calcolo degli indici per il complesso dei lavoratori il costo orario degli operai è stato trasformato in costo annuo, in base a una durata annua del lavoro uguale in tutti i paesi. Il costo unitario medio per il complesso dei lavoratori è stato quindi ottenuto, per ciascun paese, in base alla seguente formula :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \cdot H^* \cdot N_{ai} + C_{bi} \cdot N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

C_{si} = Costo individuale annuo medio per il complesso dei lavoratori del paese i (ricodotto, per gli operai, ad una durata del lavoro annuo costante per i sei paesi).

C_{ai} = Costo orario operai (in Fb) del paese i .

H^* = Durata annua del lavoro (numero di ore per operaio) costante per tutti i paesi : si è presa in considerazione sia la durata minima (riga 3), sia la durata massima (riga 5), sia la durata media (righe 4 e 6) tra quelle registrate per i diversi paesi.

N_{ai} = Numero di operai del paese i : sono stati considerati sia gli operai presenti (righe da 3 a 5) sia gli operai iscritti (riga 6).

C_{bi} = Costo annuo individuale (in Fb) per i lavoratori non manuali del paese i .

N_{bi} = Numero di lavoratori non manuali del paese i .

(*) Niet gewogen gemiddelde.

(¹) Voor de berekening van de indexcijfers van het geheel werden de kosten per uur van de arbeiders omgerekend tot de kosten per jaar op basis van de jaarlijkse arbeidsduur die voor alle landen gelijk is. De gemiddelde eenheidskosten voor het totaal der werknemers werden dus berekend — voor ieder land — op basis van de volgende formule :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \cdot H^* \cdot N_{ai} + C_{bi} \cdot N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

C_{si} = Gemiddelde jaarlijkse individuele kosten voor alle werknemers tezamen van het land i (teruggebracht voor de arbeiders tot een constante jaarlijkse arbeidsduur).

C_{ai} = Kosten per uur van de arbeiders (in Bfr) van het land i .

H^* = Jaarlijkse constante arbeidsduur voor alle landen (aantal uren per arbeider) : in aanmerking werd genomen hetzij de minimum duur (regel 3), hetzij de maximum duur (regel 5), hetzij de gemiddelde duur (regels 4 en 6) onder de duur die geregistreerd werd voor de verschillende landen.

N_{ai} = Aantal arbeiders van het land i : in aanmerking werden genomen hetzij de aanwezige arbeiders (regels 3 t/m 5), hetzij de ingeschreven arbeiders (regel 6).

C_{bi} = Individuele kosten per jaar (in Bfr) voor de hoofdarbeiders van het land i .

N_{bi} = Aantal hoofdarbeiders van het land i .

met betrekking tot de arbeiders alleen. In het bijzonder zij erop gewezen dat het verschil ten opzichte van het Gemeenschapsgemiddelde voor Frankrijk van —14 % (arbeiders) tot —9 % (alle loontrekkenden) en voor Duitsland van ongeveer + 4 % tot nul daalt. Voor de overige landen blijven de verschillen ten opzichte van het Gemeenschapsgemiddelde daarentegen van dezelfde orde van grootte, onverschillig of men nu de loonkosten voor de arbeiders of de kosten voor alle loontrekkenden in aanmerking neemt. Wat Luxemburg betreft, moet worden opgemerkt dat de indexcijfers met betrekking tot het geheel van de arbeiders iets lager zijn dan deze van de arbeiders en hoofdarbeiders; deze afwijking is slechts ogenschijnlijk en is te wijten aan de structuur van de werknemers, daar de hoofdarbeiders in Luxemburg proportioneel minder talrijk zijn dan in de overige landen.

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Verdeling in % van het totaal

[illegible]

(²) Deze rubriek komt overeen met het geheel van de rubrieken V t/m VIII van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie bv. kapittel II, tabel 11).

Wat het percentage van elke kostenfactor in verhouding tot de totale kosten betreft, lopen de resultaten welke voor alle loontrekkenden (tabel 32)

(tabella 32) non differiscono notevolmente da quelli ottenuti per i soli operai (capitolo II, tabella 11) tranne per i Paesi Bassi, ove l'incidenza della retribuzione in moneta passa dal 70 % al 75 % circa.

Per l'industria siderurgica, considerate le notevoli differenze di struttura della manodopera (percentuale di operai e di lavoratori non manuali), non si è proceduto alle comparazioni del costo globale per ora-operaio che sono invece effettuate per le miniere di carbone e per le miniere di ferro.

zijn verkregen, en die welke voor de arbeiders alleen zijn verkregen (hoofdstuk II, tabel 11), niet veel uiteen, met uitzondering echter van Nederland waar de invloed van de beloning in geld van 70 % tot ongeveer 75 % stijgt.

Gezien de belangrijke verschillen in de samenstelling van het personeel (percentage arbeiders en hoofdarbeiders) heeft men voor de ijzer- en staalindustrie geen vergelijkingen gemaakt van de totale kosten per manuur hetgeen daarentegen voor de ijzermijnen en de steenkolenmijnen wel het geval is geweest.

Miniere di ferro

Nella tabella 33 sono riportati, per ciascun paese, il numero di operai, il numero di lavoratori non manuali e le rispettive percentuali rispetto al totale dei lavoratori censiti nell'indagine sugli oneri salariali relativa al 1964.

IJzermijnen

Tabel 33 vermeldt voor elk land het aantal arbeiders en hoofdarbeiders en de respectieve percentages ten opzichte van het totale aantal loontrekken dat bij de enquête 1964 inzake de loonkosten is betrokken.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 33 TABEL

IJZERMIJNEN

**Inchiesta sugli oneri salariali a carico
delle imprese—Lavoratori censiti**
(Numero medio annuo di lavoratori iscritti)

**Enquête over de loonlasten in de
ondernemingen waargenomen sterkte**
(Gemiddeld aantal ingeschreven werknemers per jaar)

1964

Categorie di lavoratori	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Luxem- bourg	Totale Totaal	Categorie van de werknemers
I. Operai						I. Arbeiders
– Numero	4 700	16 400	1 371	1 647	24 118	– Aantal
– % del totale	87	86	83	87	86	– % van het totaal
II. Lavoratori non manuali⁽¹⁾						II. Hoofdarbeiders ⁽¹⁾
– Numero	708	2 665	290	236	3 899	– Aantal
– % del totale	13	14	17	13	14	– % van het totaal
III. Totale dei lavoratori (I + II)	5 408	19 065	1 661	1 883	28 017	III. Totaal (I + II)

⁽¹⁾ Questa categoria di lavoratori comprende tutti i dipendenti delle imprese che non sono già inclusi nell'inchiesta relativa agli operai, cioè: personale di controllo e di sorveglianza, autisti, fattorini, impiegati e dirigenti.

⁽¹⁾ Deze categorie arbeiders heeft betrekking op alle werknemers van de ondernemingen die nog niet in aanmerking werden genomen in de enquête met betrekking tot de arbeiders; te weten: bewakingspersoneel en personeel in verband met de controle, autobestuurders, boden, employés en leidend personeel.

Spese per retribuzioni ed oneri sociali
inerenti per i lavoratori non manuali ⁽¹⁾Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten
met betrekking tot de hoofdarbeiders ⁽¹⁾

1964

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Luxembourg	Kostenelementen
Ammontare mensile in monete nazionali	(DM)	(Ffr)	(Lit.)	(Flbg)	Maandelijkse bedragen in nationale valuta's
- Retribuzione in moneta	1 276,71	1 834,43	193 125	21 606	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	399,36	599,68	64 491	4 469	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	219,04	473,69	58 224	1 605	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	1 895,11	2 907,80	315 840	27 680	- Totaal
Ammontare mensile in franchi belgi	(Franco belga — Belgische franken)				Maandelijks bedrag in Belgische franken
- Retribuzione in moneta	15 984	18 620	15 393	21 606	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	5 000	6 087	5 140	4 469	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	2 743	4 808	4 640	1 605	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	23 727	29 515	25 173	27 680	- Totaal
Ripartizione in % del totale	(%)	(%)	(%)	(%)	Verdeling in % van het totaal
- Retribuzione in moneta	67,37	63,09	61,15	78,06	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale (legali, volontari e contrattuali)	21,07	20,62	20,42	16,14	- Bijdragen voor de sociale zekerheid (wettelijke, vrijwillige en conventionele)
- Altre spese a carattere sociale ⁽²⁾	11,56	16,29	18,43	5,80	- Andere uitgaven op sociaal gebied ⁽²⁾
- Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	- Totaal

⁽¹⁾ Questa categoria di lavoratori comprende tutti i dipendenti delle imprese che non sono già inclusi nell'inchiesta relativa agli operai, cioè: personale di controllo e di sorveglianza, autisti, fattorini, impiegati e dirigenti.

⁽²⁾ Imposte a carattere sociale, spese di reclutamento della manodopera, corresponsioni in natura, altri contributi sociali.

⁽¹⁾ Deze categorie arbeiders heeft betrekking op alle werknemers van de ondernemingen die nog niet in aanmerking werden genomen in de enquête met betrekking tot de arbeiders; te weten: bewakingspersoneel en personeel in verband met de controle, autobestuurders, boden, employés en leidend personeel.

⁽²⁾ Belastingen van sociale aard, rekruteringskosten en kosten voor beroepsvoordelen in natura, andere sociale bijdragen.

I risultati dell'indagine relativa ai lavoratori non manuali — che rappresentano, a seconda dei paesi, dal 13 al 17 % dei lavoratori dipendenti nel settore delle miniere di ferro — sono riuniti nella tabella 34. In questa tabella l'ammontare della spesa media mensile per lavoratore, espresso nelle rispettive monete nazionali dei diversi paesi ed

De resultaten van de enquête met betrekking tot de hoofdarbeiders — die al naar gelang het land 13 à 17 % van de loontrekkenden in de sector ijzermijnen vertegenwoordigen — zijn in tabel 34 samengevat. In deze tabel is het bedrag van de gemiddelde kosten per maand per werknemer — uitgedrukt in de respectieve nationale valuta van

in franchi belgi, è ripartito secondo tre componenti principali (retribuzione in moneta, contributi di sicurezza sociale, altri oneri), delle quali è indicata anche l'incidenza percentuale sul costo complessivo.

Tali incidenze sono sensibilmente diverse rispetto a quelle riscontrate per gli operai. Questa diversità non comporta tuttavia, per la composizione percentuale dell'onere salariale relativo al complesso dei lavoratori, delle notevoli modificazioni rispetto alla composizione dell'onere relativo agli operai, come appare dalla tabella 35.

de verschillende landen en in Belgische franken — over de drie voornaamste rubrieken (beloning in geld, bijdragen nit hoofde van de sociale zekerheid, overige lasten) verdeeld, terwijl het aandeel van genoemde kostenfactoren in de totale kosten in een percentage is aangegeven.

Dit aandeel vertoont grote verschillen met het aandeel dat voor de arbeiders werd vastgesteld; zoals nit tabel 35 blijkt, leidt een en ander echter niet tot ingrijpende wijzigingen in de samenstelling van de loonkosten voor alle loontrekkenden in vergelijking met de samenstelling van de kosten voor de arbeiders.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 35

IJZERMIJNEN

Spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti per il complesso dei dipendenti

Ripartizione in % della spesa totale

Uitgaven voor lonen en werkgeverslasten voor het geheel van de werknemers ⁽¹⁾

Verdeling in % van het totaal

1964

Elementi del costo	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Luxembourg	Kostenelementen
- Retribuzione in moneta ⁽¹⁾	74,09	57,50	58,41	75,06	- Betaling in baar geld
- Contributi di sicurezza sociale legali, volontari e contrattuali ⁽²⁾	19,50	21,57	25,91	21,17	- Bijdragen voor de sociale zeker- heid (wettelijke, vrijwillige en conventionele) ⁽³⁾
- Altre spese a carattere sociale ⁽³⁾	6,41	20,93	15,68	3,77	- Andere uitgaven op sociale ge- bied ⁽³⁾
- Totale	100,00	100,00	100,00	100,00	- Totaal

⁽¹⁾ Questa rubrica corrisponde al totale delle rubriche da I a III della classificazione dei costi operai (vedasi capitolo II, tabella 18).

⁽²⁾ Questa rubrica corrisponde alla rubrica IV della classificazione dei costi operai (vedasi capitolo II, tabella 18).

⁽³⁾ Questa rubrica corrisponde al totale delle rubriche da V a VIII della classificazione dei costi operai (vedasi capitolo II, tabella 18).

⁽¹⁾ Deze rubriek komt overeen met het geheel van de rubrieken I t/m III van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie bv. kapittel II, tabel 18).

⁽²⁾ Deze rubriek stemt overeen met de rubrica IV van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie kapittel II, tabel 18).

⁽³⁾ Deze rubriek komt overeen met het geheel van de rubrieken V t/m VIII van de indeling van de loonkosten voor arbeiders (zie bv. kapittel II, tabel 18).

Per quanto riguarda i confronti degli oneri salariali tra un paese e l'altro, sono state effettuate per le miniere di ferro — come per le miniere di carbone — due distinte elaborazioni i cui risultati sono riportati rispettivamente nelle tabelle 36 e 37.

Nella tabella 36 i costi relativi ai lavoratori non manuali sono considerati come parte (oneri indiretti) dei costi operai: vale a dire che l'ammontare globale delle spese per i lavoratori non ma-

Wat de vergelijking van de loonkosten tussen de landen betreft, zijn er twee afzonderlijke studies gemaakt voor de ijzermijnen (zoals voor de steenkolenmijnen). De respectieve resultaten zijn in tabel 36 en 37 weergegeven.

In tabel 36 worden de kosten met betrekking tot de hoofdarbeiders als een deel (indirecte lasten) van de kosten voor de arbeiders beschouwd d.w.z. dat het totale bedrag van de kosten voor de hoofd-

nuali — diviso per il numero complessivo di ore effettuate dagli operai — è stato « sommato » al costo orario di questi ultimi.

Si può osservare che secondo tale procedimento il costo per ora-operaio viene ad essere aumentato, per l'aggiunta degli oneri relativi ai lavoratori non manuali, in misura che varia dal 13 % per il Lussemburgo al 58 % per l'Italia. Tali aumenti sono dovuti sia alla differenza di livello dei costi unitari dei lavoratori non manuali rispetto a quelli degli operai, sia — soprattutto — al rapporto numerico dei lavoratori non manuali rispetto agli operai in ciascun paese.

arbeiders (gedeeld door het totale aantal door de arbeiders gewerkte uren) is « toegevoegd » aan de kosten per uur van deze laatsten.

Er zij op gewezen dat volgens deze methode de kosten per manuur door de toevoeging van de kosten betreffende de hoofdarbeiders stijgen, en wel van 13 % voor Luxemburg tot 58 % voor Italië. Deze stijgingen zijn te wijten aan hetzij het verschil tussen het peil van de kosten per tijdeenheid voor de hoofdarbeiders en dat voor de arbeiders hetzij — en wel voornamelijk — aan de numerieke verhouding tussen hoofdarbeiders en arbeiders in ieder land.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 36 TABEL

IJZERMIJNEN

Onere salariale relativo al complesso dei dipendenti per ora-operaio

Loonlasten voor het geheel van de werknemers per arbeider-uur

1964

	Riga	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Luxem- bourg	Comu- nità (*) Gemeen- schap (*)	Lijn	
Ammontare per ora-operaio (Fb)								Bedrag per arbeider-uur (Bfr)
– Onere per gli operai	1	74,41	117,52	81,36	104,07	94,34	1	– Lasten in verband met de arbeiders
– Onere per il totale dei lavoratori ⁽¹⁾	2	97,01	149,82	128,51	117,85	123,30	2	– Lasten in verband met het geheel van de werknemers ⁽¹⁾
Indici								Indexcijfers
<u>Riga 2</u> . 100	3	130	127	158	113	131	3	<u>Lijn 2</u> . 100
Riga 1								Lijn 1
– Indici della riga 1 (Comunità = 100)	4	79	125	86	110	100	4	– Indexcijfers van lijn 1 (Gemeenschap = 100)
– Indici della riga 2 (Comunità = 100)	5	79	121	104	96	100	5	– Indexcijfers van lijn 2 (Gemeenschap = 100)

(*) Medie non ponderate.

⁽¹⁾ Onere complessivo per l'insieme dei lavoratori, riferito al numero totale delle ore effettivamente prestate dagli operai.

(*) Niet gewogen gemiddelde.

⁽¹⁾ Globaal geheel van de uitgaven voor het totaal van de werknemers teruggebracht tot het totaal aantal feitelijke gewerkte uren door de arbeiders.

Un secondo tentativo di comparazione degli oneri salariali relativi al complesso dei lavoratori è riportato nella tabella 37, che offre una sintesi dei risultati generali dell'indagine sotto il profilo della comparazione tra paesi. I risultati sono espressi sotto forma di indici, aventi come base il costo medio per la Comunità. Nella riga 1 sono

In tabel 37 is een tweede poging gedaan om de loonkosten met betrekking tot alle loontrekkenden te vergelijken; in deze tabel zijn de algemene resultaten van de enquête vanuit het gezichtspunt van de vergelijking tussen de landen samengevat. De resultaten zijn uitgedrukt in de vorm van indexcijfers waarbij de gemiddelde kosten voor

riportati gli indici dei costi unitari (orari) relativi agli operai e nella riga 2 gli indici dei costi unitari (annui) dei lavoratori non manuali; nelle righe da 3 a 6 figurano i risultati di un tentativo di sintesi che permette di pervenire ad indici dell'onere salariale unitario per l'insieme del personale delle imprese. Tale sintesi è stata realizzata — come per le miniere di carbone e per l'industria siderurgica — partendo dai valori assoluti, combinati in base ad una formula riportata in calce alla tabella.

Senza dilungarci sulla descrizione del metodo adottato, già riportata nelle pagine precedenti ⁽¹⁾, si ricorda soltanto che in tale formula i costi orari degli operai sono ricondotti a dimensioni annue moltiplicandoli per una durata annua del lavoro uniforme per tutti i paesi. Per mostrare come la scelta di questo parametro costante non abbia alcuna notevole influenza sui risultati, i calcoli sono stati effettuati assumendo come durata uniforme del lavoro annuo sia la durata minima (riga 3) sia la durata massima (riga 5) sia la durata media (riga 4) tra quelle effettivamente registrate per ciascun paese. Inoltre il calcolo è stato effettuato prendendo in considerazione sia il numero di lavoratori presenti (righe da 3 a 5) sia il numero di iscritti (riga 6).

L'esame di questi indici permette di rilevare anche per le miniere di ferro — come già per le miniere di carbone e per la siderurgia — che lo scarto rispetto alla media comunitaria si riduce sensibilmente, in genere, se invece di considerare i costi unitari dei soli operai (riga 1) si prendono in considerazione i costi unitari relativi all'insieme dei lavoratori dipendenti (righe da 3 a 6). Si può constatare, in particolare, che tale scarto passa dal + 25 % al + 21 % per la Francia, dal + 10 % al + 8 % per il Lussemburgo e dal — 14 % al — 9 % per l'Italia mentre resta invariato (— 20 %) per la Germania.

de Gemeenschap als grondslag zijn aangenomen. Op regel 1 zijn de indexcijfers van de kosten per tijdeenhed (uur) voor de arbeiders, en op regel 2 de indexcijfers van de kosten per tijdeenhed (jaar) voor de hoofdarbeiders vermeld; regels 3 en 6 vermelden de resultaten van een voorlopige synthese van de indexcijfers van de totale loonkosten der ondernemingen voor hun gehele personeel. Evenals voor de ijzer- en staalindustrie en de steenkolenmijnen is men bij deze synthese uitgegaan van de absolute waarden welke aan de hand van de onder aan de tabel vermelde formule zijn gecombineerd.

Aangezien de gevolgde methode reeds op de vorige bladzijden is beschreven ⁽¹⁾, zij hier alleen eraan herinnerd dat in deze formule de kosten per uur voor de arbeiders zijn omgezet in kosten per jaar door ze met een voor alle landen gelijke arbeidsduur per jaar te vermenigvuldigen. Teneinde aan te tonen dat de keuze van deze constante parameter geen enkele belangrijke invloed op de resultaten heeft, werd bij de berekeningen als uniforme arbeidsduur per jaar hetzij het minimum (regel 3), hetzij het maximum (regel 5), hetzij het gemiddelde van de werkelijk voor ieder land geregistreerde arbeidsduur genomen. Bovendien is de berekening gemaakt op basis van het aantal aanwezige werknemers (regels 3 t/m 5), of het aantal ingeschrevenen (regel 6).

Bij beschouwing van deze indexcijfers kan worden opgemerkt dat bij de ijzermijnen, evenals trouwens bij de steenkolenmijnen en de ijzer- en staalindustrie, het verschil ten opzichte van het Gemeenschapsgemiddelde over het algemeen veel kleiner wordt wanneer men de loonkosten met betrekking tot alle loontrekkenden in aanmerking neemt (regels 3 t/m 6) in plaats van de kosten voor de arbeiders alleen (regel 1). Inzonderheid kan worden vastgesteld dat dit verschil voor Frankrijk van + 25 % tot + 21 %, voor Luxemburg van + 10 % tot + 8 % en voor Italië van — 14 % tot — 9 % daalt, terwijl het verschil in Duitsland hetzelfde blijft (— 20 %).

⁽¹⁾ Vedere pagina 67 e seguenti.

⁽¹⁾ Zie bladzijde 67 en volgende.

**Tentativo di comparazione tra paesi
del livello dell'onere salariale relativo
al complesso dei dipendenti**

(Indici : media della Comunità = 100)

**Poging tot een vergelijking tussen de landen,
van het niveau van de loonlasten voor
het geheel van de werknemers**

(Indexcijfers : basis 100 = gemiddelde
van de Gemeenschap)

1964

Categoria di lavoratori	Riga	Deutsch- land (BR)	France	Italia	Luxem- bourg	Comu- nità (*) Gemeen- schap (*)	Lijn	Categorie van de werknemers
I. Operai	1	79	125	86	110	100	1	I. Arbeiders
II. Lavoratori non manuali	2	89	111	95	104	100	2	II. Hoofdarbeiders
III. Complesso dei lavoratori (¹); calcoli basati su :								III. Totaal van de werknemers (¹) berekeningen zijn gebaseerd op :
- Durata minima, operaio presente	3	80	121	91	107	100	3	- Minimum duur, aanwezige arbeider
- Durata media, operaio presente	4	80	121	91	108	100	4	- Gemiddelde duur, aanwe- zige arbeider
- Durata massima, operaio presente	5	80	121	91	108	100	5	- Maximum duur, aanwe- zige arbeider
- Durata media, operaio iscritto	6	80	121	91	108	100	6	- Gemiddelde duur, inge- schreven arbeiders

(*) Media non ponderata.

(¹) Per il calcolo degli indici per il complesso dei lavoratori il costo orario degli operai è stato trasformato in costo annuo, in base a una durata annua del lavoro uguale in tutti i paesi. Il costo unitario medio per il complesso dei lavoratori è stato quindi ottenuto, per ciascun paese, in base alla seguente formula :

$$C_{ai} = \frac{C_{ai} \cdot H^* \cdot N_{ai} + C_{bi} \cdot N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

in cui :

C_{ai} = Costo individuale annuo medio per il complesso dei lavoratori del paese i (ricondotto, per gli operai, ad una durata del lavoro annuo costante per tutti i paesi).

C_{ai} = Costo orario operai (in Fb) del paese i .

H^* = Durata annua del lavoro (numero di ore per operaio) costante per tutti i paesi : si è presa in considerazione sia la durata minima (riga 3), sia la durata massima (riga 5), sia la durata media (righe 4 e 6) tra quelle registrate per i diversi paesi.

N_{ai} = Numero di operai del paese i : sono stati considerati sia gli operai presenti (righe da 3 a 5) sia gli operai iscritti (riga 6).

C_{bi} = Costo annuo individuale (in Fb) per i lavoratori non manuali del paese i .

N_{bi} = Numero di lavoratori non manuali del paese i .

(*) Niet gewogen gemiddelde.

(¹) Voor de berekening van de indexcijfers van het geheel werden de kosten per uur van de arbeiders omgerekend tot de kosten per jaar op basis van de jaarlijkse arbeidsduur die voor alle landen gelijk is. De gemiddelde eenheidskosten voor het totaal der werknemers werden dus berekend — voor ieder land — op basis van de volgende formule :

$$C_{si} = \frac{C_{ai} \cdot H^* \cdot N_{ai} + C_{bi} \cdot N_{bi}}{N_{ai} + N_{bi}}$$

waarvan :

C_{si} = Gemiddelde jaarlijkse individuele kosten voor alle werknemers tezamen van het land i (teruggebracht voor de arbeiders tot een constante jaarlijkse arbeidsduur).

C_{ai} = Kosten per uur van de arbeiders (in Bfr) van het land i .

H^* = Jaarlijkse constante arbeidsduur voor alle landen (aantal uren per arbeider) : In aanmerking werd genomen hetzij de minimum duur (regel 3), hetzij de maximum duur (regel 5), hetzij de gemiddelde duur (regels 4 en 6) onder de duur die geregistreerd werd voor de verschillende landen.

N_{ai} = Aantal arbeiders van het land i : in aanmerking werden genomen hetzij de aanwezige arbeiders (regels 3 t/m 5), hetzij de ingeschreven arbeiders (regel 6).

C_{bi} = Individuele kosten per jaar (in Bfr) voor de hoofdarbeiders van het land i .

N_{bi} = Aantal hoofdarbeiders van het land i .

PARTE II

DEEL II

I redditi degli operai

De inkomens van de arbeiders

CAPITOLO IV

Definizioni e metodi

Fonte dei dati, campo di osservazione, rappresentatività dell'inchiesta

Il campo di osservazione dell'inchiesta sui redditi degli operai, come pure la fonte dei dati, sono gli stessi già descritti a proposito dell'inchiesta sui costi salariali ⁽¹⁾. Le stesse imprese che forniscono i dati relativi ai costi forniscono anche quelli relativi ai redditi degli operai. Una parte degli elementi rilevati è infatti comune sia all'inchiesta sui costi sia a quella sui redditi: trattasi della retribuzione lorda in moneta direttamente a carico del datore di lavoro, e del valore delle erogazioni in natura (eccettuati gli alloggi, che sono oggetto di valutazioni speciali per quanto concerne i redditi).

Per il resto, l'inchiesta sui redditi si differenzia nettamente da quella sui costi, sia per quanto concerne gli elementi presi in considerazione, sia per quanto concerne i metodi di presentazione dei risultati, sia per quanto concerne i metodi di comparazione, come sarà illustrato più avanti.

La rappresentatività dell'inchiesta sui redditi è in linea di principio uguale a quella dell'inchiesta sui costi.

Il numero degli operai censiti nelle due inchieste è infatti lo stesso (già descritto nella tabella 1) salvo però alcune eccezioni: per le miniere di carbone italiane vengono infatti pubblicati i soli dati relativi agli operai del bacino del Sulcis (97 % degli operai censiti per i costi); per l'industria siderurgica l'inchiesta concerne per la Germania gli operai del bacino della Renania, del Nord-West-

⁽¹⁾ Cfr. capitolo I.

HOOFDSTUK IV

Definities en methoden

Bron van de gegevens, waarnemingsgebied, representatief karakter van de enquête

Het waarnemingsgebied van de enquête met betrekking tot de inkomens der arbeiders en de bron van de gegevens zijn die, welke reeds werden beschreven naar aanleiding van de enquête inzake de loonkosten ⁽¹⁾. De gegevens met betrekking tot de inkomens der arbeiders worden verstrekt door de ondernemingen die ook de gegevens inzake de kosten hebben geleverd. Een gedeelte van de geregistreerde elementen dient namelijk zowel voor de enquête inzake de kosten als voor de enquête met betrekking tot de inkomens, te weten het rechtstreeks ten laste van de werkgever komende brutoloon in geld en de waarde van de verstrekkingen (met uitzondering van de huisvesting, waarvoor wat de inkomens betreft, afzonderlijke schattingen zijn gemaakt).

Voor het overige staat de enquête inzake de inkomens geheel los van de enquête met betrekking tot de kosten, zowel wat betreft de beschouwde elementen als wat betreft de methoden voor de weergave van de resultaten en de methoden voor het maken van de vergelijkingen. Een en ander zal hieronder nog nader worden toegelicht.

Het representatieve karakter van de enquête inzake de inkomens komt in beginsel overeen met dat van de enquête met betrekking tot de kosten.

Het aantal bij de enquêtes betrokken arbeiders is namelijk in beide gevallen gelijk (reeds beschreven in tabel 1), afgezien van de volgende uitzonderingen. Voor de Italiaanse steenkolenmijnen worden uitsluitend de gegevens met betrekking tot de arbeiders van het Sulcis-bekken gepubliceerd (97 % der bij de kostenenquête betrokken arbeiders). Wat de ijzer- en staalindustrie betreft, omvat de

⁽¹⁾ Zie hoofdstuk I.

falia e per la Francia gli operai del bacino dell'Est (rispettivamente 71 % e 60 % degli operai censiti per i costi).

In taluni casi si è infatti ritenuto opportuno snellire la rilevazione dei redditi, che si concretizza — come si vedrà più avanti — in un notevole numero di tabelle.

Delimitazione degli elementi di reddito considerati

Da un punto di vista concettuale la delimitazione degli elementi costitutivi di reddito può giungere fino a considerare i servizi resi gratuitamente da amici, da familiari e perfino dallo stesso titolare del reddito a se stesso. Non solo ma, in alcuni casi, potrebbe tenersi conto anche dei cosiddetti « beni ad utilità diffusa » quando la disponibilità degli stessi non sia uniformemente distribuita (per esempio dei vantaggi derivanti dalla mitezza del clima, dalla bellezza del paesaggio e dell'ambiente naturale, dal livello di sviluppo civile dell'ambiente economico-sociale, ecc.).

Ovviamente, in pratica, le determinazioni del reddito tengono conto dei soli elementi espressi (o agevolmente traducibili) in valori monetari, e l'analisi può spingersi più o meno in profondità a seconda dei particolari scopi conoscitivi che ogni inchiesta si prefigge.

La presente inchiesta concerne gli operai delle imprese interessate dal Trattato della C.E.C.A. e costituisce una parte dell'indagine sulle « retribuzioni » erogate dalle industrie della Comunità. Gli elementi considerati nel calcolo del reddito sono pertanto solo quelli di cui il lavoratore fruisce in dipendenza del suo rapporto di lavoro.

enquête voor Duitsland de arbeiders van het bekken van het Rijnland en Noord-Westfalen, en voor Frankrijk de arbeiders van het oostelijke bekken (respectievelijk 71 % en 60 % der bij de kosten-enquête betrokken arbeiders).

In sommige gevallen werd het namelijk wenselijk geacht, de gegevens omtrent de inkomsten op eenvoudiger wijze weer te geven, en wel — zoals men later zal zien — door middel van een groot aantal tabellen.

Afbakening van de in aanmerking genomen componenten van het inkomen

Uit een oogpunt van begripsbepaling kan de afbakening van de samenstellende elementen van het inkomen zo ver gaan, dat ook de kosteloos door vrienden, familieleden en zelfs door de bezitter van het inkomen aan zichzelf bewezen diensten in aanmerking worden genomen. In sommige gevallen zou zelfs rekening kunnen worden gehouden met de zogenaamde « voordelen van algemene aard », wanneer deze niet voor iedereen in gelijke mate toegankelijk zijn (bij voorbeeld voordelen, ontleend aan een mild klimaat, aan de schoonheid van het landschap en van de natuurlijke omgeving, aan het ontwikkelingspeil van het economisch-sociale milieu, enz.).

In de praktijk wordt bij het bepalen van het inkomen uiteraard alleen rekening gehouden met die elementen welke zijn uitgedrukt in (of gemakkelijk herleidbaar zijn tot) geldswaarden, en de analyse kan in meerdere of mindere mate in de diepte worden uitgebreid naar gelang van de door iedere enquête nagestreefde bijzondere doelstellingen.

Deze enquête heeft betrekking op de arbeiders van de onder het E.G.K.S.-Verdrag ressorterende ondernemingen en vormt een onderdeel van het onderzoek inzake de in de industrieën van de Gemeenschap betaalde « lonen ». De bij de berekening van het inkomen in aanmerking genomen elementen zijn derhalve uitsluitend die, welke de werknemer geniet uit hoofde van zijn arbeidsverhouding.

Tali elementi, che sono descritti più avanti, comprendono la retribuzione propriamente detta, i vantaggi in natura, gli assegni familiari e sono riferiti all'anno di calendario.

Si osserverà come nel reddito così definito non si tenga conto delle prestazioni di sicurezza sociale diverse dagli assegni familiari, di cui purtuttavia il lavoratore fruisce in connessione al suo rapporto di lavoro.

Per quanto si riferisce alle prestazioni in caso di malattia, di disoccupazione parziale, ecc., queste potrebbero utilmente essere considerate tra gli elementi di reddito da lavoro. La loro determinazione si presenta però difficile sul piano pratico per la pluralità degli organismi assicurativi che effettuano le menzionate prestazioni e per la difficoltà di isolare, nel complesso delle prestazioni effettuate da tali organismi, quelle che si riferiscono agli operai oggetto di inchiesta in ciascuna delle tre industrie.

Per ovviare in parte a questo inconveniente, nella presente inchiesta i redditi vengono calcolati sia per gli operai « iscritti » sia per gli operai « presenti ». Il reddito degli operai iscritti è il reddito effettivamente percepito in media dagli operai iscritti sui registri del personale durante l'anno ed è calcolato per difetto in quanto non si tiene conto delle prestazioni ricevute dagli operai in caso di malattia, ecc. Il reddito dell'operaio presente è invece il reddito che avrebbe percepito un operaio il quale non si fosse mai assentato dal lavoro per motivi personali, salvo per i normali congedi retribuiti: per tale operaio — che per ipotesi non è stato mai ammalato o infortunato durante l'anno — non si deve tener conto, evidentemente, delle prestazioni per malattia od infortuni ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Per il metodo di calcolo del reddito dell'operaio iscritto e dell'operaio presente, vedere più avanti a pag. 99.

Bedoelde elementen, welke verderop in dit hoofdstuk nader worden omschreven, omvatten het eigenlijke loon, de verstrekkingen en de gezinsbijslagen en worden per kalenderjaar opgegeven.

Men zal opmerken dat bij het aldus gedefinieerde inkomen, afgezien van de gezinsbijslagen, geen rekening wordt gehouden met de andere prestaties van de sociale zekerheid waarop de werknemer uit hoofde van zijn arbeidsverhouding aanspraak kan maken.

De prestaties in geval van ziekte, gedeeltelijke werkloosheid, enz. zouden daarentegen zeer goed onder de componenten van het inkomen kunnen worden opgenomen. De bepaling van deze prestaties brengt echter praktische moeilijkheden met zich mede vanwege het grote aantal verzekeringsorganen welke de bedoelde prestaties toekennen, en bovenal omdat het niet gemakkelijk is uit het geheel der door bedoelde organen toegekende prestaties die prestaties te selecteren, welke betrekking hebben op de arbeiders die bij de enquête in elk der drie industrieën betrokken zijn.

Teneinde dit bezwaar gedeeltelijk te ondervangen worden in deze enquête de inkomens zowel voor de « ingeschreven » als voor de « aanwezige » arbeiders berekend. Het inkomen van de ingeschreven arbeiders is het werkelijk ontvangen gemiddelde inkomen van de in het desbetreffende jaar in de personeelsregisters ingeschreven arbeiders. De berekening ervan geschiedt op grondslag van onvolledige gegevens, aangezien geen rekening wordt gehouden met de in geval van ziekte, enz. door de arbeiders genoten prestaties. Het inkomen van de aanwezige arbeider is daarentegen het inkomen dat een arbeider zou hebben genoten indien hij nooit arbeidsverzuim om persoonlijke redenen zou hebben gehad, afgezien dan van het normale verlof of de normale vakantie met behoud van loon. Voor een dergelijke arbeider — gesteld dat hij gedurende het hele jaar nooit ziek was, noch door een arbeidsongeval werd getroffen — mogen uiteraard de prestaties uit hoofde van ziekte of arbeidsongevallen niet in aanmerking worden genomen ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Zie voor de wijze van berekening van het inkomen van de ingeschreven arbeider en de aanwezige arbeider blz. 99.

Descrizione degli elementi di reddito considerati

Come si è già accennato, non tutti gli elementi che sono considerati nell'inchiesta sui costi salariali possono essere ugualmente considerati quando si esamini la retribuzione sotto l'aspetto del reddito per l'operaio. Per contro, un certo numero di fattori che non intervengono nel costo, quali ad esempio le imposte pagate dagli operai, influiscono molto sensibilmente sui redditi. Inoltre il fatto che il reddito è calcolato su base annua (a differenza del costo che è calcolato su base oraria) permette un più agevole computo di alcuni elementi che sono sia indipendenti dal numero di ore (assegni familiari) sia in funzione del reddito annuo (imposte). Le tabelle relative ai redditi sono state compilate per le tre industrie sulla base del seguente schema, che fa apparire i vari stadi che permettono di passare dal salario propriamente detto al reddito netto :

- I. Retribuzione in contanti;
- II. Valore dei vantaggi in natura;
- III. Guadagno lordo ($I + II$);
- IV. Assegni familiari;
- V. Versamenti del lavoratore alla Sicurezza sociale;
- VI. Versamenti del lavoratore a titolo dell'imposta sul reddito;
- VII. Reddito netto ($III + IV - V - VI$)

Dal precedente schema risulta che né le prestazioni di Sicurezza sociale né le indennità di disoccupazione parziale vengono prese in considerazione.

In appresso sono indicati succintamente i vari elementi considerati per ogni voce e il metodo applicato per ottenerli.

Omschrijving van de in aanmerking genomen componenten van het inkomen

Zoals reeds vermeld, kunnen niet alle bij de enquête inzake de loonkosten in aanmerking genomen elementen eveneens worden opgenomen in een onderzoek van het loon uit het gezichtspunt van het inkomen van de arbeider. Daarentegen oefenen bepaalde factoren welke bij de kosten geen rol spelen, zoals bij voorbeeld de door de arbeiders betaalde belasting, een aanzienlijke invloed uit op de inkomens. Verder betekent het feit dat het inkomen op jaarbasis wordt berekend (terwijl de berekening van de kosten op uurbasis geschiedt) een vergemakkelijking van de berekening van bepaalde elementen die hetzij onafhankelijk zijn van het aantal uren (gezinsbijslagen), hetzij verband houden met het jaarinkomen (belasting). De tabellen met betrekking tot de inkomens werden voor de drie bedrijfstakken opgesteld op basis van onderstaand schema, dat een beeld geeft van de verschillende stadia welke tussen het eigenlijke loon en het netto-inkomen liggen :

- I. Loon in geld;
- II. Waarde van de verstrekkingen;
- III. Brutoverdiensite ($I + II$);
- IV. Gezinsbijslagen;
- V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid;
- VI. Betalingen door de werknemer uit hoofde van de inkomstenbelasting;
- VII. Netto-inkomen ($III + IV - V - VI$).

Uit bovenstaand schema blijkt dat noch de prestaties in het kader van de sociale zekerheid, noch de uitkeringen voor gedeeltelijke werkloosheid in aanmerking worden genomen.

Hieronder volgt een beknopte aanduiding van de voor ieder der genoemde posten in aanmerking genomen elementen en van de methode die werd toegepast om gegevens omtrent deze elementen te verkrijgen.

Retribuzioni in contanti

La retribuzione in contanti comprende :

- a) Il salario diretto (ivi compreso, per la Germania, l'ammontare del premio di minatore corrisposto agli operai) ;
- b) Le gratifiche natalizie, premi di risultato e retribuzioni varie in contanti ;
- c) Le retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati.

Queste tre voci comprendono tutti gli elementi descritti alle rubriche I, II e III dell'inchiesta sui costi.

Il salario in contanti è ottenuto dividendo il totale degli importi versati dalle imprese a titolo delle tre succitate rubriche, per il numero degli operai. In tal modo si ottiene il salario annuo medio in contanti per operaio.

Valore dei vantaggi in natura

I vantaggi in natura sostengono un ruolo importante. Riesce abbastanza difficile tradurli in cifre e stabilire in quale misura costituiscano un incremento di reddito per il lavoratore quando si tratta ad esempio di indumenti di lavoro, di pasti consumati alla mensa, ecc. Le varie Commissioni hanno pertanto deciso di limitare il calcolo di tali vantaggi agli elementi più importanti, ossia :

- a) Al valore del carbone distribuito gratuitamente o a prezzo ridotto agli operai. Il calcolo è stato effettuato tenendo conto dei quantitativi distribuiti e sulla base del prezzo sul piazzale delle miniere. Questo vantaggio è stato calcolato soltanto per le miniere di carbone, unica industria per la quale esso riveste una certa importanza ;
- b) Al vantaggio costituito dalla messa a disposizione dell'operaio di un alloggio appartenente all'impresa. Questo vantaggio costituisce il valore di un fitto normale per gli operai alloggiati gratuitamente e la differenza tra il valore di un fitto normale e quello effettivamente

Loon in geld

Dit omvat :

- a) het directe loon (voor Duitsland met inbegrip van het bedrag der aan de arbeiders betaalde mijnwerkerspremie) ;
- b) Kerstgratificaties, produktiviteitspremies en diverse uitkeringen in geld ;
- c) uitkeringen voor niet-gewerkte dagen.

Deze drie posten omvatten alle elementen die in de enquête inzake de kosten zijn omschreven in de rubrieken I, II en III.

Het loon in geld wordt berekend door het totaal der uit hoofde van de drie bovengenoemde rubrieken door de ondernemingen betaalde bedragen te delen door het aantal arbeiders. Op deze wijze verkrijgt men het gemiddelde jaarloon in geld per arbeider.

Waarde van de verstrekkingen

De verstrekkingen spelen een belangrijke rol. Het is vrij moeilijk de verstrekkingen in cijfers uit te drukken en vast te stellen in welke mate zij een vermeerdering van het inkomen van de werknemer betekenen, bij voorbeeld wanneer het arbeidskleding, in de kantine verstrekte maaltijden, enz. betreft. De diverse commissies hebben derhalve besloten, de berekening van deze verstrekkingen te beperken tot de belangrijkste elementen, te weten :

- a) de waarde van de geheel kosteloos of tegen gereduceerde prijs aan de arbeiders verstrekte kolen. Bij het maken van de berekening werden de verstrekte hoeveelheden in aanmerking genomen, terwijl als berekeningsbasis de prijs af-mijn werd genomen. Deze verstrekking is alleen berekend voor de steenkolenmijnen, daar dit de enige bedrijfstak is waar zij van belang is ;
- b) de verstrekking welke bestaat in het ter beschikking van de arbeider stellen van een aan de onderneming toebehorende woning. Deze verstrekking vertegenwoordigt voor kosteloos gehuisveste arbeiders de waarde van een normale huur, en voor arbeiders die in woningen

pagato dall'operaio quando questi beneficia di un alloggio a prezzo ridotto.

- c) Gli altri vantaggi in natura costituiscono il valore dei vari generi alimentari o di altri prodotti distribuiti gratuitamente o a prezzo ridotto (rivestono importanza solo per le miniere di carbone in Germania, Italia e Paesi Bassi).

Assegni familiari

A partire da questa fase, il calcolo dei redditi è stato « individualizzato ». Per questa voce si è tenuto conto del carico familiare, vale a dire si è calcolato per ogni gruppo di operai gli assegni corrisposti tenuto conto del carico familiare e della legislazione e convenzioni vigenti in ciascun paese. Ricordiamo che i redditi sono stati calcolati per gli operai celibi, coniugati senza prole, coniugati con 1, 2, 3, 4, e 5 figli a carico.

In questa voce sono compresi :

- a) Il supplemento familiare al salario versato direttamente dall'impresa (anche quando non si tratta di assegni familiari propriamente detti). È questo il caso in Germania, nel Lussemburgo e nei Paesi Bassi;
- b) Gli assegni familiari propriamente detti, versati al lavoratore da un apposito organismo (anche quando il versamento viene effettuato tramite l'impresa);
- c) Le indennità dette di alloggio quando sono concesse a tutti i lavoratori, alloggiati o no dall'impresa, e il loro importo è in funzione del carico familiare (miniere di carbone e di ferro, Germania).

Versamenti del lavoratore alla Sicurezza sociale

Questi contributi sono fissati in funzione del guadagno lordo. Tenuto conto della legislazione vigente in ciascun paese si sono calcolati i versamenti che avrebbero dovuto essere effettuati da un operaio il cui guadagno sia pari a quello dell'operaio medio.

met gereduceerde huur wonen het verschil tussen de waarde van een normale huur en de werkelijk betaalde huur;

- c) de overige verstrekkingen vertegenwoordigen de waarde van de diverse voedingsmiddelen of andere geheel kosteloos of tegen gereduceerde prijs verstrekte artikelen (alleen van belang voor de steenkolenmijnen in Duitsland, Italië en Nederland).

Gezinsbijslagen

Vanaf deze fase is de berekening van de inkomens « geïndividualiseerd ». Bij deze post is rekening gehouden met de gezinslast, dat wil zeggen, voor iedere groep arbeiders zijn de toegekende bijslagen berekend op basis van de gezinslast en de in elk land van kracht zijnde wettelijke bepalingen en overeenkomsten. Wij herinneren eraan dat de inkomens zijn berekend voor ongehuwde arbeiders, gehuwden zonder kinderen, en gehuwden met één, twee, drie, vier en vijf kinderen te hunnen laste.

Deze post omvat :

- a) de rechtstreeks door de onderneming betaalde gezinsbijslag op het loon (ook al betreft het geen gezinsbijslagen in eigenlijke zin). Dit is het geval in Duitsland, Luxemburg en Nederland;
- b) de gezinsbijslagen in eigenlijke zin, welke door een speciaal voor dit doel bestemd orgaan aan de werknemer worden uitgekeerd (ook indien de uitkering via de onderneming geschiedt);
- c) de zogenaamde huisvestingsvergoedingen, wanneer deze worden toegekend aan alle werknemers, al dan niet door de onderneming gehuisvest, en het bedrag ervan afhankelijk is van de gezinslast (steenkolenmijnen en ijzermijnen in Duitsland).

Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid

Deze bijdragen zijn vastgesteld in verhouding tot de brutoverdienste. Rekening houdend met de in ieder land van kracht zijnde wettelijke bepalingen zijn de bijdragen berekend welke zouden moeten zijn betaald door een arbeider wiens verdienste gelijk is aan die van de gemiddelde arbeider.

Versamenti del lavoratore a titolo dell'imposta sul reddito

Come per la rubrica precedente, si è tenuto conto dell'entità del guadagno e della legislazione vigente prendendo in considerazione anche gli oneri familiari.

Per ogni gruppo di operai l'ammontare delle imposte è stato determinato calcolando l'importo che l'operaio avrebbe dovuto versare all'amministrazione fiscale se avesse percepito il guadagno medio, tenuto conto del suo carico familiare.

**Metodo di presentazione dei risultati :
il reddito medio annuo
per operaio iscritto e presente**

Si è già accennato come per quanto riguarda la retribuzione sotto l'aspetto del reddito degli operai, non solo gli elementi rilevati sono parzialmente diversi da quelli considerati nel calcolo del costo, ma anche il metodo stesso seguito per il calcolo e la presentazione dei risultati è diverso perché deve adattarsi e deve rispondere ad esigenze conoscitive diverse.

Infatti il reddito occorre al lavoratore per soddisfare al sostentamento ed ai bisogni suoi e della sua famiglia. Tali bisogni si manifestano senza soluzione di continuità e vengono riferiti ad un periodo di tempo di calendario, che è generalmente un anno per tener conto dell'intero ciclo stagionale.

È evidente quindi che mentre dal punto di vista della produzione è interessante riferire il costo ad una quantità di lavoro effettivo (nel caso : un'ora di lavoro) dal punto di vista del lavoratore, invece, interessa riferire il reddito ad un periodo di « tempo di calendario » (nel caso : un anno).

Per far questo si parte, come per il calcolo dei costi, dall'ammontare globale della retribuzione in moneta versato durante l'anno dal datore di la-

Betalingen door de werknemer uit hoofde van de inkomstenbelasting

Evenals in de voorgaande rubriek is uitgegaan van de brutoverdienste, rekening houdend met de van kracht zijnde wettelijke bepalingen, terwijl ook de gezinslast in aanmerking is genomen.

Voor iedere groep arbeiders is het belastingbedrag vastgesteld door het bedrag te berekenen dat de arbeider aan belasting zou hebben moeten betalen, indien hij de gemiddelde verdienste zou hebben genoten, rekening houdend met zijn gezinslast.

**Methode voor de weergave der resultaten :
Het gemiddelde jaarinkomen
per ingeschreven en aanwezige arbeider**

Wij hebben er reeds op gewezen dat, wat betreft het loon, gezien als inkomen van de arbeiders, niet alleen de bij de enquête betrokken elementen gedeeltelijk verschillen van die welke bij de berekening van de kosten in aanmerking werden genomen, doch ook de methode voor de berekening en de weergave der resultaten verschillend is, aangezien zij moet worden aangepast en dient te voldoen aan andere doelstellingen.

De werknemer heeft het inkomen namelijk nodig om in zijn levensonderhoud te voorzien en de behoeften van hemzelf en van zijn gezin te bevredigen. Deze behoeften doen zich onafgebroken gevoelen en worden beschouwd in het kader van een kalenderperiode, welke in het algemeen één jaar bedraagt, teneinde alle jaargetijden volledig te kunnen bestrijken.

Het is derhalve duidelijk dat, terwijl het uit het oogpunt van produktie van belang is de kosten te bezien in verband met een hoeveelheid werkelijk verrichte arbeid (in casu : één arbeidsuur), het daarentegen uit het standpunt van de werknemer van belang is het inkomen te beschouwen in verband met een « kalenderperiode » (in casu : één jaar).

Hiertoe wordt, evenals bij de berekening der kosten, uitgegaan van het totale bedrag van het door de werkgever in het betrokken jaar uitbetaalde

voro, ma — invece di dividere tale ammontare per il numero delle ore di lavoro — si divide per il numero degli operai.

È evidente come il metodo adottato per calcolare questo numero di operai eserciti una notevole influenza sul risultato.

Bisogna infatti osservare che mentre l'ammontare globale della retribuzione è conosciuto con precisione perché direttamente ricavato dai libri paga e dalla contabilità aziendale, è meno facile invece determinare esattamente il numero dei lavoratori ai quali il reddito si riferisce, poiché tale numero varia da un mese all'altro e — nello stesso mese — da un giorno all'altro per effetto dei licenziamenti e delle nuove assunzioni. Non solo, ma oltre a queste variazioni del numero degli effettivi (degli operai — cioè — iscritti sui registri del personale delle imprese) altre variazioni intervengono tra un giorno e l'altro nel numero degli operai che si presentano al lavoro, a causa dell'assenteismo (malattia, ragioni personali, ecc.) mentre — d'altra parte — l'impresa può chiudere i battenti per un certo periodo di tempo sia per ragioni tecniche sia per mancanza di sbocchi.

Gli esperti delle varie Commissioni hanno studiato approfonditamente il problema, che non offre per altro un'unica soluzione valida. È stato infine deciso di calcolare il reddito medio annuo per due figure di operai: l'operaio « iscritto » e l'operaio « presente ».

Reddito degli operai « iscritti »

Per numero degli operai iscritti si intende la media degli operai in forza (iscritti sui libri del personale) durante l'anno.

Il numero di iscritti così definito equivale ad un numero di operai « iscritti per l'intero anno » sui registri del personale (infatti se, ad esempio, tre operai sono stati iscritti per soli 4 mesi sulle liste degli effettivi, per l'operazione di media questi

looi in geld, doch in plaats van bedoeld bedrag te delen door het aantal arbeidsuren deelt men het door het aantal arbeiders.

Het ligt voor de hand dat de voor de berekening van dit aantal arbeiders toegepaste methode van grote invloed is op het resultaat.

Men dient namelijk te bedenken dat, terwijl het totale bedrag van het loon nauwkeurig bekend is, aangezien het rechtstreeks wordt ontleend aan de loonboeken en de bedrijfsboekhouding, het daarentegen minder gemakkelijk is het aantal werknemers op wie het inkomen betrekking heeft nauwkeurig vast te stellen, aangezien het aantal van maand tot maand en binnen een zelfde maand van dag tot dag wisselt, doordat voortdurend personeel wordt ontslagen en nieuw personeel in dienst wordt genomen. Naast deze schommelingen in de personeelsbezetting (dat wil zeggen in het aantal in de personeelsregisters der ondernemingen ingeschreven arbeiders) treden bovendien als gevolg van arbeidsverzuim (ziekte, persoonlijke redenen, enz.) van dag tot dag ook nog andere variaties in het aantal op het werk aanwezige arbeiders op, terwijl anderzijds de onderneming hetzij om technische redenen, hetzij wegens gebrek aan afzetmogelijkheden voor een bepaalde periode kan worden gesloten.

De deskundigen van de diverse commissies hebben het vraagstuk grondig bestudeerd, zonder evenwel tot een bevredigende oplossing te geraken. Ten slotte werd besloten het gemiddelde jaarinkomen te berekenen voor twee soorten arbeiders: de « ingeschreven » en de « aanwezige » arbeider.

Inkomen van de « ingeschreven » arbeiders

Onder het aantal ingeschreven arbeiders wordt verstaan het gemiddelde aantal gedurende het betrokken jaar tot de personeelsbezetting behorende (in de personeelsregisters ingeschreven) arbeiders.

Het aldus gedefinieerde aantal ingeschreven arbeiders staat gelijk met een aantal arbeiders die « gedurende het hele jaar » in de personeelsregisters zijn « ingeschreven » (indien bij voorbeeld drie arbeiders slechts gedurende vier maan-

tre operai vengono considerati pari ad 1 operaio iscritto per l'intero anno).

Il reddito dell'operaio iscritto fornisce, quindi, informazioni sulla retribuzione media effettivamente percepita da un operaio iscritto per l'intero anno sulle liste degli effettivi.

Naturalmente l'operaio iscritto può effettuare, durante l'anno, delle assenze dal lavoro non retribuite; è evidente che il numero di tali assenze influisce sul livello del reddito. Se l'assenteismo fosse dello stesso ordine di grandezza in tutti i paesi, le comparazioni non ne sarebbero influenzate: ma non è questo il caso. Forti differenze infatti si sono riscontrate perfino tra i differenti bacini dello stesso paese o anche tra gli operai all'interno e quelli all'esterno.

Per questa ragione gli esperti hanno ritenuto opportuno che la pubblicazione di questo tipo di reddito venisse accompagnata da tabelle che permettano di raffrontare il salario in contanti al numero di turni lavorati ed al numero di turni non effettuati per assenteismo. Queste tabelle « turni retribuiti e non retribuiti » hanno potuto essere stabilite — su una base comparabile tra paesi e industrie — solo per le miniere di carbone e di ferro; ecco perché i redditi degli operai « iscritti » sono pubblicati in valore assoluto solo per queste due industrie. Queste tabelle permettono inoltre di calcolare il numero degli operai iscritti, tenendo conto delle variazioni giornaliere degli effettivi, attraverso l'applicazione della formula seguente :

$$\frac{\text{Turni normali} + \text{turni non effettuati}}{\text{numero di giorni lavorativi}}$$

Per la siderurgia il numero di operai iscritti è ottenuto calcolando la media degli operai figuranti alla fine di ogni mese sui registri del personale e eliminando da questa cifra i lavoratori assenti da più di sei mesi o in servizio militare.

den in de personeelsregisters zijn ingeschreven, worden deze drie arbeiders namelijk voor de berekening van het gemiddelde beschouwd als één arbeider die het gehele jaar is ingeschreven).

Het inkomen van de ingeschreven arbeider verschafft dus gegevens omtrent het gemiddelde loon dat door een gedurende het gehele jaar in de personeelslijsten ingeschreven arbeider werkelijk wordt genoten.

De ingeschreven arbeider kan natuurlijk in de loop van het jaar niet-betaalde verzuimdagen hebben; het is duidelijk dat het aantal dezer verzuimdagen van invloed is op de hoogte van het inkomen. Indien het arbeidsverzuim in alle landen van dezelfde orde van grootte zou zijn, zouden de vergelijkingen daarvan geen invloed ondergaan; dit is echter niet het geval. Zelfs tussen de verschillende bekkens van een zelfde land en eveneens tussen de arbeiders ondergronds en bovengronds bleken namelijk aanzienlijke verschillen te bestaan.

Daarom achtten de deskundigen het nuttig de publikatie van dit soort inkomen vergezeld te doen gaan van tabellen die het mogelijk maken het loon in geld te vergelijken met het aantal gewerkte diensten en met het aantal verzuimdiensten. Deze tabellen inzake « betaalde en niet-betaalde diensten » konden — op een basis die vergelijking tussen landen en bedrijfstakken mogelijk maakt — uitsluitend voor de steenkolenmijnen en ijzermijnen worden samengesteld; daarom worden de inkomens van de « ingeschreven » arbeiders alleen voor deze twee bedrijfstakken in absolute waarde gepubliceerd. Aan de hand van deze tabellen kan, rekening houdend met de dagelijkse schommelingen in de personeelsbezetting, bovendien het aantal ingeschreven arbeiders worden berekend, en wel met behulp van de volgende formule :

$$\frac{\text{Normale diensten} + \text{niet-gewerkte diensten}}{\text{Aantal arbeidsdagen}}$$

Voor de ijzer- en staalindustrie wordt het aantal ingeschreven arbeiders verkregen door het aan het einde van iedere maand in de personeelsregisters voorkomende gemiddelde aantal arbeiders te berekenen, waarbij de langer dan 6 maanden afwezige of in militaire dienst zijnde werknemers buiten beschouwing blijven.

Dato che il criterio « età » è stato considerato come uno dei fattori suscettibili di influire sul reddito, le piramidi di età del personale operaio dei singoli paesi sono state raffrontate per le tre industrie. Si è constatato nell'industria carbonifera che il numero degli operai di età inferiore ai 18 anni era particolarmente notevole e, soprattutto, che la percentuale di questi giovani operai rispetto agli effettivi totali variava molto da un paese all'altro; è stato pertanto deciso di indicare i redditi degli operai adulti eliminando quelli dei giovani operai di età inferiore ai 18 anni. (Questo particolare calcolo è stato limitato alla categoria degli operai iscritti). Questa questione non rivestiva la stessa importanza per le miniere di ferro e per la siderurgia; ci si è pertanto basati, per queste due industrie, sul reddito medio dell'insieme degli operai.

Redditi degli operai « presenti »

Per colmare le lacune che comporta il reddito dell'operaio « iscritto » e per eliminare inoltre l'incidenza delle prestazioni straordinarie e dell'assenteismo, è stato calcolato, per le tre industrie, un reddito per operaio « presente ».

Si tratta del reddito che percepirebbe l'operaio che, eccezion fatta dei congedi regolari, non si fosse mai assentato dal lavoro. Si tratta evidentemente di una nozione teorica applicabile ad un operaio che si sia avvalso di tutte le possibilità di lavoro offertegli e che non sia mai stato ammaloato o vittima di un infortunio; essa è molto diversa dalla nozione dell'operaio « iscritto » il cui reddito corrisponde ai giorni di lavoro realmente effettuati.

Il numero degli operai « presenti » può essere ottenuto mediante la tabella dei turni retribuiti e non retribuiti applicando la seguente formula :

Numero dei turni retribuiti

Numero dei giorni lavorativi + numero dei giorni festivi retribuiti — numero di giorni di riposo compensativo della riduzione della durata del lavoro — numero di giorni di chiusura per feste locali, ragioni tecniche, mancanza di sbocchi e serrata

Aangezien het criterium « leeftijd » werd beschouwd als een van de factoren welke op het inkomen van invloed kunnen zijn, werden voor de drie bedrijfstakken de leeftijdspiramiden van de arbeiders der afzonderlijke landen onderling vergeleken. Daarbij bleek dat in de steenkoolindustrie het aantal arbeiders beneden de 18 jaar zeer aanzienlijk was, en vooral dat het percentage van deze jeugdige arbeiders ten opzichte van de totale personeelsbezetting van land tot land sterk uiteenliep. Derhalve werd besloten alleen de inkomens van de volwassen arbeiders op te nemen en die van de jeugdige arbeiders onder de 18 jaar buiten beschouwing te laten. (Deze bijzondere wijze van berekening werd beperkt tot de categorie ingeschreven arbeiders). Deze kwestie was voor de ijzermijnen en de ijzer- en staalindustrie van minder belang; voor deze beide bedrijfstakken werd derhalve het gemiddelde inkomen van het totale aantal arbeiders als basis genomen.

Inkomens van de « aanwezige » arbeiders

Teneinde in de leemten van het begrip « inkomen van de ingeschreven arbeider » te voorzien en bovendien de invloed van de bijkomende prestaties en van het verzuim uit te schakelen, werd voor de drie bedrijfstakken een « inkomen per aanwezige arbeider » berekend. Hieronder wordt verstaan het inkomen dat zou worden genoten door een arbeider die buiten de officiële verlof- en vakantiedagen nooit arbeidsverzuim zou hebben gehad. Het gaat hier uiteraard om een theoretisch begrip, dat slechts van toepassing zou zijn op een arbeider die volledig gebruik heeft gemaakt van alle hem geboden arbeidsmogelijkheden en nooit ziek of slachtoffer van een ongeval is geweest; dit begrip verschilt sterk van het begrip « ingeschreven » arbeider, wiens inkomen overeenkomt met het aantal werkelijke arbeidsdagen. Het aantal « aanwezige » arbeiders kan worden verkregen aan de hand van de tabel inzake de « betaalde en niet-betaalde diensten », en wel met behulp van de volgende formule :

Aantal betaalde diensten

Aantal arbeidsdagen plus aantal betaalde feestdagen minus aantal rustdagen in verband met de verkorting van de arbeidsduur, minus aantal dagen waarop de onderneming is gesloten in verband met plaatselijke feesten, technische redenen, gebrek aan afzetmogelijkheden en uitsluiting

Questa formula, che permette di eliminare le ore di straordinario, è utilizzata dalle miniere di carbone e dalle miniere di ferro.

La tabella dei turni non si adatta alle condizioni particolari dell'industria siderurgica per la quale il numero degli operai «presenti» è stato ottenuto sia stabilendo la media degli operai presenti al lavoro durante un determinato giorno della settimana sia stabilendo ogni giorno la media dei presenti accertati. Dai sondaggi effettuati in un certo numero di imprese è risultato che i due metodi hanno dato risultati poco differenti. Beninteso, nei due casi si tiene conto degli operai in ferie il cui numero è stato aggiunto a quello degli operai presenti al lavoro.

I risultati conseguiti attraverso questo metodo variano leggermente da quelli delle miniere di carbone e di ferro dato che non permettono di eliminare le ore di straordinario.

Deze formule, welke het mogelijk maakt de overuren buiten beschouwing te laten, wordt gebruikt voor de steenkolenmijnen en de ijzermijnen.

De tabel van de diensten is niet aangepast aan de in de ijzer- en staalindustrie heersende bijzondere omstandigheden. Het aantal «aanwezige» arbeiders in deze industrie werd verkregen hetzij door vaststelling van het gemiddelde aantal arbeiders dat op een bepaalde dag van de week op het werk aanwezig was, hetzij door dagelijks het gemiddelde der werkelijk aanwezige arbeiders te berekenen. Uit steekproeven in een aantal ondernemingen is gebleken dat beide methoden nagenoeg dezelfde resultaten opleverden. Vanzelfsprekend wordt in beide gevallen rekening gehouden met het aantal met verlof of vakantie zijnde arbeiders, dat wordt opgeteld bij het aantal op het werk aanwezige arbeiders.

De volgens deze methode verkregen resultaten wijken enigszins af van die in de steenkolenmijnen en ijzermijnen, doordat de overuren niet buiten beschouwing kunnen worden gelaten.

CAPITOLO V

I redditi nominali degli operai

I risultati analitici in valore nominale dell'inchiesta 1964 sui redditi degli operai sono presentati nelle numerose tabelle che figurano in allegato alla presente pubblicazione. Trattasi di tabelle che recano l'ammontare dei diversi elementi che intervengono nella formazione del reddito, espressi nelle rispettive monete nazionali. Queste tabelle sono distinte per industrie e per paese, mentre per le miniere di carbone è stata prevista anche una suddivisione per bacino.

In tutti i casi, i redditi sono pubblicati per gli operai coniugati senza figli e per gli operai coniugati con due figli a carico. Per ogni industria si è fatta una distinzione tra gli operai alloggiati dall'impresa e quelli che non lo sono; per la siderurgia e le miniere di ferro i redditi degli operai alloggiati sono stati indicati solo per i paesi in cui una notevole percentuale di operai beneficia di questo vantaggio (Francia, Italia e Lussemburgo per la siderurgia; Germania, Francia e Lussemburgo per le miniere di ferro).

I risultati relativi ai minatori di carbone e di ferro sono presentati separatamente per gli operai all'interno e all'esterno; sono inoltre preceduti da tabelle dalle quali risulta il numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti. Per queste due industrie si è ritenuto opportuno pubblicare i redditi degli operai « iscritti » e degli operai « presenti ». Per la siderurgia invece le tabelle recano i soli dati relativi agli operai « presenti »; per questa industria infatti le particolari caratteristiche dell'attività lavorativa non hanno permesso di poter stabilire delle tabelle dei turni attraverso le quali sia possibile seguire in ma-

HOOFDSTUK V

Het nominale inkomen van de arbeiders

De in nominale waarde uitgedrukte analytische resultaten van de enquête-1964 naar het inkomen van de arbeiders zijn aangegeven in een groot aantal in de bijlage van deze publikatie opgenomen tabellen. Het betreft hier tabellen waarin het bedrag van de diverse bestanddelen van het inkomen, uitgedrukt in de respectieve nationale valuta, is aangegeven. Deze tabellen zijn onderverdeeld naar bedrijfstakken en landen. Voor de gegevens met betrekking tot de kolenmijnindustrie is tevens een onderverdeling per bekken gemaakt.

In alle gevallen wordt het inkomen voor de gehuwde arbeiders zonder kinderen en voor de gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen aangegeven. Daarbij wordt voor iedere industrie onderscheid gemaakt tussen de arbeiders die door de onderneming worden gehuisvest en degenen voor wie zulks niet het geval is. Wat de ijzer- en staalindustrie en de ijzermijnen betreft, wordt het inkomen van de gehuisveste arbeiders slechts aangegeven voor de landen waar een aanzienlijk percentage arbeiders dit voordeel geniet (Frankrijk, Italië en Luxemburg voor de ijzer- en staalindustrie; Duitsland, Frankrijk en Luxemburg voor de ijzermijnen).

Wat de arbeiders in de kolenmijnen en de ijzermijnen betreft, worden de resultaten voor de ondergrondse en de bovengrondse arbeiders afzonderlijk vermeld. Deze resultaten worden bovendien voorafgegaan door tabellen waarin het gemiddelde aantal betaalde en niet-betaalde diensten is aangegeven. Voor beide industrieën werd het dienstig geoordeeld het inkomen van de « ingeschreven » arbeiders en van de « aanwezige » arbeiders te publiceren. De tabellen met betrekking tot de ijzer- en staalindustrie omvatten daarentegen slechts gegevens over de « aanwezige » arbeiders. Voor deze industrie konden namelijk, in verband met de

niera soddisfacente il fenomeno dell'assenteismo, di cui bisogna tener conto per una corretta valutazione del reddito dell'operaio « iscritto ».

L'interesse maggiore di un'inchiesta sui redditi, soprattutto se estesa a paesi diversi, consiste nella possibilità che essa offre a confronti, nel tempo e nello spazio, in termini « reali ».

Si è comunque ritenuto opportuno premettere a tali confronti, che formano oggetto del successivo capitolo VI, qualche cenno relativo ai risultati in valore nominale dell'inchiesta 1964, con particolare riferimento alla « struttura » del reddito degli operai.

I dati espressi nelle rispettive monete nazionali, relativi all'anno 1964, si riferiscono agli operai « presenti » essendo questi, come già accennato, i soli pubblicati in valore assoluto per tutte le tre industrie. I dati relativi all'evoluzione dal 1954 al 1964 si riferiscono invece agli operai iscritti, essendo questi i soli per i quali si dispone di una serie completa ed omogenea lungo tutto il periodo menzionato.

Miniere di carbone

Nelle tabelle 38 e 39 sono riportati alcuni dati concernenti il reddito medio percepito, durante l'anno 1964, dagli operai « presenti » nelle miniere di carbone della Comunità. L'elencazione dei vari elementi presi in considerazione nel calcolo del reddito permette di apprezzare l'influenza esercitata da ciascuno di essi sul divario che intercorre tra l'ammontare della retribuzione lorda pagata dal datore di lavoro ed il reddito netto effettivamente percepito dagli operai.

bizzondere kenmerken van de werkzaamheden, geen tabellen per dienst worden opgesteld aan de hand waarvan het verschijnsel van het absenteïsme op bevredigende wijze kan worden nagegaan, met welk verschijnsel rekening dient worden gehouden om het inkomen van de « ingeschreven » arbeider nauwkeurig te berekenen.

Het belang van een enquête naar het inkomen bestaat voornamelijk hierin dat « reële » waarden voor een bepaald tijdsbestek en bepaalde gebieden met elkaar kunnen worden vergeleken. Zulks geldt in het bijzonder voor enquêtes welke op diverse landen betrekking hebben.

Men heeft het evenwel dienstig geoordeeld deze vergelijkingen, welke in hoofdstuk VI worden behandeld, te laten voorafgaan door enkele gegevens met betrekking tot de in nominale waarde uitgedrukte resultaten van de enquête-1964, voornamelijk rekening houdend met de « structuur » van het arbeidersinkomen.

De in de verschillende nationale valuta's uitgedrukte gegevens betreffende 1964 hebben betrekking op de « aanwezige » arbeiders en zijn, zoals reeds werd onderstreept, de enige gegevens welke voor alle drie industrieën in absolute waarde worden gepubliceerd. De gegevens over de ontwikkeling van 1954 tot en met 1964 hebben daarentegen betrekking op de ingeschreven arbeiders, omdat men alleen hiervoor over een volledige en homogene reeks voor de gehele genoemde periode beschikt.

Steenkoolmijnen

In de tabellen 38 en 39 worden gegevens verstrekt betreffende het gemiddelde inkomen dat de « aanwezige » arbeiders in de kolenmijnen van de Gemeenschap in 1964 hebben ontvangen. Uit de lijst der bij de berekening in aanmerking genomen inkomensbestanddelen blijkt welke invloed elk van deze bestanddelen uitoefent op het verschil tussen het bedrag van het door de werkgever betaalde brutoloon en het door de arbeider werkelijk ontvangen netto-inkomen.

Tra il 1963 ed il 1964 si è avuta la seguente evoluzione :

- In *Germania* (R.f.) la retribuzione lorda è aumentata di circa 5,5 % per gli operai all'interno e 4,5 % per quelli all'esterno. Il reddito netto è aumentato nella misura, rispettivamente, del 4,5 % e del 3,5 % in quanto l'ammontare delle erogazioni in natura e degli assegni familiari è restato praticamente invariato, mentre le detrazioni per contributi degli operai al regime di sicurezza sociale sono aumentate di oltre 5 % e quelle per imposte di oltre 10 %.
- In *Francia*, il reddito netto è aumentato del 9 % circa, in corrispondenza ad un aumento della retribuzione lorda in moneta pari a circa il 12 %. Il valore delle erogazioni in natura è aumentato del 4 %; gli assegni familiari di circa 2 % mentre le detrazioni per contributi di sicurezza sociale sono a loro volta aumentate del 9 % per gli operai all'interno e del 12 % per quelli all'esterno e quelle per imposte hanno assunto — per gli operai coniugati senza figli — un certo rilievo (2,3 %) rispetto al reddito netto.
- In *Italia* la retribuzione lorda in moneta è aumentata dell'11,5 % per gli operai all'interno e del 12,5 % per quelli all'esterno. Il reddito netto è aumentato in misura che varia dal 10 % al 12 % (interno, esterno, coniugati senza figli o con due figli a carico) in corrispondenza ad aumenti delle erogazioni in natura (5 %) degli assegni familiari (2 %) e delle ritenute per imposte (25 % per gli operai all'interno e 13 % per quelli all'esterno) mentre una diminuzione hanno subito le ritenute per contributi di sicurezza sociale (2 % e 9 % per l'interno e l'esterno, rispettivamente).
- Nei *Paeşi Bassi* il reddito netto è aumentato nella stessa misura della retribuzione in moneta (13,5 - 14 %) per tutte le categorie considerate di operai presenti. Una diminuzione del valore delle corrisposizioni in natura (3-4 %)

Ten opzichte van 1963 heeft zich in 1964 de volgende ontwikkeling voorgedaan :

- In *Duitsland* (B.R.) is het brutoloon met ongeveer 5,5 % voor ondergrondse arbeiders en 4,5 % voor bovengrondse arbeiders toegenomen. Het netto-inkomen is respectievelijk met 4,5 en 3,5 % gestegen, daar het bedrag van de emolumenten in natura en van de gezinstoelagen nagenoeg ongewijzigd is gebleven, terwijl de inhoudingen voor werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid met meer dan 5 % en die voor belastingen met meer dan 10 % zijn gestegen.
- In *Frankrijk* is het netto-inkomen met omstreeks 9 % toegenomen, zulks ten gevolge van een stijging van het brutoloon in geld met ongeveer 12 %. De waarde van de emolumenten in natura is met 4 % gestegen en de gezinstoelagen met ongeveer 2 %, terwijl de inhoudingen voor bijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid voor ondergrondse arbeiders met 9 % en voor bovengrondse arbeiders met 12 % zijn opgelopen en die voor belastingen thans — voor gehuwde arbeiders zonder kinderen — enige betekenis hebben gekregen (2,3 % van het netto-inkomen).
- In *Italië* is het brutoloon in geld met 11,5 % voor ondergrondse en 12,5 % voor bovengrondse arbeiders toegenomen. Het netto-inkomen is met 10 tot 12 % naar gelang van het geval (ondergronds, bovengronds, gehuwden zonder kinderen of met twee ten laste komende kinderen) gestegen, zulks ten gevolge van verhogingen bij de emolumenten in natura (5 %), de gezinstoelagen (2 %) en de inhoudingen voor belastingen (25 % voor de ondergrondse en 13 % voor de bovengrondse arbeiders), terwijl zich bij de inhoudingen voor bijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid een vermindering heeft voorgedaan (voor ondergrondse en bovengrondse arbeiders respectievelijk 2 en 9 %).
- In *Nederland* is het netto-inkomen voor alle beschouwde categorieën aanwezige arbeiders in dezelfde mate toegenomen als het loon in geld (13,5-14 %). Een waardevermindering bij de verstrekkingen (3-4 %) en een stijging bij de

ed un aumento degli assegni familiari (13 %, per i coniugati con 2 figli a carico) sono stati infatti compensati da una diminuzione delle detrazioni per contributi di sicurezza sociale (6 % circa) e da un aumento di quelle per imposte (dal 30 % al 50 % circa secondo i casi).

- In *Belgio*, come nei Paesi Bassi, il reddito netto è aumentato nella stessa misura della retribuzione lorda in moneta (6-7 % circa, a seconda delle diverse categorie di operaio presente). I vantaggi in natura sono aumentati del 3 % (operai all'esterno) e del 5 % (operai all'interno); gli assegni familiari del 12 % (coniugati con 2 figli) mentre le deduzioni per contributi di sicurezza sociale sono aumentate del 7-8 % e quelle per imposte del 5 % (operai all'interno) e 7 % (operai all'esterno).

Le tabelle 38 e 39 permettono di constatare l'influenza esercitata dagli assegni familiari e dai contributi e tasse a carico dell'operaio, che si aggiungono e si detraggono — rispettivamente — all'ammontare della retribuzione lorda media pagata dal datore di lavoro, per formare i redditi netti percepiti dalle categorie di operai prese in considerazione.

Si osserva che per gli operai coniugati senza figli la retribuzione lorda è sempre superiore al reddito netto, in misura tuttavia molto variabile tra un paese e l'altro: 4-6 % in Italia; 13 % circa in Francia; dal 15 (operai all'esterno) al 20 % (operai all'interno) in Germania ed in Belgio; dal 21 % (esterno) al 27 % (interno) nei Paesi Bassi.

Per i coniugati con due figli a carico la retribuzione lorda risulta superiore al reddito netto nei Paesi Bassi (6-14 %) ed in Germania (3-8 %); essa risulta invece inferiore al reddito netto per gli operai francesi (4-6 % ed italiani (3-7 %). Nel Belgio, la retribuzione lorda dei coniugati con due figli risulta superiore al reddito netto per gli operai all'interno (3 %) ed inferiore per quelli all'esterno (4 % circa).

gezinstoelagen (13 % voor gehuwden met twee kinderen) werden namelijk gecompenseerd door een vermindering van de inhoudingen voor bijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid (ongeveer 6 %) en door een verhoging van de inhoudingen voor belastingen (ongeveer 30 tot 50 % naar gelang van het geval).

- In *België* is het netto-inkomen, evenals in Nederland, in dezelfde mate gestegen als het brutoloon in geld (ongeveer 6-7 %, naar gelang van de diverse categorieën aanwezige arbeiders). De voordelen in natura namen toe met 3 % (bovengrondse arbeiders) of 5 % (ondergrondse arbeiders) en de gezinstoelagen met 12 % (gehuwden met 2 kinderen), terwijl de inhoudingen voor bijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid met 7-8 % en die voor belastingen met 5 % (ondergrondse arbeiders) of 7 % (bovengrondse arbeiders) zijn gestegen.

Uit de tabellen 38 en 39 worden afgelezen hoe groot de invloed is van de gezinstoelagen en van de bijdragen en belastingen ten laste van de arbeiders, die bij het bedrag van het gemiddelde door de werkgever betaalde brutoloon worden opgesteld resp. daarvan worden afgetrokken ten einde te berekenen welk netto-inkomen de diverse beschouwde categorieën arbeiders hebben ontvangen.

Hierbij kan worden vastgesteld dat het brutoloon voor gehuwde arbeiders zonder kinderen steeds hoger is dan het netto-inkomen, hoewel de verschillen niet in alle landen even groot zijn: in Italië 4-6 %, in Frankrijk ongeveer 13 %, in Duitsland en België 15 % (bovengrondse arbeiders) tot 20 % (ondergrondse arbeiders), en in Nederland 21 % (bovengronds) tot 27 % (ondergronds).

Voor gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen is het brutoloon hoger dan het netto-inkomen in Nederland (6-14 %) en Duitsland (3-8 %), doch lager voor de Franse arbeiders (4-6 %) en de Italiaanse arbeiders (3-7 %). In België is het brutoloon voor gehuwden met twee kinderen hoger dan het netto-inkomen voor ondergrondse arbeiders (3 %), maar lager voor bovengrondse arbeiders (ongeveer 4 %).

Reddito annuo medio per operaio presente
alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider door de onderneming gehuisvest

Interno

Ondergronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Neder- land		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Retribuzione in moneta	10 134 ⁽¹⁾	113,6	11 933	102,7	1 179 477	91,2	9 701	118,6	135 064	113,9	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura ⁽²⁾	545	6,1	1 270	10,9	192 619	14,9	694	8,5	6 568	5,6	II. Waarde der emolumenten in natura ⁽²⁾
III. Retribuzione lorda (I + II)	10 679	119,7	13 203	113,6	1 372 096	106,1	10 395	127,1	141 632	119,5	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impre- sa ⁽³⁾	318	3,6	—	—	—	—	200	2,4	—	—	a) rechtstreeks door de onder- neming aan de arbeider uitgekeerd ⁽³⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specia- lizzato	—	—	—	—	43 914	3,4	—	—	—	—	b) door een bijzondere in- stelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 214	13,6	1 250	10,8	94 521	7,3	1 390	17,0	9 744	8,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	864	9,7	325	2,8	28 238	2,2	1 026	12,5	13,344	11,3	VI. Betalingen door de werk- nemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 919	100,0	11 619	100,0	1 293 251	100,0	8 179	100,0	118 544	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Retribuzione in moneta	10 134 ⁽¹⁾	102,9	11 933	87,1	1 179 477	83,4	9 701	106,5	135 064	98,4	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura ⁽²⁾	545	5,5	1 270	9,3	192 619	13,6	694	7,6	6 568	4,8	II. Waarde der emolumenten in natura ⁽²⁾
III. Retribuzione lorda (I + II)	10 679	108,4	13 203	96,4	1 372 096	97,0	10 395	114,1	141 632	103,2	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impre- sa ⁽³⁾	422	4,3	—	—	—	—	281	3,1	—	—	a) rechtstreeks door de onder- neming aan de arbeider uitgekeerd ⁽³⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specia- lizzato	300	3,0	1 750	12,3	164 814	11,7	651	7,1	16 550	12,1	b) door een bijzondere in- stelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 223	12,4	1 250	9,2	94 521	6,7	1 396	15,3	9 744	7,1	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	324	3,3	—	—	28 238	2,0	821	9,0	11 232	8,2	VI. Betalingen door de werk- nemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 854	100,0	13 694	100,0	1 414 151	100,0	9 110	100,0	137 206	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Ivi compreso il premio al minatore: 499 DM.

⁽²⁾ Alloggio, carbone, varie.

⁽³⁾ Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de mijnwerkerspremie: DM 499.

⁽²⁾ Huisvesting, deputaatkolen, overige emolumenten.

⁽³⁾ Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio
presente alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider door de onderneming gehuisvest

Esterno

Bovengronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Neder-land		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Retribuzione in moneta	7 108	108,0	9 355	99,0	932 943	86,2	6 608	111,2	96 993	106,1	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura ⁽¹⁾	533	8,1	1 270	13,5	191 584	17,7	591	10,0	8 044	8,8	II. Waarde der emolumenten in natura ⁽¹⁾
III. Retribuzione lorda (I + II)	7 641	116,1	10 625	113,1	1 124 527	103,9	7 199	121,2	105 037	114,9	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ⁽²⁾	310	4,7	—	—	—	—	200	3,4	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ⁽²⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,1	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	951	14,4	1 042	11,1	64 551	6,0	955	16,1	7 098	7,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	420	6,4	188	2,0	21 310	2,0	503	8,5	6 528	7,1	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 580	100,0	9 395	100,0	1 082 574	100,0	5 941	100,0	91 411	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Retribuzione in moneta	7 108	96,2	9 355	82,6	932 943	77,5	6 608	96,9	96 993	89,0	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura ⁽¹⁾	533	7,2	1 270	11,2	191 584	15,9	591	8,7	8 044	7,4	II. Waarde der emolumenten in natura ⁽¹⁾
III. Retribuzione lorda (I + II)	7 641	103,4	10 625	93,8	1 124 527	93,4	7 199	105,6	105 037	96,4	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ⁽²⁾	415	5,6	—	—	—	—	281	4,1	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ⁽²⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	4,1	1 750	15,4	164 814	13,7	651	9,6	10 550	15,2	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	965	13,1	1 042	9,2	64 551	5,4	962	14,1	7 098	6,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	—	—	—	—	21 316	1,7	354	5,2	5 406	5,1	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 391	100,0	11 333	100,0	1 208 474	100,0	6 815	100,0	108 993	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Alloggio, carbone, varie.

⁽²⁾ Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Huisvesting, deputaatkolen, overige emolumenten.

⁽²⁾ Met inbegrip van de huisvestingstoelagen welke verschillen naargelang de gezinsstand.

Evoluzione dei redditi nominali netti annui
medi degli operai iscritti, alloggiati
dall'impresa

Ontwikkeling van het gemiddelde nominale
netto-jaarinkomen van de door de mijn
gehuilsveste ingeschreven arbeider

Insieme degli operai ⁽¹⁾

1954 = 100

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
OPERAI ALL'INTERNO												ONDERGRONDSE ARBEIDERS
<i>Germania (R.f.)</i> ⁽²⁾ 0 figli	100	108,6	129,8	139,6	141,1	137,9	146,4	156,6	166,2	178,3	186,8	<i>Duitsland (B.R.)</i> ⁽²⁾ zonder kinderen
2 figli a carico	100	108,8	128,9	139,4	141,7	138,0	147,9	163,2	175,0	186,3	194,3	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Francia</i> 0 figli	100	109,6	119,4	134,6	151,1	162,1	168,7	178,8	192,4	198,2	232,8	<i>Frankrijk</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	108,1	116,0	127,9	142,5	150,9	156,7	165,1	177,7	183,4	214,3	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Italia (Sulcis)</i> 0 figli	100	104,2	110,7	114,6	111,9	125,8	134,3	142,0	152,9	171,2	185,9	<i>Italië (Sulcis)</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	104,0	110,0	113,5	111,9	124,1	131,4	138,8	148,4	164,1	177,0	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Paesi Bassi</i> 0 figli	100	104,9	115,8	119,9	128,3	127,9	133,7	137,1	142,1	152,6	174,8	<i>Nederland</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	105,2	115,1	119,0	126,7	126,4	133,1	137,9	142,3	153,6	175,7	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Belgio</i> 0 figli	100	104,5	111,0	125,3	122,2	107,9	111,3	116,8	131,1	141,0	149,5	<i>België</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	103,3	108,9	123,6	121,8	109,5	113,1	118,6	131,9	141,1	150,7	met 2 ten laste komende kinderen
OPERAI ALL'ESTERNO												BOVENGRONDSE ARBEIDERS
<i>Germania (R.f.)</i> ⁽²⁾ 0 figli	100	109,6	114,8	123,9	128,8	129,7	137,8	148,0	155,1	162,7	169,4	<i>Duitsland (B.R.)</i> ⁽²⁾ zonder kinderen
2 figli a carico	100	109,9	114,9	122,2	125,9	126,8	136,7	152,4	161,3	170,2	177,6	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Francia</i> 0 figli	100	111,8	125,4	140,1	156,8	166,8	175,4	190,1	204,0	216,1	249,9	<i>Frankrijk</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	109,4	119,8	130,7	144,3	152,2	159,4	171,0	183,6	193,8	222,2	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Italia (Sulcis)</i> 0 figli	100	111,2	119,7	122,4	110,4	125,4	129,7	145,1	154,5	174,6	195,6	<i>Italië (Sulcis)</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	109,8	117,5	120,0	110,6	123,6	137,3	141,1	149,4	166,4	184,6	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Paesi Bassi</i> 0 figli	100	105,8	118,5	122,9	130,0	127,1	140,1	148,7	157,3	166,5	190,1	<i>Nederland</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	105,5	117,0	121,7	129,2	126,6	139,4	149,0	156,5	167,2	191,0	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Belgio</i> 0 figli	100	102,1	108,8	120,7	117,0	103,3	108,2	113,9	129,3	149,0	149,3	<i>België</i> zonder kinderen
2 figli a carico	100	101,2	106,7	119,1	117,0	105,8	110,6	115,6	129,7	140,4	150,1	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire
ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽²⁾ Senza la Sarre fino al 1959; compresa la Sarre a partire dal 1960.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

⁽²⁾ Tot 1959 zonder Saarland; vanaf 1960 inclusief Saarland.

Nella tabella 40 sono riportati, per l'interno e per l'esterno, gli indici con base 1954 dei redditi netti annui medi degli operai iscritti. Nella lettura di questa tabella bisogna tener presente che trattasi di indici « nominali », calcolati cioè su importi espressi nelle rispettive monete nazionali correnti, che non tengono conto delle variazioni di valore che le diverse monete hanno subito durante il periodo di osservazione.

Questi indici non consentono quindi confronti tra un paese e l'altro dell'evoluzione dei redditi poiché, per comparazioni del genere, è necessario tener conto anche delle variazioni corrispondenti del potere di acquisto della moneta ⁽¹⁾.

La tabella 40 fornisce tuttavia delle serie di valori nominali che, nell'ambito di ciascun paese, sono suscettibili di utili confronti con altre serie relative di grandezze espresse nella stessa unità monetaria corrente (prezzi, costi, ecc.).

Si osserverà in particolare, che l'evoluzione del reddito annuo netto degli operai iscritti differisce talora — tra il 1963 ed il 1964 — da quella già delineata per gli operai presenti, a causa delle fluttuazioni delle assenze per motivi individuali e del lavoro straordinario intervenute nello stesso periodo ⁽²⁾.

Le variazioni del reddito nominale netto annuo tra il 1963 ed il 1964 sono riportate, rispettivamente per gli operai presenti e per gli operai iscritti, nella tabella 41.

Si osserva che l'evoluzione del reddito netto è per l'operaio iscritto simile a quella dell'operaio presente in Belgio, in Germania, nei Paesi Bassi ed in Italia (per gli operai all'esterno). In Francia invece il reddito dell'operaio iscritto è aumentato in misura molto maggiore che per l'operaio presente ⁽³⁾ mentre il fenomeno inverso si è manifestato in Italia, per gli operai all'interno.

⁽¹⁾ Cfr. capitolo VI.

⁽²⁾ Cfr. in proposito, al capitolo IV, « Metodo di presentazione dei risultati ».

⁽³⁾ Nel 1963 il reddito dell'operaio iscritto era sensibilmente influenzato dalle numerose assenze per scioperi.

In tabel 40 zijn voor de ondergrondse en de bovengrondse arbeiders de indexcijfers op basis van 1954 van het gemiddelde jaarlijkse netto-inkomen der ingeschreven arbeiders opgenomen. Bij de beoordeling van deze tabel dient in aanmerking te worden genomen dat het hier « nominale » indexcijfers betreft, welke zijn berekend op basis van de in de onderscheiden nationale valuta's uitgedrukte bedragen en waarbij derhalve geen rekening is gehouden met de waardeschommelingen der diverse valuta's gedurende de beschouwde periode.

Op grond van deze indexcijfers kan dus de ontwikkeling der inkomens in de verschillende landen niet worden vergeleken, aangezien bij dergelijke vergelijkingen eveneens rekening dient te worden gehouden met de overeenkomstige schommelingen van de koopkracht van het geld ⁽¹⁾.

De in tabel 40 opgenomen reeksen nominale cijfers maken het evenwel mogelijk in het kader van elk land bruikbare vergelijkingen te trekken met andere reeksen betreffende in dezelfde munteenheid uitgedrukte grootheden (prijzen, kosten, enz.).

Er zij op gewezen dat de wijze waarop het jaarlijkse netto-inkomen der ingeschreven arbeiders zich in 1964 vergeleken bij 1963 heeft ontwikkeld soms verschilt van de reeds voor de aanwezige arbeiders geschetste ontwikkeling, zulks in verband met fluctuaties in het arbeidsverzuim om persoonlijke redenen en het overwerk tijdens bedoelde periode ⁽²⁾.

De schommelingen in het nominale netto-inkomen in 1964 in vergelijking met 1963 zijn zowel voor de aanwezige arbeiders als voor de ingeschreven arbeiders opgenomen in tabel 41.

Uit deze tabel blijkt dat het netto-inkomen voor de ingeschreven arbeiders in België, Duitsland, Nederland en Italië (bovengrondse arbeiders) ongeveer even sterk is toegenomen als voor de aanwezige arbeiders. In Frankrijk daarentegen is het inkomen van de ingeschreven arbeider veel sterker gestegen dan dat van de aanwezige arbeiders ⁽³⁾, terwijl voor de ondergrondse arbeiders in Italië het omgekeerde geldt.

⁽¹⁾ Zie hoofdstuk VI.

⁽²⁾ Vgl. in dit verband hoofdstuk IV, « Methode voor de weergave der resultaten ».

⁽³⁾ In 1963 werd het inkomen van de ingeschreven arbeiders aanzienlijk beïnvloed door het grote stakingsverzuim.

Variazione del reddito nominale netto
annuo tra il 1963 ed il 1964 ⁽¹⁾Variaties van het netto nominale inkomen
tussen 1963 en 1964 ⁽¹⁾

Paesi	Interno — Ondergronds		Esterno — Bovengronds		Land
	Operai presenti Aanwezige arbeiders	Operai iscritti Ingeschreven arbeiders	Operai presenti Aanwezige arbeiders	Operai iscritti Ingeschreven arbeiders	
<i>Germania (R.f.)</i>					<i>Duitsland (B.R.)</i>
0 figli	+ 4,7 %	+ 4,9 %	+ 3,4 %	+ 4,1 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 4,1 %	+ 4,4 %	+ 3,7 %	+ 4,4 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Francia</i>					<i>Frankrijk</i>
0 figli	+ 9,1 %	+ 17,4 %	+ 9,0 %	+ 15,6 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 9,7 %	+ 16,8 %	+ 9,6 %	+ 14,7 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Italia (Sulcis)</i>					<i>Italië (Sulcis)</i>
0 figli	+ 10,9 %	+ 8,6 %	+ 12,2 %	+ 12,0 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 10,1 %	+ 7,9 %	+ 11,1 %	+ 10,9 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Paesi Bassi</i>					<i>Nederland</i>
0 figli	+ 13,5 %	+ 14,5 %	+ 13,8 %	+ 14,1 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 13,4 %	+ 14,4 %	+ 14,0 %	+ 14,3 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Belgio</i>					<i>België</i>
0 figli	+ 5,7 %	+ 6,0 %	+ 6,2 %	+ 6,0 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 6,4 %	+ 6,8 %	+ 7,0 %	+ 6,9 %	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Operai alloggiati dall'Impresa.⁽¹⁾ Arbeiders door de onderneming gehuust.

Industria siderurgica

La tabella 42 contiene dati relativi ai vari elementi del reddito percepito in media, nel 1964, dagli operai « presenti » nell'industria siderurgica dei sei paesi della Comunità.

I dati sono espressi nelle rispettive monete nazionali e in indici riferiti al reddito netto posto uguale a 100 e distinguono due situazioni familiari: del coniugato senza figli e del coniugato con due figli a carico.

IJzer- en staalindustrie

Tabel 42 heeft betrekking op de verschillende elementen der door de « aanwezige » arbeiders in de ijzer- en staalindustrie van de zes landen van de Gemeenschap in 1964 ontvangen gemiddelde inkomens.

De gegevens — voor gehuwde arbeiders zonder kinderen en gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen — zijn uitgedrukt in de nationale valuta's en in procenten der netto-inkomens.

A differenza di quanto indicato per le miniere di carbone, non figurano qui le retribuzioni in natura che — eccettuato l'alloggio — non rivestono quantitativamente una notevole importanza nell'industria siderurgica. Poiché la concessione di alloggi da parte dell'impresa assume una certa importanza in soli tre paesi (Francia, Italia e Lussemburgo), si è preferito, per omogeneità, considerare per tutti i paesi la situazione degli operai non alloggiati dall'impresa.

Nei tre paesi indicati, comunque il vantaggio alloggio si può commisurare nel 1964, per i lavoratori che ne fruiscono, ad un aumento della retribuzione lorda in moneta dell'ordine del 3 % in Francia, del 12 % in Italia e del 6 % nel Lussemburgo.

I singoli elementi del reddito, quali risultano nella tabella 42, presentano in ciascun paese le seguenti variazioni rispetto all'anno 1963 :

- In *Germania* la retribuzione lorda è aumentata in media del 9,5 % mentre l'ammontare degli assegni familiari è restato invariato, le ritenute per contributi di sicurezza sociale sono aumentate di circa 7 % e quelle per imposte di circa 16 % per i coniugati senza figli e di oltre 30 % per i coniugati con due figli a carico. Il reddito netto risulta perciò aumentato di circa il 9 % per gli operai coniugati senza figli e dell'8 % per i coniugati con due figli a carico.
- In *Francia* il reddito netto è aumentato (6 % circa) in misura lievemente inferiore alla retribuzione lorda (6,8 %), per effetto di un aumento leggermente più elevato dei contributi di sicurezza sociale (8 %).
- In *Italia* il reddito netto è aumentato all'incirca nella stessa misura della retribuzione lorda (5 %). Ad una più lieve progressione degli assegni familiari (2 %) e ad un più intenso incremento delle ritenute per imposte (11 % circa) ha fatto riscontro, infatti, una

In tegenstelling tot hetgeen voor de kolenmijnen het geval was, komen onder bedoelde gegevens geen emolumenten in natura voor, aangezien deze — met uitzondering van de huisvesting door de onderneming — in de ijzer- en staalindustrie kwantitatief weinig belangrijk zijn. De huisvesting door de onderneming speelt slechts in drie landen (Frankrijk, Italië en Luxemburg) een rol. Met het oog op de eenvormigheid werd derhalve in alle landen slechts de toestand van de niet door de onderneming gehuisveste arbeiders in aanmerking genomen.

Wat de drie genoemde landen betreft, komt het voordeel van de huisvesting door de onderneming voor de betrokken werknemers in 1964 neer op een gemiddelde verhoging van het in geld uitgedrukte brutoloon van 3 % in Frankrijk, 12 % in Italië en 6 % in Luxemburg.

De afzonderlijke bestanddelen van het inkomen, zoals deze in tabel 42 zijn aangegeven, vertonen in de respectieve landen de navolgende wijzigingen ten opzichte van 1963 :

- In *Duitsland* is het brutoloon gemiddeld met 9,5 % toegenomen, terwijl de gezinstoelagen ongewijzigd bleven en de inhoudingen voor de sociale zekerheid met ongeveer 7 % en die voor belastingen voor gehuwden zonder kinderen met ongeveer 16 % en voor gehuwden met twee ten laste komende kinderen met ruim 30 % zijn gestegen. Het netto-inkomen is diensgevolge voor gehuwde arbeiders zonder kinderen met ongeveer 9 % en voor gehuwden met twee ten laste komende kinderen met 8 % toegenomen.
- In *Frankrijk* is het netto-inkomen toegenomen met ongeveer 6 %, d.i. iets minder dan het brutoloon (6,8 %), zulks wegens een iets hogere stijging van de inhoudingen voor de sociale zekerheid (8 %).
- In *Italië* is het netto-inkomen ongeveer in dezelfde mate toegenomen als het brutoloon (5 %). Een geringere stijging van de gezinstoelagen (2 %) en een sterkere toename van de inhoudingen voor belastingen (ongeveer 11 %) werden namelijk gecompenseerd door

diminuzione (5 %) dei contributi di sicurezza sociale a carico degli operai.

— Nei *Paesi Bassi* la retribuzione lorda è aumentata di circa 10 %, gli assegni familiari (coniugati con due figli) del 18 %, le ritenute di sicurezza sociale del 20 % e quelle per imposte del 19 % e del 31 %, rispettivamente per i coniugati senza figli e con due figli a carico. Il reddito netto è aumentato, per queste due categorie di operai, del 6 % e 7 % circa.

— Nel *Belgio*, la retribuzione in moneta è aumentata dell'11 %, gli assegni familiari del 12 % e le detrazioni per imposte e contributi a carico dei lavoratori del 17 %, talché il reddito netto degli operai è aumentato di circa il 10 %.

— Nel *Lussemburgo* la retribuzione lorda ed il reddito netto sono aumentati all'incirca nella stessa misura (6 %). Un lieve aumento hanno subito gli assegni familiari (3 % per i coniugati con 2 figli a carico) e le ritenute per imposte (3 % circa) mentre un aumento più accentuato si è registrato per i contributi operai alla sicurezza sociale.

La tabella 42 permette di apprezzare in qual misura gli assegni familiari e le ritenute per tasse e contributi influiscano sul reddito netto degli operai, aggiungendosi e detraendosi, rispettivamente, all'ammontare medio delle retribuzioni in moneta pagate dai datori di lavoro.

L'importanza relativa di tali elementi non ha subito variazioni notevoli tra il 1963 ed il 1964.

La retribuzione lorda è superiore al reddito netto soprattutto nei Paesi Bassi (21 % e 38 % per i coniugati con due figli e senza figli, rispettivamente), in Germania (19 % e 29 %), nel Belgio e nel Lussemburgo (6 % e 20 % circa).

een vermindering (5 %) van de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid).

— In *Nederland* is het brutoloon met ongeveer 10 % toegenomen, de gezinstoelagen (gehuwden met twee kinderen) met 18 %, de inhoudingen voor sociale zekerheid met 20 % en die voor belastingen met respectievelijk 19 en 31 % voor gehuwden zonder kinderen en gehuwden met twee ten laste komende kinderen. Voor deze twee categorieën arbeiders is het netto-inkomen respectievelijk met ongeveer 6 en 7 % toegenomen.

— In *België* is het loon in geld met 11 % gestegen, de gezinstoelagen met 12 % en de inhoudingen voor belastingen en werknemersbijdragen met 17 %, zodat het netto-inkomen van de arbeiders met ongeveer 10 % is toegenomen.

— In *Luxemburg* zijn het brutoloon en het netto-inkomen ongeveer even sterk gestegen (6 %). Een geringe verhoging werd waargenomen bij de gezinstoelagen (3 % voor gehuwden met twee ten laste komende kinderen) en bij de inhoudingen voor belastingen (ongeveer 3 %), terwijl een grotere stijging voorkwam bij de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid.

Uit tabel 42 kan worden afgelezen welke invloed op het netto-inkomen van de arbeiders wordt uitgeoefend door de gezinstoelagen en de inhoudingen voor belastingen en voor werknemersbijdragen die worden opgeteld bij of afgetrokken van het gemiddelde door de werkgevers uitbetaalde loon in geld.

Het aandeel van deze elementen was in 1964 nagevoelbaar hetzelfde als in 1963.

Het brutoloon overtrof het netto-inkomen voornamelijk in Nederland (respectievelijk 21 en 38 % voor gehuwden met twee kinderen en gehuwden zonder kinderen), in Duitsland (19 en 29 %), in België en in Luxemburg (ongeveer 6 en 20 %).

Reddito annuo medio per operaio presente non alloggiato dall'impresa

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) ⁽¹⁾		France ⁽²⁾		Italia	
	DM	%	Ffr	%	Lit	%
Coniugato senza figli						
I. Retribuzione in moneta	11 427	129,3	11 033	109,9	1 402 245	109,3
II. Valore delle corresponsioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—
III. Retribuzione lorda (I + II)	11 427	129,3	11 033	109,9	1 402 245	109,3
IV. Assegni familiari						
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'im-</i> <i>presa</i>	61	0,7	—	—	—	—
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo</i> <i>specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	3,4
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 161	13,1	853	8,5	100 629	7,8
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	1 492	16,9	139	1,4	63 109	4,9
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 835	100,0	10 041	100,0	1 282 421	100,0
Coniugato con 2 figli						
I. Retribuzione in moneta	11 427	119,3	11 033	92,3	1 402 245	99,9
II. Valore delle corresponsioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—
III. Retribuzione lorda (I + II)	11 427	119,3	11 033	92,3	1 402 245	99,9
IV. Assegni familiari						
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'im-</i> <i>presa</i>	233	2,4	14	0,1	—	—
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo</i> <i>specializzato</i>	—	—	1 764	14,7	164 814	11,8
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 179	12,3	853	7,1	100 629	7,2
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	898	9,4	0	0	63 109	4,5
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 583	100,0	11 958	100,0	1 403 321	100,0

⁽¹⁾ Bacino della Renania del Nord-Westfalia.

⁽²⁾ Bacino dell'Est.

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider niet door de onderneming gehuisvest

Nederland		Belgique/België		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
Fl	%	Fb	%	Flbg	%	
9 305	137,7	146 579	122,5	151 481	120,3	Gehuwd, zonder kinderen
—	—	—	—	—	—	I. Loon in geld
9 305	137,7	146 579	122,5	151 481	120,3	II. Waarde der emolumenten in natura <i>Huisvesting</i>
—	—	—	—	1 200	1,0	III. Bruto-verdienste (I + II)
—	—	—	—	—	—	IV. Gezinstoelagen
1 654	24,5	12 431	10,4	14 671	11,7	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
893	13,2	14 508	12,1	12 082	9,6	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
6 758	100,0	119 640	100,0	125 928	100,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
—	—	—	—	—	—	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
—	—	—	—	—	—	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
9 305	121,2	146 579	105,8	152 271	105,5	Gehuwd, 2 kinderen
—	—	—	—	—	—	I. Loon in geld
9 305	121,2	146 579	105,8	152 271	105,5	II. Waarde der emolumenten in natura <i>Huisvesting</i>
—	—	—	—	1 200	0,8	III. Bruto-verdienste (I + II)
651	8,5	16 550	12,0	12 350	8,6	IV. Gezinstoelagen
1 654	21,6	12 431	9,0	14 711	10,2	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
625	8,1	12 216	8,8	6 737	4,7	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
7 677	100,0	138 482	100,0	144 373	100,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
—	—	—	—	—	—	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
—	—	—	—	—	—	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(1) Bekken van Noord-Rijnland-Westfalen.

(2) Oost-bekken.

In Italia ed in Francia la retribuzione lorda è superiore al reddito netto (9-10 %) per i coniugati senza figli; per i coniugati con due figli essa è uguale al reddito netto in Italia ed inferiore (8 % circa) in Francia.

In Italië en Frankrijk was het brutoloon voor gehuwden zonder kinderen hoger dan het netto-inkomen (9-10 %). Voor gehuwden met twee kinderen was het brutoloon in Italië even groot als het netto-inkomen, terwijl het in Frankrijk ongeveer 8 % lager was dan genoemd inkomen.

SIDERURGIA

TABELLA 43

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

**Evoluzione dei redditi nominali
netti annui medi per operaio iscritto, non
alloggiato dall'impresa**

**Ontwikkeling van het gemiddelde
netto-jaarinkomen van de niet door de
onderneming gehuisveste ingeschreven arbeider**

1954 = 100

Paesi	1950	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
<i>Germania (R.f.)</i> ⁽¹⁾												<i>Duitsland (B.R.)</i> ⁽¹⁾
0 figli	100,0	109,2	115,1	122,1	122,1	127,8	140,3	149,4	157,1	160,2	174,8	zonder kinderen
2 figli a carico	100,0	109,1	114,8	123,1	126,1	131,5	143,0	151,7	160,1	162,9	176,5	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Francia</i> ⁽²⁾												<i>Frankrijk</i> ⁽²⁾
0 figli	100,0	115,3	129,0	136,6	155,1	163,3	183,3	195,5	204,9	215,4	213,9	zonder kinderen
2 figli a carico	100,0	112,2	122,7	128,4	143,5	150,1	165,9	175,8	185,1	194,1	208,0	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Italia</i>												<i>Italië</i>
0 figli	100,0	107,4	115,6	119,0	120,7	126,9	137,9	146,4	156,1	177,4	186,5	zonder kinderen
2 figli a carico	100,0	106,7	114,3	117,4	119,5	125,2	134,7	142,7	151,5	170,0	178,2	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Paesi Bassi</i>												<i>Nederland</i>
0 figli	100,0	110,1	119,5	123,2	126,1	129,6	142,7	159,3	166,7	178,3	190,7	zonder kinderen
2 figli a carico	100,0	109,9	118,3	123,0	125,9	129,2	143,5	159,3	166,0	177,9	191,5	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Belgio</i>												<i>België</i>
0 figli	100,0	105,8	114,1	116,4	120,0	124,6	129,8	129,5	141,7	150,5	166,6	zonder kinderen
2 figli a carico	100,0	105,4	112,9	117,2	121,4	125,7	130,9	131,1	141,8	150,7	167,4	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Lussemburgo</i>												<i>Luxemburg</i>
0 figli	100,0	104,4	113,5	121,9	123,6	125,7	130,8	137,2	136,1	144,2	153,1	zonder kinderen
2 figli a carico	100,0	103,8	112,2	120,2	121,6	123,7	128,0	133,8	132,9	140,2	148,2	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Bacino della Renania del Nord-Westfalia.

⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Noordrijnland-Westfalen.

⁽²⁾ Oost-bekken.

Nella tabella 43 sono riportati, per ciascun paese, gli indici (base 1954 = 100) dei redditi nominali netti medi per operaio iscritto. Tali indici descrivono l'evoluzione di valori « nominali » senza tener conto della contemporanea evoluzione del potere

In tabel 43 zijn voor elk land de indexcijfers (1954 = 100) van de ontwikkeling van het gemiddelde nominale netto-inkomen per ingeschreven arbeider aangegeven. Deze indexcijfers geven een beeld van de ontwikkeling van de « nominale » be-

di acquisto delle rispettive unità monetarie; il loro confronto tra un paese e l'altro non consente quindi di pervenire a conclusioni significative ⁽¹⁾.

Essi possono tuttavia essere utilmente impiegati, nell'ambito di ciascun paese, in confronto con altre serie relative a grandezze espresse nella stessa unità monetaria corrente.

È interessante comparare, in particolare, l'evoluzione del reddito degli operai presenti, quale è stata accennata nelle pagine precedenti per il pe-

dragen, zonder rekening te houden met de gelijktijdige ontwikkeling van de koopkracht der diverse valuta's. Dientengevolge kan een vergelijking van het ene land met het andere niet leiden tot het trekken van steekhoudende conclusies ⁽¹⁾.

Aan de hand van deze indexcijfers kunnen evenwel, in het kader van elk land, bruikbare vergelijkingen worden getrokken met andere reeksen betreffende in dezelfde munteenheid uitgedrukte grootheden.

Bijzonder belangwekkend is een vergelijking van de hierboven geschetste ontwikkeling van het inkomen der aanwezige arbeiders gedurende de

SIDERURGIA

TABELLA 44

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Variazione del reddito nominale netto annuo tra il 1963 e il 1964

Variaties van het netto nominale inkomen tussen 1963 en 1964

(Operai non alloggiati dall'impresa)

(Arbeiders niet door de onderneming gehuisvest)

Paesi	Operai presenti Aanwezige arbeiders	Operai iscritti Ingeschreven arbeiders	Land
<i>Germania (R.f.) ⁽¹⁾</i>			<i>Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾</i>
0 figli	+ 8,7 %	+ 9,1 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 8,0 %	+ 8,3 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Francia ⁽²⁾</i>			<i>Frankrijk ⁽²⁾</i>
0 figli	+ 6,3 %	+ 7,7 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 5,9 %	+ 7,1 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Italia</i>			<i>Italië</i>
0 figli	+ 5,0 %	+ 5,1 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 4,7 %	+ 4,8 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Paesi Bassi</i>			<i>Nederland</i>
0 figli	+ 6,3 %	+ 7,0 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 6,9 %	+ 7,7 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Belgio</i>			<i>België</i>
0 figli	+ 9,8 %	+ 10,7 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 10,1 %	+ 11,0 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Lussemburgo</i>			<i>Luxemburg</i>
0 figli	+ 6,1 %	+ 6,2 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 5,6 %	+ 5,7 %	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Bacino della Renania del Nord-Westfalia.

⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Noordrijnland-Westfalen.

⁽²⁾ Oost-bekken.

⁽¹⁾ Per quanto riguarda i confronti dei redditi reali tra paesi, vedere capitolo VI.

⁽¹⁾ Voor de vergelijking van de reële inkomens van land tot land zie hoofdstuk VI.

riodo 1963-64, e quella del reddito degli operai iscritti. Nella tabella 44 sono riportate le variazioni di queste due categorie di reddito, che differiscono in ragione delle fluttuazioni dell'assenteismo dei lavoratori ⁽¹⁾.

Si può constatare come tra il 1963 ed il 1964 il reddito degli operai iscritti sia aumentato nella stessa misura di quello dei « presenti » in Germania, in Italia e nel Lussemburgo. In Francia, Paesi Bassi e Belgio il reddito degli iscritti è aumentato invece in misura lievemente superiore (1 % circa) a quello dei presenti.

Miniere di ferro

Le tabelle 45 e 46 contengono, rispettivamente per l'interno e per l'esterno, dati relativi ai vari elementi del reddito percepito nel 1964 dagli operai « presenti » nelle miniere di ferro dei paesi della Comunità.

I dati sono espressi sia nelle rispettive monete nazionali sia in indici riferiti al reddito netto posto uguale a 100 e distinguono due situazioni familiari: del coniugato senza figli e del coniugato con due figli a carico.

Anche qui, come per l'industria siderurgica, non si terrà conto della retribuzione in natura. Il vantaggio alloggio può comunque commisurarsi nel 1964, per i lavoratori che ne fruiscono, ad un aumento della retribuzione lorda in moneta pari in media a meno dell'1 % in Germania, all'8-11 % in Francia ed al 5-6 % nel Lussemburgo (operai all'interno ed all'esterno, rispettivamente).

I singoli elementi del reddito, quali risultano dalle suddette tabelle, presentano in ciascun paese le seguenti variazioni rispetto all'anno 1963:

— In *Germania* (Bassa Sassonia) la retribuzione lorda è aumentata del 7 % per gli operai al-

periode 1963-1964 met de ontwikkeling van het inkomen der ingeschreven arbeiders. In tabel 44 zijn de variaties van deze twee inkomenscategorieën opgenomen, welke variaties verschillen wegens de fluctuaties in het absentisme van de arbeiders ⁽¹⁾.

Vastgesteld kan worden dat het inkomen van de ingeschreven arbeiders in 1964 in Duitsland, Italië en Luxemburg ten opzichte van 1963 in dezelfde mate is gestegen als dat van de aanwezige arbeiders. In Frankrijk, Nederland en België is het inkomen van de ingeschrevenen daarentegen enigszins sterker toegenomen (ongeveer 1 %) dan dat van de aanwezigen.

IJzermijnen

De tabellen 45 en 46 bevatten respectievelijk voor de ondergrondse en de bovengrondse arbeiders gegevens met betrekking tot de verschillende bestanddelen van het in 1964 door de « aanwezige » arbeiders in de ijzermijnen van de zes landen van de Gemeenschap ontvangen inkomen.

De gegevens — voor gehuwde arbeiders zonder kinderen en gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen — zijn uitgedrukt in de respectieve nationale valuta's en in indexcijfers ten opzichte van het netto-inkomen (= 100).

Evenals voor de ijzer- en staalindustrie het geval was, wordt geen rekening gehouden met de emolumenten in natura. Wat de huisvesting door de onderneming betreft, mag evenwel voor 1964 worden aangenomen dat dit voordeel voor de betrokken werknemers neerkomt op een verhoging van het in geld uitgedrukte brutoloon met gemiddeld minder dan 1 % in Duitsland, 8-11 % in Frankrijk en 5-6 % in Luxemburg (respectievelijk voor ondergrondse en bovengrondse arbeiders).

De in genoemde tabellen vermelde inkomensbestanddelen vertonen in elk land ten opzichte van 1963 de volgende wijzigingen:

— In *Duitsland* (Neder-Saksen) is het brutoloon voor bovengrondse arbeiders met 7 % en voor

⁽¹⁾ Cfr. in proposito, al capitolo IV: « Metodo di presentazione dei risultati ».

⁽¹⁾ Vgl. in dit verband hoofdstuk IV: « Methode voor de weergave der resultaten ».

l'esterno e del 9 % circa per quelli all'interno. Il reddito netto è aumentato in misura inferiore (5,5 % e 7 % circa, rispettivamente) essendo rimasto invariato l'importo degli assegni familiari, mentre le contribuzioni operaie alla sicurezza sociale sono aumentate parallelamente alla retribuzione lorda ed un aumento proporzionalmente più elevato hanno subito le detrazioni per imposte.

- In *Francia* (Est) la retribuzione lorda è aumentata di circa il 3 % per gli operai all'esterno e del 4 % per quelli all'interno. Il reddito netto è aumentato nella stessa misura della retribuzione lorda per gli operai all'esterno mentre ne è aumentato in misura lievemente inferiore (3,5 %) per quelli all'interno, a causa del più intenso aumento delle contribuzioni operaie alla sicurezza sociale (9 % circa).
- In *Italia* il reddito netto è aumentato nella stessa proporzione della retribuzione lorda (5 % circa per gli operai all'esterno ed 11-12 % per quelli all'interno). Gli assegni familiari ed i contributi operai alla sicurezza sociale hanno avuto un'evoluzione inferiore a quella della retribuzione lorda mentre più intensi sono stati gli aumenti delle ritenute per imposte.
- Nel *Lussemburgo* la retribuzione lorda è aumentata del 3,5 % per gli operai all'interno e del 6,5 % per quelli all'esterno. Il reddito netto è aumentato in misura lievemente inferiore (3 % e 6 % circa) a causa di un più rapido aumento dei contributi operai alla sicurezza sociale.

Nelle tabelle 45 e 46 si può osservare l'influenza esercitata, sul reddito degli operai, dagli assegni familiari, che tendono ad aumentare la retribuzione lorda erogata dal datore di lavoro, e dalle ritenute per contributi ed imposte che tendono al contrario a ridurre detta retribuzione.

Per gli operai coniugati senza figli la retribuzione lorda è sempre superiore al reddito netto (di oltre il 20 % in Germania e nel Lussemburgo, del 13 % in Francia e del 7-9 % in Italia). Per gli operai coniugati con due figli a carico la retribuzione

ondergrondse arbeiders met ongeveer 9 % toegeomen. Het netto-inkomen is minder sterk gestegen (respectievelijk ongeveer 5,5 en 7 %), aangezien de gezinstoelagen ongewijzigd bleven, terwijl de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid evenredig met het brutoloon opliepen en de inhoudingen voor belastingen een meer dan evenredige verhoging te zien gaven.

- In *Frankrijk* (Oostelijk bekken) is het brutoloon voor bovengrondse arbeiders met ongeveer 3 % en voor ondergrondse arbeiders met 4 % toegeomen. Het netto-inkomen is voor bovengrondse arbeiders in dezelfde mate gestegen als het brutoloon, terwijl het voor ondergrondse arbeiders iets minder (3,5 %) opliep wegens de grotere stijging van de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid (ongeveer 9 %).
- In *Italië* is het netto-inkomen in dezelfde verhouding toegeomen als het brutoloon (ongeveer 5 % voor bovengrondse en 11-12 % voor ondergrondse arbeiders). De gezinstoelagen en de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid stegen minder snel dan het brutoloon, terwijl de stijgingen bij de inhoudingen voor belastingen groter waren.
- In *Luxemburg* is het brutoloon voor ondergrondse arbeiders met 3,5 % en voor bovengrondse arbeiders met 6,5 % gestegen. Het netto-inkomen is iets minder toegeomen (ongeveer 3 en 6 %) wegens een snellere stijging van de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid.

Aan de hand van de tabellen 45 en 46 kan worden nagegaan welke invloed op het inkomen van de arbeiders is uitgeoefend door de gezinstoelagen, die bij het door de werkgever uitgekeerde brutoloon worden opgeteld, en door de inhoudingen voor werknemersbijdragen en belastingen, die daarvan worden afgetrokken.

Voor gehuwde arbeiders zonder kinderen is het brutoloon steeds hoger dan het netto-inkomen (meer dan 20 % in Duitsland en Luxemburg, 13 % in Frankrijk en 7-9 % in Italië). Voor gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen

Reddito annuo medio per operaio presente
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider niet door de onderneming
gehuist

Interno

Ondergronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit.	%	Flbg	%	
Coniugato senza figli									Gehuwd, zonder kinderen
I. Retribuzione in moneta	9 744 ⁽¹⁾	122,8	13 755 ⁽²⁾	112,8	1 546 501	108,8	174 712	121,9	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>Huisvesting</i>
III. Retribuzione lorda (I + II)	9 743	122,8	13 755	112,8	1 546 501	108,8	174 712	121,9	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,5	—	—	—	—	1 200	0,8	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	3,1	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 235	15,6	1 208	10,4	118 123	8,3	16 332	11,4	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	852	10,7	298	2,4	51 366	3,6	16 272	11,3	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 937	100,0	12 189	100,0	1 420 926	100,0	143 308	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli									Gehuwd, 2 kinderen
I. Retribuzione in moneta	9 744 ⁽¹⁾	114,6	13 917 ⁽²⁾	96,0	1 546 501	100,3	175 502	107,8	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>Huisvesting</i>
III. Retribuzione lorda (I + II)	9 744	114,6	13 917	96,0	1 546 501	100,3	175 502	107,8	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,3	—	—	—	—	1 200	0,7	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	1 764 ⁽⁴⁾	12,2	164 818	10,7	12 350	7,6	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 235	14,5	1 269	8,8	118 123	7,7	16 372	10,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	288	3,4	—	—	51 366	3,3	9 859	6,1	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 501	100,0	14 412	100,0	1 541 830	100,0	162 821	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Ivi compreso il premio al minatore: 541 DM.

(²) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio: 648 Ffr. Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(³) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio: 810 Ffr. Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(⁴) Figli di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie: DM 541.

(²) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van Ffr 648 en zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van Ffr 441.

(³) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van Ffr 810 en zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van Ffr 441.

(⁴) Kinderen beneden de 10 jaar.

Reddito annuo medio per operaio presente
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider niet door de onderneming
gehuist

Esterno

Bovengronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit.	%	Fibg	%	
Coniugato senza figli									Gehuwd, zonder kinderen
I. Retribuzione in moneta	7 941	121,9	10 413 ^(*)	112,8	1 153 481	100,5	138 157	120,0	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>Huisvesting</i>
III. Retribuzione lorda (I + II)	7 941	121,9	10 413	112,8	1 153 481	100,5	138 157	120,0	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	4,3	—	—	—	—	1 200	1,0	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	4,1	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 070	10,4	1 086	11,8	79 686	7,4	14 832	12,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	636	9,8	95	1,0	34 842	3,2	9 852	8,5	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 515	100,0	9 232	100,0	1 082 867	100,0	115 123	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli									Gehuwd, 2 kinderen
I. Retribuzione in moneta	7 941	107,6	10 575 ^(*)	94,0	1 153 481	95,8	138 947	104,4	I. Loon in geld
II. Valore delle corrisposizioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>Huisvesting</i>
III. Retribuzione lorda (I + II)	7 941	107,6	10 575	94,0	1 153 481	95,8	138 947	104,4	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,8	—	—	—	—	1 200	0,9	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	300	4,1	1 764 ^(*)	15,7	164 818	13,7	12 350	9,3	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 070	14,5	1 087	9,7	79 686	6,6	14 422	10,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	72	1,0	—	—	34 842	2,9	5 047	3,8	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 379	100,0	11 252	100,0	1 203 771	100,0	133 028	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(*) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio : 648 Ffr. Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.
 (*) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio : 810 Ffr. Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.
 (*) Figli di età inferiore ai 10 anni.

(*) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van Ffr. 648 en zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van Ffr. 441
 (*) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van Ffr. 810 en zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van Ffr. 441.
 (*) Kinderen beneden de 10 jaar.

lorda resta superiore al reddito netto in Germania (8 % per gli operai all'esterno e 15 % per quelli all'interno) e nel Lussemburgo (4 % « esterno » ed 8 % « interno ») mentre inferiore ne risulta in Francia (dal 3 al 6 %) ed, in Italia, per gli operai all'esterno (4 %). Per gli operai all'interno italiani l'importo degli assegni familiari (coniugati con due figli) è stato quasi esattamente assorbito, nel 1964, dall'ammontare delle ritenute per imposte e contributi.

Nella tabella 47 è riportata, per ciascun paese e sotto forma di indici, l'evoluzione dei redditi nominali netti medi per operaio iscritto, dal 1954 in poi. Tali indici descrivono l'evoluzione di valori « nominali » senza tener conto della contemporanea evoluzione del potere di acquisto delle rispettive unità monetarie e non si prestano, quindi, ad immediati confronti tra un paese e l'altro.

Essi possono tuttavia essere utilmente impiegati, nell'ambito di ciascun paese, in confronti con altre serie relative a grandezze espresse nella stessa unità monetaria corrente.

Si osserverà, in particolare, che l'evoluzione tra il 1963 ed il 1964 del reddito netto dell'operaio iscritto differisce talora da quella già delineata nelle pagine precedenti per l'operaio presente. Nella tabella 48 sono pertanto riportate le variazioni relative a queste due categorie di operai, che differiscono evidentemente tra loro nella misura in cui le fluttuazioni dell'assenteismo e del lavoro straordinario influiscono sul reddito dell'operaio iscritto.

Si osserva che tra il 1963 ed il 1964 il reddito medio degli operai iscritti è aumentato, in Francia, in misura molto maggiore di quello degli operai presenti : 9 % (operai all'interno) e 6 % (operai all'esterno) contro 3 % circa. Ciò deriva dalla diminuzione delle assenze per scioperi che nel 1963 avevano sensibilmente ridotto il reddito medio degli operai iscritti. Anche in Italia e nel Lussemburgo il reddito degli iscritti è aumentato in misura superiore — pur lievemente — a quello dei presenti; in Germania tale fenomeno si è

blijft het brutoloon hoger dan het netto-inkomen in Duitsland (8 % voor bovengrondse en 15 % voor ondergrondse arbeiders) en in Luxemburg (4 % bovengronds en 8 % bovengronds), terwijl het lager is in Frankrijk (3 tot 6 %) en voor bovengrondse arbeiders in Italië (4 %). Voor de ondergrondse arbeiders in Italië werden de gezinstoelagen (gehuwden met twee kinderen) in 1964 nagenoeg volledig geabsorbeerd door de inhoudingen voor belastingen en werknemersbijdragen.

In tabel 47 is voor elk land door indexcijfers aangegeven, hoe het gemiddelde nominale netto-inkomen per ingeschreven arbeider zich sinds 1954 heeft ontwikkeld. Deze indexcijfers hebben betrekking op de ontwikkeling van « nominale » bedragen, waarbij geen rekening is gehouden met de gelijktijdige ontwikkeling van de koopkracht der diverse valuta's zodat deze indexcijfers zich niet lenen voor rechtstreekse vergelijkingen tussen de landen onderling.

Aan de hand van deze indexcijfers kunnen evenwel, in het kader van elk land, vergelijkingen worden getrokken met andere reeksen betreffende in dezelfde munteenheid uitgedrukte grootheden.

Vastgesteld kan worden dat de ontwikkeling van het netto-inkomen der ingeschreven arbeiders in de periode 1963-1964 soms verschilt van de hierboven voor de aanwezige arbeiders geschetste ontwikkeling. In tabel 48 zijn dan ook de variaties voor deze categorieën arbeiders opgenomen, welke variaties uiteraard verschillend zijn voor zover de fluctuaties in het absenteïsme en het overwerk het inkomen van de ingeschreven arbeiders beïnvloeden.

Uit deze tabel 48 blijkt dat het gemiddelde inkomen van de ingeschreven arbeiders in 1964 ten opzichte van 1963 in Frankrijk veel sneller is opgelopen dan dat van de aanwezige arbeiders : 9 % (ondergrondse arbeiders) en 6 % (bovengrondse arbeiders) tegen ongeveer 3 %. Dit spruit voort uit de vermindering van het stakingsverzuim, dat in 1963 het gemiddelde inkomen van de ingeschreven arbeiders aanzienlijk had verkleind. Ook in Italië en Luxemburg is het inkomen van de ingeschrevenen enigszins sneller toegenomen dan dat

Evoluzione dei redditi nominali netti annui
medi per operaio iscritto, non alloggiato dalla
miniera

Ontwikkeling van het gemiddelde nominale
netto-jaarinkomen van de niet door de
mijn gehuisveste ingeschreven arbeider

1954 = 100

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
OPERAI ALL'INTERNO												ONDERGRONDSE ARBEIDERS
<i>Germania (R.f.) (Niedersachsen)</i>												<i>Duitsland (B.R.) (Neder-Saksen)</i>
0 figli	100,0	113,8	122,5	148,0	149,1	151,1	163,1	177,2	179,6	189,3	205,2	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	114,6	123,2	149,5	150,2	152,3	166,5	185,6	190,1	193,1	208,1	komende kinderen
<i>Francia (Est)</i>												<i>Frankrijk (Oost)</i>
0 figli	100,0	111,3	124,3	133,9	149,0	153,7	165,6	170,9	178,3	167,1	182,6	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	110,4	122,7	131,6	144,9	149,2	160,3	165,0	172,9	164,0	178,2	komende kinderen
<i>Italia</i>												<i>Italië</i>
0 figli	100,0	97,7	98,3	101,4	103,7	105,5	114,5	119,4	139,4	173,8	197,1	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	98,4	99,6	102,2	104,9	106,7	114,5	119,4	136,9	166,3	186,6	komende kinderen
<i>Lussemburgo</i>												<i>Luxemburg</i>
0 figli	100,0	96,2	105,7	108,8	113,1	113,7	115,2	121,4	122,7	129,7	134,4	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	96,5	105,4	108,7	112,5	112,8	114,3	120,1	121,2	127,8	132,1	komende kinderen
OPERAI ALL'ESTERNO												BOVENGRONDSE ARBEIDERS
<i>Germania (R.f.) (Niedersachsen)</i>												<i>Duitsland (B.R.) (Neder-Saksen)</i>
0 figli	100,0	118,1	123,6	133,6	137,7	138,2	156,6	172,0	172,1	185,0	198,6	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	119,8	125,3	134,5	137,6	138,4	160,2	181,4	183,0	198,4	214,2	komende kinderen
<i>Francia (Est)</i>												<i>Frankrijk (Oost)</i>
0 figli	100,0	121,3	143,0	155,1	170,1	177,5	192,0	196,9	203,1	196,1	207,7	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	116,7	134,8	144,9	158,7	162,3	174,6	179,7	186,8	182,5	192,6	komende kinderen
<i>Italia</i>												<i>Italië</i>
0 figli	100,0	107,0	105,7	113,9	118,6	122,4	125,6	133,9	157,6	194,9	209,9	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	106,3	105,9	112,8	117,5	121,0	123,6	131,4	151,6	182,5	195,4	komende kinderen
<i>Lussemburgo</i>												<i>Luxemburg</i>
0 figli	100,0	102,9	110,2	121,1	124,4	122,9	128,3	136,6	136,1	140,9	151,0	zonder kinderen met 2 ten laste
2 figli a carico	100,0	102,5	109,3	119,5	121,1	122,2	126,7	133,7	133,2	137,2	146,2	komende kinderen

verificato per gli operai all'interno mentre per quelli all'esterno si è verificato il fenomeno opposto.

van de aanwezigen. In Duitsland was dit ook het geval voor de ondergrondse arbeiders, terwijl zich voor de bovengrondse arbeiders het tegenovergestelde heeft voorgedaan.

MINIERE DI FERRO

TABELLA TABELL 48

IJZERMIJNEN

Variazione del reddito nominale netto annuo tra il 1963 e il 1964 ⁽¹⁾

Variaties van het netto nominale inkomen tussen 1963 en 1964 ⁽¹⁾

Paesi	Interno — Ondergronds		Esterno — Bovengronds		Land
	Operai presenti	Operai iscritti	Operai presenti	Operai iscritti	
	Aanwezige arbeiders	Ingeschreven arbeiders	Aanwezige arbeiders	Ingeschreven arbeiders	
<i>Germania (R.f.) (Bassa Sassonia)</i>					<i>Duitsland (B.R.) (Neder-Saksen)</i>
0 figli	+ 7,2 %	+ 8,4 %	+ 9,8 %	+ 7,3 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 6,7 %	+ 7,8 %	+ 10,1 %	+ 7,9 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Francia (Est)</i>					<i>Frankrijk (Oost)</i>
0 figli	+ 3,5 %	+ 9,3 %	+ 2,8 %	+ 6,1 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 3,3 %	+ 8,7 %	+ 2,6 %	+ 5,7 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Italia</i>					<i>Italië</i>
0 figli	+ 11,6 %	+ 13,4 %	+ 4,8 %	+ 7,7 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 10,8 %	+ 12,2 %	+ 4,5 %	+ 7,1 %	met 2 ten laste komende kinderen
<i>Lussemburgo</i>					<i>Luxemburg</i>
0 figli	+ 3,3 %	+ 3,6 %	+ 5,9 %	+ 7,2 %	zonder kinderen
2 figli a carico	+ 3,1 %	+ 3,4 %	+ 5,5 %	+ 6,6 %	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Operai non alloggiati dall'impresa.

⁽¹⁾ Arbeiders niet door de onderneming gehuust.

CAPITOLO VI

I redditi reali degli operai

Metodo di comparazione dei redditi : tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo

I redditi risultanti dall'inchiesta sono espressi, come si è visto, nelle diverse monete nazionali. Per effettuare le comparazioni tra i diversi paesi, bisogna esprimere le grandezze rilevate in una unità di conto comune.

Si è già accennato come il metodo di comparazione adottato per i costi salariali, basato sui tassi di cambio ufficiali, non sia applicabile alle comparazioni dei redditi dei lavoratori. Infatti i tassi di cambio forniscono un rapporto dei valori delle diverse unità monetarie, basato essenzialmente sui beni e servizi che formano oggetto di scambi internazionali.

Nelle comparazioni dei redditi, invece, il valore della moneta è determinato dalla sua attitudine a trasformarsi nei beni e servizi effettivamente acquistati dai lavoratori. Concettualmente, il problema delle comparazioni del reddito di due operai appartenenti a paesi diversi è lo stesso che si pone per la comparazione dei redditi che uno stesso lavoratore ha percepito in due diversi periodi di tempo.

Infatti il reddito monetario (nominale) del lavoratore è destinato a convertirsi in un certo numero di beni e servizi che il lavoratore acquista per i bisogni suoi e della sua famiglia : orbene, sotto talune ipotesi si può affermare che il reddito reale è costituito proprio dalla *quantità* di beni e servizi che il lavoratore può acquistare con il suo reddito nominale. Ovviamente tale quantità au-

HOOFDSTUK VI

Het reële inkomen der arbeiders

Methode voor de vergelijking der inkomens : Koopkrachtpariteiten van de verbruikers

Zoals reeds eerder is vermeld zijn de inkomens der bij de enquête betrokken arbeiders uitgedrukt in de onderscheiden nationale valuta's der diverse landen. Ten einde de vergelijkingen tussen de landen uitvoerbaar te maken, moeten de geregistreerde grootheden worden omgerekend in een gemeenschappelijke rekeneenheid.

Wij hebben reeds opgemerkt dat de voor de arbeidskosten gevolgde methode van vergelijking, welke is gebaseerd op de officiële wisselkoersen, niet bruikbaar is voor het vergelijken van de inkomens der werknemers. De wisselkoersen geven namelijk de verhouding aan tussen de waarden der verschillende valuta's, welke verhouding hoofdzakelijk is gebaseerd op de goederen en diensten die het onderwerp van het internationale ruilverkeer vormen.

Bij het vergelijken van de inkomens wordt de waarde van het geld daarentegen bepaald door de geschiktheid om te worden omgezet in werkelijk door de arbeiders verworven goederen en diensten. Uit het oogpunt van begripsbepaling is het vraagstuk van het vergelijken van de inkomens van twee arbeiders uit verschillende landen hetzelfde als dat van het vergelijken van de inkomens die een zelfde werknemer gedurende twee verschillende tijdvakken heeft verdiend.

Het inkomen van de werknemer, uitgedrukt in (nominale) geldswaarde, is namelijk bestemd om te worden omgezet in een zeker aantal goederen en diensten welke de werknemer zich verschafft ter bevrediging van de behoeften van hemzelf en van zijn gezin. Men zou dan ook kunnen stellen dat het werkelijke inkomen wordt gevormd door de *hoeveelheid* goederen en diensten die de werknemer

menta con l'aumentare del reddito nominale, ma diminuisce con l'aumentare dei prezzi : è cioè funzione del reddito nominale e dei prezzi.

Teoricamente la comparazione del livello dei redditi che i lavoratori hanno guadagnato in periodi di tempo diversi ed in paesi diversi potrebbe effettuarsi calcolando la quantità di beni e servizi che ciascun operaio avrebbe potuto acquistare con il suo reddito nel suo paese ed in ciascun periodo di tempo, e comparando quindi tali quantità. Questo procedimento permette di constatare la sostanziale identità concettuale del problema delle comparazioni dei redditi nel tempo e nello spazio, in quanto riconduce le misure di grandezze monetarie a misure di grandezze fisiche. Esso sarebbe realizzabile sul piano pratico se si potesse pensare di convertire tutto il reddito in un solo tipo di merce.

Ma ove si passi a misurare in termini fisici il complesso dei beni e servizi che il lavoratore può acquistare, tale metodo si rivela inutilizzabile — tra l'altro — per l'eterogeneità dei diversi articoli, alcuni dei quali si misurano in kg, altri in litri, altri in metri, in kW e così via.

È d'uopo perciò rinunciare alla misurazione diretta in termini fisici del reddito reale ed esprimere il reddito in una unità, anche monetaria, ma che rappresenti sempre ed ovunque la stessa quantità di beni.

A questo risultato si perviene in pratica mediante l'impiego dei tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo, determinati mediante rapporto tra i prezzi dei beni e servizi abitualmente consumati dai lavoratori.

I consumi degli operai delle industrie della C.E.C.A. sono stati determinati attraverso apposite inchieste sui bilanci familiari. Da queste inchieste è emerso come la struttura dei consumi differisca sensibilmente tra un paese e l'altro, il che ha posto dei problemi di natura metodologica

zich met zijn nominale inkomen kan verwerven. Deze hoeveelheid neemt natuurlijk toe met het stijgen van het nominale inkomen, doch neemt af met het stijgen van de prijzen : zij is derhalve afhankelijk van het nominale inkomen en van de prijzen.

Theoretisch zou het mogelijk zijn, de inkomens die de werknemers in verschillende tijdvakken en in verschillende landen hebben verdiend, met elkaar te vergelijken door een berekening te maken van de hoeveelheid goederen en diensten die iedere arbeider zich met zijn inkomen in zijn land en in iedere periode had kunnen verwerven en door deze hoeveelheden vervolgens onderling te vergelijken. Deze werkwijze maakt het mogelijk de wezenlijke begripsidentiteit van het probleem der vergelijkingen van inkomens in tijd en ruimte vast te stellen, aangezien de monetaire grootheden hierbij worden herleid tot fysische grootheden. Zij zou praktisch uitvoerbaar zijn, indien het gehele inkomen zou kunnen worden omgezet in één bepaalde soort goederen.

Gaat men er echter toe over het geheel der goederen en diensten die de werknemer zich kan verschaffen in fysische grootheden te meten, dan blijkt deze methode onbruikbaar, onder andere wegens de ongelijksoortigheid der diverse artikelen, waarvan sommige in kilogrammen, andere in liters, weer andere in meters, in kilowatts, enz. worden gemeten.

Derhalve moet worden afgezien van een rechtstreekse meting van het reële inkomen in fysische grootheden en dient het inkomen te worden uitgedrukt in een eenheid die weliswaar eveneens van monetaire aard is, doch steeds en overal dezelfde hoeveelheid goederen vertegenwoordigt.

Dit resultaat verkrijgt men in de praktijk door gebruik te maken van de koopkrachtpariteiten der verbruikers, welke worden bepaald door de verhouding tussen de prijzen van de gewoonlijk door de werknemers verbruikte goederen en diensten.

Het verbruik van de arbeiders in de industrieën van de E.G.K.S. werd bepaald door middel van hiertoe gehouden enquêtes inzake de gezinsbudgetten. Uit deze enquêtes bleek dat de structuur van het verbruik van land tot land aanzienlijk verschilt, hetgeen bijzonder moeilijke problemen

particolarmente delicati, in quanto la scelta dei beni e servizi da prendere in considerazione per la determinazione dei tassi di equivalenza ha una sensibile influenza sul risultato (i prezzi dei singoli beni e servizi variano infatti in maniera diversa l'uno dall'altro sia nello spazio che nel tempo).

Senza addentrarci in particolari, per i quali si rimanda ad un già pubblicato studio in materia ⁽¹⁾ si può accennare che i tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo calcolati dall'Istituto statistico delle Comunità europee riflettono una particolare media delle strutture dei consumi, il cui impiego presenta alcuni vantaggi di carattere pratico.

Nella tabella 49 sono stati riportati, per le diverse industrie, i tassi di equivalenza utilizzati per i calcoli di conversione dei redditi dell'anno 1964. Per i tassi relativi agli anni precedenti il lettore è pregato di consultare il Bollettino generale di statistiche dell'Istituto statistico delle Comunità europee (n. 2-1965 e n. 4-1960).

van methodologische aard schiep, aangezien de keuze der voor de bepaling der koopkrachtpariteiten in aanmerking te nemen goederen en diensten van grote invloed is op het resultaat (de prijzen van de afzonderlijke goederen en diensten variëren namelijk zowel in de tijd als in de ruimte in verschillende mate).

Zonder ons in details te begeven — hiervoor wordt verwezen naar een reeds over dit onderwerp gepubliceerde studie ⁽¹⁾ — kan men stellen dat de door het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen berekende koopkrachtpariteiten van de verbruikers een indruk geven van een bijzonder gemiddelde der verbruiksstructuren, waarvan het gebruik enkele voordelen van praktische aard biedt.

Voor tabel 49 heeft men voor de onderscheiden industrietakken de koopkrachtpariteiten genomen welke worden gebruikt voor de berekening van de inkomens van 1964. Voor de pariteiten van de voorgaande jaren wordt de lezer verwezen naar het Algemeen Statistisch Bulletin van het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen (nr. 2-1965 en nr. 4-1960).

TABELLA 49
T A B E L

Tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo

1964

Koopkrachtpariteit van de verbruikers

Paesi — Land			Bacini carboniferi (escluso alloggio) Steenkoolgebieden (zonder huur)	Regioni siderurgiche (alloggio incluso) Staalgebieden (met inbegrip van de huur)	Miniere di ferro (alloggio incluso) IJzermijnen (met inbegrip van de huur)
Deutschland (BR)	1 DM	=	11,12 Fb	11,29 Fb	11,23 Flbg
France	1 Ffr	=	9,388 Fb	10,11 Fb	9,655 Flbg
Italia	100 Lit	=	7,053 Fb	6,698 Fb	7,228 Flbg
Nederland	1 Fl	=	14,35 Fb	14,75 Fb	—
Belgique/België	100 Fb	=	100,0 Fb	100,0 Fb	—
Luxembourg	100 Flbg	=	—	100,1 Fb	100,0 Flbg

Questi tassi di equivalenza assicurano — per ciascun anno — la comparabilità nello spazio (tra un paese e l'altro). Per assicurare la comparabilità nel tempo (tra un anno e l'altro), i dati sono

Deze pariteiten waarborgen voor ieder jaar de regionale vergelijkbaarheid (van land tot land). Voor de vergelijking in de tijd worden deze pariteiten gecorrigeerd met behulp van de daartoe

⁽¹⁾ • Prezzi, tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo e redditi reali nei paesi della C.E.C.A. 1954-1958 • Istituto statistico delle Comunità europee. Statistiche sociali, n. 2/1960.

⁽¹⁾ • Prijzen, koopkrachtpariteiten en reële inkomens in de landen van de E.G.K.S. 1954-1958 • Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen; Sociale Statistiek, nr. 2/1960.

stati deflazionati sulla base di appropriati indici del costo della vita. Questi ultimi sono determinati a mezzo di apposite inchieste effettuate di tempo in tempo dall'Istituto statistico e sono integrati — tra un'inchiesta e l'altra — a mezzo di indici *regionali* calcolati per ciascun paese dagli Istituti nazionali di statistica.

Infine, alcune riserve devono essere formulate circa l'interpretazione da dare ai risultati. Le differenze constatate tra paesi, o bacini dello stesso paese, hanno in parte potuto essere spiegate con le tabelle dei turni retribuiti e non retribuiti, dalle quali risulta, per le miniere di carbone e di ferro, il numero dei turni normali lavorati, il numero dei turni straordinari e l'assenteismo; tuttavia, le condizioni di coltivazione e la meccanizzazione esercitano sicuramente un'influenza sulla struttura professionale e sul grado di qualificazione degli operai. Soprattutto nelle miniere di ferro, questi elementi non rendono agevoli i raffronti tra un paese e l'altro; gli scarti constatati nei rendimenti per turno, ad esempio, fanno apparire differenze notevoli. Questi fattori non sono senza effetto sul livello dei redditi ed occorrerà tenerne conto nell'interpretazione dei risultati.

Bisogna inoltre rammentare che nel reddito degli operai non sono computate le prestazioni di sicurezza sociale, il cui livello può differire tra un paese e l'altro. Per quanto concerne le prestazioni in caso di malattia o di altre assenze retribuite si è potuto ovviare a tale lacuna, accompagnando i confronti del reddito percepito dagli operai iscritti con opportuni raffronti del reddito percepito dai « presenti » ⁽¹⁾.

Non si tiene invece alcun conto delle « prestazioni differite » di sicurezza sociale quali la pensione, le indennità di disoccupazione, di invalidità, ecc., che pure costituiscono un vantaggio derivante agli operai dal loro rapporto di lavoro.

geëigende prijsindexcijfers van het gezinsverbruik. Deze laatste worden bepaald door middel van door het Bureau voor de Statistiek van tijd tot tijd hiertoe gehouden enquêtes en worden tussen twee enquêtes aangevuld aan de hand van de officiële indexcijfers van de kosten van levensonderhoud.

Ten slotte dient enig voorbehoud te worden gemaakt ten aanzien van de interpretatie der resultaten. De vastgestelde verschillen tussen de landen onderling, of tussen de bekkens van een zelfde land, konden gedeeltelijk worden verklaard aan de hand van de tabellen inzake de betaalde en niet-betaalde diensten. Uit deze tabellen blijkt, voor zover het de steenkolenmijnen en ijzermijnen betreft, het aantal normaal gewerkte diensten, het aantal extra diensten en het verzuim. De omstandigheden ten aanzien van de winning en de mechanisatie zijn echter ongetwijfeld van invloed op de beroepsstructuur en de graad van vakbekwaamheid der arbeiders. Vooral in de ijzermijnen bemoeilijken deze elementen het maken van vergelijkingen tussen het ene land en het andere. Zo leiden bij voorbeeld de vastgestelde verschillen in het effect per dienst tot aanzienlijke verschillen. Deze factoren zijn niet zonder invloed op de hoogte der inkomens; het zal noodzakelijk zijn hiermede terdege rekening te houden.

Bovendien moet eraan herinnerd worden dat bij het inkomen van de arbeiders geen rekening is gehouden met de prestaties van de sociale zekerheid, waarvan het peil van land tot land kan verschillen. Wat de prestaties bij ziekte of bij andere betaalde afwezigheden betreft, kon deze leemte worden aangevuld door de vergelijkingen inzake het door de ingeschreven arbeiders ontvangen inkomen gepaard te doen gaan met overeenkomstige vergelijkingen tussen de inkomens van de « aanwezig » arbeiders ⁽¹⁾.

Daarentegen is in het geheel geen rekening gehouden met de « uitgestelde prestaties » van de sociale zekerheid, zoals pensioenen, werkloosheidsvergoedingen, invaliditeitsvergoedingen, enz., die nochtans een voordeel voor de arbeiders betekenen dat uit hun arbeidsverhouding voortvloeit.

⁽¹⁾ Vedere in proposito capitolo IV : « Delimitazione degli elementi di reddito considerati ».

⁽¹⁾ Zie in dit verband hoofdstuk IV : « Afbakening van de in aanmerking genomen componenten van het inkomen ».

In tema di vantaggi per gli operai bisogna infine ricordare che le differenze che intercorrono tra i redditi annui medi percepiti dagli operai sono in parte connesse al diverso sforzo lavorativo ad essi richiesto nel corso dell'anno: è perciò che, in questa come nelle precedenti pubblicazioni, i confronti dei redditi medi effettivamente percepiti durante l'anno dagli operai sono sempre accompagnati da confronti della durata annua del lavoro effettivamente da essi prestato.

Miniere di carbone

Le statistiche dei redditi degli operai delle miniere di carbone distinguono numerose situazioni particolari: operai iscritti e presenti, all'interno ed all'esterno, alloggiati e non alloggiati dall'impresa, insieme degli operai ed operai di 18 anni ed oltre, celibi e coniugati (per questi ultimi è previsto un numero di figli a carico che varia da zero a cinque). Tali distinzioni, moltiplicandosi tra loro, danno luogo ad una rilevante massa di casi tra i quali era indispensabile effettuare una scelta che permettesse un'analisi del fenomeno quanto più possibile esauriente, ma nello stesso tempo non troppo appesantita — a discapito della chiarezza — da cifre e tabelle.

Si è pertanto ritenuto opportuno riportare in allegato i dati analitici, in valore nominale, relativi ai vari casi menzionati, e limitare lo studio dei redditi reali — come per gli anni precedenti — ai soli operai alloggiati dall'impresa, distinguendo gli operai all'interno e quelli all'esterno, i coniugati senza figli e quelli con due figli a carico, e considerando in tutti i casi il complesso degli operai, ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

Ten anzien van de door de arbeiders genoten voordelen zij ten slotte in herinnering gebracht dat de verschillen tussen de gemiddelde jaarinkomens van de arbeiders gedeeltelijk verband houden met de niteenlopende arbeidsprestaties die in de loop van het jaar van hen worden gevraagd: daarom gaan, zowel in deze publikatie als in de daaraan voorafgegane, de vergelijkingen tussen de door de arbeiders in de loop van het jaar werkelijk ontvangen gemiddelde inkomens steeds gepaard met vergelijkingen tussen de werkelijk door hen gepresteerde arbeidsduur per jaar.

Steenkolenmijnen

In de statistieken met betrekking tot de inkomens van de arbeiders in de steenkolenmijnen worden talrijke bijzondere situaties onderscheiden: ingeschreven en aanwezige arbeiders, ondergronds en bovengronds personeel, al dan niet door de onderneming gehuisveste arbeiders, totaal aantal arbeiders en arbeiders van 18 jaar en ouder, ongehuwde en gehuwde arbeiders (deze laatsten met een aantal kinderen te hunnen laste dat varieert van 0 tot 5). Door al deze onderscheidingen ontstaat een zeer groot aantal gevallen. Wilde men het verschijnsel zo uitputtend mogelijk analyseren en daarbij voorkomen dat de cijfers en tabellen te moeilijk hanteerbaar zouden worden — hetgeen afbreuk zou doen aan de overzichtelijkheid — dan moest noodgedwongen uit al deze gevallen een keuze worden gemaakt.

Het werd derhalve wenselijk geacht de in nominale waarde uitgedrukte analytische gegevens met betrekking tot de diverse genoemde gevallen in een bijlage op te nemen en, evenals bij de enquêtes over de voorafgaande jaren, de studie van de reële inkomens te beperken tot de door de onderneming gehuisveste arbeiders, waarbij onderscheid werd gemaakt tussen arbeiders ondergronds en bovengronds, gehuwden zonder kinderen en gehuwden met twee kinderen te hunnen laste, terwijl in alle gevallen werd uitgegaan van het totale aantal arbeiders, met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

I dati relativi all'evoluzione dal 1954 al 1964 sono espressi sotto forma di indici e si riferiscono agli operai « iscritti », essendo questa la sola categoria per la quale si dispone, per le tre industrie della C.E.C.A., di informazioni complete relative agli anni considerati. I redditi dell'anno 1964, espressi in franchi belgi, si riferiscono invece agli operai « presenti ». Per le definizioni delle nozioni di operaio iscritto e di operaio presente si rimanda alle note metodologiche riportate nel capitolo IV.

Come già in occasione della presentazione dei risultati delle indagini relative agli anni precedenti, si ritiene opportuno premettere all'esame dei redditi degli operai, alcune informazioni relative a taluni fenomeni, quali gli scioperi e la disoccupazione parziale, che — diminuendo il numero annuo di presenze retribuite — comportano per ciò stesso una diminuzione del reddito annuo.

Per quanto riguarda gli scioperi si rammenta che nel 1963 il numero di giornate perdute era stato notevole in Italia (15 turni all'interno e 7 all'esterno) e soprattutto in Francia (25 turni all'interno e 17 all'esterno); nel 1964 il fenomeno è praticamente scomparso in Francia mentre in Italia si è sensibilmente accentuato, con un numero di turni perduti pari a 25 circa per gli operai all'interno e 16 per quelli all'esterno.

Per quanto riguarda la disoccupazione dovuta a ragioni di mercato, che dal 1958 al 1960 aveva interessato più o meno intensamente quasi tutti i paesi del Mercato comune, il fenomeno risulta completamente scomparso nel 1963 e nel 1964, come risulta ad un esame della tabella 50.

De gegevens inzake de ontwikkeling van 1954 tot en met 1964 zijn weergegeven in de vorm van indexcijfers. Zij hebben alleen betrekking op de « ingeschreven » arbeiders, aangezien men slechts ten aanzien van deze categorie voor de drie onder de E.G.K.S. ressorterende bedrijfstakken over volledige gegevens betreffende de beschouwde jaren beschikt. De in Belgische franken uitgedrukte inkomens over het jaar 1964 hebben daarentegen betrekking op de « aanwezige » arbeiders. Voor de definities van de begrippen « ingeschreven » en « aanwezige » arbeider zij verwezen naar de opmerkingen over « definities en methoden » in hoofdstuk IV.

Evenals bij de publikatie van de resultaten der vorige enquêtes wordt het ook ditmaal dienstig geacht het onderzoek van de arbeidersinkomens te laten voorafgaan door enkele gegevens betreffende sommige factoren, zoals stakingen en gedeeltelijke werkloosheid, die, aangezien zij het jaarlijkse aantal betaalde diensten verkleinen, automatisch een vermindering van het jaarinkomen ten gevolge hebben.

Wat de stakingen betreft, wordt eraan herinnerd dat in 1963 een zeer groot aantal verloren dagen was voorgekomen in Italië (15 diensten per ondergrondse arbeider en 7 per bovengrondse arbeider) en vooral in Frankrijk (25 diensten ondergronds en 17 diensten bovengronds). In 1964 is dit verschijnsel in Frankrijk nagenoeg volledig verdwenen, terwijl het in Italië aanzienlijk sterker is geworden (ongeveer 25 verloren diensten ondergronds en 16 bovengronds).

De aan marktomstandigheden toe te schrijven werkloosheid, die zich in de periode 1958-1960 in meer of minder sterke mate in bijna alle landen van de gemeenschappelijke markt voordeed, lijkt blijkens tabel 50 in 1963 en 1964 volledig te zijn verdwenen.

Numero medio di turni non lavorati
a seguito della mancanza di sbocchi
(operai iscritti)

Gemiddeld aantal ten gevolge van gebrek
aan afzet niet-gewerkte diensten
(ingeschreven werknemers)

Complesso degli operai ⁽¹⁾

1954 - 1964

Alle werknemers tezamen ⁽¹⁾

Anni — Jaar	Deutschland (BR) ⁽²⁾		France		Italia		Nederland		Belgique/België	
	interno onder- gronds	esterno boven- gronds	interno onder- gronds	esterno boven- gronds	interno onder- gronds	esterno boven- gronds	interno onder- gronds	esterno boven- gronds	interno onder- gronds	esterno boven- gronds
1954	0,9	0,7	7,2	6,2	—	—	—	—	4,2	3,7
1955	—	—	1,8	1,6	—	—	—	—	—	—
1956	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1957	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1958	6,3	4,9	—	—	59,1	63,1	—	—	16,1	14,1
1959	8,7	6,4	1,6	1,7	—	—	—	—	42,4	35,6
1960	1,3	0,9	8,0	7,5	—	—	—	—	24,3	20,3
1961	0,2	0,1	1,2	1,1	—	—	—	—	6,8	5,7
1962	0,1	0,1	0,4	0,4	—	—	—	—	—	—
1963	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1964	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	0,1

⁽¹⁾ Compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.⁽²⁾ A partire dal 1960 è incluso anche il bacino della Sarre.⁽¹⁾ Inclusief werknemers onder de 18 jaar.⁽²⁾ Vanaf 1960 met inbegrip van Saarland.

Tale disoccupazione parziale aveva comportato, per gli operai che ne erano stati toccati, delle diminuzioni di reddito che appaiono chiaramente ad un esame della seguente tabella 51. Nella lettura di questa tabella bisogna però tener presente che nel calcolo del reddito non figurano le indennità di disoccupazione, che hanno in parte alleviato il danno economico subito dai lavoratori sottoccupati. Di tali indennità — tra le quali devono annoverare anche quelle « C.E.C.A. » — non si è tenuto conto sia perché trattasi per la maggior parte di corresponsioni che rientrano nel novero delle prestazioni di sicurezza sociale, che non sono considerate in queste statistiche dei redditi, sia per ragioni di comparabilità, in quanto non è stato possibile calcolare per tutti i paesi, su basi

Deze gedeeltelijke werkloosheid had voor de hierdoor getroffen arbeiders geleid tot verminderingen in het inkomen welke duidelijk blijken uit onderstaande tabel 51. Bij de beoordeling van deze tabel dient men zich echter te herinneren dat bij de berekening van het inkomen geen rekening is gehouden met de werkloosheidstoelage, welke de door de betrokkenen geleden economische schade gedeeltelijk heeft opgeheven. Met dergelijke vergoedingen — waartoe eveneens de door de E.G.K.S. toegekende uitkeringen moeten worden gerekend — is geen rekening gehouden, enerzijds in verband met het feit dat het in de meeste gevallen uitkeringen in het kader van de sociale zekerheid betreft, die niet in deze inkomensstatistieken worden opgenomen, en anderzijds terwille van de ver-

comuni l'ammontare delle corresponsioni in questione.

gelijkbaarheid, aangezien het niet mogelijk is geweest voor alle landen het bedrag van de betrokken uitkeringen op een gemeenschappelijke basis te berekenen.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 51 T A B E L

STEENKOLENMIJNEN

Redditi reali

Evoluzione dei redditi netti medi annui degli operai iscritti, alloggiati dall'impresa

Reële inkomens

Ontwikkeling van het gemiddelde netto-jaarinkomen per ingeschreven werknemer, door de mijn gehuisvest

Complesso degli operai ⁽¹⁾

1954 = 100

Alle werknemers tezamen ⁽¹⁾

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
INTERNO												ONDERGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd, zonder kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	100,0	106,5	123,8	129,9	127,3	122,9	128,2	133,8	136,6	143,6	147,1	Duitsland (B.R.) ⁽²⁾
Francia	100,0	108,1	111,2	119,9	119,3	122,7	123,5	127,7	130,2	128,2	145,8	Frankrijk
Italia (Sulcis)	100,0	100,7	103,0	104,5	96,7	111,1	116,5	118,8	122,1	127,7	130,4	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	100,0	103,1	111,6	109,5	114,1	112,4	115,3	117,7	119,0	123,5	134,2	Nederland
Belgio	100,0	104,5	107,8	118,3	114,3	99,1	102,2	106,6	117,8	124,1	126,4	België
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd, met 2 kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	100,0	106,7	123,0	129,8	127,9	123,0	129,5	139,4	143,8	150,1	153,0	Duitsland (B.R.) ⁽²⁾
Francia	100,0	106,6	108,0	113,9	112,4	114,1	114,7	117,9	120,3	118,6	134,2	Frankrijk
Italia (Sulcis)	100,0	100,5	102,3	103,5	96,7	109,6	114,0	116,0	118,5	122,4	124,1	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	100,0	103,4	111,0	108,7	112,8	111,2	114,8	118,3	119,2	124,4	134,9	Nederland
Belgio	100,0	103,3	105,7	116,7	114,0	100,6	103,8	108,2	118,6	124,2	127,4	België
ESTERNO												BOVENGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd, zonder kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	100,0	107,4	109,5	115,4	116,2	115,6	120,8	126,4	127,4	131,1	133,3	Duitsland (B.R.) ⁽²⁾
Francia	100,0	110,3	116,8	124,8	123,7	126,2	128,4	135,7	138,1	139,7	156,5	Frankrijk
Italia (Sulcis)	100,0	107,5	111,3	111,6	95,4	110,7	112,5	121,4	123,3	130,3	137,2	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	100,0	104,0	114,3	112,3	115,7	111,8	120,8	127,6	131,8	134,8	145,9	Nederland
Belgio	100,0	102,1	105,6	114,0	109,5	94,8	99,3	103,9	116,3	124,0	126,2	België
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd, met 2 kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	100,0	107,8	109,6	113,8	113,6	113,0	119,8	130,2	132,5	137,1	139,8	Duitsland (B.R.) ⁽²⁾
Francia	100,0	107,9	111,5	116,4	113,9	115,2	116,7	122,1	124,3	125,3	139,2	Frankrijk
Italia (Sulcis)	100,0	106,2	109,3	109,4	95,6	109,2	110,4	118,0	119,3	124,2	129,4	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	100,0	103,7	112,8	111,2	115,0	111,3	120,2	127,9	131,1	135,3	146,6	Nederland
Belgio	100,0	101,2	103,6	112,5	109,4	97,1	101,5	105,4	116,6	123,6	126,9	België

⁽¹⁾ Compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.
⁽²⁾ Dal 1960 è compreso anche il bacino della Sarre.

⁽¹⁾ Inclusief de werknemers onder de 18 jaar.
⁽²⁾ Vanaf 1960 met inbegrip van Saarland.

Evoluzione dei redditi reali dal 1954 al 1964 (operai iscritti)

L'evoluzione dei redditi reali medi annui degli operai iscritti nel periodo dal 1954 al 1964 è riportata, per ciascun paese e per ciascuna delle categorie di operai prese in considerazione, nella tabella 51.

Tra il 1963 ed il 1964 il livello del reddito reale medio netto è aumentato, per gli operai iscritti, come segue :

- In *Germania*, nella misura di circa il 2 % ;
- in *Francia* nella misura del 13-14 % per gli operai all'interno e dell'11-12 % per quelli all'esterno (si ricorda che nel 1963 il reddito medio annuo degli operai era notevolmente decurtato delle assenze per scioperi) ;
- in *Italia* (Sulcis), nella misura dell'1-2 % per gli operai all'interno e del 4-5 % per quelli all'esterno ;
- nei *Paesi Bassi*, nella misura dell'8,5 % circa per tutte le categorie di operai considerate, e
- nel *Belgio* nella misura di poco meno del 2 % per gli operai coniugati senza figli e di quasi 3 % per i coniugati con due figli a carico.

Si può osservare come nel 1964 il reddito reale abbia raggiunto un livello più elevato di quello registrato in tutti gli anni precedenti, per tutti i paesi e per tutte le categorie di operaio considerate.

Evoluzione dei redditi reali per turno lavorato (operai iscritti)

Accanto al reddito annuo del lavoratore, che varia tra l'altro anche in funzione del diverso volume di ore di lavoro effettivamente prestate durante l'anno, si è voluto calcolare a titolo di informazione complementare anche il reddito percepito dai lavoratori a parità di prestazione lavorativa (tempo di lavoro). Considerato che la durata media di un turno di lavoro è pressappoco la stessa in tutti i paesi, il reddito degli operai è stato rapportato al numero dei turni di lavoro effettivamente prestati durante l'anno ed i risultati di tale calcolo sono stati riportati nella tabella 52, che reca gli indici del numero di turni effettuati, del

Ontwikkeling van het reële inkomen van 1954 tot en met 1964 (ingeschreven arbeiders)

De ontwikkeling van het gemiddelde reële jaarinkomen van de ingeschreven arbeiders gedurende de periode 1954-1964 is, voor ieder land en voor iedere beschouwde categorie arbeiders, weergegeven in tabel 51.

Het gemiddelde reële netto-inkomen is voor de ingeschreven arbeiders in 1964 ten opzichte van 1963 als volgt toegenomen :

- in *Duitsland* met ongeveer 2 % ;
- in *Frankrijk* met 13-14 % voor ondergrondse en 11-12 % voor bovengrondse arbeiders (er zij aan herinnerd dat het gemiddelde jaarinkomen van de arbeiders in 1963 aanzienlijk was verminderd door het stakingsverzuim) ;
- in *Italië* (Sulcis) met 1-2 % voor ondergrondse en 4-5 % voor bovengrondse arbeiders ;
- in *Nederland* met ongeveer 8,5 % voor alle beschouwde categorieën arbeiders ; en
- in *België* met iets minder dan 2 % voor gehuwde arbeiders zonder kinderen en met bijna 3 % voor gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen.

Vastgesteld kan worden dat het reële inkomen in 1964 een hoger peil heeft bereikt dan in enig vorig jaar, en zulks voor alle landen en voor alle beschouwde categorieën arbeiders.

Ontwikkeling van het reële inkomen per gewerkte dienst (ingeschreven arbeiders)

Naast het jaarinkomen van de werknemers, dat onder meer afhankelijk is van het aantal gedurende het jaar werkelijk gepresteerde arbeidsuren, heeft men ter aanvullende informatie eveneens het inkomen van de arbeiders bij gelijke arbeidsduur berekend. Aangezien de gemiddelde duur van één dienst in alle landen nagenoeg dezelfde is, werd het inkomen der arbeiders berekend op basis van het aantal gedurende het jaar werkelijk verrichte diensten. De resultaten van deze berekening zijn weergegeven in tabel 52 waarin voor de jaren 1963 en 1964 de indexcijfers (op basis van 1954) van het aantal gewerkte diensten, van het gemiddelde

reddito medio annuo e del reddito medio per turno negli anni 1963 e 1964 con riferimento all'anno 1954 preso come base.

Si può constatare come in tutti i paesi il reddito medio per turno sia aumentato tra il 1954 ed il 1964 in misura nettamente maggiore del reddito medio annuo. I notevoli aumenti del reddito per turno (dal 43 % all'80 % in valore reale) sono stati pertanto destinati in parte a compensare la riduzione della durata del lavoro ed in parte ad aumentare il reddito « annuo » del lavoratore.

jaarinkomen en van het gemiddelde inkomen per dienst zijn vermeld.

Vastgesteld kan worden dat het gemiddelde inkomen per dienst tussen 1954 en 1964 in alle landen aanzienlijk sterker is gestegen dan het gemiddelde jaarinkomen. De aanzienlijke stijging van het inkomen per dienst (van 43 tot 80 % in reële waarde) heeft derhalve enerzijds de vermindering van de arbeidsduur gecompenseerd en anderzijds het jaarinkomen van de werknemers doen toenemen.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA
TABEL

52

STEENKOLENMIJNEN

Indici del numero di turni effettuati

Indici dei redditi reali annui e per turno effettuato

(Operai iscritti, coniugati senza figli)

Indexcijfers van het aantal gewerkte diensten

Indexcijfers van de reële jaarinkomens en de inkomens per gewerkte dienst

(Ingeschreven werknemers, gehuwd zonder kinderen)

1954 = 100

Paesi Land	Indici del numero del turni effettuati		Indici del reddito reali Indexcijfers van de reële inkomens			
	Indexcijfers van het aantal gewerkte diensten		annui per jaar		per turno effettuato per gewerkte dienst	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
INTERNO — ONDERGRONDS						
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	86,4	86,7	143,6	147,1	166,3	169,7
France	88,4	96,6	128,2	145,8	145,0	151,0
Italia (Sulcis)	85,8	77,0	127,7	130,4	148,9	169,3
Nederland	81,6	81,1	123,5	134,2	151,4	165,5
Belgique/België	86,0	86,0	124,1	126,4	144,3	147,0
ESTERNO — BOVENGRONDS						
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	85,9	86,4	131,1	133,3	152,7	154,3
France	91,2	97,1	139,7	156,5	153,3	161,2
Italia (Sulcis)	93,6	90,0	130,3	137,2	139,2	152,3
Nederland	81,9	81,0	134,8	145,9	164,7	180,1
Belgique/België	89,7	88,4	124,0	126,2	138,3	142,8

⁽¹⁾ A partire dal 1960 le medie sono estese anche al bacino della Sarre.

⁽¹⁾ Vanaf 1960 is in deze gemiddelden ook Saarland betrokken.

Nella tabella 52 si può rilevare che il numero annuo di turni di lavoro effettivamente prestati dagli operai è diminuito sensibilmente in tutti i

Uit tabel 52 blijkt dat het aantal werkelijk gewerkte diensten per jaar en per arbeider van 1954 t/m 1964 in alle landen aanzienlijk is gedaald.

Turni non lavorati
Ripartizione secondo le principali cause
di assenza

Niet-gewerkte diensten :
Onderscheiden naar de voornaamste
oorzaken der afwezigheid

(Numero medio di turni per anno e per operaio iscritto)

(Aantal diensten per jaar en per ingeschreven werknemer)

Complesso degli operai ⁽¹⁾Alle werknemers tezamen ⁽¹⁾

Turni non lavorati	Deutschland (*)		France		Italia (Sulcis)		Neder- land		Belgique/ België		Niet-gewerkte diensten
	1954	1964	1954	1964	1954	1964	1954	1964	1954	1964	
ALL'INTERNO											ONDERGRONDS
Ferie, festività retribuite, giorni di riposo	29,9	71,1	23,2	46,0	31,9	75,3	22,9	26,7	18,5	59,2	Wettelijke vakantie, be- taalde feestdagen, rust- dagen
Festività non retribuite ⁽²⁾	—	—	9,5	4,0	—	—	—	—	1,8	0,7	Niet-betaalde feestdagen ⁽²⁾
Assenteismo	28,8	30,7	31,6	28,9	43,4	32,0	27,6	30,2	49,0	49,3	Verzuim
Disoccupazione e cause tecniche	1,9	1,3	7,3	0,1	—	—	—	—	5,2	0,1	Werkloosheid en technische oorzaken
Scioperi	—	—	0,3	1,7	5,1	24,5	—	—	0,4	0,2	Stakingen
ALL'ESTERNO											BOVENGRONDS
Ferie, festività retribuite, giorni di riposo	28,5	69,7	24,4	46,7	31,2	57,6	20,4	25,3	16,9	51,2	Wettelijke vakantie, be- taalde feestdagen, rust- dagen
Festività non retribuite ⁽²⁾	—	—	9,5	4,0	—	—	—	—	1,9	0,7	Niet-betaalde feestdagen ⁽²⁾
Assenteismo	16,0	22,1	19,6	17,3	26,5	19,2	17,4	20,1	20,4	23,5	Verzuim
Disoccupazione e cause tecniche	0,9	0,3	6,2	0,1	—	—	—	—	4,3	0,1	Werkloosheid en technische oorzaken
Scioperi	—	—	0,1	0,7	1,6	15,8	—	—	0,2	0,1	Stakingen

⁽¹⁾ Compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.⁽²⁾ A partire dal 1960 le medie sono estese anche al bacino della Sarre.^(*) Ivi comprese le festività locali.⁽¹⁾ Inclusief de werknemers onder de 18 jaar.⁽²⁾ Vanaf 1960 is in de gemiddelden ook Saarland begrepen.^(*) Inclusief plaatselijke feesten.

paesi tra il 1954 ed il 1964. Su tale diminuzione influiscono evidentemente cause di vario genere, che nella tabella 53 sono state classificate in modo da poter isolare quelle che comportano un indubbio miglioramento delle condizioni di lavoro (ferie, festività retribuite, giorni di riposo che non comportino riduzione della retribuzione) e quelle che influiscono negativamente sul reddito degli operai (assenze non retribuite, disoccupazione parziale, scioperi ecc.).

Si osserva ⁽¹⁾ che tra il 1963 ed il 1964 il numero medio annuo dei turni di lavoro effettivamente

Deze vermindering is uiteraard toe te schrijven aan diverse oorzaken. De indeling van tabel 53 maakt het mogelijk de oorzaken naar voren te brengen welke ongetwijfeld een verbetering van de arbeidsvoorwaarden inhouden (vakantie, betaalde feestdagen, rustdagen waarvoor geen loon wordt afgetrokken) en die welke het inkomen der arbeiders negatief beïnvloeden (niet-betaald verzuim, gedeeltelijke werkloosheid, stakingen, enz.).

Zoals men ziet ⁽¹⁾ is het gemiddelde aantal werkelijk gewerkte diensten per jaar in 1964 groter

⁽¹⁾ Cfr. tabella 52, prima e seconda colonna.⁽¹⁾ Vergelijk tabel 52, eerste en tweede kolom.

prestato dagli operai è aumentato in Francia (per la diminuzione dell'assenteismo per scioperi) ed è diminuito in Italia (ove le assenze per scioperi sono, al contrario, aumentate), mentre negli altri paesi è restato dello stesso ordine di grandezza.

dan in 1963 in Frankrijk (wegens de vermindering van het stakingsverzuim) en kleiner in Italië (waar het stakingsverzuim integendeel toegenomen is), terwijl het in de andere landen ongeveer even groot is gebleven.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 54
T A B E L

STEENKOLENMIJNEN

Redditi reali

Raffronto del livello dei redditi annui degli operai iscritti alloggiati dall'impresa

(Paese ove il reddito reale era più elevato nel 1954 = 100)

Reële inkomens

Vergelijking van het peil der netto-inkomens van de ingeschreven werknemers, door de mijn gehuisvest

(Het land waar het reële inkomen in 1954 het hoogste was = 100)

Complesso degli operai ⁽¹⁾

Alle werknemers tezamen ⁽¹⁾

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
INTERNO												ONDERGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd, zonder kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	78,3	83,4	96,9	101,7	99,7	96,2	100,4	104,8	107,0	112,5	115,2	Duitsland (B.R.) ^(*)
Francia	85,5	90,3	92,8	100,1	99,6	102,5	103,1	106,6	108,8	107,1	121,8	Frankrijk
Italia (Sulcis)	70,9	71,4	73,0	74,1	68,6	78,8	82,6	84,3	86,6	90,6	92,5	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	100,0	103,1	111,6	109,5	114,1	112,4	115,3	117,7	119,0	123,5	134,2	Nederland
Belgio	97,9	102,2	105,5	115,8	111,9	97,0	100,0	104,3	115,4	121,5	123,7	België
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd, met 2 kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	73,1	78,0	89,9	94,9	93,5	89,9	94,7	101,9	105,2	109,8	111,9	Duitsland (B.R.) ^(*)
Francia	93,9	100,2	101,5	107,0	105,6	107,2	107,7	110,8	113,0	111,4	126,1	Frankrijk
Italia (Sulcis)	72,5	72,8	74,2	75,0	70,1	79,4	82,6	84,1	85,9	88,7	90,0	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	97,4	100,6	108,0	105,8	109,8	108,3	111,8	115,2	116,1	121,1	131,4	Nederland
Belgio	100,0	103,3	105,7	116,7	114,0	100,6	103,8	108,2	118,6	124,2	127,4	België
ESTERNO												BOVENGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd, zonder kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	77,8	83,6	82,5	89,7	90,4	89,9	93,9	98,3	99,1	102,0	103,7	Duitsland (B.R.) ^(*)
Francia	78,3	86,3	91,4	97,7	96,9	98,8	100,5	106,2	108,1	109,4	122,5	Frankrijk
Italia (Sulcis)	76,4	82,1	85,0	85,2	72,9	84,6	85,9	92,7	94,2	99,5	104,8	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	81,5	84,7	93,1	91,4	94,3	91,1	98,4	103,9	107,3	109,8	118,9	Nederland
Belgio	100,0	102,1	105,6	114,0	109,5	94,8	99,3	103,9	116,3	124,0	126,2	België
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd, met 2 kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽²⁾	69,7	75,2	76,4	79,3	79,2	78,8	83,5	90,8	92,4	95,6	97,5	Duitsland (B.R.) ^(*)
Francia	89,2	96,3	99,5	103,8	101,6	102,7	104,1	108,9	110,8	111,8	124,1	Frankrijk
Italia (Sulcis)	75,8	80,5	82,9	83,0	72,5	82,8	83,7	89,5	90,5	94,2	98,1	Italië (Sulcis)
Paesi Bassi	78,2	81,1	88,3	87,0	90,0	87,1	94,0	100,0	102,5	105,8	114,7	Nederland
Belgio	100,0	101,2	103,6	112,5	109,4	97,1	101,5	105,4	116,6	123,6	126,9	België

⁽¹⁾ Compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.
⁽²⁾ Dal 1960 è incluso anche il bacino della Sarre.

⁽¹⁾ Inclusief de werknemers onder de 18 jaar.
⁽²⁾ Vanaf 1960 met inbegrip van Saarland.

Raffronto del livello dei redditi reali 1954-1964 (operai iscritti)

Per poter comparare i redditi reali degli operai sia nel tempo (dal 1954 al 1964) sia nello spazio (tra un paese e l'altro), nella tabella 54 sono stati riportati gli indici calcolati prendendo a base l'ammontare del reddito che nel 1954 risultava il più elevato tra quelli dei vari paesi della Comunità.

Si può constatare che nel 1964 il livello di riferimento risulta superato in tutti in paesi tranne l'Italia. In questo paese, tuttavia, i redditi reali si sono ancor più avvicinati a detto livello, superandolo peraltro sensibilmente nel caso dell'operaio all'esterno coniugato senza figli.

Vergelijking van het reële inkomen in de periode 1954-1964 (ingeschreven arbeiders)

Ten einde de ontwikkeling van het reële inkomen van de arbeiders zowel in de tijd (van 1954 t/m 1964) als in de ruimte (van land tot land) na te gaan, zijn in tabel 54 een aantal indexcijfers opgenomen die berekend zijn op basis van het bedrag van het inkomen in het land van de Gemeenschap waar de inkomens in 1954 het hoogst waren.

Vastgesteld kan worden dat het basiscijfer in 1964 in alle landen wordt overschreden, behalve in Italië. In dit land zijn de reële inkomens evenwel dichterbij het basiscijfer komen te liggen terwijl dit cijfer wat betreft de gehuwde bovengrondse arbeiders zonder kinderen aanzienlijk wordt overschreden.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 55 TABEL

STEENKOLENMIJNEN

Indici dei redditi reali degli operai iscritti nel 1954, 1963 e 1964

(Base : paese ove il reddito era più elevato in ciascun
anno = 100)
Complesso degli operai ⁽¹⁾

Indexcijfers van de reële inkomens der ingeschreven arbeiders in 1954, 1963 en 1964

(Basis : land waar het inkomen het
hoogst was in elk jaar = 100)
Alle werknemers tezamen ⁽¹⁾

Paesi — Land	Coniugati senza figli — Gehuwd, zonder kinderen			Coniugati con 2 figli — Gehuwd, met 2 kinderen		
	1954	1963	1964	1954	1963	1964
INTERNO — ONDERGRONDS						
Deutschland (BR) ⁽²⁾	78,3	91,0	85,8	73,1	88,4	85,2
France	83,5	86,7	90,8	93,9	89,7	96,0
Italia (Sulcis)	70,9	73,3	68,9	72,5	71,4	68,5
Nederland	100,0	100,0	100,0	97,4	97,5	100,0
Belgique/België	97,9	98,4	92,2	100,0	100,0	97,0
ESTERNO — BOVENGRONDS						
Deutschland (BR) ⁽²⁾	77,8	82,2	82,2	69,7	77,3	76,8
France	78,3	88,2	97,1	89,2	90,4	97,8
Italia (Sulcis)	76,4	80,2	83,0	75,8	76,2	77,3
Nederland	81,5	88,5	94,2	78,2	85,6	90,4
Belgique/België	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽²⁾ Dal 1960, le medie sono estese anche al bacino della Sarre.

⁽¹⁾ Inclusief de werknemers onder de 18 jaar.

⁽²⁾ Vanaf 1960 met inbegrip van Saarland.

Per meglio mostrare in qual misura gli scarti tra i diversi paesi siano variati nel corso del periodo osservato, nella tabella 55 i redditi reali registrati negli anni 1954, 1963 e 1964 sono stati espressi in indici, ponendo a base in ciascun anno il reddito rispettivamente più elevato.

Si è inoltre riportato nella tabella 56 il coefficiente di variazione dei redditi tra i diversi paesi, calcolato per ciascuno degli anni del 1954 al 1964 e per ciascuna delle categorie di operaio. Si osserva che nel 1964 gli scarti tra i redditi medi registrati per i diversi paesi, salvo l'Italia, sono rimasti approssimativamente dello stesso ordine di grandezza di quelli constatati nel 1963, pur restando di gran lunga inferiori a quelli esistenti nel 1954.

Ten einde beter te kunnen nagaan in welke mate de verschillen tussen de diverse landen zich in de loop van de beschouwde periode hebben gewijzigd, is in tabel 55 het in de jaren 1954, 1963 en 1964 genoteerde reële inkomen uitgedrukt in indexcijfers, met als basis voor elk jaar het respectievelijk hoogste inkomen.

Bovendien is in tabel 56 de variatiecoëfficiënt tussen de inkomens in de diverse landen opgenomen, zoals die voor ieder jaar van 1954 tot en met 1964 voor elke categorie arbeiders is berekend. Men constateert dat de verschillen tussen de gemiddelde inkomens in de diverse landen in 1964 ongeveer even groot zijn gebleven als in 1963, hetgeen betekent dat zij nog steeds veel kleiner zijn dan in 1954.

MINIERE DI CARBONE

TABELLA 56 TABEL

STEENKOLENMIJNEN

Coefficienti di variazione del reddito reale degli operai iscritti dal 1954 al 1964 ^(a)

Variatiecoëfficiënten van het reële inkomen der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964 ^(a)

Anni — Jaar	Operai all'interno Ondergrondse werknemers		Operai all'esterno Bovengrondse werknemers	
	coniugati senza figli gehuwd, zonder kinderen	coniugati con 2 figli gehuwd, 2 kinderen	coniugati senza figli gehuwd, zonder kinderen	coniugati con 2 figli gehuwd, 2 kinderen
	%	%	%	%
1954	10,3	11,6	10,8	13,5
1955	8,7	10,7	8,4	12,0
1956	7,2	6,9	7,9	11,5
1957	5,9	7,3	9,8	13,8
1958	5,7	7,2	7,3	12,1
1959	6,4	7,2	3,7	10,1
1960	6,0	6,0	2,6	8,3
1961	5,0	4,4	2,8	6,7
1962	4,3	4,4	5,6	8,6
1963	5,8	5,3	7,2	9,3
1964	5,5	5,9	7,2	9,9

(a) Nel calcolo di questo coefficiente sono state escluse le miniere di carbone italiane.

(a) Bij de berekening van dit indexcijfer zijn de Italiaanse steenkolenmijnen uitgesloten.

Redditi comparabili 1964 (operai presenti)

Nella parte metodologica si è precisato come accanto al reddito dell'operaio iscritto — al reddito cioè effettivamente percepito in media dagli operai durante l'anno — sia calcolato anche il reddito dell'operaio presente, cioè dell'operaio che abbia utilizzato tutte le normali possibilità di lavoro retribuito offerte dall'azienda, senza mai assentarsi per ragioni personali, ma anche senza effettuare lavoro straordinario. Il reddito di questo lavoratore è generalmente superiore al reddito calcolato per l'operaio iscritto in quanto l'assenteismo è in genere compensato solo parzialmente dal lavoro straordinario. Il reddito percepito nel 1964 dagli operai presenti è riportato nella tabella 57. Mentre per gli operai iscritti i redditi sono stati espressi mediante numeri indici, che hanno reso agevoli le comparazioni nel tempo e nello spazio, per gli operai presenti invece i risultati — relativi all'anno 1964 — sono espressi in franchi belgi per dare una dimensione monetaria del reddito. Vale a dire che nella tabella 57 è riportato per il Belgio il valore « nominale » del reddito degli operai, mentre per gli altri paesi i redditi nominali sono stati convertiti in franchi belgi tenuto conto dell'effettivo potere d'acquisto delle rispettive monete nel 1964. Gli scarti che intercorrono tra i redditi dei vari paesi sono quindi scarti « reali ».

Si è già accennato che le comparazioni dei redditi degli operai presenti offrono il vantaggio di non essere influenzate da taluni fenomeni casuali quali l'assenteismo dei lavoratori per motivi individuali (malattia, infortunio, ecc.) ed il lavoro straordinario.

I confronti tra i vari paesi possono quindi portare a risultati diversi ove si considerino gli operai presenti in luogo degli iscritti; si osserva, in particolare, che :

Vergelijkbare inkomsten in 1964 (aanwezige arbeiders)

In het methodologische gedeelte is uiteengezet dat naast het inkomen van de ingeschreven arbeider — dus het werkelijke gemiddelde inkomen per arbeider in het betrokken jaar — eveneens het inkomen van de aanwezige arbeider werd berekend, dat wil zeggen het inkomen van de arbeider die gebruik heeft gemaakt van alle hem door de onderneming geboden normale mogelijkheden tot het verrichten van betaalde arbeid, zonder ooit te verzuimen om persoonlijke redenen, maar ook zonder overwerk te verrichten. Het inkomen van deze arbeider ligt over het algemeen hoger dan dat van de ingeschreven arbeider, aangezien het verzuim gewoonlijk slechts gedeeltelijk wordt gecompenseerd door overwerk. Het in 1964 door de aanwezige arbeiders verdiende inkomen is weergegeven in tabel 57. Terwijl het inkomen van de ingeschreven arbeiders is vermeld in de vorm van indexcijfers, hetgeen de vergelijkingen in de tijd en de ruimte vergemakkelijkt, zijn voor de aanwezige arbeiders de resultaten over het jaar 1964 uitgedrukt in Belgische franken, ten einde een monetaire meeteenheid van het inkomen te verkrijgen. In tabel 57 is dus voor België de « nominale » waarde van het inkomen der arbeiders weergegeven, terwijl voor de andere landen het nominale inkomen is omgerekend in Belgische franken, rekening houdend met de werkelijke koopkracht der diverse valuta's in 1964. De verschillen tussen de inkomens in de afzonderlijke landen zijn dus « reële » verschillen.

Er werd reeds op gewezen dat de vergelijkingen tussen de inkomens van de aanwezige arbeiders het voordeel bieden niet te worden beïnvloed door sommige toevallige verschijnselen, zoals verzuim van de werknemers om persoonlijke redenen (ziekte, ongeval, enz.) en het overwerk.

De vergelijkingen tussen de verschillende landen kunnen derhalve tot andere resultaten leiden indien men in plaats van de ingeschreven arbeiders de aanwezige arbeiders beschouwt, waarbij in het bijzonder het volgende kan worden vastgesteld :

Redditi comparabili

Vergelijkbare inkomens

Reddito annuo netto medio per operaio
presente alloggiato dall'impresa ⁽¹⁾

Unità : migliaia di franchi belgi 1964

Gemiddeld netto-jaarinkomen per aanwezige
werknemer, door de mijn gehuisvest ⁽¹⁾

Eenheid : 1 000 Belgische franken 1964

	Deutschland (BR)	France	Italia (Sulcis)	Nederland	Belgique/België
INTERNO — ONDERGRONDS					
Coniugati senza figli Gehuwd, zonder kinderen	99,2	109,1	91,2	117,4	118,5
Coniugati con 2 figli Gehuwd, 2 kinderen	109,6	128,6	99,7	130,7	137,2
ESTERNO — BOVENGRONDS					
Coniugati senza figli Gehuwd, zonder kinderen	73,2	88,2	76,4	85,3	91,4
Coniugati con 2 figli Gehuwd, 2 kinderen	82,2	106,4	84,9	97,8	109,0

⁽¹⁾ Escluse le indennità di disoccupazione.

⁽¹⁾ Exclusief werkloosheidsuitkeringen.

— in *Belgio* il reddito degli operai presenti è sempre il più elevato rispetto agli altri paesi della Comunità, mentre per gli operai iscritti all'interno risultava nettamente superato dal reddito degli operai olandesi;

— nei *Paesi Bassi*, quando si considerano i « presenti », il livello del reddito passa dal primo al secondo posto per gli operai all'interno, mentre per gli operai all'esterno la posizione relativa rispetto al Belgio permane invariata;

— in *Francia*, lo scarto rispetto al livello più elevato rimane dello stesso ordine di grandezza sia per il reddito degli iscritti che per quello dei presenti;

— in *Germania*, lo scarto rispetto al livello più elevato aumenta sistematicamente, pur se lievemente, quando si passa dalle comparazioni del reddito degli operai iscritti, a quelle per gli operai presenti;

— in *België* is het inkomen van de aanwezige arbeiders in alle gevallen hoger dan in de overige landen van de Gemeenschap, terwijl het inkomen van de ingeschreven ondergrondse arbeiders aanzienlijk lager is dan dat van de Nederlandse arbeiders;

— in *Nederland* daalt het inkomenspeil, wanneer men de « aanwezigen » beschouwt, van de eerste naar de tweede plaats wat de ondergrondse arbeiders betreft, terwijl de relatieve positie ten opzichte van België voor de bovengrondse arbeiders ongewijzigd blijft;

— in *Frankrijk* blijft het verschil ten opzichte van het hoogste peil zowel voor het inkomen van de ingeschreven als voor dat van de aanwezige arbeiders even groot;

— in *Duitsland* wordt het verschil ten opzichte van het hoogste peil in alle gevallen enigszins groter wanneer men na vergelijking van de inkomens der ingeschreven arbeiders die van de aanwezige arbeiders gaat vergelijken;

— in *Italia*, invece, lo scarto dal livello massimo diminuisce notevolmente per gli operai presenti all'interno e resta pressappoco invariato per quelli all'esterno.

Industria siderurgica

L'analisi dei redditi reali degli operai siderurgici verte sugli operai non alloggiati dall'impresa e distingue i coniugati senza figli ed i coniugati con due figli a carico. Le statistiche relative al periodo dal 1954 al 1964 sono state compilate sotto forma di indici e si riferiscono agli operai « iscritti », unica serie per la quale si dispone di informazioni per l'intero periodo considerato; i redditi dell'anno 1964, espressi in franchi belgi, si riferiscono agli operai « presenti ». Le definizioni di queste due nozioni di operai figurano nella parte metodologica pubblicata nel capitolo III di questo volume.

Evoluzione dei redditi reali dal 1954 al 1964 (operai iscritti)

Nella tabella 58 sono riportati, per ciascun paese, gli indici dei redditi reali annui netti percepiti dagli operai siderurgici nel periodo dal 1954 al 1964.

Si è già constatato (vedere tabella 44 nel capitolo V) che tra il 1963 ed il 1964 i redditi degli operai iscritti nell'industria siderurgica della Comunità sono aumentati, in valore nominale, da un minimo del 5 % (Italia) ad un massimo dell'11 % (Belgio). Tali aumenti nominali sono stati però assorbiti in varia misura dal costo della vita, che è contemporaneamente aumentato all'incirca del 2-3 % in Germania, Francia e Lussemburgo; 4 % in Belgio; 5 % nei Paesi Bassi e 6 % in Italia.

— in *Italië* daarentegen is het verschil met het maximumpeil aanzienlijk geringer voor de aanwezige ondergrondse arbeiders, terwijl het voor de aanwezige bovengrondse arbeiders nagenoeg gelijk blijft.

IJzer- en staalindustrie

De analyse van het reële inkomen der arbeiders in de ijzer- en staalindustrie heeft betrekking op de niet door de onderneming gehuisveste arbeiders, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen gehuwde arbeiders zonder kinderen en gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen. De statistieken over de periode 1954-1964 zijn samengesteld in de vorm van indexcijfers en hebben betrekking op de « ingeschreven » arbeiders, daar slechts voor deze categorie over de gehele beschouwde periode gegevens beschikbaar zijn. Het inkomen over het jaar 1964 is uitgedrukt in Belgische franken en heeft betrekking op de « aanwezige » arbeiders. Deze beide categorieën arbeiders zijn gedefinieerd in het methodologische gedeelte in hoofdstuk III van dit rapport.

Ontwikkeling van het reële inkomen van 1954 tot en met 1964 (ingeschreven arbeiders)

In tabel 58 worden voor elk land de indexcijfers van het reële netto-jaarinkomen der arbeiders in de ijzer- en staalindustrie weergegeven voor de periode van 1954 tot en met 1964.

Er is reeds geconstateerd (zie tabel 44 in hoofdstuk V) dat het inkomen van de ingeschreven arbeiders in de ijzer- en staalindustrie van de Gemeenschap in 1964 ten opzichte van 1963 in nominale waarde met ten minste 5 % (Italië) en ten hoogste 11 % (België) is toegenomen. Deze nominale stijgingen zijn evenwel in uiteenlopende mate tenietgedaan door de gelijktijdige stijging van de kosten van levensonderhoud, die in Duitsland, Frankrijk en Luxemburg 2 tot 3 %, in België 4 %, in Nederland 5 % en in Italië 6 % bedroeg.

I redditi degli operai siderurgici sono quindi aumentati in valore reale, tra il 1963 ed il 1964, nella misura di circa 6-7 % in Belgio, 6 % in Germania, 4 % in Francia, 3 % nel Lussemburgo ed 1-2 % nei Paesi Bassi mentre in Italia il notevole aumento del costo della vita ha non solo assorbito per intero l'aumento nominale, ma ha causato altresì una lieve diminuzione (1-2 %) del reddito in valore reale.

Il livello del reddito annuo degli operai è nel 1964 il più elevato, rispetto all'intero periodo dal 1954 in poi, in tutti i paesi tranne l'Italia ove il massimo è registrato nell'anno 1963.

Het inkomen van de arbeiders in de ijzer- en staalindustrie is derhalve in 1964 ten opzichte van 1963 in reële waarde met ongeveer 6 tot 7 % in België, 6 % in Duitsland, 4 % in Frankrijk, 3 % in Luxemburg en 1 tot 2 % in Nederland toegenomen, terwijl de aanzienlijke stijging van de kosten van levensonderhoud in Italië niet alleen de nominale stijging volledig heeft geabsorbeerd, maar bovendien een geringe verlaging (1-2 %) van de reële waarde van het inkomen heeft veroorzaakt.

In alle landen, behalve in Italië waar het maximum in 1963 werd waargenomen, was het jaarinkomenspeil van de arbeiders in 1964 hoger dan in de gehele periode 1954-1963.

SIDERURGIA

TABELLA 58 T A B E L L

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Redditi reali

Evoluzione del reddito netto medio annuo per operaio iscritto, non alloggiato dall'impresa

Reële inkomens

Ontwikkeling van het gemiddelde netto-jaarinkomen per ingeschreven werknemer, niet door de onderneming gehuisvest

1954 = 100

Paesi — Land	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Coniugati senza figli Gehuwd, zonder kinderen											
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	100,0	107,0	109,8	113,6	110,1	113,9	122,7	127,6	129,0	129,1	137,5
France ⁽²⁾	100,0	114,4	121,4	123,0	122,1	124,2	134,9	140,3	139,9	140,7	146,7
Italia	100,0	115,0	107,3	107,4	103,7	109,4	116,0	119,1	120,0	125,6	124,1
Nederland	100,0	108,2	115,3	112,6	112,2	113,9	123,1	136,7	139,7	144,4	146,4
Belgique/België	100,0	105,8	110,8	109,9	112,3	114,4	119,1	118,2	127,4	132,5	140,9
Luxembourg	100,0	103,9	113,0	116,1	116,9	118,5	123,0	128,0	127,0	130,5	134,4
Coniugati con 2 figli Gehuwd, 2 kinderen											
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	100,0	106,0	109,5	114,5	113,8	117,2	125,2	129,6	131,5	131,2	138,8
France ⁽²⁾	100,0	111,3	115,5	115,6	113,1	114,2	122,1	126,2	126,4	126,9	131,6
Italia	100,0	104,4	106,1	106,0	102,7	107,9	113,3	116,2	116,5	120,3	117,9
Nederland	100,0	108,0	114,1	112,3	112,0	113,6	123,8	136,8	139,0	144,0	147,0
Belgique/België	100,0	105,4	109,6	110,6	113,5	115,4	120,2	119,7	127,6	132,7	141,5
Luxembourg	100,0	103,3	111,7	114,5	115,1	116,6	120,3	126,0	124,0	126,8	130,1

⁽¹⁾ Bacino della Renania del Nord-Westfalia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Noordrijnland-Westfalen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.

Evoluzione dei redditi reali per ora lavorata (operai iscritti)

La tabella 59 permette di seguire, accanto all'evoluzione del reddito reale annuo, anche l'evoluzione del numero annuo di ore effettivamente prestate dagli operai e l'evoluzione del reddito reale per ora lavorata, dal 1954 al 1963 e 1964.

Bisogna infatti considerare che il miglioramento delle « condizioni di vita e di lavoro » degli operai può essere conseguito sia attraverso l'aumento dei livelli retributivi sia attraverso un alleggerimento — a parità di retribuzione — dello sforzo lavorativo (diminuzione della durata annua del lavoro).

È evidente che la preferenza per l'uno o per l'altro di questi vantaggi — che comportano ambedue un aumento del costo della manodopera a carico dell'imprenditore — è frutto di una politica salariale che tiene conto delle priorità di interessi emergenti dalle diverse situazioni locali.

È opportuno quindi sottolineare — accanto alle comparazioni del livello annuo del reddito netto effettivamente percepito in media nei diversi paesi — anche le diversità di durata annua del lavoro effettivamente prestato dagli operai, al fine di tener conto nelle comparazioni anche di questo secondo importante vantaggio nel quale si traducono i costi salariali sostenuti dai datori di lavoro.

Dalla tabella 59 si rileva che il numero medio annuo di ore effettivamente lavorate dagli operai è diminuito, tra il 1954 ed il 1964, del 17 % circa in Germania, del 13 % nel Lussemburgo, del 10 % nei Paesi Bassi, del 6 % in Francia ed in Italia e del 4 % in Belgio.

Evidentemente, gli indici del numero di ore effettivamente prestate non forniscono alcuna indicazione circa le cause della diminuzione del tempo destinato al lavoro effettivo: la tabella 59 permette tuttavia di constatare che in tutti i paesi l'aumento del reddito per ora lavorata è stato tale da compensare largamente la diminuzione della durata del lavoro e da consentire inoltre i notevoli aumenti del reddito annuo già constatati nei paragrafi precedenti.

Ontwikkeling van het reële inkomen per arbeidsuur (ingeschreven arbeiders)

Tabel 59 maakt het mogelijk, behalve de ontwikkeling van het reële jaarinkomen ook de ontwikkeling van het aantal werkelijk gewerkte uren per jaar, alsmede die van het reële inkomen per gewerkt uur tussen 1954 enerzijds en 1963 en 1964 anderzijds te volgen.

Men moet er immers rekening mee houden dat de verbetering van de levensomstandigheden en de arbeidsvoorwaarden van de arbeiders zowel kan worden bereikt door verhoging van het loonpeil als door verlichting van de arbeidsinspanning (vermindering van de arbeidsduur per jaar), onder behoud van hetzelfde loon.

De voorkeur voor een van beide voordelen — die alle twee een verhoging van de arbeidskosten ten laste van de werkgevers met zich brengen — vloeit uiteraard voort uit een loonbeleid waarbij rekening wordt gehouden met op plaatselijke verhoudingen gebaseerde belangenprioriteiten.

Het is dus dienstig — naast de vergelijkingen tussen de gemiddelde werkelijk ontvangen netto-jaarinkomens in de verschillende landen — ook te wijzen op de diversiteit van de jaarlijkse werkelijke arbeidsduur, ten einde bij de vergelijkingen eveneens rekening te kunnen houden met dit tweede belangrijke voordeel waarin de door de werkgever gedragen loonkosten tot uiting komen.

Uit tabel 59 kan worden opgemaakt dat het gemiddelde aantal per jaar door de arbeiders werkelijk gepresteerde arbeidsuren in 1964 in Duitsland omstreeks 17 %, in Luxemburg 13 %, in Nederland 10 %, in Frankrijk en Italië 6 %, en in België 4 % lager lag dan in 1954.

De indexcijfers van het aantal werkelijk gewerkte uren zeggen natuurlijk niets over de oorzaken van de vermindering van de werkelijke arbeidsduur. Uit tabel 59 blijkt evenwel dat het inkomen per gewerkt uur in alle landen zodanig is gestegen dat de vermindering van de arbeidsduur hierdoor ruimschoots werd gecompenseerd en bovendien de in de voorgaande paragrafen reeds geconstateerde aanzienlijke verhogingen van het jaarinkomen ontstonden.

Nel 1964 la durata media annua del lavoro effettivo degli operai iscritti è stata la seguente :

In 1964 was de gemiddelde werkelijke arbeidsduur per jaar voor de ingeschreven arbeiders als volgt :

Paesi	Numero di ore Aantal uren	Indici (massimo = 100) Indexcijfers (maximum = 100)	Land
Germania (Nordrhein-Westfalen)	1 939	86	Duitsland (Noord-Rijnland-Westfalen)
Francia (Est)	2 244	100	Frankrijk (Oost-)
Italia	2 001	89	Italië
Paesi Bassi	1 912	85	Nederland
Belgio	2 113	94	België
Lussemburgo	2 029	90	Luxemburg

SIDERURGIA

TABELLA 59

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Indici del numero di ore effettuate

Indexcijfers van het aantal arbeidsuren

Indici dei redditi reali annui e per ora effettuata nel 1963 e nel 1964

Indexcijfers van de reële inkomens per jaar en per arbeidsuur in 1963 en 1964

(Operai iscritti, non alloggiati dall'impresa
Coniugati senza figli)

(Ingeschreven werknemers, niet gehuisvest door de onderneming, gehuwden zonder kinderen)

1954 = 100

Paesi -- Land	Indici del numero di ore effettuate		Indici dei redditi reali Indexcijfers van de reële inkomens			
	Indexcijfers van het aantal arbeidsuren		annui per jaar		per ora effettuata per arbeidsuur	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	79,5	82,7	129,1	137,5	162,4	166,3
France ⁽²⁾	93,3	93,8	140,7	146,7	150,9	156,4
Italia	96,6	93,5	125,6	124,1	130,0	132,8
Nederland	88,8	89,6	144,4	146,4	162,5	163,4
Belgique/België	95,4	95,9	132,5	140,9	138,9	146,9
Luxembourg	86,8	86,9	130,5	134,4	150,3	154,6

⁽¹⁾ Bacino Renania del Nord-Westfalia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Noordrijnland-Westfalen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.

Raffronto del livello dei redditi reali nei diversi paesi dal 1954 al 1964 (operai iscritti)

La tabella 60 permette di seguire l'evoluzione dei redditi reali tra il 1954 ed il 1964, e di apprezzare contemporaneamente le differenze di livello intercorrenti tra i diversi paesi. A tal fine i redditi sono stati espressi in indici, attribuendo la base 100 — rispettivamente per i coniugati senza figli ed i coniugati con due figli a carico — al paese che nel 1954 aveva il reddito più elevato.

Vergelijking van de niveaus van het reële inkomen in de diverse landen in de periode 1954-1964 (ingeschreven arbeiders)

Tabel 60 maakt het mogelijk de ontwikkeling van de reële inkomens in de periode 1954-1964 te volgen en tegelijkertijd de verschillen in niveau tussen de verschillende landen na te gaan. Hiertoe zijn de inkomens uitgedrukt in indexcijfers, waarbij — respectievelijk voor de gehuwde arbeiders zonder kinderen en de gehuwde arbeiders met twee ten laste komende kinderen — aan het land waar in 1954 het inkomen het hoogst was het basiscijfer 100 werd toegekend.

SIDERURGIA

TABELLA 60 TABEL

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Redditi reali

Raffronto del livello dei redditi netti degli operai iscritti, non alloggiati dall'impresa
(Paese dove il reddito reale era più elevato nel 1954 = 100)

Reële inkomens

Vergelijking van het peil der netto-inkomens van ingeschreven werknemers, niet door de onderneming gehuisvest
(Land met het hoogste reële inkomen in 1954 = 100)

Paesi — Land	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Coniugati senza figli											
Gehuwd, zonder kinderen											
Deutschland (BR)(¹)	75,7	81,1	83,1	86,1	83,4	86,3	93,0	96,6	97,7	97,7	104,2
France (²)	71,3	81,6	86,6	87,7	87,1	88,6	96,2	100,1	99,8	100,4	104,6
Italia	71,1	74,7	76,3	76,4	73,8	77,8	82,5	84,7	85,3	89,3	88,2
Nederland	70,8	76,6	81,6	79,7	79,5	80,7	87,2	96,8	98,9	102,2	103,7
Belgique/België	89,3	94,5	98,9	98,1	100,2	102,1	106,4	105,5	113,7	118,3	125,7
Luxembourg	100,0	103,9	113,0	116,1	116,9	118,5	123,0	128,0	127,0	130,5	134,4
Coniugati con 2 figli											
Gehuwd, met 2 kinderen											
Deutschland (BR)(¹)	68,8	73,6	75,3	78,8	78,3	80,6	86,1	89,1	90,5	90,3	95,5
France (²)	80,0	89,1	92,4	92,5	90,4	91,4	97,8	101,0	101,2	101,5	105,3
Italia	69,0	72,0	73,2	73,1	70,9	74,5	78,2	80,1	80,4	83,0	81,4
Nederland	67,8	73,2	77,3	76,1	75,9	77,0	83,9	92,7	94,3	97,6	99,7
Belgique/België	87,1	91,8	95,5	96,4	98,9	100,6	104,8	104,3	111,1	115,6	123,2
Luxembourg	100,0	103,3	111,7	114,5	115,1	116,6	120,3	126,0	124,0	128,6	130,2

(¹) Bacino Renania del Nord-Westfalia.
(²) Bacino dell'Est.

(¹) Bekken van Noordrijnland-Westfalen.
(²) Bekken van Oost-Frankrijk.

Nella tabella 61 i redditi reali sono stati espressi in indici, ponendo per ciascun anno uguale a 100 il reddito più elevato, cioè quello dell'operaio lus-

Ten einde beter te kunnen beoordelen of, resp. in hoeverre de inkomens van de arbeiders in de diverse landen van de Gemeenschap dicht bij elkaar

semburghese, al fine di poter meglio apprezzare se e quanto i livelli dei redditi degli operai dei diversi paesi della Comunità si siano ravvicinati o allontanati tra loro.

dan wel verder uit elkaar zijn komen te liggen, is in tabel 61 het reële inkomen uitgedrukt in indexcijfers, waarbij het hoogste inkomen, dus dat van de Luxemburgse arbeiders, voor ieder jaar wordt aangeduid met het cijfer 100.

SIDERURGIA

TABELLA TABELL 61

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Indici dei redditi reali degli operai iscritti nel 1954, 1963 e 1964

(Base : paese ove il reddito è più elevato
in ciascun anno = 100)

Indexcijfers van de reële inkomens der ingeschreven arbeiders in 1954, 1963 en 1964

(Basis : land waar het inkomen het hoogst was
in elk jaar = 100)

Paesi — Land	Coniugati senza figli — Gehuwd, zonder kinderen			Coniugati con 2 figli — Gehuwd, met 2 kinderen		
	1954	1963	1964	1954	1963	1964
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	75,7	74,9	77,5	68,8	71,2	73,4
France ⁽²⁾	71,3	77,0	77,8	80,0	80,1	80,9
Italia	71,1	68,4	65,7	69,0	65,5	62,5
Nederland	70,8	78,4	77,1	67,8	77,0	76,6
Belgique/België	89,3	90,7	93,6	87,1	91,2	94,7
Luxembourg	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁽¹⁾ Bacino della Renania del Nord-Westfalia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Noordrijnland-Westfalen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.

Dall'esame delle tabelle 60 e 61 — nella lettura delle quali bisogna tener conto anche delle considerazioni sulla durata del lavoro effettuate nei paragrafi precedenti — si rileva che il reddito dell'operaio lussemburghese è sempre stato, tra il 1954 ed il 1964, il più elevato della Comunità e che gli scarti rispetto a tale reddito sono sensibilmente diminuiti per gli operai olandesi nonchè — in minor misura — per gli operai del Belgio, della Germania e per i coniugati senza figli della Francia mentre sono aumentati in Italia.

In complesso si può constatare che i notevoli aumenti dei redditi reali verificatisi tra il 1954 ed il 1964, se hanno portato a variazioni delle distanze rispettive tra i diversi paesi, non hanno però provocato un ravvicinamento generale sul

Uit de tabellen 60 en 61 — bij lezing waarvan ook rekening moet worden gehouden met de in de vorige paragrafen niteengezette beschouwingen over de arbeidsduur — blijkt dat het inkomen van de Luxemburgse arbeider van 1954 t/m 1964 steeds het hoogste van de Gemeenschap was en dat de verschillen ten opzichte van dit inkomen aanzienlijk zijn verminderd voor de Nederlandse arbeiders, alsmede — zij het in mindere mate — voor de Belgische en de Duitse arbeiders en voor de gehuwde arbeiders zonder kinderen in Frankrijk, terwijl deze verschillen voor Italië groter zijn geworden.

Samenvattend kan worden vastgesteld dat de aanzienlijke stijgingen van het reële inkomen tussen 1954 en 1964 weliswaar hebben geleid tot wijzigingen in de respectieve verschillen tussen de diverse landen, maar niet tot een algemene inko-

piano comunitario — contrariamente a quanto si è verificato per i costi salariali — come risulta anche dai coefficienti di variazione riportati nella tabella 62, che oscillano intorno a valori del 14-15 %.

Redditi comparabili 1964 (operai presenti)

Le considerazioni fin qui effettuate a proposito dei redditi degli operai siderurgici si riferiscono agli operai iscritti. Poichè il reddito di questi ultimi è influenzato dall'assenteismo, è opportuno comparare anche il reddito degli operai « presenti », cioè degli operai che non abbiano effettuato alcuna assenza durante l'anno, eccezion fatta per le ferie e le festività retribuite.

Questi operai avrebbero prestato nel 1964, nell'ipotesi accennata, il seguente numero di ore di lavoro effettive :

Paesi	Numero di ore Aantal uren	Indici (massimo = 100) Indexcijfers (maximum = 100)	Land
Germania (Nordrhein-Westfalen)	2 099	85	Duitsland (Noord-Rijnland-Westfalen)
Francia (Est)	2 461	100	Frankrijk (Oost-)
Italia	2 199	89	Italië
Paesi Bassi	2 079	84	Nederland
Belgio	2 265	92	België
Lussemburgo	2 144	87	Luxemburg

Il reddito degli operai presenti, espresso in franchi belgi, è riportato per l'anno 1964 nella tabella 63. Le conversioni delle varie monete nazionali sono state effettuate sulla base dei tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo.

Si può constatare che gli scarti tra i redditi più elevati (quelli degli operai lussemburghesi e belgi)

mensegalisatie op communautair niveau, zulks in tegenstelling tot hetgeen zich bij de loonkosten heeft voorgedaan. Dit blijkt eveneens uit de in tabel 62 opgenomen variatiecoëfficiënten, die rond 14-15 % schommelen.

Vergelijkbare inkomens in 1964 (aanwezige arbeiders)

De tot nog toe gegeven beschouwingen ten aanzien van het inkomen van de arbeiders in de ijzer- en staalindustrie hebben betrekking op de ingeschreven arbeiders. Aangezien het inkomen van deze arbeiders de invloed van het verzuim ondergaan, is het nuttig ook de inkomens der « aanwezige » arbeiders onderling te vergelijken, dat wil zeggen de inkomens van de arbeiders die gedurende het gehele jaar geen enkel verzuim hadden, afgezien van verlof, vakantie en betaalde feestdagen.

Uitgaande van deze veronderstelling zouden deze arbeiders in 1964 het volgende aantal werkelijke arbeidsuren hebben gepresteerd :

Het inkomen van de aanwezige arbeiders, uitgedrukt in Belgische franken, is voor het jaar 1964 weergegeven in tabel 63. De omrekening van de diverse nationale valuta's geschiedde op basis van de koopkrachtpariteiten voor de verbruikers.

Vastgesteld kan worden dat de verschillen tussen de hoogste inkomens (die van de Luxemburgse en

ed i redditi degli operai degli altri paesi sono proporzionalmente inferiori per gli operai presenti che per gli iscritti.

de Belgische arbeiders) en de inkomens van de arbeiders in de overige landen voor de aanwezige arbeiders naar verhouding geringer zijn dan voor de ingeschreven arbeiders.

SIDERURGIA

TABELLA 62
TABEL

IJZER- EN STAALINDUSTRIE

Coefficienti di variazione del reddito reale
degli operai iscritti dal 1954 al 1964

Variatiecoëfficiënten van het reële inkomen
der ingeschreven arbeiders van 1954 t/m 1964

Anni — Jaar	Coniugati senza figli Gehuwd, zonder kinderen	Coniugati con 2 figli Gehuwd, met 2 kinderen
1954	14,0 %	15,0 %
1955	12,2 %	14,0 %
1956	13,8 %	15,7 %
1957	14,7 %	16,2 %
1958	16,0 %	17,2 %
1959	15,2 %	16,5 %
1960	13,7 %	15,0 %
1961	13,0 %	14,3 %
1962	12,8 %	14,2 %
1963	13,0 %	14,5 %
1964	14,0 %	15,6 %

SIDERURGIA
Anno 1964

TABELLA 63
TABEL

IJZER- EN STAALINDUSTRIE
Jaar 1964

Redditi comparabili

Vergelijkbare inkomens

Reddito annuo netto medio per operaio presente,
non alloggiato dall'impresa
(Unità : migliaia di franchi belgi 1964)

Gemiddeld netto-jaarinkomen per aanwezige
werknemer, niet door de onderneming gehuisvest
(Eenheid : 1 000 Belgische franken 1964)

	Deutschland (BR) (*)	France (*)	Italia	Nederland	Belgique/ België	Luxembourg
Coniugati senza figli Gehuwd, zonder kinderen	99,7	101,5	85,9	99,7	119,6	126,1
Coniugati con 2 figli Gehuwd met 2 kinderen	108,2	120,9	94,0	113,2	138,5	144,5

(*) Bacino della Renania del Nord-Westfalia.
(*) Bacino dell'Est.

(*) Bekken van Noordrijnland-Westfalen.
(*) Bekken van Oost-Frankrijk.

Miniere di ferro

L'analisi si riferisce, per le miniere di ferro, agli operai non alloggiati dall'impresa e distingue gli operai dell'interno e quelli dell'esterno, i coniugati senza figli ed i coniugati con due figli a carico.

Come per le altre due industrie già esaminate, i dati relativi al periodo 1954-1964 sono riportati sotto forma di indici e si riferiscono agli operai iscritti. I redditi dell'anno 1964 sono espressi anche in franchi belgi e si riferiscono, in questo caso, agli operai presenti.

Per la Francia, ove lo Statuto del minatore prevede l'obbligo per il datore di lavoro di versare un'indennità compensativa agli operai non alloggiati dall'impresa, l'ammontare di questa indennità è stata incorporata nel reddito, mentre ne è stata esclusa l'indennità annua di riscaldamento.

Prima di presentare i risultati specifici dell'indagine, sembra necessario attirare l'attenzione del lettore — come già si è fatto per le miniere di carbone — su alcuni aspetti dell'attività produttiva che esercitano una sensibile e diretta influenza sul livello del reddito degli operai.

Trattasi di fenomeni, quali la riduzione di attività delle imprese e gli scioperi, che sono suscettibili di comportare diminuzioni talora notevoli del numero annuo di turni retribuiti: dalla tabella 64 emerge che le assenze per scioperi, particolarmente sensibili nel 1963 in Italia ed ancor più in Francia, non si sono quasi affatto verificate nel 1964. Per quanto riguarda le riduzioni di attività per ragioni economiche (difficoltà di smercio del minerale), il fenomeno — particolarmente intenso in Francia nel 1963 — si è vieppiù accentuato nel 1964, comportando un numero medio di turni non lavorati pari a circa 36 per gli operai all'esterno e 41 per quelli all'interno.

In complesso, tuttavia, il numero medio di turni retribuiti è aumentato, in Francia come negli

IJzermijnen

Wat de ijzermijnen betreft heeft de analyse betrekking op de niet door het bedrijf gehuisveste arbeiders, terwijl onderscheid wordt gemaakt tussen de ondergrondse en de bovengrondse arbeiders, de gehuwden zonder kinderen en de gehuwden met twee ten laste komende kinderen.

Evenals voor de beide andere reeds beschouwde bedrijfstakken zijn de gegevens over de periode 1954-1964 weergegeven in de vorm van indexcijfers en hebben zij betrekking op de ingeschreven arbeiders. De inkomens over het jaar 1964 zijn ook in Belgische franken uitgedrukt en hebben, in dit geval, betrekking op de aanwezige arbeiders.

Voor Frankrijk, waar het mijnwerkersstatuut de werkgever de verplichting oplegt aan de niet door de onderneming gehuisveste arbeiders als compensatie een vergoeding uit te keren, is het bedrag van deze vergoeding in het inkomen begrepen, terwijl de jaarlijkse vergoeding voor verwarming buiten beschouwing is gelaten.

Alvorens de specifieke resultaten van de enquête te vermelden lijkt het nodig, evenals voor de steenkolenmijnen is geschied, de aandacht van de lezer te vestigen op bepaalde aspecten van de produktieactiviteit die een aanzienlijke directe invloed op het niveau van de arbeidersinkomens uitoefenen.

Het gaat hier om verschijnselen als vermindering van de activiteit der ondernemingen en stakingen, die een soms aanzienlijke vermindering van het aantal betaalde diensten per jaar kunnen veroorzaken. Uit tabel 64 blijkt dat in 1964 nagenoeg geen stakingsverzuim werd genoteerd, terwijl dit verzuim in 1963 in Italië en vooral in Frankrijk bijzonder groot was geweest. Wat betreft de vermindering van de activiteit der ondernemingen om economische redenen (moeilijkheden bij de afzet van het erts), deze was reeds in 1963 in Frankrijk zeer aanzienlijk en is in 1964 gaandeweg nog groter geworden, hetgeen leidde tot een gemiddeld aantal niet-gewerkte diensten van ongeveer 36 voor de bovengrondse en 41 voor de ondergrondse arbeiders.

In totaal was het gemiddelde aantal betaalde diensten echter zowel in Frankrijk als in de andere

altri paesi, tra il 1963 ed il 1964, il che ha comportato — indipendentemente dall'aumento dell'importo orario della retribuzione — un corrispondente aumento della retribuzione nominale annua.

landen in 1964 groter dan in 1963, hetgeen, onafhankelijk van de verhoging van het bedrag per uur, een overeenkomstige verhoging van het nominale jaarinkomen veroorzaakte.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 64 TABEL

IJZERMIJNEN

Turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto, nel 1963 e nel 1964

Betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider, in 1963 en 1964

Natura dei turni	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Aard van de diensten
	1963	1964	1963	1964	1963	1964	1963	1964	
INTERNO									ONDERGRONDS
Turni retribuiti ⁽¹⁾ e giorni di riposo	292,5	297,3	244,4	252,8	249,0	255,6	202,9	205,0	Betaalde diensten ⁽¹⁾ en rustdagen
Turni non retribuiti	24,1	23,1	67,1	58,7	64,9	57,5	21,9	19,8	Niet-betaalde diensten
di cui :									waarvan :
per cause economiche e tecniche	0,5	0,2	33,8	41,3	—	1,2	—	—	om economische en technische redenen
per scioperi	—	—	13,1	0,5	9,0	1,0	—	—	door algemene staking
ESTERNO									BOVENGRONDS
Turni retribuiti ⁽¹⁾ e giorni di riposo	300,7	306,3	260,2	280,8	284,2	291,1	295,3	300,2	Betaalde diensten ⁽¹⁾ en rustdagen
Turni non retribuiti	23,0	20,7	57,5	54,9	32,9	25,5	20,5	16,5	Niet-betaalde diensten
di cui :									waarvan :
per cause economiche e tecniche	0,2	0,1	25,1	35,0	—	0,5	—	—	om economische en technische redenen
per scioperi	—	—	9,3	0,2	7,5	1,4	—	—	door algemene staking

⁽¹⁾ Ivi compresi i turni straordinari.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de extra-diensten.

Evoluzione dei redditi reali dal 1954 al 1964 (operai iscritti)

La tabella 65 permette di seguire l'evoluzione del reddito reale degli operai delle miniere di ferro tra il 1954 ed il 1964. A tale scopo i redditi sono stati espressi sotto forma di indici prendendo a base, per ciascun paese e per ciascuno dei casi esaminati, il reddito registrato nell'anno 1954.

Questa tabella permette, in particolare, di delineare la seguente evoluzione nei diversi paesi tra il 1963 ed il 1964, tenuto conto della già osservata evoluzione dei redditi nominali (vedere tabella 48, nel capitolo V) e degli incrementi del costo della

Ontwikkeling van het reële inkomen van 1954 tot en met 1964 (ingeschreven arbeiders)

Tabel 65 geeft een overzicht van de ontwikkeling van het reële inkomen der arbeiders in de ijzermijnen in de periode 1954-1964. Hiertoe zijn de inkomens weergegeven in de vorm van indexcijfers, waarbij voor ieder land en voor elk der beschouwde gevallen het inkomen over 1954 als basis is genomen.

Uit deze tabel kan in het bijzonder worden afgeleid dat zich in 1964, rekening houdend met de reeds bestudeerde ontwikkeling van de nominale inkomens (zie tabel 48 in hoofdstuk V) en met de stijgingen van de kosten van levensonderhoud

vita (circa 6 % in Italia e 3 % in Germania, Francia e Lussemburgo) :

- in *Germania* (Bassa Sassonia), il reddito netto medio è aumentato del 4-5 %, in valore reale, per tutte le categorie di operai osservate;
- in *Francia* (Est) il reddito reale è aumentato del 5-6 % per gli operai all'interno e del 2-3 % per quelli all'esterno;

(ongeveer 6 % in Italië en 3 % in Duitsland, Frankrijk en Luxemburg), ten opzichte van 1963 de volgende ontwikkeling heeft voorgedaan :

- in *Duitsland* (Neder-Saksen) is het gemiddelde netto-inkomen voor alle beschouwde categorieën arbeiders in reële waarde met 4 tot 5 % toegenomen;
- in *Frankrijk* (Oostelijk bekken) is het reële inkomen voor de ondergrondse arbeiders met 5 tot 6 % en voor de bovengrondse arbeiders met 2 tot 3 % toegenomen;

MINIERE DI FERRO

TABELLA 65 T A B E L

IJZERMIJNEN

Redditi reali

Reële inkomens

Evoluzione del reddito netto medio annuo per operaio iscritto, non alloggiato dall'impresa

Ontwikkeling van het gemiddelde netto-jaarinkomen per ingeschreven werknemer, niet door de mijn gehuisvest

1954 = 100

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
INTERNO												ONDERGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd,</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	100,0	112,8	129,8	139,0	136,6	136,0	144,5	152,5	148,0	151,7	159,8	<i>zonder kinderen</i>
Francia ⁽²⁾	100,0	110,5	117,1	120,6	117,5	117,0	121,6	122,6	121,3	108,7	114,9	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Italia	100,0	93,8	88,0	89,4	88,6	95,0	101,2	102,1	113,6	129,2	137,3	Frankrijk ⁽²⁾
Lussemburgo	100,0	95,7	105,2	103,6	106,9	107,1	108,0	113,2	113,4	116,5	117,2	Italië
												Luxemburg
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd,</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	100,0	113,5	129,8	140,4	137,6	137,2	147,5	159,8	156,7	154,7	162,1	<i>met 2 kinderen</i>
Francia ⁽²⁾	100,0	109,6	115,5	118,5	114,3	113,5	117,7	118,4	117,7	106,7	112,1	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Italia	100,0	94,5	89,6	90,4	90,0	96,1	101,1	102,1	111,5	123,6	130,0	Frankrijk ⁽²⁾
Lussemburgo	100,0	96,0	104,9	103,4	106,3	106,3	107,1	112,0	112,0	114,8	115,2	Italië
												Luxemburg
ESTERNO												BOVENGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd,</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	100,0	117,1	119,2	125,5	126,2	124,4	138,7	148,1	141,9	148,2	154,7	<i>zonder kinderen</i>
Francia ⁽²⁾	100,0	120,4	134,6	139,7	134,1	135,0	141,0	141,2	138,3	127,3	130,7	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Italia	100,0	103,5	102,0	105,9	106,9	110,2	110,9	114,5	128,4	144,9	146,3	Frankrijk ⁽²⁾
Lussemburgo	100,0	102,4	109,7	115,2	117,6	115,8	120,3	127,4	125,8	126,6	131,7	Italië
												Luxemburg
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd,</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	100,0	118,7	120,8	126,3	126,0	124,6	141,9	156,1	150,8	159,0	166,8	<i>met 2 kinderen</i>
Francia ⁽²⁾	100,0	115,9	126,9	130,5	125,1	123,4	128,1	128,9	127,1	118,5	121,2	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Italia	100,0	102,7	101,5	104,4	105,4	109,0	109,2	112,4	123,5	135,7	136,2	Frankrijk ⁽²⁾
Lussemburgo	100,0	102,0	108,7	113,7	114,5	115,1	118,7	124,7	123,1	123,2	127,5	Italië
												Luxemburg

⁽¹⁾ Bacino della Bassa Sassonia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Neder-Saksen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.

- in *Italia*, si sono avuti aumenti del 5-6 % per gli operai all'interno mentre il reddito reale degli operai all'esterno è rimasto pressappoco invariato (aumenti inferiori o uguali all'1 %);
- nel *Lussemburgo*, invece, si è verificato il fenomeno inverso: è il reddito degli operai all'interno che è rimasto quasi invariato, mentre quello degli operai all'esterno ha subito un aumento di circa 4 %.

Per quanto riguarda la situazione nei confronti dell'intero periodo dal 1954 in poi, si può osservare che il livello massimo del reddito si ha in tutti i paesi nel 1964, tranne in Francia ove il massimo è raggiunto nell'anno 1961, dopo il quale si è verificata una flessione imputabile alle menzionate difficoltà di mercato. Si ricorda a questo proposito che queste statistiche sui redditi degli operai tengono conto delle sole retribuzioni versate dai datori di lavoro e che le prestazioni di sicurezza sociale non sono computate nel reddito: se per la Francia si tenesse conto anche delle erogazioni delle indennità di disoccupazione versate agli operai, la menzionata flessione dei redditi sarebbe senza dubbio meno marcata.

Evoluzione dei redditi reali per ora lavorata (operai iscritti)

Nella tabella 66 sono stati riportati per ciascun paese gli indici con base 1954 nel numero di ore lavorate, del reddito reale annuo e del reddito reale per ora lavorata, relativi agli anni 1963 e 1964.

Si può osservare che il numero annuo di ore di lavoro effettivamente prestate è diminuito, tra il 1954 ed il 1964, in misura che va dal 4 % in Germania al 28 % in Italia (operai all'interno).

Tra il 1963 ed il 1964 si nota una sensibile diminuzione della durata del lavoro in Italia ed un aumento, per gli operai all'interno, in Francia.

- in *Italië* bedroeg de stijging voor de ondergrondse arbeiders 5 tot 6 %, terwijl het reële inkomen van de bovengrondse arbeiders nagenoeg ongewijzigd bleef (toename met 1 % of minder);
- in *Luxemburg* daarentegen heeft zich het omgekeerde voorgedaan: hier bleef het inkomen van de ondergrondse arbeiders nagenoeg ongewijzigd, terwijl dat van de bovengrondse arbeiders met ongeveer 4 % is gestegen.

Wat de gehele periode sedert 1954 betreft kan worden vastgesteld dat het maximale inkomenspeil in alle landen in 1964 werd bereikt, behalve in Frankrijk waar dit in 1961 geschiedde, waarna zich een daling heeft voorgedaan die moet worden toegeschreven aan de reeds genoemde marktmoeilijkheden. In dit verband zij eraan herinnerd dat bij deze statistieken over de arbeidersinkomens alleen rekening wordt gehouden met de door de werkgevers uitgekeerde lonen en dat de prestaties van de sociale zekerheid niet onder het inkomen worden begrepen. Indien men voor Frankrijk ook rekening had gehouden met de betaling van de werkloosheidsuitkeringen aan de arbeiders, zou de genoemde daling van de inkomens ongetwijfeld minder groot zijn geweest.

Ontwikkeling van het reële inkomen per arbeidsuur (ingeschreven arbeiders)

In tabel 66 zijn voor ieder land op basis van 1954 de indexcijfers voor 1963 en 1964 van het aantal gewerkte uren, het jaarlijkse reële inkomen en het reële inkomen per gewerkt uur opgenomen.

Vastgesteld kan worden dat in 1964 het aantal werkelijke arbeidsuren, 4 % (Duitsland) tot 28 % (ondergrondse arbeiders in Italië), lager was dan in 1954.

In 1964 was de arbeidsduur in Italië aanzienlijk korter dan in 1963. In Frankrijk daarentegen was de arbeidsduur voor ondergrondse arbeiders langer.

Indici del numero di ore effettuate

Indexcijfers van het aantal arbeidsuren

Indici dei redditi reali annui e per ora effettuata nel
1963 e nel 1964Indexcijfers van de reële inkomens per jaar en
per arbeidsuur in 1963 en 1964(Operai iscritti, non alloggiati dall'impresa,
coniugati senza figli)(Ingeschreven werknemers, niet door de mijn
gehuisvest, gehuwd, zonder kinderen)

1954 = 100

Paesi — Land	Indici del numero di ore effettuate		Indici dei redditi reali Indexcijfers van de reële inkomens			
	Indexcijfers van het aantal arbeidsuren		annui per jaar		per ora effettuata per arbeidsuur	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
INTERNO — ONDERGRONDS						
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	91,9	93,7	151,7	159,8	164,9	170,5
France ⁽²⁾	78,8	82,0	108,7	114,9	137,9	140,0
Italia	77,6	72,2	129,2	137,7	166,5	190,2
Luxembourg	88,2	86,6	116,5	117,2	132,1	135,2
ESTERNO — BOVENGRONDS						
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	89,2	90,8	148,2	154,7	166,2	166,1
France ⁽²⁾	82,0	80,4	127,6	130,7	155,6	162,6
Italia	94,0	91,0	144,9	146,3	154,2	160,8
Luxembourg	97,1	96,8	126,6	131,7	130,4	136,0

⁽¹⁾ Bacino della Bassa Sassonia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.⁽¹⁾ Bekken van Neder-Saksen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.Raffronto del livello dei redditi reali 1954-1964
(operai iscritti)

Al fine di poter comparare i redditi degli operai sia nel tempo (al 1954 al 1964) sia nello spazio (tra un paese e l'altro) la tabella 67 reca, per ciascuno dei tipi di operaio studiati, gli indici riferiti al più elevato tra i redditi registrati nel 1954.

Anche qui, come già per i costi salariali ⁽¹⁾, è necessario richiamare le osservazioni riportate in tutti i precedenti studi sui salari nelle miniere di ferro, circa le rilevanti differenze di struttura, di condizioni operative, di caratteristiche ambientali che contraddistinguono le industrie estrattive

Vergelijking van de niveaus van het reële
inkomen in de periode 1954-1964 (ingeschreven
arbeiders)

Ten cinde de inkomens der arbeiders zowel in de tijd (van 1954 t/m 1964) als in de ruimte (van land tot land) te kunnen vergelijken vermeldt tabel 67 voor elk der beschouwde categorieën arbeiders indexcijfers op basis van het hoogste inkomen in 1954.

Evenals voor de loonkosten geschiedde ⁽¹⁾ dient ook in dit verband te worden herinnerd aan de opmerkingen die in alle vorige studies over de lonen in de ijzermijnen werden gemaakt ten aanzien van de belangrijke verschillen in structuur, arbeidsomstandigheden en omgevingskenmerken

⁽¹⁾ Cfr. capitolo II, pag. 62.⁽¹⁾ Zie hoofdstuk II, blz. 62.

di minerale di ferro nei diversi paesi della Comunità. Tali diversità comportano infatti anche una marcata differenziazione delle caratteristiche del « minatore medio » di ciascuno dei paesi e ciò va particolarmente tenuto presente nelle comparazioni del livello del reddito tra il Lussemburgo e la Francia da una parte e la Germania e l'Italia dall'altra.

waardoor de ijzermijnen in de verschillende landen van de Gemeenschap zich van elkaar onderscheiden. Deze verscheidenheid leidt namelijk tevens tot een duidelijk verschil in de kenmerken van de « gemiddelde mijnwerker » in ieder land en hiermede dient in het bijzonder rekening te worden gehouden bij het vergelijken van het inkomenspeil in Luxemburg en Frankrijk enerzijds, Duitsland en Italië anderzijds.

MINIERE DI FERRO

TABELLA
T A B E L 67

IJZERMIJNEN

Redditi reali

Raffronto dei livelli dei redditi netti medi degli operai iscritti non alloggiati dall'impresa
(Paese dove il reddito reale era il più elevato nel 1954 = 100)

Reële inkomens

Vergelijking van het peil van de gemiddelde netto-inkomens der ingeschreven werknemers, niet door de mijn gehuisvest
(Land waar het inkomen in 1954 het hoogst was = 100)

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
INTERNO												ONDERGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd, zonder kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	45,9	51,7	59,5	63,8	62,8	62,4	66,3	69,9	67,9	69,5	73,3	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Francia ⁽²⁾	83,9	92,7	98,2	101,2	98,5	98,1	102,0	102,8	101,8	91,2	96,4	Frankrijk ⁽²⁾
Italia	51,8	48,6	45,6	46,3	45,9	49,2	52,4	52,9	58,8	67,0	71,2	Italië
Lussemburgo	100,0	95,7	105,2	103,6	106,9	107,1	108,0	113,2	113,4	116,5	117,2	Luxemburg
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd, met 2 kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	41,9	47,6	54,4	58,9	57,7	57,5	61,8	67,0	65,7	64,8	67,9	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Francia ⁽²⁾	87,9	96,4	101,6	104,2	100,5	99,8	103,6	104,1	103,5	93,8	98,6	Frankrijk ⁽²⁾
Italia	52,2	49,3	46,8	47,2	47,0	50,2	52,8	53,3	58,2	64,6	67,9	Italië
Lussemburgo	100,0	96,0	104,9	103,4	106,3	106,3	107,1	112,0	112,0	114,8	115,2	Luxemburg
ESTERNO												BOVENGRONDS
<i>Coniugati senza figli</i>												<i>Gehuwd, zonder kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	55,2	64,6	65,8	69,3	69,6	68,7	76,6	81,7	78,3	81,8	85,4	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Francia ⁽²⁾	77,9	93,9	104,9	108,9	104,5	105,2	109,9	110,1	107,8	99,4	101,9	Frankrijk ⁽²⁾
Italia	59,0	61,0	60,2	62,4	63,1	65,0	65,4	67,5	75,7	85,5	86,3	Italië
Lussemburgo	100,0	102,4	109,7	115,2	117,6	115,8	120,3	127,4	125,8	126,6	131,7	Luxemburg
<i>Coniugati con 2 figli</i>												<i>Gehuwd, met 2 kinderen</i>
Germania (R.f.) ⁽¹⁾	48,5	57,6	58,6	61,3	61,1	60,4	68,8	75,7	73,2	77,1	80,9	Duitsland (B.R.) ⁽¹⁾
Francia ⁽²⁾	85,8	99,4	108,9	112,0	107,4	105,9	110,0	110,6	109,1	101,9	104,0	Frankrijk ⁽²⁾
Italia	59,3	60,8	60,2	61,8	62,5	64,6	64,7	66,6	73,2	80,4	80,7	Italië
Lussemburgo	100,0	102,0	108,7	113,7	114,5	115,1	118,7	124,7	123,1	123,2	127,5	Luxemburg

⁽¹⁾ Bacino della Bassa Sassonia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Neder-Saksen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.

Gli scarti dei redditi tra i diversi paesi — e la loro evoluzione tra il 1954, il 1963 ed il 1964 — appaiono anche più chiaramente dalla tabella 68 : si osserva che gli scarti rispetto al reddito più elevato, cioè quello dell'operaio lussemburghese, sono diminuiti nel 1964, rispetto al 1963, per gli operai all'interno mentre sono lievemente aumentati, in genere, per quelli all'esterno.

De niveauverschillen tussen de inkomens in de diverse landen en de ontwikkeling daarvan in 1963 en 1964 ten opzichte van 1954 komen nog duidelijker tot uiting in tabel 68. Uit deze tabel blijkt dat de verschillen ten opzichte van het hoogste inkomen, d.w.z. dat van de Luxemburgse arbeiders, in 1964 voor de ondergrondse arbeiders kleiner waren dan in 1963, terwijl zij voor de bovengrondse arbeiders over het algemeen enigszins groter zijn geworden.

MINIERE DI FERRO

TABELLA 68 TABEL

IJZERMIJNEN

Indici dei redditi reali degli operai iscritti nel 1954, 1963 e 1964

Indexcijfers van de reële inkomens der ingeschreven arbeiders in 1954, 1963 en 1964

(Base : paese ove il reddito era più elevato in ciascun anno = 100)

(Basis : land waar het inkomen het hoogst was in elk jaar = 100)

Paesi — Land	Coniugati senza figli — Gehuwd, zonder kinderen			Coniugati con 2 figli — Gehuwd, met 2 kinderen		
	1954	1963	1964	1954	1963	1964
INTERNO — ONDERGRONDS						
Deutschland (Niedersachsen)	45,9	59,7	62,6	41,9	56,5	59,0
France (Est)	83,9	78,2	82,3	87,9	81,7	85,6
Italia	51,8	57,5	60,8	52,2	56,3	59,0
Luxembourg	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ESTERNO — BOVENGRONDS						
Deutschland (Niedersachsen)	55,2	64,6	64,8	48,5	62,6	63,5
France (Est)	77,9	78,5	77,4	85,8	82,7	81,6
Italia	59,0	67,5	65,5	59,3	65,3	63,3
Luxembourg	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Si può inoltre constatare che la differenza che intercorre tra i redditi medi degli operai tedeschi e italiani e quelli degli operai lussemburghesi, pur restando considerevole nel 1964 (dal 35 al 40 % a seconda delle diverse categorie di lavoratori) è tuttavia notevolmente inferiore a quella registrata nel 1954 (dal 40 al 60 %).

Bovendien kan worden vastgesteld dat het verschil tussen de gemiddelde inkomens van de Duitse en Italiaanse arbeiders en die van de Luxemburgse arbeiders in 1964 weliswaar nog aanzienlijk was (35 tot 40 %, naar gelang van de diverse categorieën werknemers), doch veel geringer dan in 1954 (40 tot 60 %).

Redditi comparabili 1964 (operai presenti)

Come già per le miniere di carbone e per l'industria siderurgica, i redditi registrati per gli operai presenti nell'anno 1964 sono stati espressi in franchi belgi e figurano, per le miniere di ferro, nella tabella 69. Le conversioni in franchi belgi sono state effettuate tenendo conto dell'equivalenza del potere di acquisto registrata tra i diversi paesi ed il Lussemburgo.

Nel 1964, gli scarti rispetto al reddito dell'operaio lussemburghese sono, per gli operai presenti, dello stesso ordine di grandezza di quelli rilevati per gli operai iscritti in Francia ed in Germania. In Italia, invece, il reddito degli operai presenti è relativamente più elevato di quello degli iscritti, soprattutto per gli operai all'interno, per i quali lo scarto rispetto al Lussemburgo si riduce del 10 % circa.

Vergelijkbare inkomens in 1964 (aanwezige arbeiders)

Evenals voor de steenkolenmijnen en de ijzer- en staalindustrie is het inkomen van de aanwezige arbeiders over 1964 uitgedrukt in Belgische franken. Tabel 69 geeft de cijfers met betrekking tot de ijzermijnen. Bij de omrekening in Belgische franken is rekening gehouden met de koopkracht-pariteiten tussen de verschillende landen en Luxemburg.

In 1964 waren de verschillen ten opzichte van het inkomen van de Luxemburgse arbeiders in Frankrijk en Duitsland voor de aanwezige arbeiders ongeveer even groot als voor de ingeschreven arbeiders. In Italië daarentegen is het inkomen van de aanwezige arbeiders relatief hoger dan dat van de ingeschreven arbeiders, vooral wat de ondergrondse arbeiders betreft, voor wie het verschil ten opzichte van Luxemburg ongeveer 10 % geringer is geworden.

MINIERE DI FERRO
Anno 1964

TABELLA 69
T A B E L

IJZERMIJNEN
Jaar 1964

Redditi comparabili

Reddito netto medio annuo per operaio presente,
non alloggiato dall'impresa
(Unità : migliaia di franchi belgi 1964)

Vergelijkbare inkomens

Gemiddeld netto-jaarinkomen per aanwezige werknemer,
niet door de mijn gehuisvest
(Eenheid : 1 000 Belgische franken 1964)

Paesi — Land	INTERNO — ONDERGRONDS		ESTERNO — BOVENGRONDS	
	conjugati senza figli gehuwd, zonder kinderen	conjugati con 2 figli gehuwd, 2 kinderen	conjugati senza figli gehuwd, zonder kinderen	conjugati con 2 figli gehuwd, 2 kinderen
Deutschland (BR) ⁽¹⁾	89,1	95,5	73,2	82,9
France ⁽²⁾	117,7	139,1	89,1	108,6
Italia	102,7	111,4	78,3	87,0
Luxembourg	143,3	162,8	115,1	133,0

⁽¹⁾ Bacino della Bassa Sassonia.
⁽²⁾ Bacino dell'Est.

⁽¹⁾ Bekken van Neder-Saksen.
⁽²⁾ Bekken van Oost-Frankrijk.

CONCLUSIONI

I risultati dell'indagine 1964 sui costi della manodopera ed i redditi degli operai, effettuata dall'Istituto statistico delle Comunità europee presso le imprese appartenenti alle tre industrie della C.E.C.A., possono sintetizzarsi come segue, in relazione anche ai risultati delle indagini relative agli anni precedenti :

I. Costi della manodopera : operai

Per quanto riguarda i costi relativi agli operai, l'indagine comunitaria tende a determinare l'importo orario delle spese per retribuzioni ed oneri sociali inerenti. I risultati sono stati convertiti in franchi belgi sulla base dei tassi di cambio ufficiali.

- Per le *miniére di carbone*, gli oneri salariali orari più elevati si sono avuti, nel 1964, nei Paesi Bassi (96,82 Fb) seguiti, nell'ordine, dalla Francia (93,26 Fb), dalla Germania (89,71 Fb), dal Belgio (84,43 Fb) e dall'Italia (77,07 Fb).

I risultati dell'indagine riflettono gli importanti aiuti erogati nel 1964 all'industria carboniera — mediante alleggerimento dei contributi di sicurezza sociale a carico delle imprese minerarie — che hanno comportato una battuta d'arresto nella progressione degli oneri salariali in Francia ed in Germania. Questi due paesi, che avevano nel 1963 gli oneri più elevati della Comunità, passano nel 1964 al secondo ed al terzo posto nella graduatoria decrescente degli oneri, seguendo con uno scarto rispettivamente del 4 % e del 7 % circa i Paesi Bassi. Il Belgio e l'Italia permangono rispettivamente nella quarta e quinta posizione, ma lo scarto rispetto al costo più elevato, pari nel 1963 al 19 % e 28 %, si è ridotto nel 1964 al 13 % e 20 %, rispettivamente.

CONCLUSIES

De resultaten van het onderzoek-1964 naar de arbeidskosten en het inkomen der arbeiders, dat door het Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen werd ingesteld bij de ondernemingen van de drie onder de E.G.K.S. ressorterende industrieën, kunnen, mede ten opzichte van de resultaten der enquêtes over vorige jaren, als volgt worden samengevat :

I. Arbeidskosten : arbeiders

Wat de kosten van de arbeiders betreft, heeft het onderzoek op gemeenschapsniveau ten doel het bedrag van de kosten per uur voor lonen en daarmee verband houdende werkgeverslasten vast te stellen. De resultaten zijn omgerekend in Belgische franken, op basis van de officiële wisselkoersen.

- Bij de *steenkolnmijnen* kwamen de hoogste loonkosten per uur in 1964 voor in Nederland (Bfr 96,82); daarna komen achtereenvolgens Frankrijk (Bfr 93,26), Duitsland (Bfr 89,71), België (Bfr 84,43) en Italië (Bfr 77,07).

In de resultaten van de enquête komt de belangrijke steunverlening tot uiting die de kolnmijnindustrie in 1964 heeft genoten in de vorm van een verlaging van de bijdragen voor sociale zekerheid ten laste van de mijnondernemingen. Deze steunverlening heeft het stijgende verloop van de loonkosten in Frankrijk en Duitsland afgeremd. Genoemde twee landen, die in 1963 de hoogste kosten van de Gemeenschap hadden, blijken in 1964 te zijn afgezaakt tot de tweede en derde plaats en volgen met een verschil van respectievelijk 4 en 7 % op Nederland. België en Italië blijven respectievelijk de vierde en de vijfde plaats innemen, maar het verschil ten opzichte van de hoogste kosten, dat in 1963 respectievelijk 19 en 28 % bedroeg, is in 1964 tot respectievelijk 13 en 20 % gedaald.

— Un fenomeno analogo si è prodotto per le *miniére di ferro*, ove l'accennato sgravio dei contributi di sicurezza sociale a carico del regime minerario ha notevolmente contribuito a frenare, tra il 1963 e il 1964, la spinta ascendente dei costi della manodopera in Francia ed in Germania. Rispetto alla Francia in particolare, che aveva nel 1963 i costi orari più elevati della Comunità, lo scarto del Lussemburgo si è ridotto nel 1964 dal 14 % all'11 % e quello dell'Italia dal 40 % al 31 % mentre lo scarto dei costi tedeschi resta superiore al 35 % (gli oneri salariali orari ammontano nel 1964 a 117,52 Fb per la Francia; 104,07 Fb per il Lussemburgo; 81,36 Fb per l'Italia e 74,41 Fb per la Germania).

— Nell'*industria siderurgica*, gli oneri salariali orari ammontavano nel 1964 a 87,28 Fb nei Paesi Bassi; 86,23 Fb nel Lussemburgo; 84,29 Fb in Germania; 81,19 Fb in Belgio; 78,68 Fb in Italia e 69,70 Fb in Francia.

Rispetto al 1963 i Paesi Bassi passano dal terzo al primo posto nella graduatoria decrescente dei costi salariali, mentre la classificazione rispettiva degli altri paesi resta invariata.

Si osserva che nei tre paesi che hanno gli oneri salariali più elevati, il divario permanente, dal 1962 in poi, dell'ordine del 2 % circa, mentre le posizioni rispettive appaiono variare in funzione delle fluttuazioni che ovviamente intervengono tra un anno e l'altro.

— Rispetto al 1954, gli scarti tra gli oneri salariali orari dei diversi paesi si sono ridotti in media, nel 1964, da valori pari al 17 % a valori dell'8 % per le miniere di carbone; dal 13 % al 7 % per l'industria siderurgica e dal 36 % al 18 % per le miniere di ferro.

II. I costi della manodopera per il complesso dei dipendenti delle imprese

Per l'anno 1964 un'indagine speciale ha permesso di rilevare, accanto agli oneri salariali degli operai, anche gli oneri salariali sostenuti dalle im-

— Een soortgelijk verschijnsel heeft zich voorgedaan bij de *ijzermijnen*, waar de genoemde verlaging van de bijdragen voor sociale zekerheid ten laste van het mijnwerkersstelsel er in aanzienlijke mate toe heeft bijgedragen dat de opwaartse beweging der arbeidskosten in 1964 in Frankrijk en Duitsland minder groot was dan in 1963. Wat in het bijzonder Frankrijk betreft, dat in 1963 de hoogste kosten per uur van de Gemeenschap had, is het verschil ten opzichte van Luxemburg in 1964 van 14 tot 11 % gedaald en dat ten opzichte van Italië van 40 tot 31 %, terwijl het verschil ten opzichte van de Duitse kosten nog steeds groter dan 35 % bleef (de loonkosten per uur bedroegen in 1964 in Frankrijk Bfr 117,52, in Luxemburg Bfr 104,07, in Italië Bfr 81,36 en in Duitsland Bfr 74,41).

— In de *ijzer- en staalindustrie* bedroegen de loonkosten per uur in 1964 in Nederland Bfr 87,28, in Luxemburg Bfr 86,23, in Duitsland Bfr 84,29, in België Bfr 81,19, in Italië Bfr 78,68 en in Frankrijk Bfr 69,70.

Nederland, dat in 1963 in de schaal der loonkosten de derde plaats innam, blijkt in 1964 tot de eerste plaats te zijn gestegen, terwijl de respectieve positie van de andere landen ongewijzigd is gebleven.

In de landen die de drie bovenste plaatsen innemen blijkt het onderlinge verschil tussen de loonkosten sedert 1962 ongeveer 2 % te bedragen, terwijl de respectieve posities variëren in samenhang met de van jaar tot jaar onvermijdelijk optredende schommelingen.

— Sinds 1954 zijn de verschillen tussen de loonkosten per uur in de diverse landen in 1964 gemiddeld afgenomen van 17 tot 8 % voor de steenkolenmijnen, van 13 tot 7 % voor de ijzer- en staalindustrie en van 36 tot 18 % voor de ijzermijnen.

II. De arbeidskosten voor alle loontrekkenden der ondernemingen

Een speciale enquête heeft het in 1964 mogelijk gemaakt om naast de loonkosten voor de arbeiders ook de kosten van de ondernemingen voor alle

prese per l'insieme delle altre categorie del personale (personale di controllo e di sorveglianza, autisti, uscieri, impiegati, dirigenti) che finora erano state escluse dalla rilevazione e che costituiscono in genere tra il 10 % ed il 20 % del complesso degli effettivi, con delle punte di oltre 30 %.

Le spese relative a questo gruppo di dipendenti — indicati, in questa pubblicazione, con il termine « lavoratori non manuali » — non sono state rapportate, come per gli operai, al volume globale di ore lavorate, ma al numero dei dipendenti stessi.

Una comparazione dei costi unitari così ottenuti ha permesso di constatare che le posizioni rispettive dei diversi paesi sono, per i lavoratori non manuali, molto diverse da quelle riscontrate per gli operai. Si è quindi tentata una sintesi degli indici dei costi unitari (orari) degli operai e dei costi unitari (annui) dei lavoratori non manuali, al fine di pervenire ad indici dei costi unitari relativi al complesso dei lavoratori. I risultati ottenuti hanno permesso di concludere che gli scarti rispetto al costo medio comunitario si riducono notevolmente, per taluni paesi, se in luogo di considerare i soli operai si considera il complesso dei dipendenti : per le miniere di carbone tali scarti passano dal + 10 % al + 7 % circa per i Paesi Bassi e dal — 13 % al — 7 % per l'Italia; per l'industria siderurgica, dal — 14 % al — 9 % per la Francia e dal + 4 % circa a zero per la Germania; per le miniere di ferro dal + 25 % al + 21 % per la Francia, dal + 10 % al + 8 % per il Lussemburgo e dal — 14 % al — 9 % per l'Italia.

III. Redditi degli operai

I redditi medi annui degli operai, rilevati nei diversi paesi in valore nominale, sono stati convertiti in unità di conto comune mediante appositi tassi di equivalenza del potere di acquisto al consumo e sono stati deflazionati per tener conto dell'evoluzione del costo della vita. Ciò ha permesso

andere personeelsgroepen (controle- en toezicht houdend personeel, chauffeurs, beambten en directieleden), die tot nu toe van de enquête waren nitgesloten en over het algemeen 10 à 20 % van de gehele personeelsbezetting vormen, met pieken van meer dan 30 %, in de beschouwing te betrekken.

De kosten met betrekking tot deze groep loontrekkenden — in de onderhavige publikatie « hoofdarbeiders » genoemd — zijn niet, zoals bij de arbeiders het geval is, gedeeld door het totale aantal gewerkte uren maar door het aantal loontrekkenden zelf.

Uit de vergelijking van de aldus verkregen « kosten per hoofdarbeider » blijkt dat de respectieve posities van de verschillende landen zeer veel verschillen van die voor de kosten per uur voor de arbeiders. Er is dus getracht een synthese tot stand te brengen van de indexcijfers van de loonkosten met betrekking tot de arbeiders en van die met betrekking tot de hoofdarbeiders ten einde indexcijfers van de loonkosten voor alle loontrekkenden te verkrijgen. De resultaten van deze poging hebben aangetoond dat voor sommige landen de verschillen ten opzichte van de gemiddelde kosten in de Gemeenschap aanzienlijk kleiner worden wanneer men alle loontrekkenden van de ondernemingen in plaats van alleen de arbeiders in de beschouwing betreft : voor de steenkolenmijnen zijn deze verschillen in Nederland van + 10 % tot ongeveer + 7 % gedaald, en in Italië van — 13 % tot — 7 %; voor de ijzer- en staalindustrie in Frankrijk van — 14 % tot — 9 % en in Duitsland van + 4 % tot ongeveer nul; voor de ijzermijnen in Frankrijk van + 28 % tot + 21 %, in Luxemburg van + 10 % tot + 8 % en in Italië van — 14 % tot — 9 %.

III. De inkomens van de arbeiders

De gemiddelde jaarinkomens van de arbeiders, die in de verschillende landen in nominale waarden werden berekend, werden omgerekend in gemeenschappelijke rekeneenheden door gebruikmaking van speciale koopkrachtpariteiten voor de verbruikers. Dit maakt vergelijkingen van de inko-

confronti dei redditi in valore reale, validi sia nel tempo (dal 1954 al 1964) sia nello spazio (tra un paese e l'altro).

Dai risultati dell'indagine emerge che nel 1964 gli aumenti, talora notevoli, dei redditi nominali sono stati in gran parte assorbiti dai sensibili aumenti del costo della vita. Questi ultimi risultano pari, tra il 1963 ed il 1964, a circa 6 % in Italia, 5 % nei Paesi Bassi, 4 % in Belgio e 2-3 % in Germania, Francia e Lussemburgo.

Tenuto conto di questa progressione dei prezzi al consumo, i redditi degli operai hanno subito tra il 1963 ed il 1964, a seconda delle varie categorie prese in considerazione (coniugati senza figli, coniugati con due figli a carico e — per le miniere — operai all'interno o all'esterno), la seguente evoluzione in valore reale :

- Per le *miniere di carbone* si sono avuti aumenti del 2 % in Germania; del 13-14 % (operai all'interno) e dell'11-12 % (operai all'esterno) in Francia, ove nel 1963 il reddito medio annuo era stato notevolmente decurtato a causa degli scioperi; dell'1-2 % (interno) e 4,5 % (esterno) in Italia; dell'8,5 % nei Paesi Bassi e del 2-3 % in Belgio.
- Per l'*industria siderurgica* gli aumenti risultano pari a circa 6 % in Germania, 4 % in Francia, 1-2 % nei Paesi Bassi e 6-7 % in Belgio, mentre in Italia il notevole aumento del costo della vita ha non solo assorbito per intero l'aumento nominale, ma ha causato altresì una lieve diminuzione (1-2 %) del reddito in valore reale.
- Per le *miniere di ferro*, infine, i redditi reali sono aumentati del 4-5 % in Germania e del 5-6 % (operai all'interno) e 2-3 % (operai all'esterno) in Francia. In Italia si sono avuti aumenti del 5-6 % per gli operai all'interno mentre il reddito degli operai all'esterno è rimasto pressappoco invariato; nel Lussemburgo, invece, si è verificato il fenomeno in-

mens in reële waarde mogelijk, zowel in de tijd (van 1954 t/m 1964) als in de ruimte (van land tot land).

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat de soms aanzienlijke stijgingen van de nominale inkomens in 1964 grotendeels zijn geabsorbeerd door de aanmerkelijke stijging van de kosten van levensonderhoud. Deze kosten waren in 1964 in Italië ongeveer 6 %, in Nederland 5 %, in België 4 % en in Duitsland, Frankrijk en Luxemburg 2-3 % hoger dan in 1963.

Rekening houdend met deze verhoogde consumentenprijzen, hebben de inkomens van de arbeiders in 1964 ten opzichte van 1963 naar gelang van de diverse beschouwde categorieën (gehuwden zonder kinderen, gehuwden met twee ten laste komende kinderen, en — voor de mijnen — ondergrondse en bovengrondse arbeiders) in reële waarde de volgende ontwikkeling te zien gegeven :

- Bij de *kolenmijnen* bedroeg de stijging in Duitsland 2 %, in Frankrijk (waar het gemiddelde jaarinkomen in 1963 een zeer nadelige invloed van het stakingsverzuim had ondergaan) 13-14 % (ondergrondse arbeiders) of 11-12 % (bovengrondse arbeiders), in Italië 1-2 % (ondergrondse arbeiders) of 4,5 % (bovengrondse arbeiders), in Nederland 8,5 % en in België 2-3 %.
- Bij de *ijzer- en staalindustrie* beliep de inkomensstijging in Duitsland ongeveer 6 %, in Frankrijk 4 %, in Nederland 1-2 % en in België 6-7 %, terwijl de aanzienlijke stijging van de kosten van levensonderhoud in Italië niet alleen de gehele nominale verhoging heeft geabsorbeerd, maar bovendien een geringe daling (1-2 %) van het inkomen in reële waarde heeft veroorzaakt.
- Bij de *ijzermijnen* ten slotte zijn de reële inkomens in Duitsland met 4,5 % en in Frankrijk met 5-6 % (ondergrondse arbeiders) of 2-3 % (bovengrondse arbeiders) toegenomen. In Italië bedroeg de stijging voor de ondergrondse arbeiders 5-6 %, terwijl het inkomen van de bovengrondse arbeiders nagenoeg ongewijzigd is gebleven. In Luxemburg daarente-

verso : è il reddito degli operai all'interno che è rimasto quasi invariato, mentre quello degli operai all'esterno ha subito un aumento di circa 4 %.

- Rispetto al 1954, i redditi reali degli operai risultano sensibilmente ravvicinati, in media, tra loro sia per le miniere di carbone che per le miniere di ferro, mentre per l'industria siderurgica lo scarto medio tra i paesi permane dello stesso ordine di grandezza, pur essendo sensibilmente variate le posizioni relative dei paesi stessi.

gen heeft zich het omgekeerde voorgedaan : het inkomen van de ondergrondse arbeiders is hier nagenoeg ongewijzigd gebleven, terwijl dat van de bovengrondse arbeiders met ongeveer 4 % is toegenomen.

- Sinds 1954 zijn de gemiddelde verschillen tussen de reële arbeidersinkomens zowel voor de kolenmijnen als voor de ijzermijnen aanzienlijk kleiner geworden, terwijl in de ijzer- en staalindustrie het gemiddelde verschil tussen de diverse landen ongeveer even groot is gebleven.

ALLEGATO I

BIJLAGE I

**Il costo della manodopera
Risultati per bacino
(Operai)**

**Arbeidskosten
Resultaten per bekken
(Arbeiders)**

DEUTSCHLAND (BR)

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in DM

Risultati per bacini

Gemiddelden in DM

Resultaten per bekken

Elementi del costo	Ruhr	Aachen	Saarland	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
Insieme degli operai all'interno ed all'esterno					Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen
I. Salario diretto ⁽¹⁾	4,30	4,08	4,04	4,26	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,15	0,06	0,13	0,14	II. Kerstgratificatio, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,52	0,48	0,54	0,52	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	1,54	1,49	1,49	1,53	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,74)	(0,74)	(0,73)	(0,74)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,54)	(0,48)	(0,52)	(0,54)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,01)	(0,00)	(0,01)	(0,01)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽²⁾	(0,25)	(0,27)	(0,23)	(0,24)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽²⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,02	0,02	0,02	0,02	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	0,09	0,05	0,06	0,08	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Vantaggi in natura	0,53	0,43	0,57	0,52	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(0,25)	(0,21)	(0,38)	(0,26)	a) <i>verstrekking kolen, gas, elektriciteit</i>
b) <i>Alloggio</i>	(0,27)	(0,22)	(0,18)	(0,26)	b) <i>huisvesting</i>
c) <i>Altri vantaggi in natura</i>	(0,01)	(0,00)	(0,01)	(0,00)	c) <i>andere emolumenten in natura</i>
VIII. Altri contributi sociali	(0,09)	(0,10)	(0,19)	(0,10)	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	7,24	6,71	7,04	7,17	IX. Totaal
<i>Imposte sui salari o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	0,09	0,07	—	0,08	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

TABELLA I/1 (segue)
T A B E L I / 1 (vervolg)

Elementi del costo	Ruhr	Aachen	Saarland	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
Operai all'interno					Ondergrondse arbeiders
I. Salario diretto ⁽¹⁾	4,72	4,38	4,32	4,64	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,16	0,06	0,14	0,15	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,59	0,52	0,58	0,58	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	1,78	1,67	1,68	1,76	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,82)	(0,78)	(0,78)	(0,81)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,69)	(0,59)	(0,65)	(0,68)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,01)	(0,01)	(0,01)	(0,01)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽²⁾	(0,26)	(0,29)	(0,24)	(0,26)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽²⁾
V. Imposte a carattere sociale	0,03	0,02	0,03	0,03	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale parziale	7,28	6,65	6,75	7,16	VI. Subtotaal
Operai all'esterno					Bovengrondse arbeiders
I. Salario diretto ⁽¹⁾	3,26	3,14	3,23	3,26	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,12	0,07	0,10	0,11	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,35	0,33	0,42	0,36	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	0,93	0,93	0,93	0,93	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,56)	(0,59)	(0,61)	(0,57)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,16)	(0,13)	(0,13)	(0,16)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,01)	(0,00)	(0,00)	(0,01)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽²⁾	(0,20)	(0,21)	(0,19)	(0,19)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽²⁾
V. Imposte a carattere sociale	—	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale parziale	4,66	4,47	4,68	4,66	VI. Subtotaal

⁽¹⁾ Ivi compresi i salari per i giorni di assenza dovuti alla partecipazione a delegazioni sindacali e i contributi per la retribuzione dei delegati minatori.

Il premio al minatore è compreso nel salario diretto.

⁽²⁾ Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de lonen, betaald voor de dagen van afwezigheid in verband met afvaardiging voor de vakvereniging, evenals de bijdrage voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond. De mijnwerkerspremie is in het directe loon begrepen.

⁽²⁾ Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoelagen.

FRANCE(*)

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Ffr

Risultati per bacini

Gemiddelden in Ffr

Resultaten per bekken

Elementi del costo	Nord Pas-de- Calais	Lorraine	Centre- Midi	Ensemble des bassins	Kostenopbouw
Insieme degli operai all'interno ed all'esterno					Alle ondergrondse en bovengrond- se arbeiders tezamen
I. Salario diretto	4,07	4,71	4,17	4,22	I. Direct loon
di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro	(0,12)	(0,13)	(0,12)	(0,12)	waarvan in verband met verkorting van de arbeidsduur
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,53	0,67	0,57	0,57	II. Kerstgratificatie, produktivi- teitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,51	0,54	0,51	0,52	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	2,15	2,57	2,32	2,27	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione	(0,94)	(1,02)	(0,95)	(0,96)	a) ziekte, moederschap, invalidi- teit, pensioen, werkloosheid
b) Infortuni sul lavoro	(0,55)	(0,81)	(0,69)	(0,63)	b) arbeidsongevallen
c) Altri contributi volontari o contrattuali	(0,01)	(0,02)	(0,02)	(0,01)	c) andere vrijwillige of bij overeen- komst bepaalde bijdragen
d) Assegni familiari	(0,65)	(0,72)	(0,66)	(0,67)	d) gezinstoelagen
V. Imposte a carattere sociale	0,25	0,29	0,26	0,26	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Spese di reclutamento della ma- nodopera e di formazione profes- sionale	0,13	0,22	0,13	0,14	VI. Kosten in verband met de aan- werving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Vantaggi in natura	0,91	1,57	0,97	1,06	VII. Emolumenten in natura
a) Distribuzione di carbone, gas, elettricità	(0,30)	(0,41)	(0,22)	(0,31)	a) verstrekking kolen, gas, elek- triciteit
b) Alloggio	(0,61)	(1,16)	(0,75)	(0,75)	b) huisvesting
c) Altri vantaggi in natura	(—)	(—)	(—)	(—)	c) andere emolumenten in natura
VIII. Altri contributi sociali ⁽¹⁾	0,11	0,24	0,17	0,15	VIII. Andere sociale bijdragen ⁽¹⁾
IX. Totale	8,66	10,81	9,10	9,19	IX. Totaal
Imposte sui salari o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale	—	—	—	—	Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen

TABELLA I/2 (segue)
T A B E L (vervolg)

Elementi del costo	Nord Pas-de Calais	Lorraine	Centre- Midi	Ensemble des bassins	Kostenopbouw
Operai all'interno					Ondergrondse arbeiders
I. Salario diretto ⁽¹⁾ <i>di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	4,32 (0,13)	5,22 (0,15)	4,57 (0,14)	4,55 (0,14)	I. Direct loon ⁽¹⁾ <i>waarvan in verband met de verkorting van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,56	0,74	0,62	0,60	II. Kerstgratificatie, produktivi- teitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,55	0,61	0,58	0,57	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
Operai all'esterno					Bovengrondse arbeiders
I. Salario diretto <i>di cui : pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	3,45 (0,10)	3,69 (0,09)	3,43 (0,09)	3,50 (0,10)	I. Direct loon <i>waarvan in verband met de ver- korting van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,48	0,53	0,47	0,48	II. Kerstgratificatie, produktivi- teitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,42	0,40	0,39	0,41	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen

(*) Per la Francia non è stato possibile suddividere per gli operai all'interno, da una parte, e gli operai all'esterno, dall'altra, le spese di sicurezza sociale e le imposte.

(1) Ivi compresi i salari per i giorni di assenza dovuti alla partecipazione a delegazioni sindacali e i contributi per la retribuzione dei delegati minatori.

(*) Voor Frankrijk was het onmogelijk de uitgaven voor sociale zekerheid en belastingen voor ondergrondse en bovengrondse arbeiders afzonderlijk op te geven.

(1) Met inbegrip van de lonen, betaald voor de dagen van afwezigheid in verband met afvaardiging voor de vakvereniging, evenals de bijdrage voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond.

BELGIQUE/BELGIË

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmede verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Fb
Risultati per bacini

Gemiddelden in Bfr
Resultaten per bekken

Elementi del costo	Campine	Ensemble des bassins du Sud	Ensemble des bassins	Kostenopbouw
Insieme degli operai all'interno ed all'esterno				Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen
I. Salario diretto ⁽¹⁾ <i>di cui: pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	51,14 (3,97)	51,20 (3,75)	51,17 (3,84)	I. Direct loon ⁽¹⁾ <i>waarvan in verband met verkorting van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	2,03	2,02	2,02	II. Kerstgratificatie, produktiviteits-premie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	8,21	8,04	8,11	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	14,62	17,18	16,13	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(5,82)	(5,94)	(5,89)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(3,43)	(5,97)	(4,93)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,04)	(0,12)	(0,09)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(5,33)	(5,15)	(5,22)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Spese di reclutamento della manodopera e di formazione professionale	2,98	2,30	2,59	VI. Kosten in verband met de aanwerving van arbeidskrachten en de vakopleiding
VII. Vantaggi in natura	2,58	3,41	3,07	VII. Emolumenten in natura
a) <i>Distribuzione di carbone, gas, elettricità</i>	(1,59)	(2,64)	(2,21)	a) <i>verstrekking kolen, gas, elektriciteit</i>
b) <i>Alloggio</i>	(0,99)	(0,75)	(0,85)	b) <i>huisvesting</i>
c) <i>Altri vantaggi in natura</i>	(—)	(0,02)	(0,01)	c) <i>andere emolumenten in natura</i>
VIII. Altri contributi sociali	1,70	1,10	1,34	VIII. Andere sociale bijdragen
IX. Totale	83,26	85,25	84,43	IX. Totaal
<i>Imposte sui salari o sulla manodopera occupata che non hanno carattere di onere sociale</i>	0,10	0,10	0,10	<i>Belastingen op de lonen of op de te werk gestelde arbeidskrachten, welke niet het karakter van sociale lasten vertonen</i>

TABELLA I/3 (segue)
T A B E L I/3 (vervolg)

Elementi del costo	Campine	Ensemble des bassins du Sud	Ensemble des bassins	Kostenopbouw
Operai all'interno				Ondergrondse arbeiders
I. Salario diretto ⁽¹⁾ <i>di cui: pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	55,02 (4,34)	56,48 (4,27)	55,86 (4,30)	I. Direct loon ⁽¹⁾ <i>waarvan in verband met verkorting van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	2,06	2,14	2,10	II. Kerstgratificatie, produktiviteits-premie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	8,96	9,08	9,04	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	16,34	19,84	18,35	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(6,45)	(6,80)	(6,65)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(4,01)	(7,17)	(5,83)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,06)	(0,14)	(0,10)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(5,82)	(5,74)	(5,77)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale parziale	82,38	87,55	85,35	VI. Subtotaal
Operai all'esterno				Bovengrondse arbeiders
I. Salario diretto ⁽¹⁾ <i>di cui: pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro</i>	39,80 (2,90)	39,09 (2,54)	39,35 (2,67)	I. Direct loon ⁽¹⁾ <i>waarvan in verband met de verkorting van de arbeidsduur</i>
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	1,97	1,75	1,83	II. Kerstgratificatie, produktiviteits-premie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	5,99	5,65	5,77	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	9,61	11,05	10,52	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(3,96)	(3,99)	(3,98)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(1,74)	(3,19)	(2,66)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,02)	(0,08)	(0,05)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(3,89)	(3,79)	(3,83)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale parziale	57,37	57,54	57,47	VI. Subtotaal

(¹) Ivi compresi i salari per i giorni di assenza dovuti alla partecipazione a delegazioni sindacali e i contributi per la retribuzione dei delegati minatori.

(¹) Met inbegrip van de lonen, betaald voor de dagen van afwezigheid in verband met afvaardiging voor de vakbeweging, evenals de bijdrage voor de betaling van de afgevaardigden van de mijnwerkersbond.

DEUTSCHLAND (BR)

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in DM
Risultati per bacini

Gemiddelden in DM
Resultaten per bekken

Elementi del costo	Nord- rhein- Westfalen	Nieder- sachsen	Bayern	Saarland	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
I. Salario diretto	4,65	4,53	3,78	4,47	4,58	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,28	0,19	0,13	0,30	0,26	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,51	0,52	0,47	0,46	0,51	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	1,06	0,98	0,91	0,88	1,02	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,63)	(0,65)	(0,54)	(0,63)	(0,63)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,13)	(0,13)	(0,18)	(0,15)	(0,13)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,27)	(0,18)	(0,16)	(0,08)	(0,23)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(0,03)	(0,02)	(0,03)	(0,02)	(0,03)	d) <i>gezinstoeslagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	—	—	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale I a V	6,50	6,22	5,29	6,11	6,37	VI. Totaal I tot en met V

(¹) Ivi compresi gli assegni familiari volontari e contrattuali.

(¹) Met inbegrip van vrijwillige en wettelijke gezinstoeslagen.

FRANCE

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Ffr
Risultati per bacini

Gemiddelden in Ffr
Resultaten per bekken

Elementi del costo	Est	Nord	Centre	Divers	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
I. Salario diretto	3,83	3,71	3,57	3,76	3,77	I. Direct loon
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	0,17	0,45	0,14	0,38	0,25	II. Kerstgratificatie, produktiviteitspremie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati	0,48	0,44	0,46	0,48	0,47	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen
IV. Contributi di sicurezza sociale	1,53	1,55	1,49	1,62	1,54	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(0,64)	(0,63)	(0,61)	(0,65)	(0,63)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(0,21)	(0,21)	(0,19)	(0,19)	(0,21)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,11)	(0,13)	(0,13)	(0,18)	(0,12)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(0,57)	(0,58)	(0,56)	(0,60)	(0,58)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	0,22	0,23	0,21	0,23	0,22	V. Belastingen met soc. karakter
VI. Totale I a V	6,23	6,38	5,87	6,47	6,25	VI. Totaal I tot en met V

ITALIA

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Lit
Risultati per bacini

Gemiddelden in Lit.
Resultaten per bekken

Elementi del costo	Nord	Centro- Sud	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
I. Salario diretto ⁽¹⁾	523,14	519,69	522,24	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	54,62	44,82	52,08	II. Kerstgratificatie, produktiviteits- premie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati ⁽²⁾	65,62	56,73	63,33	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen ⁽²⁾
IV. Contributi di sicurezza sociale	273,72	268,93	272,48	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zeker- heid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(176,48)	(170,05)	(174,81)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(30,62)	(34,04)	(31,50)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(4,16)	(3,57)	(4,01)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeen- komst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(62,46)	(61,27)	(62,16)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	4,36	4,18	4,31	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale I a V	921,46	894,35	914,44	VI. Totaal I tot en met V

⁽¹⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de betalingen met betrekking tot de verkorting van de
arbeidsduur.

⁽²⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽²⁾ Betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur niet
inbegrepen.

BELGIQUE/BELGIË

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Fb
Risultati per bacini

Gemiddelden in Bfr
Resultaten per bekken

Elementi del costo	Liège	Charleroi Centre	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
I. Salario diretto ⁽¹⁾	57,97	53,66	55,72	I. Direct loon ⁽¹⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	2,69	1,35	1,99	II. Kerstgratificatie, produktiviteits- premie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati ⁽²⁾	7,33	6,73	7,02	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen ⁽²⁾
IV. Contributi di sicurezza sociale	16,09	14,66	15,34	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zeker- heid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i> ⁽³⁾	(12,44)	(11,09)	(11,73)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i> ⁽³⁾
b) <i>Intortuni sul lavoro</i>	(3,01)	(3,16)	(3,09)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(0,64)	(0,41)	(0,52)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeen- komst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i> ⁽⁴⁾	(..)	(..)	(..)	d) <i>gezinstoelagen</i> ⁽⁴⁾
V. Imposte a carattere sociale	—	—	—	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale I a V	84,08	76,40	80,07	VI. Totaal I tot en met V

⁽¹⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽²⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Ivi compresi gli assegni familiari.

⁽⁴⁾ Compresi alla voce IV a).

⁽¹⁾ Met inbegrip van de betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur.

⁽²⁾ Betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur niet inbegrepen.

⁽³⁾ Met inbegrip van de gezinstoelagen.

⁽⁴⁾ Inbegrepen bij rubriek IV a).

ITALIA

Ammontare orario delle spese per salari
e oneri sociali inerenti

Bedrag per uur voor uitgaven met betrekking
tot de lonen en daarmee verband
houdende werkgeverslasten

Medie in Lit
Risultati per bacini

Gemiddelden in Lit.
Resultaten per bekken

Elementi del costo	Nord-Ovest	Altri (*)	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
Insieme degli operai all'interno ed all'esterno				Alle ondergrondse en bovengrondse arbeiders tezamen
I. Salario diretto (*)	349,57	400,78	377,42	I. Direct loon (*)
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	218,82	76,82	141,61	II. Kerstgratificatie, produktiviteits-premie, diverse uitkeringen in gold
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati (*)	71,74	58,82	64,71	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (*)
IV. Contributi di sicurezza sociale	327,34	258,02	289,64	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(190,17)	(155,28)	(171,20)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(58,90)	(41,11)	(49,22)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(17,10)	(0,47)	(8,05)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(61,17)	(61,16)	(61,17)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	4,39	3,60	3,96	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale I a V	971,86	798,04	877,34	VI. Totaal I tot en met V
Operai all'interno				Ondergrondse arbeiders
I. Salario diretto (*)	411,97	484,81	452,63	I. Direct loon (*)
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	344,98	91,84	203,69	II. Kerstgratificatie, produktiviteits-premie, diverse uitkeringen in gold
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati (*)	103,94	69,45	84,68	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen (*)
IV. Contributi di sicurezza sociale	428,42	315,02	365,12	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(265,98)	(185,76)	(221,20)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(79,56)	(56,06)	(66,44)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(20,69)	(0,42)	(9,38)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(62,19)	(72,78)	(68,10)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	5,95	4,39	5,08	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale I a V	1295,26	965,51	1111,20	VI. Totaal I tot en met V

TABELLA I/8 (segue)
TABELLA I/8 (vervolg)

Elementi del costo	Nord-Ovest	Altri ⁽¹⁾	Complesso Tezamen	Kostenopbouw
Operai all'esterno				Bovengrondse arbeiders
I. Salario diretto ⁽²⁾	317,59	353,68	336,93	I. Direct loon ⁽²⁾
II. Gratifiche natalizie, premi di risultato, retribuzioni varie in contanti	154,15	68,40	108,19	II. Kerstgratificatie, produktiviteits-premie, diverse uitkeringen in geld
III. Retribuzioni corrisposte per giorni non lavorati ⁽³⁾	55,24	52,86	53,96	III. Uitkeringen voor niet-gewerkte dagen ⁽³⁾
IV. Contributi di sicurezza sociale	275,52	226,06	249,02	IV. Bijdragen uit hoofde van sociale zekerheid
a) <i>Malattia, maternità, invalidità, pensione, disoccupazione</i>	(151,31)	(138,19)	(144,28)	a) <i>ziekte, moederschap, invaliditeit, pensioen, werkloosheid</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	(48,30)	(32,73)	(39,96)	b) <i>arbeidsongevallen</i>
c) <i>Altri contributi volontari o contrattuali</i>	(15,26)	(0,49)	(7,34)	c) <i>andere vrijwillige of bij overeenkomst bepaalde bijdragen</i>
d) <i>Assegni familiari</i>	(60,65)	(54,65)	(57,44)	d) <i>gezinstoelagen</i>
V. Imposte a carattere sociale	3,59	3,15	3,35	V. Belastingen met sociaal karakter
VI. Totale I a V	806,09	704,15	751,45	VI. Totaal I tot V

⁽¹⁾ Lombardia, Toscana e Sardegna.

⁽²⁾ Ivi compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽³⁾ Non compresi i pagamenti relativi alla riduzione dell'orario di lavoro.

⁽¹⁾ Lombardije, Toscane en Sardinië.

⁽²⁾ De betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur inbegrepen.

⁽³⁾ De betalingen met betrekking tot de verkorting van de arbeidsduur niet inbegrepen.

ALLEGATO II

BIJLAGE II

**Tabelle dei turni retribuiti e non retribuiti;
redditi nominali degli operai**

**Tabellen der betaalde en niet-betaalde diensten;
nominaal inkomen der arbeiders**

Numero medio dei turni retribuiti
e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde
diensten per ingeschreven arbeider

Operai all'interno
Insieme degli operai (1)

Ondergrondse arbeiders
Alle arbeiders tezamen (1)

Natura dei turni	Riga	Numero medio di turni per operaio iscritto Gemiddeld aantal diensten per ingeschreven arbeider					Regel	Aard van de diensten
		Deutsch- land (BR)	France	Italia (Sulcis)	Neder- land	Belgi- que/ België		
I. Turni retribuiti								I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati								1. Gewerkte diensten
a) <i>Turni normali</i>	1	210,9	233,1	183,2	207,1	204,5	1	a) <i>gewone diensten</i>
b) <i>Turni supplementari di cui durante i giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro</i>	2	17,2	1,2	—	9,0	3,0	2	b) <i>extra diensten</i>
Totale (righe 1 + 2)	2a	(.)	(—)	(.)	(4,7)	(—)	2a	<i>waarvan op rustdagen</i>
	3	228,1	234,3	183,2	216,1	207,5	3	Totaal (regel 1 + 2)
2. Turni non effettuati								2. Niet-gewerkte diensten
a) <i>Congedi legali</i>	4	19,6	24,5	14,1	16,8	15,3	4	a) <i>wettelijk verlof</i>
b) <i>Altri congedi retribuiti</i>	5	0,7	(—)	0,5	0,9	0,4	5	b) <i>overig verlof met behoud van loon</i>
Totale (righe 4 + 5)	6	20,3	24,5	14,6	17,7	15,7	6	Totaal (regel 4 + 5)
3. Giorni festivi pagati	7	9,7	5,8	17,9	9,0	8,1	7	3. Betaalde feestdagen
Totale I (righe 3 + 6 + 7)	8	258,1	264,6	215,7	242,8	231,3	8	Totaal I (regel 3 + 6 + 7)
II. Turni non retribuiti								II. Niet-betaalde diensten
1. Motivi personali								1. Persoonlijke redenen
a) <i>Malattia</i>	9	18,2	16,8	17,9	23,9	31,0	9	a) <i>ziekte</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	10	8,1	7,9	8,5	4,4	8,4	10	b) <i>arbeidsongeval</i>
c) <i>Assenze giustificate</i>	11	3,5	0,9	2,0	1,0	2,1	11	c) <i>geoorloofd verzuim</i>
d) <i>Assenze non giustificate</i>	12	0,9	3,3	2,7	0,9	7,8	12	d) <i>ongoorloofd verzuim</i>
Totale (righe da 9 a 12)	13	30,7	28,9	32,0	30,2	49,3	13	Totaal (regel 9 t/m 12)
2. Motivi economici e tecnici								2. Economische en technische redenen
a) <i>Mancanza di sbocchi</i>	14	—	—	—	—	0,1	14	a) <i>gebrek aan afzet</i>
b) <i>Mancanza di mezzi di trasporto e motivi d'ordine tecnico</i>	15	1,3	0,1	—	—	0,0	15	b) <i>gebrek aan vervoermiddelen en redenen van technische aard</i>
Totale (righe 14 + 15)	16	1,3	0,1	—	—	0,1	16	Totaal (regel 14 + 15)
3. Motivi vari								3. Verschillende redenen
a) <i>Festività locali</i>	17	—	—	—	—	0,0	17	a) <i>plaatselijke feesten</i>
b) <i>Scioperi</i>	18	—	1,7	24,5	—	0,2	18	b) <i>algemenestaking</i>
c) <i>Serrate</i>	19	—	—	—	—	—	19	c) <i>lock-out</i>
d) <i>Altri motivi</i>	20	—	0,2	—	—	0,0	20	d) <i>overige redenen</i>
Totale (righe da 17 a 20)	21	—	1,9	24,5	—	0,2	21	Totaal (regel 17 t/m 20)
Totale II (righe 14 + 16 + 21)	22	32,0	30,9	56,5	30,2	49,6	22	Totaal II (regel 14 + 16 + 21)
III. Giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro	23	39,6	15,5	42,7	50,0	33,5	23	III. Rustdagen in verband met verkorting van de arbeidsduur
IV. Giorni dell'anno non considerati								IV. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) <i>Domeniche</i>	24	52,0	52,0	51,0	52,0	52,0	24	a) <i>zondagen</i>
b) <i>Altri giorni festivi non retribuiti</i>	25	—	4,0	—	—	0,7	25	b) <i>andere niet-betaalde feestdagen</i>
Totale IV (righe 24 + 25)	26	52,0	56,0	51,0	52,0	52,7	26	Totaal IV (regel 24 + 25)
Totale da I a IV (righe 8 + 22 + 23 + 26)	27	381,7	367,0	365,9	375,0	367,1	27	Totaal I t/m IV (regel 8 + 22 + 23 + 26)
Turni supplementari (riga 2)	28	— 17,2	— 1,2	—	— 9,0	— 3,0	28	Extra diensten (regel 2)
Differenze tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio (vedi riga 7)	29	+ 1,5	+ 0,2	+ 0,1	—	+ 1,9	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen (zoals vermeld op regel 7)
Numero di giorni dell'anno di calendario (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(1) Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(1) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

Numero medio dei turni retribuiti
e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde
diensten per ingeschreven arbeider

Operai all'esterno
Insieme degli operai ⁽¹⁾

Bovengrondse arbeiders
Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Natura dei turni	Riga	Numero medio di turni per operaio iscritto Gemiddeld aantal diensten per ingeschreven arbeider					Regel	Aard van de diensten
		Deutsch- land (BR)	France	Italia (Sulcis)	Neder- land	Belgi- que/ België		
I. Turni retribuiti								I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati								1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	1	221,9	245,1	222,4	218,6	238,4	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari di cui durante i giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro	2	20,7	6,4	10,2	11,0	12,1	2	b) extra diensten
Totale (righe 1 + 2)	2a	(.)	(—)	(.)	(6,4)	(—)	2a	waarvan op rustdagen
	3	242,6	251,5	241,6	229,6	250,5	3	Totaal (regel 1 + 2)
2. Turni non effettuati								2. Niet-gewerkte diensten
a) Congedi legali	4	18,4	25,5	15,9	15,5	11,7	4	a) wettelijk verlof
b) Altri congedi retribuiti	5	0,5	—	0,4	0,8	0,6	5	b) overig verlof met behoud van loon
Totale (righe 4 + 5)	6	18,9	25,5	16,3	16,3	12,3	6	Totaal (regel 4 + 5)
3. Giorni festivi pagati	7	8,3	5,7	17,8	9,0	8,8	7	3. Betaalde feestdagen
Totale I (righe 3 + 6 + 7)	8	269,8	282,7	275,7	254,9	271,6	8	Totaal I (regel 3 + 6 + 7)
II. Turni non retribuiti								II. Niet-betaalde diensten
1. Motivi personali								1. Persoonlijke redenen
a) Malattia	9	16,4	13,4	13,0	17,7	17,0	9	a) ziekte
b) Infortuni sul lavoro	10	2,6	3,0	3,5	1,4	2,2	10	b) arbeidsongeval
c) Assenze giustificate	11	2,9	0,5	1,6	0,8	1,7	11	c) geoorloofd verzuim
d) Assenze non giustificate	12	0,2	0,4	1,1	0,2	2,6	12	d) ongeoorloofd verzuim
Totale (righe da 9 a 12)	13	22,1	17,3	19,2	20,1	23,5	13	Totaal (regel 9 t/m 12)
2. Motivi economici e tecnici								2. Economische en technische redenen
a) Mancanza di sbocchi	14	—	—	—	—	0,1	14	a) gebrek aan afzet
b) Mancanza di mezzi di trasporto e motivi d'ordine tecnico	15	0,3	0,1	—	—	—	15	b) gebrek aan vervoermiddelen en rede- nen van technische aard
Totale (righe 14 + 15)	16	0,3	0,1	—	—	0,1	16	Totaal (regel 14 + 15)
3. Motivi vari								3. Verschillende redenen
a) Festività locali	17	—	—	—	—	0,0	17	a) plaatselijke feesten
b) Scioperi	18	—	0,7	15,8	—	0,1	18	b) algemene staking
c) Serrate	19	—	—	—	—	—	19	c) lock-out
d) Altri motivi	20	—	0,1	—	—	0,0	20	d) overige redenen
Totale (righe da 17 a 20)	21	—	0,8	15,8	—	0,1	21	Totaal (regel 17 t/m 20)
Totale II (righe 14 + 16 + 21)	22	22,4	18,2	35,0	20,1	23,7	22	Totaal II (regel 14 + 16 + 21)
III. Giorni di riposo che compensano la ridu- zione della durata del lavoro	23	39,6	15,2	23,3	50,0	28,9	23	III. Rustdagen in verband met verkorting van de arbeidsduur
IV. Giorni dell'anno non considerati								IV. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	51,0	52,0	52,0	24	a) zondagen
b) Altri giorni festivi non retribuiti	25	—	4,0	—	—	0,7	25	b) andere niet-betaalde feestdagen
Totale IV (righe 24 + 25)	26	52,0	56,0	51,0	52,0	52,7	26	Totaal IV (regel 24 + 25)
Totale da I a IV (righe 8 + 22 + 23 + 26)	27	383,8	372,1	385,0	377,0	376,9	27	Totaal I t/m IV (regel 8 + 22 + 23 + 26)
Turni supplementari (riga 2)	28	— 20,7	— 6,4	— 19,2	— 11,0	— 12,1	28	Extra diensten (regel 2)
Differenze tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio (vedi riga 7)	29	+ 2,9	+ 0,3	+ 0,2	—	+ 1,2	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feest- dagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen (zoals vermeld op regel 7)
Numero di giorni dell'anno di calendario (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

⁽¹⁾ Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

Numero medio dei turni retribuiti
e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde
diensten per ingeschreven arbeider

Operaio all'interno
Operai di 18 anni ed oltre

Ondergrondse arbeiders
Arbeiders van 18 jaar en ouder

Natura dei turni	Riga	Numero medio di turni per operaio iscritto Gemiddeld aantal diensten per ingeschreven arbeider					Regel	Aard van de diensten
		Deutsch- land (BR)	France	Italia (Sulcis)	Neder- land	Belgi- que/ België		
I. Turni retribuiti								I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati	1	210,8	233,2	183,2	207,1	204,3	1	1. Gewerkte diensten
a) <i>Turni normali</i>	2	17,5	1,3	—	9,0	3,1	2	a) <i>gewone diensten</i>
b) <i>Turni supplementari di cui durante i giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro</i>	2a	(.)	(—)	(.)	(4,7)	(—)	2a	b) <i>extra diensten</i>
Totale (righe 1 + 2)	3	228,3	234,5	183,2	216,1	207,4	3	<i>waarvan op rustdagen</i> Totaal (regel 1 + 2)
2. Turni non effettuati	4	19,6	24,5	14,1	16,8	15,4	4	2. Niet-gewerkte diensten
a) <i>Congedi legali</i>	5	0,7	—	0,5	0,0	0,4	5	a) <i>wettelijk verlof</i>
b) <i>Altri congedi retribuiti</i>	6	20,3	24,5	14,6	17,7	15,8	6	b) <i>overig verlof met behoud van loon</i>
Totale (righe 4 + 5)	6	20,3	24,5	14,6	17,7	15,8	6	Totaal (regel 4 + 5)
3. Giorni festivi pagati	7	9,7	5,8	17,0	9,0	8,1	7	3. Betaalde feestdagen
Totale I (righe 3 + 6 + 7)	8	258,3	264,8	215,7	242,8	231,3	8	Totaal I (regel 3 + 6 + 7)
II. Turni non retribuiti								II. Niet-betaalde diensten
1. Motivi personali	9	18,3	16,7	17,9	23,9	31,0	9	1. Persoonlijke redenen
a) <i>Malattia</i>	10	8,1	7,9	8,5	4,4	8,4	10	a) <i>ziekte</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	11	3,4	0,9	2,9	1,0	2,1	11	b) <i>arbeidsongeval</i>
c) <i>Assenze giustificate</i>	12	0,9	3,3	2,7	0,0	7,8	12	c) <i>geoorloofd verzuim</i>
d) <i>Assenze non giustificate</i>	13	30,7	28,8	32,0	30,2	49,3	13	d) <i>ongeorloofd verzuim</i>
Totale (righe da 9 a 12)	13	30,7	28,8	32,0	30,2	49,3	13	Totaal (regel 9 t/m 12)
2. Motivi economici e tecnici	14	—	—	—	—	0,1	14	2. Economische en technische redenen
a) <i>Mancanza di sbocchi</i>	15	1,4	0,1	—	—	0,0	15	a) <i>gebrek aan afzet</i>
b) <i>Mancanza di mezzi di trasporto e motivi d'ordine tecnico</i>	16	1,4	0,1	—	—	0,1	16	b) <i>gebrek aan vervoermiddelen en redenen van technische aard</i>
Totale (righe 14 + 15)	16	1,4	0,1	—	—	0,1	16	Totaal (regel 14 + 15)
3. Motivi vari	17	—	—	—	—	0,0	17	3. Verschillende redenen
a) <i>Festività locali</i>	18	—	1,7	24,5	—	0,2	18	a) <i>plaatselijke feesten</i>
b) <i>Scioperi</i>	19	—	—	—	—	—	19	b) <i>algemenestaking</i>
c) <i>Serrate</i>	20	—	0,2	—	—	0,1	20	c) <i>lock-out</i>
d) <i>Altri motivi</i>	21	—	1,0	24,5	—	0,3	21	d) <i>overige redenen</i>
Totale (righe da 17 a 20)	21	—	1,0	24,5	—	0,3	21	Totaal (regel 17 t/m 20)
Totale II (righe 13 + 16 + 21)	22	32,1	30,8	56,5	30,2	49,7	22	Totaal II (regel 13 + 16 + 21)
III. Giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro	23	39,6	15,5	42,7	50,0	33,6	23	III. Rustdagen in verband met verkorting van de arbeidsduur
IV. Giorni dell'anno non considerati								IV. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) <i>Domeniche</i>	24	52,0	52,0	51,0	52,0	52,0	24	a) <i>zondagen</i>
b) <i>Altri giorni festivi non retribuiti</i>	25	—	4,0	—	—	0,7	25	b) <i>andere niet-betaalde feestdagen</i>
Totale IV (righe 24 + 25)	26	52,0	56,0	51,0	52,0	52,7	26	Totaal IV (regel 24 + 25)
Totale da I a IV (righe 8 + 22 + 23 + 26)	27	382,0	367,1	365,9	375,0	367,2	27	Totaal I t/m IV (regel 8 + 22 + 23 + 26)
Turni supplementari (riga 2)	28	— 17,5	— 1,3	—	— 9,0	— 3,1	28	Extra diensten (regel 2)
Differenze tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio (vedi riga 7)	29	+ 1,5	+ 0,2	+ 0,1	—	+ 1,0	29	Vershill tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen (zoals vermeld op regel 7)
Numero di giorni dell'anno di calendario (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

Numero medio dei turni retribuiti
e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde
diensten per ingeschreven arbeider

Operai all'esterno
Operai di 18 anni e oltre

Bovengrondse arbeiders
Arbeiders van 18 jaar en ouder

Natura dei turni	Riga	Numero medio di turni per operaio iscritto Gemiddeld aantal diensten per ingeschreven arbeider					Regel	Aard van de diensten
		Deutsch- land (BR)	France	Italia (Sulcis)	Neder- land	Belgi- que/ België		
I. Turni retribuiti								I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati								1. Gewerkte diensten
a) <i>Turni normali</i>	1	222,3	244,0	222,4	217,1	230,7	1	a) <i>gewone diensten</i>
b) <i>Turni supplementari di cui durante i giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro</i>	2	23,0	0,5	19,2	13,1	12,0	2	b) <i>extra diensten</i>
Totale (righe 1 + 2)	2a	(.)	(—)	(.)	(7,6)	(—)	2a	<i>waarvan op rustdagen</i>
	3	245,3	251,1	241,6	230,2	240,3	3	Totaal (regel 1 + 2)
2. Turni non effettuati								2. Niet-gewerkte diensten
a) <i>Congedi legali</i>	4	17,8	25,9	15,9	15,1	12,0	4	a) <i>wettelijk verlof</i>
b) <i>Altri congedi retribuiti</i>	5	0,5	—	0,4	0,8	0,6	5	b) <i>overig verlof met behoud van loon</i>
Totale (righe 4 + 5)	6	18,3	25,9	16,3	15,9	12,6	6	Totaal (regel 4 + 5)
3. Giorni festivi pagati	7	8,2	5,7	17,8	9,0	9,0	7	3. Betaalde feestdagen
Totale I (righe 3 + 6 + 7)	8	271,8	282,7	275,7	255,1	270,9	8	Totaal I (regel 3 + 6 + 7)
II. Turni non retribuiti								II. Niet-betaalde diensten
1. Motivi personali								1. Persoonlijke redenen
a) <i>Malattia</i>	9	17,2	13,5	13,0	19,6	17,3	9	a) <i>ziekte</i>
b) <i>Infortuni sul lavoro</i>	10	2,0	3,0	3,5	1,4	2,3	10	b) <i>arbeidsongeval</i>
c) <i>Assenze giustificate</i>	11	2,3	0,5	1,6	0,8	1,7	11	c) <i>geoorloofd verzuim</i>
d) <i>Assenze non giustificate</i>	12	0,2	0,4	1,1	0,2	2,7	12	d) <i>ongeorloofd verzuim</i>
Totale (righe da 9 a 12)	13	22,3	17,4	10,2	22,0	24,0	13	Totaal (regel 9 t/m 12)
2. Motivi economici e tecnici								2. Economische en technische redenen
a) <i>Mancanza di sbocchi</i>	14	—	—	—	—	0,1	14	a) <i>gebrek aan afzet</i>
b) <i>Mancanza di mezzi di trasporto e motivi d'ordine tecnico</i>	15	0,3	0,1	—	—	—	15	b) <i>gebrek aan vervoermiddelen en re- denen van technische aard</i>
Totale (righe 14 + 15)	16	0,3	0,1	—	—	0,1	16	Totaal (regel 14 + 15)
3. Motivi vari								3. Verschillende redenen
a) <i>Festività locali</i>	17	—	—	—	—	0,0	17	a) <i>plaatselijke feesten</i>
b) <i>Scioperi</i>	18	—	0,7	15,8	—	0,1	18	b) <i>algemenestaking</i>
c) <i>Serrate</i>	19	—	—	—	—	—	19	c) <i>lock-out</i>
d) <i>Altri motivi</i>	20	—	0,1	—	—	0,0	20	d) <i>overige redenen</i>
Totale (righe da 17 a 20)	21	—	0,8	15,8	—	0,1	21	Totaal (regel 17 t/m 20)
Totale II (righe 13 + 16 + 21)	22	22,6	18,3	35,0	22,0	24,2	22	Totaal II (regel 13 + 16 + 21)
III. Giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro	23	39,6	15,2	23,3	50,0	29,8	23	III. Rustdagen in verband met verkorting van de arbeidsduur
IV. Giorni dell'anno non considerati								IV. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) <i>Domeniche</i>	24	52,0	52,0	51,0	52,0	52,0	24	a) <i>zondagen</i>
b) <i>Altri giorni festivi non retribuiti</i>	25	—	4,0	—	—	0,7	25	b) <i>andere niet-betaalde feestdagen</i>
Totale IV (righe 24 + 25)	26	52,0	56,0	51,0	52,0	52,7	26	Totaal IV (regel 24 + 25)
Totale da I a IV (righe 8 + 22 + 23 + 26)	27	386,0	372,2	385,0	379,1	377,0	27	Totaal I t/m IV (regel 8 + 22 + 23 + 26)
Turni supplementari (riga 2)	28	— 23,0	— 6,5	— 19,2	— 13,1	— 12,6	28	Extra diensten (regel 2)
Differenze tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio (vedi riga 7)	29	+ 3,0	+ 0,3	+ 0,2	—	+ 1,0	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feest- dagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen (zoals vermeld op regel 7)
Numero di giorni dell'anno di calendario (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

Reddito annuo medio per operaio
iscritto alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Interno

Ondergronds

Insieme degli operai ⁽¹⁾

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Suicis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	9 577	113,0	10 729	101,1	934 546	87,1	8 920	116,6	111 785	110,4	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,0	405	3,8	33 737	3,2	264	3,4	4 769	4,7	a) deputaatkolen
b) Alloggio	150	1,8	865	8,2	152 500	14,2	266	3,5	1 799	1,8	b) huisvesting
c) Varie	55	0,6	—	—	5 055	0,5	1 50	2,0	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 119	119,4	11 999	113,1	1 125 838	105,0	9 600	125,5	118 353	116,9	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ⁽²⁾	303	3,6	—	—	—	—	200	2,6	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ⁽²⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,1	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 169	13,8	1 181	11,1	74 893	7,0	1 280	16,7	8 116	8,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	780	9,2	206	2,0	22 374	2,1	870	11,4	9 024	8,9	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 473	100,0	10 612	100,0	1 072 485	100,0	7 650	100,0	101 213	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	9 577	101,7	10 729	85,4	934 546	78,3	8 920	104,1	111 785	93,8	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,6	405	3,2	33 737	2,8	264	3,1	4 769	4,0	a) deputaatkolen
b) Alloggio	150	1,6	865	6,9	152 500	12,8	266	3,1	1 799	1,5	b) huisvesting
c) Varie	55	0,6	—	—	5 055	0,4	150	1,7	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 119	107,5	11 999	95,5	1 125 838	94,3	9 600	112,0	118 353	99,3	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ⁽²⁾	402	4,2	—	—	—	—	281	3,3	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ⁽²⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	3,2	1 750	13,9	164 814	13,8	651	7,6	10 550	13,9	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 177	12,5	1 181	9,4	74 893	6,3	1 287	15,0	8 116	6,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	228	2,4	—	—	22 374	1,8	679	7,9	7 596	6,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 416	100,0	12 568	100,0	1 193 385	100,0	8 566	100,0	119 191	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽²⁾ Ivi compreso il premio al minatore: 472 DM.

⁽³⁾ Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

⁽²⁾ Met inbegrip van de mijnwerkerspremie: DM 472.

⁽³⁾ Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Evoluzione dei redditi nominali netti
annui mediOntwikkeling van het gemiddelde netto-
jaarinkomen van de door de mijn
gehuusveste ingeschreven arbeiderOperaio iscritto, alloggiato dalla miniera
— operaio all'interno

Ondergrondse arbeiders

Insieme degli operai ⁽¹⁾

1954 = 100

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
Germania (R.F.) ⁽²⁾												Duitsland (B.R.) ⁽²⁾
0 figli	100	108,6	120,8	139,6	141,1	137,9	146,4	156,6	166,2	178,1	186,8	zonder kinderen
2 figli a carico	100	108,8	128,9	139,4	141,7	138,0	147,9	163,2	175,0	186,2	194,3	met 2 ten laste komende kinderen
Francia												Frankrijk
0 figli	100	109,6	119,4	134,6	151,1	162,1	168,7	178,8	192,4	198,2	232,8	zonder kinderen
2 figli a carico	100	108,1	116,0	127,9	142,5	150,9	156,7	165,2	177,7	183,4	214,3	met 2 ten laste komende kinderen
Italia												Italië
0 figli	100	104,2	110,7	114,6	111,9	125,8	134,3	142,0	152,9	171,2	185,9	zonder kinderen
2 figli a carico	100	104,0	110,0	113,5	111,9	124,1	131,4	138,8	148,4	164,1	177,0	met 2 ten laste komende kinderen
Paesi Bassi												Nederland
0 figli	100	104,9	115,8	119,9	128,8	127,9	133,7	137,1	142,1	152,6	174,8	zonder kinderen
2 figli a carico	100	105,2	115,1	119,0	126,7	126,4	133,1	137,9	142,8	153,6	175,7	met 2 ten laste komende kinderen
Belgio												België
0 figli	100	104,5	111,0	125,3	122,2	107,9	111,3	116,8	131,1	141,0	149,5	zonder kinderen
2 figli a carico	100	103,3	108,9	128,6	121,8	109,5	113,1	118,6	131,9	141,1	150,7	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire
ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.⁽²⁾ Senza la Sarre fino al 1959; compresa la Sarre a partire dal 1960.⁽²⁾ Tot 1959 zonder Saarland; vanaf 1960 inclusief Saarland.

Reddito annuo medio per operaio iscritto
alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, door de onderneming gehuist

Interno

Ondergronds

Operai di 18 anni ed oltre

Arbeiders van 18 jaar en ouder

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	9 700	113,2	10 830	101,3	934 546	87,1	8 931	116,6	111 857	110,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,0	405	3,8	33 737	3,2	264	3,4	4 709	4,7	a) deputaalkolen
b) Alloggio	150	1,8	865	8,1	152 500	14,2	260	3,5	1 709	1,8	b) huisvesting
c) Varie	55	0,6	—	—	5 055	0,5	151	2,0	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 242	119,5	12 109	113,2	1 125 838	105,0	9 612	125,5	118 425	117,0	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gozinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	303	3,5	—	—	—	—	200	2,6	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,1	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 179	13,8	1 193	11,2	74 893	7,0	1 281	10,7	8 120	8,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	792	9,2	217	2,0	22 374	2,1	870	11,4	9 120	9,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 574	100,0	10 690	100,0	1 072 485	100,0	7 661	100,0	101 185	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	9 700	102,1	10 839	85,0	934 540	78,3	8 931	104,1	111 857	93,0	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,5	405	3,2	33 737	2,8	264	3,1	4 709	4,0	a) deputaalkolen
b) Alloggio	150	1,0	865	6,8	152 500	12,8	266	3,1	1 709	1,5	b) huisvesting
c) Varie	55	0,6	—	—	5 055	0,4	151	1,7	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 242	107,8	12 109	95,0	1 125 838	94,3	9 612	112,0	118 425	99,4	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gozinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	402	4,2	—	—	—	—	281	3,3	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	3,2	1 750	13,8	164 814	13,8	651	7,6	16 550	13,9	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 187	12,5	1 193	9,4	74 893	6,3	1 287	15,0	8 120	6,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	252	2,7	—	—	22 374	1,8	679	7,9	7 680	6,5	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 505	100,0	12 636	100,0	1 193 385	100,0	8 578	100,0	119 175	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(1) Ivi compreso il premio al minatore : 478 DM.

(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio, variabile a seconda della situazione familiare.

(1) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : DM 478.

(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

**Raffronto dei redditi netti degli operai
iscritti a seconda degli oneri familiari
prendendo per base il reddito netto
dell'operaio coniugato senza figli,
alloggiato dalla miniera**

**Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven arbeiders volgens de gezinslasten,
met als basis het netto-inkomen van de
gehuwde, door de mijn gehuisveste
arbeider zonder kinderen**

Operaio all'interno
Operai di 18 anni e oltre

Ondergrondse arbeiders
Arbeiders van 18 jaar en ouder

	Deutsch- land (BR)	France	Italia (Sulcis)	Neder- land	Belgi- que/ België	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	103,6	106,3	105,6	105,8	106,8	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	110,9	118,4	111,3	112,0	117,8	Gehuwd, met 2 ten laste komende kind.
Coniugato con 3 figli a carico	121,1	132,3	116,9	119,7	132,8	Gehuwd, met 3 ten laste komende kind.
Coniugato con 4 figli a carico	129,5	148,8	122 5	129,1	154,5	Gehuwd, met 4 ten laste komende kind.
Coniugato con 5 figli a carico	139,3	165,2	128,2	139,3	169,4	Gehuwd, met 5 ten laste komende kind.

Reddito annuo medio per operaio iscritto
alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Esterno
Insieme degli operai ⁽¹⁾

Bovengronds
Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	6 990	107,6	8 975	98,6	881 908	85,1	6 382	110,5	92 672	105,3	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	5,2	405	4,5	33 737	3,3	264	4,6	4 769	5,4	a) deputaatskolen
b) Alloggio	150	2,3	865	9,5	152 500	14,7	266	4,6	3 275	3,7	b) huisvesting
c) Varie	45	0,7	—	—	5 055	0,5	59	1,0	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 528	115,8	10 245	112,6	1 073 200	103,6	6 971	120,7	100 716	114,4	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	306	4,7	—	—	—	—	200	3,5	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,2	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	936	14,4	1 000	11,0	61 020	5,9	924	10,0	6 782	7,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	396	6,1	140	1,6	20 150	1,9	470	8,2	5 928	6,7	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 502	100,0	9 099	100,0	1 035 944	100,0	5 777	100,0	88 006	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	6 996	96,0	8 975	81,6	881 908	76,3	6 382	96,0	92 672	87,0	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,6	405	3,7	33 737	2,9	264	4,0	4 769	4,5	a) deputaatskolen
b) Alloggio	150	2,1	865	7,9	152 500	13,2	266	4,0	3 275	3,1	b) huisvesting
c) Varie	45	0,6	—	—	5 055	0,4	59	0,9	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 528	103,3	10 245	93,2	1 073 200	92,8	6 971	104,9	100 716	95,5	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	409	5,6	—	—	—	—	281	4,2	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	4,1	1 750	15,9	164 814	14,2	651	9,8	16 550	15,7	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	949	13,0	1 000	9,1	61 020	5,3	930	14,0	6 782	6,4	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	—	—	—	—	20 150	1,7	327	4,9	4 992	4,8	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 283	100,0	10 995	100,0	1 156 844	100,0	6 646	100,0	105 492	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

^(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

^(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelago welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Evoluzione dei redditi nominali netti
annui mediOntwikkeling van het gemiddeld nominale
netto-jaarinkomen van de door de mijn
gehuusveste ingeschreven arbeiderOperaio iscritto, alloggiato dalla miniera
— operaio all'esterno

Bovengrondse arbeiders

Insieme degli operai ⁽¹⁾

1954 = 100

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Paesi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
Germania (R.f.) ^(*)												Duitsland (B.R.) ^(*)
0 figli	100	109,6	114,8	123,9	128,8	129,7	137,8	148,0	155,1	162,7	169,4	zonder kinderen
2 figli a carico	100	109,9	114,9	122,2	125,9	126,8	136,7	152,4	161,3	170,2	177,6	met 2 ten laste komende kinderen
Francia												Frankrijk
0 figli	100	111,8	125,4	140,1	156,8	166,8	176,4	190,1	204,0	216,1	240,9	zonder kinderen
2 figli a carico	100	109,4	119,8	130,7	144,3	152,2	159,4	171,0	183,6	188,8	222,2	met 2 ten laste komende kinderen
Italia												Italië
0 figli	100	111,2	119,7	122,4	110,4	125,4	129,7	145,1	154,5	174,6	195,6	zonder kinderen
2 figli a carico	100	109,8	117,5	120,0	110,6	123,6	127,3	141,1	149,4	166,4	184,0	met 2 ten laste komende kinderen
Paesi Bassi												Nederland
0 figli	100	105,8	118,5	122,9	130,0	127,1	140,1	148,7	157,3	166,5	190,1	zonder kinderen
2 figli a carico	100	105,5	117,0	121,7	129,2	126,6	139,4	149,0	156,5	167,2	191,0	met 2 ten laste komende kinderen
Belgio												België
0 figli	100	102,1	108,8	120,7	117,0	103,3	108,2	113,9	129,3	140,9	149,3	zonder kinderen
2 figli a carico	100	101,2	106,7	119,1	117,0	105,8	110,6	115,6	129,7	140,4	150,1	met 2 ten laste komende kinderen

⁽¹⁾ Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire
ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

^(*) Senza la Sarre fino al 1959; compresa la Sarre a partire dal 1960.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

^(*) Tot 1959 zonder Saarland; vanaf 1960 inclusief Saarland.

Reddito annuo medio per operaio iscritto
alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Esterno

Operai di 18 anni ed oltre

Bovengronds

Arbeiders van 18 jaar en ouder

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 502	100,3	9 079	98,9	881 008	85,1	7 085	112,8	95 660	105,8	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,9	405	4,4	33 737	3,3	264	4,2	4 769	5,3	a) deputaatkolen
b) Alloggio	150	2,2	865	9,4	152 500	14,7	266	4,2	3 275	3,6	b) huisvesting
c) Varie	49	0,7	—	—	5055	0,5	61	1,0	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	8 038	117,1	10 349	112,7	1 073 200	103,6	7 676	122,2	103 704	114,7	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	306	4,5	—	—	—	—	200	3,2	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,2	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 001	14,6	1 011	11,0	61 020	5,9	1 022	16,3	6 997	7,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	480	7,0	158	1,7	20 150	1,9	575	9,1	6 276	7,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 863	100,0	9 130	100,0	1 035 944	100,0	6 279	100,0	90 431	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 502	97,0	9 079	81,9	881 008	76,3	7 085	98,9	95 660	88,6	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,4	405	3,6	33 737	2,9	264	3,7	4 769	4,4	a) deputaatkolen
b) Alloggio	150	1,9	865	7,8	152 500	13,2	266	3,7	3 275	3,1	b) huisvesting
c) Varie	49	0,6	—	—	5 055	0,4	61	0,8	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	8 038	103,9	10 349	93,3	1 073 200	92,8	7 676	107,1	103 704	96,1	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	409	5,3	—	—	—	—	281	3,9	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	3,9	1 750	15,8	164 814	14,2	651	9,1	16 550	15,3	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 015	13,1	1 011	9,1	61 020	5,3	1 029	14,3	6 997	6,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	—	—	—	—	20 150	1,7	414	5,8	5 280	4,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 732	100,0	11 038	100,0	1 156 844	100,0	7 165	100,0	107 977	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio, variabile a seconda della situazione familiare.

(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelago welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

**Raffronto dei redditi netti degli operai
iscritti a seconda degli oneri familiari
prendendo per base il reddito netto
dell'operaio coniugato senza figli,
alloggiato dalla miniera**

**Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven arbeiders volgens de gezinslasten,
met als basis het netto-inkomen van de
gehuwde, door de mijn gehuisveste
arbeider zonder kinderen**

Operaio all'esterno
Operai di 18 anni e oltre

Bovengrondse arbeiders
Arbeiders van 18 jaar en ouder

	Deutsch- land (BR)	France	Italia (Sulcis)	Neder- land	Belgi- que/ België	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	104,4	106,7	105,8	106,9	107,5	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	112,7	120,8	111,7	114,1	119,4	Gehuwd, met 2 ten laste komende kind.
Coniugato con 3 figli a carico	121,8	137,0	117,5	123,0	138,7	Gehuwd, met 3 ten laste komende kind.
Coniugato con 4 figli a carico	132,3	156,2	123,3	134,5	157,8	Gehuwd, met 4 ten laste komende kind.
Coniugato con 5 figli a carico	144,6	175,4	129,2	146,3	174,5	Gehuwd, met 5 ten laste komende kind.

Reddito annuo medio per operaio
presente alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, door de onderneming gehuist

Interno

Ondergronds

Insieme degli operai ⁽¹⁾

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	10 134	113,6	11 033	102,7	11 794 77	91,2	9 701	118,6	135 064	114,0	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,8	405	3,5	33 737	2,6	264	3,2	4 769	4,0	a) deputaatkolon
b) Alloggio	150	1,7	865	7,4	152 500	11,8	266	3,3	1 799	1,5	b) huisvesting
c) Varie	58	0,6	—	—	6 382	0,5	164	2,0	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 679	119,7	13 203	113,6	13 720 06	106,1	10 395	127,1	141 632	119,5	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ⁽²⁾	318	3,6	—	—	—	—	200	2,4	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ⁽²⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	3,4	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 214	13,6	1 250	10,8	94 521	7,3	1 390	17,0	9 744	8,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	864	9,7	325	2,8	28 238	2,2	1 026	12,5	13 344	11,3	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 919	100,0	11 619	100,0	12 932 51	100,0	8 179	100,0	118 544	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	10 134	102,9	11 033	87,1	11 794 77	83,4	9 701	106,5	135 064	98,4	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,4	405	3,0	33 737	2,4	264	2,9	4 769	3,5	a) deputaatkolon
b) Alloggio	150	1,5	865	6,3	152 500	10,8	266	2,9	1 799	1,3	b) huisvesting
c) Varie	58	0,6	—	—	6 382	0,4	164	1,8	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 677	103,4	13 203	96,4	13 720 06	97,0	10 395	114,1	141 632	103,2	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ⁽²⁾	422	4,3	—	—	—	—	281	3,1	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ⁽²⁾
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	3,0	1 750	12,8	164 814	11,7	651	7,1	16 550	12,1	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 223	12,4	1 250	9,2	94 521	6,7	1 390	15,3	9 744	7,1	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	324	3,3	—	—	28 238	2,0	821	9,0	11 232	8,2	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 854	100,0	13 604	100,0	14 141 51	100,0	9 110	100,0	137 206	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽²⁾ Ivi compreso il premio al minatore: 499 DM.

⁽³⁾ Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

⁽²⁾ Met inbegrip van de mijnwerkerspremie: DM 499.

⁽³⁾ Met inbegrip van de huisvestingstoelagen welke verschillen al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio
presente alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, door de onderneming gehuist

Esterno

Bovengronds

Insieme degli operai (1)

Alle arbeiders tezamen (1)

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 108	108,0	9 355	99,6	932 943	86,2	6 608	111,2	96 993	100,1	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	5,1	405	4,3	33 737	3,1	264	4,5	4 769	5,2	a) deputaatkolen
b) Alloggio	150	2,3	805	9,2	152 500	14,1	260	4,5	3 275	3,6	b) huisvesting
c) Varie	46	0,7	—	—	5 347	0,5	61	1,0	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 641	116,1	10 625	113,1	1 124 527	103,9	7 199	121,2	105 037	114,9	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	310	4,7	—	—	—	—	200	3,4	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,1	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	951	14,4	1 042	11,1	64 551	6,0	955	16,1	7 098	7,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	420	6,4	188	2,0	21 316	2,0	503	8,5	6 528	7,1	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 580	100,0	9 305	100,0	1 082 574	100,0	5 941	100,0	91 411	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 108	96,2	9 355	82,0	932 943	77,5	6 608	96,9	96 993	80,0	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,6	405	3,6	33 737	2,8	264	3,9	4 769	4,4	a) deputaatkolen
b) Alloggio	150	2,0	865	7,0	152 500	12,7	260	3,9	3 275	3,0	b) huisvesting
c) Varie	46	0,6	—	—	5 347	0,4	61	0,9	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 641	103,4	10 625	93,8	1 124 527	93,4	7 199	105,6	105 037	96,4	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	415	5,6	—	—	—	—	281	4,1	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	4,1	1 750	15,4	164 814	13,7	651	9,6	16 550	15,2	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	965	13,1	1 042	9,2	64 551	5,3	962	14,1	7 098	6,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	—	—	—	—	21 316	1,8	354	5,2	5 496	5,1	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 301	100,0	11 333	100,0	1 203 474	100,0	6 815	100,0	108 993	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(1) Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

(1) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio iscritto
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Operai di 18 anni ed oltre

Arbeiders van 18 jaar en ouder

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/Beigië		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Operaio all'interno - celibe											Ondergrondse arbeiders - ongehuwd
I. Salario in contanti	9 700	127,3	11 163	116,7	934 546	111,0	8 931	134,1	111 857	115,3	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	111	1,5	243	2,6	—	—	73	1,1	2 384	2,5	a) depulataalkolen
b) Alloggio	55	0,7	—	—	5 055	0,6	151	2,3	—	—	b) huisvesting
c) Varie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	9 866	129,5	11 406	119,3	939 601	111,6	9 155	137,5	114 241	117,8	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 156	15,2	1 187	12,4	74 893	8,9	1 250	18,9	8 120	8,4	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	1 092	14,3	655	6,9	22 374	2,7	1 239	18,6	9 096	9,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 618	100,0	9 564	100,0	842 334	100,0	6 600	100,0	97 025	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Operaio all'esterno - celibe											Bovengrondse arbeiders - ongehuwd
I. Salario in contanti	7 502	126,5	9 403	110,7	881 908	100,5	7 085	131,2	95 060	112,8	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	111	1,9	243	3,0	—	—	73	1,3	2 384	2,8	a) depulataalkolen
b) Alloggio	49	0,8	—	—	5 055	0,6	61	1,1	—	—	b) huisvesting
c) Varie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 662	129,2	9 646	110,7	886 963	110,1	7 219	133,6	98 044	115,6	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	964	16,3	1 004	12,5	61 020	7,6	997	18,4	6 997	8,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	768	12,9	582	7,2	20 150	2,5	820	15,2	6 240	7,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	5 930	100,0	8 060	100,0	805 793	100,0	5 402	100,0	84 807	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(*) Ivi compreso il premio al minatore : 478 DM.

(*) Ivi compresa l'indennità compensatrice di alloggio (324 Ffr) non soggetta al versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale.

(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio variabile a seconda della situazione familiare.

(*) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : DM 478.

(*) Met inbegrip der in de plaats van huisvesting toegekende vergoeding (Ffr 324), waarover de werknemer geen bijdrage ten behoeve van de sociale zekerheid behoeft te betalen.

(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio iscritto
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Interno

Ondergronds

Insieme degli operai (1)

Alle arbeiders tezamen (1)

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (DM)		France		Italia (Lire)		Nederland		Belgique/België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	9 577	115,1	11 377	100,2	934 546	105,4	8 920	120,8	111 785	110,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,0	405	3,9	—	—	264	3,6	4 769	4,7	a) depulatkolen
b) Alloggio	55	0,7	—	—	5 055	0,6	150	2,0	—	—	b) huisvesting
c) Varie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	9 960	119,8	11 782	113,1	939 601	106,0	9 334	126,4	116 554	115,2	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	303	3,0	—	—	—	—	200	2,7	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 014	5,0	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 160	14,0	1 170	11,3	74 893	8,5	1 280	17,3	8 116	8,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	780	9,4	180	1,8	22 374	2,5	870	11,8	7 303	7,2	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 323	100,0	10 417	100,0	886 248	100,0	7 384	100,0	1001 130	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	9 577	103,4	11 539	92,2	934 546	92,8	8 920	107,5	111 785	94,1	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,6	405	3,2	—	—	264	3,2	4 769	4,0	a) depulatkolen
b) Alloggio	55	0,6	—	—	5 055	0,5	150	1,8	—	—	b) huisvesting
c) Varie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	9 960	107,0	11 944	95,4	939 601	93,3	9 334	112,5	116 554	98,1	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa (*)	402	4,3	—	—	—	—	281	3,4	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd (*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	3,2	1 750	14,0	164 814	16,3	651	7,8	16 550	13,9	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 177	12,7	1 180	9,4	74 893	7,4	1 287	15,5	8 116	6,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	228	2,4	—	—	22 374	2,2	679	8,2	6 156	5,2	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 206	100,0	12 514	100,0	1007 148	100,0	8 300	100,0	118 832	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(1) Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(*) Ivi compreso il premio al minatore: 472 DM.

(*) Ivi compresa l'indennità compensatrice di alloggio (senza figli: 648 Ffr; 2 figli: 810 Ffr) non soggetta ai versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale.

(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio, variabile a seconda della situazione familiare.

(1) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

(*) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie: DM 472.

(*) Met inbegrip der in de plaats van huisvesting toegekende vergoeding (zonder kinderen: Ffr 648; 2 kinderen: Ffr 810), waarover de werknemer geen bijdrage ten behoeve van de sociale zekerheid behoeft te betalen.

(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio iscritto
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Esterno

Bovengronds

Insieme degli operai ⁽¹⁾

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	6 996	110,1	9 023 ^(*)	108,0	881 908	103,8	6 382	115,8	92 072	109,4	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	5,3	405	4,6	—	—	264	4,8	4 760	5,6	a) deputaatkolen
b) Alloggio	45	0,7	—	—	5 055	0,6	50	1,1	—	—	b) huisvesting
c) Varie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 378	116,1	10 028	112,6	886 963	104,4	6 705	121,7	97 441	115,0	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	306	4,8	—	—	—	—	200	3,6	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 014	5,2	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	936	14,7	908	11,2	61 020	7,2	924	16,8	6 782	8,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	396	6,2	123	1,4	20 150	2,4	470	8,5	5 928	7,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 352	100,0	8 907	100,0	840 707	100,0	5 511	100,0	84 731	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	6 996	98,0	9 785 ^(*)	89,4	881 908	90,9	6 382	100,1	92 072	90,6	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,7	405	3,7	—	—	264	4,1	4 760	4,7	a) deputaatkolen
b) Alloggio	45	0,7	—	—	5 055	0,5	50	0,9	—	—	b) huisvesting
c) Varie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 378	103,4	10 190	93,1	886 963	91,4	6 705	105,1	97 441	95,3	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	409	5,7	—	—	—	—	281	4,4	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	4,2	1 750	16,0	104 814	17,0	651	10,2	16 550	16,2	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	949	13,3	1 000	9,1	61 020	6,3	930	14,6	6 782	6,6	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	—	—	—	—	20 150	2,1	327	5,1	4 902	4,9	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 138	100,0	10 940	100,0	970 007	100,0	6 380	100,0	102 217	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

^(*) Ivi compresa l'indennità compensatrice di alloggio (senza figli: 648 Ffr; 2 figli: 810 Ffr) non soggetta ai versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale.

^(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio, variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

^(*) Met inbegrip der in de plaats van huisvesting toegekende vergoeding (zonder kinderen: Ffr 648; 2 kinderen: Ffr 810), waarover de werknemer geen bijdrage ten behoeve van de sociale zekerheid behoeft te betalen.

^(*) Met inbegrip van de huisvestingstoeelagen welke verschillen al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio presente
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Interno
Insieme degli operai ⁽¹⁾

Ondergronds
Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcis)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	10 134	115,6	12 581	110,1	11 794 77	106,5	9 701	122,6	135 064	115,7	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,8	405	3,5	---	---	204	3,3	4 769	4,1	a) deputaalkolen
b) Alloggio	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	b) huisvesting
c) Varie	58	0,7	---	---	6 382	0,6	164	2,1	---	---	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 529	120,1	12 986	113,6	11 858 59	107,1	10 129	128,0	139 833	119,8	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	318	3,6	---	---	---	---	200	2,5	---	---	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	---	---	---	---	43 914	4,0	---	---	---	---	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 214	13,8	1 257	11,0	94 521	8,5	1 390	17,6	9 744	8,4	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	864	9,9	301	2,6	28 238	2,6	1 026	12,0	13 344	11,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV - V - VI)	8 769	100,0	11 428	100,0	11 070 14	100,0	7 913	100,0	116 745	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV - V - VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	10 134	104,4	12 743	93,4	11 794 77	96,1	9 701	109,6	135 064	99,8	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	3,5	405	3,0	---	---	204	3,0	4 769	3,5	a) deputaalkolen
b) Alloggio	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	b) huisvesting
c) Varie	58	0,6	---	---	6 382	0,5	164	1,9	---	---	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	10 529	108,5	13 148	96,4	11 858 59	96,6	10 129	114,5	139 833	103,3	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	422	4,3	---	---	---	---	281	3,2	---	---	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	3,1	1 750	12,8	164 814	13,4	651	7,4	16 550	12,2	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 223	12,6	1 258	9,2	94 521	7,7	1 396	15,8	9 744	7,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	324	3,3	---	---	28 238	2,3	821	9,3	11 232	8,3	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV - V - VI)	9 704	100,0	13 640	100,0	12 279 14	100,0	8 844	100,0	135 407	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV - V - VI)

⁽¹⁾ Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽²⁾ Ivi compreso il premio al minatore : 499 DM.

⁽³⁾ Ivi compresa l'indennità compensatrice di alloggio (senza figli : 648 Ffr; 2 figli : 810 Ffr) non soggetta ai versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale.

⁽⁴⁾ Ivi compresa l'indennità di alloggio, variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

⁽²⁾ Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : DM 499.

⁽³⁾ Met inbegrip der in de plaats van huisvesting toegekende vergoeding (zonder kinderen : Ffr 648; 2 kinderen : Ffr 810) waarover de werknemer geen bijdrage ten behoeve van de sociale zekerheid behoef te betalen.

⁽⁴⁾ Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

Reddito annuo medio per operaio presente
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Esterno

Bovengronds

Insieme degli operai ⁽¹⁾

Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR)		France		Italia (Sulcia)		Nederland		Belgique/ België		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fl	%	Fb	%	
Coniugato senza figli											Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 108	110,6	^(*) 10 003	108,7	932 943	104,1	6 608	116,4	96 993	110,1	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	5,2	405	4,4	—	—	264	4,7	4 709	5,4	a) deputaalkolen
b) Alloggio	—	—	—	—	5 347	0,6	61	1,1	—	—	b) huisvesting
c) Varie	40	0,7	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 491	116,5	10 408	113,1	938 290	104,7	6 933	122,2	101 762	115,5	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	310	4,8	—	—	—	—	200	3,5	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	43 914	4,9	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	951	14,8	1 040	11,3	64 551	7,2	955	16,8	7 098	8,1	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	420	6,5	164	1,8	21 316	2,4	503	8,9	6 528	7,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 430	100,0	9 204	100,0	896 337	100,0	5 675	100,0	88 136	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli											Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 108	98,2	^(*) 10 165	90,1	932 943	91,7	6 608	100,0	96 993	91,8	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura											II. Waarde der emolumenten in natura
a) Carbone	337	4,7	405	3,6	—	—	264	4,1	4 709	4,5	a) deputaalkolen
b) Alloggio	—	—	—	—	5 347	0,5	61	0,9	—	—	b) huisvesting
c) Varie	40	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	c) overige emolumenten
III. Salario lordo (I + II)	7 491	103,5	10 570	93,7	938 290	92,2	6 933	105,0	101 762	96,3	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari											IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa ^(*)	415	5,7	—	—	—	—	281	4,3	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd ^(*)
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	300	4,1	1 750	15,5	164 814	16,2	651	9,9	10 550	15,6	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	965	13,3	1 042	9,2	64 551	6,3	962	14,7	7 098	6,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	—	—	—	—	21 316	2,1	354	5,4	5 496	5,2	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 241	100,0	11 278	100,0	1017 237	100,0	6 540	100,0	105 718	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

⁽¹⁾ Ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

^(*) Ivi compresa l'indennità compensatrice di alloggio (senza figli 648 Ffr; 2 figli : 810 Ffr) non soggetta al versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale.

^(*) Ivi compresa l'indennità di alloggio, variabile a seconda della situazione familiare.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

^(*) Met inbegrip der in de plaats van huisvesting toegekende vergoeding (zonder kinderen : Ffr 648; 2 kinderen : Ffr 810) waarover de werknemer geen bijdrage ten behoeve van de sociale zekerheid behoeft te betalen.

^(*) Met inbegrip van de huisvestingstoelage welke verschilt al naargelang de gezinsstand.

DEUTSCHLAND (BR)

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Risultati per bacino
Insieme degli operai ⁽¹⁾

Resultaten per bekken
Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Natura dei turni	Riga (*)	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders				Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders				Regel (*)	Aard van de diensten
		Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen (*)	Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen (*)		
I. Turni retribuiti											I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati											1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	1	209,0	211,5	222,6	210,9	220,5	223,4	237,1	221,9	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari di cui: durante i giorni di riposo	2	18,6	18,6	5,2	17,2	21,6	27,4	10,8	20,7	2	b) extra diensten
	2a	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	2a	waaraan op rustdagen
2. Turni non effettuati (ferie legali, tempo libero, altri congedi retribuiti)	6	19,8	18,5	25,2	20,3	18,1	17,9	25,9	18,9	6	2. Niet-gewerkte diensten (wettelijk verlof, vrije tijd, overig verlof met behoud van loon)
3. Giorni festivi pagati	7	9,5	9,6	11,6	9,7	8,1	8,3	9,7	8,3	7	3. Betaalde verlofdagen
Totale I	8	256,9	258,2	264,6	258,1	268,3	277,0	283,5	269,8	8	Totaal I
II. Turni non retribuiti											II. Niet-betaalde diensten
Motivi personali	13	30,8	30,6	30,5	30,7	22,2	19,7	23,2	22,1	13	Persoonlijke redenen
Motivi economici e tecnici	16	1,6	0,4	0,0	1,3	0,4	0,0	0,0	0,3	16	Economische en technische redenen
Motivi vari	21+23	41,8	42,0	22,7	30,8	41,8	42,0	14,8	39,6	21+23	Verskillende redenen
Totale II	22+23	74,2	73,0	53,2	71,6	64,4	61,7	38,0	62,0	22+23	Totaal II
III. Giorni dell'anno non considerati											III. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	24	a) zondagen
b) Altri giorni festivi non pagati	25	—	—	—	—	—	—	—	—	25	b) andere niet-betaalde feestdagen
Totale III	26	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	26	Totaal III
Totale da I a III	27	383,1	383,2	369,8	381,7	384,7	390,7	373,5	383,8	27	Totaal I t/m III
Turni supplementari (riga 2) da detrarre	28	— 18,6	— 18,6	— 5,2	— 17,2	— 21,6	— 27,4	— 10,8	— 20,7	28	In mindering te brengen extra diensten (regel 2)
Differenza tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio	29	+ 1,5	+ 1,4	+ 1,4	+ 1,5	+ 2,9	+ 2,7	+ 3,3	+ 2,9	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen
Numero di giorni dell'anno (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(¹) Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(*) La numerazione delle righe corrisponde a quella delle tabelle dettagliate nn. II/1 e II/2.

(*) Ivi compreso il bacino della Bassa Sassonia.

(¹) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

(*) De nummering stemt overeen met die van de gedetailleerde tabellen nos. II/1 en II/2.

(*) Met inbegrip van het bekken van Nedersaksen.

DEUTSCHLAND (BR)

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Risultati per bacino
Operai di 18 anni e oltre

Resultaten per bekken
Arbeiders van 18 jaar en ouder

Natura dei turni	Riga (¹)	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders				Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders				Regel (¹)	Aard van de diensten
		Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen (²)	Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen (²)		
I. Turni retribuiti											I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati											1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	1	209,1	210,3	222,5	210,8	221,0	223,5	236,6	222,3	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari di cui durante i giorni di riposo	2	18,9	19,2	5,3	17,5	24,1	30,0	11,2	23,0	2	b) extra diensten
	2a	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	(.)	2a	waaraan op rustdagen
2. Turni non effettuati (ferie legali, tempo libero, altri congedi retribuiti)	6	19,7	19,4	25,1	20,8	17,5	17,4	25,5	18,3	6	2. Niet-gewerkte diensten (wettelijk verlof, vrije tijd, overig verlof met behoud van loon)
3. Giorni festivi pagati	7	9,4	9,5	11,6	9,7	8,0	8,1	10,1	8,2	7	3. Betaalde verlofdagen
Totale I	8	257,1	258,4	264,5	258,3	270,6	270,0	283,4	271,8	8	Totaal I
II. Turni non retribuiti											II. Niet-betaalde diensten
Motivi personali	13	30,8	30,9	30,6	30,7	22,3	20,1	24,0	22,3	13	Persoonlijke redenen
Motivi economici e tecnici	16	1,6	0,4	0,1	1,4	0,4	0,0	0,0	0,3	16	Economische en technische redenen
Motivi vari	21 + 23	41,8	42,0	22,7	39,0	41,8	42,0	14,0	39,0	21 + 23	Verschillende redenen
Totale II	22 + 23	74,2	73,3	53,4	71,7	64,5	62,1	38,0	62,2	22 + 23	Totaal II
III. Giorni dell'anno non considerati											III. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	24	a) zondagen
b) Altri giorni festivi non pagati	25	—	—	—	—	—	—	—	—	25	b) andere niet-betaalde feestdagen
Totale III	26	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	26	Totaal III
Totale da I a III	27	383,3	383,7	369,9	382,0	387,1	393,1	374,3	386,0	27	Totaal I t/m III
Turni supplementari (riga 2) da detrarre	28	— 18,9	— 19,2	— 5,3	— 17,5	— 24,1	— 30,0	— 11,2	— 23,0	28	In mindering te brengen extra diensten (regel 2)
Differenza tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio	29	+ 1,6	+ 1,5	+ 1,4	+ 1,5	+ 3,0	+ 2,9	+ 2,9	+ 3,0	29	Verschiil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen
Numero di giorni dell'anno (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(¹) La numerazione delle righe corrisponde a quella delle tabelle dettagliate nn. II/1 e II/2.

(²) Ivi compreso il bacino della Bassa Sassonia.

(¹) De nummering stemt overeen met die van de gedetailleerde tabellen nos. II/1 en II/2.

(²) Met inbegrip van het bekken van Nedersaksen.

DEUTSCHLAND (BR)

Reddito netto annuo medio per operaio

Gemiddeld netto-jaarinkomen
van de arbeider

(DM) Risultati per bacino
Insieme degli operai (*)

Resultaten per bekken (DM)
Alle arbeiders tezamen (*)

	Coniugato senza figli Gehuwd, zonder kinderen				Coniugato con 2 figli Gehuwd, 2 kinderen				
	Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen	Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen	
Interno									Ondergronds
Iscritto, alloggiato dalla miniera	8 578	8 124	7 935	8 473	9 512	9 071	8 847	9 416	Ingeschreven, door de mijn gehuisvest
Iscritto, non alloggiato dalla miniera (*)	8 428	7 074	7 785	8 323	9 371	8 921	8 697	9 266	Ingeschreven, niet door de mijn gehuisvest (*)
Presente, alloggiato dalla miniera	8 977	8 507	8 611	8 919	9 928	9 440	9 530	9 854	Aanwezig, door de mijn gehuisvest
Presente, non alloggiato dalla miniera (*)	8 827	8 357	8 461	8 769	9 778	9 296	9 380	9 704	Aanwezig, niet door de mijn gehuisvest (*)
Esterno									Bovengronds
Iscritto, alloggiato dalla miniera	6 534	6 454	6 367	6 502	7 335	7 432	7 113	7 288	Ingeschreven, door de mijn gehuisvest
Iscritto, non alloggiato dalla miniera (*)	6 384	6 304	6 217	6 352	7 185	7 084	6 963	7 138	Ingeschreven, niet door de mijn gehuisvest (*)
Presente, alloggiato dalla miniera	6 606	6 363	6 638	6 580	7 420	7 118	7 447	7 391	Aanwezig, door de mijn gehuisvest
Presente, non alloggiato dalla miniera (*)	6 456	6 213	6 488	6 430	7 270	6 968	7 297	7 241	Aanwezig, niet door de mijn gehuisvest (*)

(*) Tratlasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.
(*) Che non percepiscono un'indennità compensatrice.

(*) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

(*) Diegenen, die geen compenserende vergoeding ontvangen.

DEUTSCHLAND (BR)

Raffronto dei redditi netti degli operai iscritti
a seconda degli oneri familiari prendendo
per base il reddito netto dell'operaio
coniugato senza figli, alloggiato dalla miniera

Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven arbeiders volgens de
gezinslasten, met als basis het netto-
inkomen van de gehuwde, door de mijn
gehuisveste arbeider zonder kinderen

Risultati per bacino
Operai di 18 anni ed oltre

Resultaten per bekken
Arbeiders van 18 jaar en ouder

	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders				Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders				
	Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen	Ruhr	Aachen	Saar- land	Com- plesso Te- zamen	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	103,6	103,6	103,5	103,6	104,6	104,5	104,3	104,4	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	111,0	111,1	111,5	110,9	112,3	112,8	111,8	112,7	Gehuwd, met 2 ten laste komende kinderen
Coniugato con 3 figli a carico	121,3	121,3	120,7	121,1	121,8	121,9	121,1	121,8	Gehuwd, met 3 ten laste komende kinderen
Coniugato con 4 figli a carico	129,7	129,7	129,7	129,5	132,6	132,3	132,2	132,3	Gehuwd, met 4 ten laste komende kinderen
Coniugato con 5 figli a carico	139,4	139,6	140,2	139,3	145,2	144,4	145,1	144,6	Gehuwd, met 5 ten laste komende kinderen

FRANCE

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Risultati per bacino
Insieme degli operai ⁽¹⁾

Resultaten per bekken
Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

Natura dei turni	Riga (*)	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders				Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders				Regel (*)	Aard van de diensten
		Nord- Pas- de- Calais	Lor- raine	Centre- Midi	Com- plesso Te- zamen	Nord- Pas- de- Calais	Lor- raine	Centre- Midi	Com- plesso Te- zamen		
I. Turni retribuiti											I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati											1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	1	232,3	237,7	231,4	233,1	245,9	243,7	244,3	245,1	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari di cui: durante i giorni di riposo	2	0,5	4,2	0,6	1,2	2,2	17,0	6,9	6,4	2	b) extra diensten
	2a	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	2a	waarvan op rustdagen
2. Turni non effettuati (ferie legali, tempo libero, altri congedi retribuiti)	6	24,2	25,7	24,5	24,5	26,1	26,2	23,8	25,5	6	2. Niet-gewerkte diensten (wettelijk verlof, vrije tijd, overig verlof met behoud van loon)
3. Giorni festivi pagati	7	5,7	6,0	5,9	5,8	5,5	6,0	5,8	5,7	7	3. Betaalde verlofdagen
Totale I	8	262,7	273,6	262,4	264,6	279,7	292,9	280,8	282,7	8	Totaal I
II. Turni non retribuiti											II. Niet-betaalde diensten
Motivi personali	13	30,6	23,0	28,7	28,9	16,7	17,7	18,4	17,3	13	Persoonlijke redenen
Motivi economici e tecnici	16	0,1	—	0,2	0,1	—	—	0,1	0,1	16	Economische en technische redenen
Motivi vari	21 + 23	16,8	17,6	19,2	17,4	15,3	16,4	17,4	16,0	21 + 23	Verschillende redenen
Totale II	22 + 23	47,5	40,6	48,1	46,4	32,0	34,1	35,9	33,4	22 + 23	Totaal II
III. Giorni dell'anno non considerati											III. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	24	a) zondagen
b) Altri giorni festivi non pagati	25	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	25	b) andere niet-betaalde feestdagen
Totale III	26	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	26	Totaal III
Totale da I a III	27	366,2	370,2	366,5	367,0	367,7	383,0	372,7	372,1	27	Totaal I t/m III
Turni supplementari (riga 2) da detrarre	28	— 0,5	— 4,2	— 0,6	— 1,2	— 2,2	— 17,0	— 6,9	— 6,4	28	In mindering te brengen extra diensten (regel 2)
Differenza tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio	29	+ 0,3	—	+ 0,1	+ 0,2	+ 0,5	—	+ 0,2	+ 0,3	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen
Numero di giorni dell'anno (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(*) Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(*) La numerazione delle righe corrisponde a quella delle tabelle dettagliate nn. II/1 e II/2.

(*) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

(*) De nummering stemt overeen met die van de gedetailleerde tabellen nos. II/1 en II/2

FRANCE

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Risultati per bacino
Operai di 18 anni e oltre

Resultaten per bekken
Arbeiders van 18 jaar en ouder

Natura dei turni	Riga (¹)	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders				Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders				Regel (¹)	Aard van de diensten
		Nord- Pas- de- Calais	Lor- raine	Centre- Midi	Com- plesso Te- zamen	Nord- Pas- de- Calais	Lor- raine	Centre- Midi	Com- plesso Te- zamen		
I. Turni retribuiti											I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati											1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	1	232,4	237,7	231,4	233,2	245,1	243,7	244,1	244,6	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari di cui: durante i giorni di riposo	2	0,5	4,4	0,5	1,3	2,3	17,7	7,0	6,5	2	b) extra diensten
	2a	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	2a	waarvan op rustdagen
2. Turni non effettuati (ferie legali, tempo libero, altri congedi retribuiti)	6	24,1	25,7	24,5	24,5	26,6	26,2	23,8	25,9	6	2. Niet-gewerkte diensten (wettelijk verlof, vrije tijd, overig verlof met behoud van loon)
3. Giorni festivi pagati	7	5,7	6,0	5,9	5,8	5,5	6,0	5,8	5,7	7	3. Betaalde verlofdagen
Totale I	8	262,7	273,8	262,3	264,8	279,5	293,6	280,7	282,7	8	Totaal I
II. Turni non retribuiti											II. Niet-betaalde diensten
Motivi personali	13	30,6	23,0	28,7	28,8	17,0	17,7	18,5	17,4	13	Persoonlijke redenen
Motivi economici e tecnici	16	0,1	—	0,2	0,1	—	—	0,1	0,1	16	Economische en technische redenen
Motivi vari	21+23	16,8	17,6	19,2	17,4	15,3	16,4	17,5	16,0	21+23	Versillende redenen
Totale II	22+23	47,5	40,6	48,1	46,3	32,3	34,1	36,1	33,5	22+23	Totaal II
III. Giorni dell'anno non considerati											III. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	24	a) zondagen
b) Altri giorni festivi non pagati	25	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	25	b) andere niet-betaalde feestdagen
Totale III	26	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	56,0	26	Totaal III
Totale da I a III	27	366,2	370,4	366,4	367,1	367,8	383,7	372,8	372,2	27	Totaal I t/m III
Turni supplementari (riga 2) da detrarre	28	— 0,5	— 4,4	— 0,5	— 1,3	— 2,3	— 17,7	— 7,0	— 6,5	28	In mindering te brengen extra diensten (regel 2)
Differenza tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio	29	+ 0,3	—	+ 0,1	+ 0,2	+ 0,5	—	+ 0,2	+ 0,3	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen
Numero di giorni dell'anno (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(¹) La numerazione delle righe corrisponde a quella delle tabelle dettagliate nn. II/1 e II/2.

(¹) De nummering stemt overeen met die van de gedetailleerde tabellen nos. II/1 en II/2.

FRANCE

Reddito annuo medio per operaio

Gemiddeld netto-jaarinkomen van de arbeider

Risultati per bacino (Ffr)
Insieme degli operai ⁽¹⁾

Resultaten per bekken (Ffr)
Alle arbeiders tezamen ⁽¹⁾

	Coniugato senza figli Gehuwd, zonder kinderen				Coniugato con 2 figli Gehuwd, 2 kinderen				
	Nord-Pas-de-Calais	Lorraine	Centre-Midi	Complesso Tezamen	Nord-Pas-de-Calais	Lorraine	Centre-Midi	Complesso Tezamen	
Interno									Ondergronds
Iscritto, alloggiato dalla miniera	10 110	12 424	10 633	10 612	12 020	14 620	12 576	12 568	Ingeschreven, door de mijn gehuisvest
Iscritto, non alloggiato dalla miniera ^(*)	9 962	12 131	10 381	10 417	12 015	14 433	12 457	12 514	Ingeschreven, niet door de mijn gehuisvest ^(*)
Presente, alloggiato dalla miniera	11 094	13 252	11 707	11 619	13 122	15 535	13 774	13 094	Aanwezig, door de mijn gehuisvest
Presente, non alloggiato dalla miniera ^(*)	10 944	12 935	11 458	11 428	13 117	15 361	13 655	13 640	Aanwezig, niet door de mijn gehuisvest ^(*)
Esterno									Bovengronds
Iscritto, alloggiato dalla miniera	8 904	9 843	9 006	9 099	10 786	11 853	10 873	10 995	Ingeschreven, door de mijn gehuisvest
Iscritto, non alloggiato dalla miniera ^(*)	8 757	9 529	8 757	8 907	10 781	11 660	10 754	10 940	Ingeschreven, niet door de mijn gehuisvest ^(*)
Presente, alloggiato dalla miniera	9 283	9 878	9 332	9 305	11 217	11 889	11 245	11 333	Aanwezig, door de mijn gehuisvest
Presente, non alloggiato dalla miniera ^(*)	9 135	9 560	9 083	9 204	11 212	11 696	11 126	11 278	Aanwezig, niet door de mijn gehuisvest ^(*)

⁽¹⁾ Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

⁽¹⁾ Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

^(*) Ivi compresi quelli che non percepiscono un'indennità compensatrice.

^(*) Diegenen die geen compenserende vergoeding ontvangen.

FRANCE

Raffronto dei redditi netti degli operai iscritti
a seconda degli oneri familiari, prendendo per
base il reddito netto dell'operaio coniugato
senza figli, alloggiato dalla miniera

Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven arbeiders volgens de
gezinslasten, met als basis het netto-
inkomen van de gehuwde, door de mijn
gehuusveste arbeider zonder kinderen

Risultati per bacino
Operai di 18 anni ed oltre

Resultaten per bekken
Arbeiders van 18 jaar en ouder

	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders				Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders				
	Nord-Pas-de-Calais	Lorraine	Centre-Midi	Complesso Tezamen	Nord-Pas-de-Calais	Lorraine	Centre-Midi	Complesso Tezamen	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	106,9	105,8	106,2	106,3	106,6	107,0	106,5	106,7	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	118,8	117,7	118,3	118,4	121,1	120,3	120,7	120,8	Gehuwd, met 2 ten laste komende kinderen
Coniugato con 3 figli a carico	133,6	129,7	132,1	132,8	137,8	135,4	137,1	137,0	Gehuwd, met 3 ten laste komende kinderen
Coniugato con 4 figli a carico	150,9	143,7	148,5	148,8	157,6	153,1	156,3	156,2	Gehuwd, met 4 ten laste komende kinderen
Coniugato con 5 figli a carico	168,3	157,8	164,8	165,2	177,3	170,8	175,6	175,4	Gehuwd, met 5 ten laste komende kinderen

BELGIQUE/BELGIË

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Risultati per bacino
Insieme degli operai (1)

Resultaten per bekken
Alle arbeiders tezamen (1)

Natura del turno	Riga (*)	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders			Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders			Regel (*)	Aard van de diensten
		Cam-pine	Sud	Com-plesso Te-zamen	Cam-pine	Sud	Com-plesso Te-zamen		
I. Turni retribuiti									I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati									1. gewerkte diensten
a) Turni normali	1	209,8	200,6	204,5	242,5	239,9	238,4	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari	2	2,2	3,6	3,0	4,7	16,7	12,1	2	b) extra diensten
di cui: durante i giorni di riposo	2a	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	2a	waartan op rustdagen
2. Turni non effettuati (ferie legall, tempo libero, altri congedi retribuiti)	6	17,9	14,3	15,7	13,3	11,6	12,3	6	2. Niet-gewerkte diensten (wettelijk verlof, vrije tijd, overig verlof met behoud van loon)
3. Giorni festivi pagati	7	8,4	7,9	8,1	8,9	8,7	8,8	7	3. Betaalde verlofdagen
Totale I	8	238,3	226,4	231,3	260,4	272,9	271,6	8	Totaal I
II. Turni non retribuiti									II. Niet-betaalde diensten
Motivi personali	13	35,3	59,3	49,3	11,5	31,0	23,5	13	Persoonlijke redenen
Motivi economici e tecnici	16	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	16	Economische en technische redenen
Motivi vari	21 + 23	40,9	28,7	33,7	36,6	24,4	29,0	21 + 23	Verschillende redenen
Totale II	22 + 23	76,3	88,0	83,1	48,2	55,4	52,6	22 + 23	Totaal II
III. Giorni dell'anno non considerati									III. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	24	a) zondagen
b) Altri giorni festivi non pagati	25	—	1,1	0,7	—	1,1	0,7	25	b) andere niet-betaalde feestdagen
Totale III	26	52,0	53,1	52,7	52,0	53,1	52,7	26	Totaal III
Totale da I a III	27	366,6	367,5	367,1	360,6	381,4	376,9	27	Totaal I t/m III
Turni supplementari (riga 2) da detrarre	28	— 2,2	— 3,6	— 3,0	— 4,7	— 16,7	— 12,1	28	In mindering te brengen extra diensten (regel 2)
Differenza tra il numero di giorni festivi legall e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio	29	+ 1,6	+ 2,1	+ 1,9	+ 1,1	+ 1,3	+ 1,2	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen
Numero di giorni dell'anno (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(1) Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(2) La numerazione delle righe corrisponde a quella delle tabelle dettagliate nn. II/1 e II/2.

(1) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

(2) De nummering stemt overeen met die van de gedetailleerde tabellen nos. II/1 en II/2.

BELGIQUE/BELGIË

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Risultati per bacino
Operai di 18 anni e oltre

Resultaten per bekken
Arbeiders van 18 jaar en ouder

Natura dei turni	Riga (¹)	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders			Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders			Regel (¹)	Aard van de diensten
		Cam- pine	Sud	Com- plesso Te- zamen	Cam- pine	Sud	Com- plesso Te- zamen		
I. Turni retribuiti									I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati									1. gewerkte diensten
a) <i>Turni normali</i>	1	209,6	200,6	204,3	238,5	235,7	236,7	1	a) <i>gewone diensten</i>
b) <i>Turni supplementari</i>	2	2,2	3,6	3,1	5,1	17,1	12,6	2	b) <i>extra diensten</i>
di cui: durante i giorni di riposo	2a	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	(—)	2a	waarvan op rustdagen
2. Turni non effettuati (ferie legali, tempo libero, altri congedi retribuiti)	6	17,9	14,3	15,8	14,2	11,6	12,6	6	2. Niet-gewerkte diensten (wettelijk verlof, vrije tijd, overig verlof met behoud van loon)
3. Giorni festivi pagati	7	8,4	7,9	8,1	9,4	8,8	9,0	7	3. Betaalde verlofdagen
Totale I	8	238,1	226,4	231,3	267,2	273,2	270,9	8	Totaal I
II. Turni non retribuiti									II. Niet-betaalde diensten
Motivi personali	13	35,4	59,2	49,3	12,2	31,1	24,0	13	Persoonlijke redenen
Motivi economici e tecnici	16	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	16	Economische en technische redenen
Motivi vari	21 + 23	41,0	28,7	33,8	38,9	24,5	29,9	21 + 23	Verskillende redenen
Totale II	22 + 23	76,5	88,0	83,2	51,3	55,6	54,0	22 + 23	Totaal II
III. Giorni dell'anno non considerati									III. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) <i>Domeniche</i>	24	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	52,0	24	a) <i>zondagen</i>
b) <i>Altri giorni festivi non pagati</i>	25	—	1,1	0,7	—	1,1	0,7	25	b) <i>andere niet-betaalde feestdagen</i>
Totale III	26	52,0	53,1	52,7	52,0	53,1	52,7	26	Totaal III
Totale da I a III	27	366,6	367,5	367,2	370,5	381,9	377,6	27	Totaal I t/m III
Turni supplementari (riga 2) da detrarre	28	— 2,2	— 3,6	— 3,1	— 5,1	— 17,1	— 12,6	28	In mindering te brengen extra diensten (regel 2)
Differenza tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati per operaio	29	+ 1,6	+ 2,1	+ 1,9	— 0,6	+ 1,2	+ 1,0	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen
Numero di giorni dell'anno (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

(¹) La numerazione delle righe corrisponde a quella delle tabelle dettagliate nn. II/1 e II/2.

(¹) De nummering stemt overeen met die van de gedetailleerde tabellen nos. II/1 en II/2.

BELGIQUE/BELGIË

Reddito netto annuo medio per operaio

Gemiddeld netto-jaarinkomen van de arbeider

Risultati per bacino Fb
Insieme degli operai (1)

Resultaten per bekken Bfr
Allo arbeiders tezamen (1)

	Coniugato senza figli Gehuwd, zonder kinderen			Coniugato con 2 figli Gehuwd, 2 kinderen			
	Cam- pine	Sud	Com- plesso Te- zamen	Cam- pine	Sud	Com- plesso Te- zamen	
Interno							Ondergronds
Iscritto, alloggiato dalla miniera	100 458	101 136	101 213	118 604	119 102	119 191	Ingeschreven, door de mijn gehuisvest
Iscritto, non alloggiato dalla miniera	99 873	99 006	101 130	117 875	116 972	118 832	Ingeschreven, niet door de mijn gehuisvest
Presente, alloggiato dalla miniera	113 588	122 444	118 544	132 094	141 202	137 206	Aanwezig, door de mijn gehuisvest
Presente, non alloggiato dalla miniera	112 139	120 314	116 745	130 645	139 072	135 407	Aanwezig, niet door de mijn gehuisvest
Esterno							Bovengronds
Iscritto, alloggiato dalla miniera	84 724	90 110	88 006	102 138	107 644	105 492	Ingeschreven, door de mijn gehuisvest
Iscritto, non alloggiato dalla miniera	81 974	86 500	84 731	99 388	104 094	102 217	Ingeschreven, niet door de mijn gehuisvest
Presente, alloggiato dalla miniera	86 839	94 296	91 411	104 301	111 962	108 993	Aanwezig, door de mijn gehuisvest
Presente, non alloggiato dalla miniera	84 089	90 746	88 136	101 551	108 412	105 718	Aanwezig, niet door de mijn gehuisvest

(1) Trattasi della media degli operai indipendentemente dall'età, vale a dire
ivi compresi gli operai di età inferiore ai 18 anni.

(1) Met inbegrip van de arbeiders beneden de 18 jaar.

BELGIQUE/BELGIË

Raffronto dei redditi netti degli operai iscritti
a seconda degli oneri familiari, prendendo per
base il reddito netto dell'operaio coniugato
senza figli, alloggiato dalla miniera

Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven arbeiders volgens de
gezinslasten, met als basis het netto-
inkomen van de gehuwde, door de mijn
gehuisveste arbeider zonder kinderen

Risultati per bacino
Operai di 18 anni ed oltre

Resultaten per bekken
Arbeiders van 18 jaar en ouder

	Operai all'interno Ondergrondse arbeiders			Operai all'esterno Bovengrondse arbeiders			
	Cam- pine	Sud	Com- plesso Te- zamen	Cam- pine	Sud	Com- plesso Te- zamen	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	106,8	106,8	106,8	107,6	107,4	107,5	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	117,7	117,8	117,8	119,6	119,3	119,4	Gehuwd, met 2 ten laste komende kinderen
Coniugato con 3 figli a carico	132,8	132,8	132,8	139,3	138,3	138,7	Gehuwd, met 3 ten laste komende kinderen
Coniugato con 4 figli a carico	154,4	154,3	154,5	158,4	157,5	157,8	Gehuwd, met 4 ten laste komende kinderen
Coniugato con 5 figli a carico	169,3	169,3	169,4	175,3	174,1	174,5	Gehuwd, met 5 ten laste komende kinderen

Reddito annuo medio per operaio presente non alloggiato dall'impresa

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (1)		France (2)		Italia	
	DM	%	Ffr	%	Lit	%
Cellibe						
I. Salario in contanti	11 427	138,7	11 033	115,6	1 402 245	113,2
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—
III. Salario lordo (I + II)	11 427	138,7	11 033	115,6	1 402 245	113,2
IV. Assegni familiari						
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	—	—	—	—	—	—
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	—	—
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 155	14,0	853	8,9	100 629	8,1
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	2 035	24,7	639	6,7	63 109	5,1
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 237	100,0	9 541	100,0	1 238 507	100,0
Coniugato senza figli						
I. Salario in contanti	11 427	129,3	11 033	109,9	1 402 245	109,3
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—
III. Salario lordo (I + II)	11 427	129,3	11 033	109,9	1 402 245	109,3
IV. Assegni familiari						
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	61	0,7	—	—	—	—
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	3,4
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 161	13,1	853	8,5	100 629	7,8
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	1 492	16,9	139	1,4	63 109	4,9
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 835	100,0	10 041	100,0	1 282 421	100,0

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Nederland		Belgique/België		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
F1	%	Fb	%	F1bg	%	
Ongehuwd						
9 305	147,2	146 579	123,3	151 086	129,7	I. Loon in geld
—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura huisvesting
9 305	147,2	146 579	123,3	151 086	129,7	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Gezinstoelagen						
—	—	—	—	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd
—	—	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
1 654	26,2	12 431	10,5	14 584	12,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
1 331	21,0	15 276	12,8	19 978	17,2	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
6 320	100,0	118 872	100,0	116 524	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Gehuwd, zonder kinderen						
9 305	137,7	146 579	122,5	151 481	120,3	I. Loon in geld
—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura huisvesting
9 305	137,7	146 579	122,5	151 481	120,3	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Gezinstoelagen						
—	—	—	—	1 200	1,0	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd
—	—	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
1 654	24,5	12 431	10,4	14 671	11,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
893	13,2	14 508	12,1	12 082	9,6	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
6 758	100,0	119 640	100,0	125 928	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

TABELLA II/32 (segue)
T A B E L (vervolg)

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) ⁽¹⁾		France ⁽²⁾		Italia	
	DM	%	Ffr	%	Lit	%
Coniugato con 2 figli						
I. Salario in contanti	11 427	119,3	11 033	92,3	1 402 245	99,9
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—
III. Salario lordo (I + II)	11 427	119,3	11 033	92,3	1 402 245	99,9
IV. Assegni familiari						
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	233	2,4	14	0,1	—	—
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	1 764	14,7	164 814	11,8
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 179	12,3	853	7,1	100 629	7,2
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	898	9,4	0	0,0	63 109	4,5
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	9 583	100,0	11 958	100,0	1 403 321	100,0

⁽¹⁾ Bacino della Renania del Nord-Westfalia. Celibe di età inferiore ai 50 anni.

⁽²⁾ Bacino dell' Est.

TABELLA II/32 (segue)
(vervolg)
T A B E L

Nederland		Belgique/België		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
F1	%	Fb	%	F1bg	%	
						Gehuwd, 2 kinderen
9 305	121,2	146 579	105,8	152 271	105,5	I. Loon in geld
—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
9 305	121,2	146 579	105,8	152 271	105,5	III. Bruto-verdiens te (I + II)
—	—	—	—	1 200	0,8	IV. Gezinstoolagen a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
651	8,5	16 550	12,0	12 350	8,6	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
1 654	21,6	12 431	9,0	14 711	10,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
625	8,1	12 216	8,8	6 737	4,7	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
7 677	100,0	138 482	100,0	144 373	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Bekken van Noordrijnland-Westfalen. Ongehuwd beneden de 50 jaar.

(²) „Oost“-bekken.

Reddito annuo medio per operaio presente
alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Elementi costitutivi del reddito	France ⁽¹⁾		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	Ffr	%	Lit	%	Flbg	%	
Coniugato senza figli							Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	11 033	106,1	1 402 245	97,0	151 481	112,7	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni <i>Alloggio</i>	358	3,4	163 278	11,3	8 500	6,3	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	11 391	109,5	1 565 523	108,3	159 981	119,0	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari							IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	—	—	—	—	1 200	0,0	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	43 914	3,0	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	853	8,2	100 029	6,9	14 071	10,9	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	139	1,3	63 109	4,4	12 082	9,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	10 399	100,0	1 445 099	100,0	134 428	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli							Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	11 033	89,6	1 402 245	89,5	152 271	90,6	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni <i>Alloggio</i>	358	2,9	163 278	10,4	8 500	5,6	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	11 391	92,5	1 565 523	99,9	160 771	105,2	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari							IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	14	0,1	—	—	1 200	0,8	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	1 764	14,3	164 814	10,5	12 350	8,1	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	853	6,9	100 029	6,4	14 711	9,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	0	0,0	63 109	4,0	6 737	4,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	12 316	100,0	1 566 599	100,0	152 873	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Bacino dell'Est.

(¹) „Oost“-bekken.

Raffronto dei redditi netti degli operai iscritti
non alloggiati dall'impresa a seconda degli
oneri familiari prendendo per base il
reddito netto dell'operaio coniugato senza figli

Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven, niet door de onderneming
gehuusveste arbeiders volgens de gezinslasten,
met als basis het inkomen van de
gehuwde arbeider zonder kinderen

	Deutsch- land (BR) ⁽¹⁾	France (²)	Italia	Neder- land	Belgi- que/ België	Luxem- bourg	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	104,0	105,6	105,1	107,0	106,3	107,5	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	109,1	119,7	110,3	114,3	116,6	115,1	Gehuwd, met 2 ten laste komende kinderen
Coniugato con 3 figli a carico	121,2	136,0	115,4	121,4	130,5	124,6	Gehuwd, met 3 ten laste komende kinderen
Coniugato con 4 figli a carico	133,7	149,8	120,6	130,2	147,7	132,3	Gehuwd, met 4 ten laste komende kinderen
Coniugato con 5 figli a carico	143,9	163,6	130,1	138,8	166,0	139,1	Gehuwd, met 5 ten laste komende kinderen

(¹) Bacino della Renania del Nord-Westfalia.

(²) Bacino dell'Est.

(¹) Bekken van Noordrijnland-Westfalen.

(²) „Oost“-bekken.

1954 = 100

Evoluzione dei redditi nominali netti
annui medi

Ontwikkeling van het gemiddelde nominale
netto-jaarinkomen

Operaio iscritto, non alloggiato dall'impresa

Niet door de onderneming gehuusveste ingeschreven arbeiders

Paesi	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
Deutschland (BR) ⁽¹⁾											Deutschland (BR) ⁽¹⁾
0 figli	109,2	115,1	122,1	122,1	127,8	140,3	149,4	157,1	160,2	174,8	zonder kinderen
2 figli a carico	109,1	114,8	123,1	126,1	131,5	143,0	151,7	160,1	162,9	176,5	met 2 ten laste komende kinderen
France ⁽²⁾											France ⁽²⁾
0 figli	115,3	129,0	136,6	155,1	163,3	183,3	195,5	204,9	215,4	231,9	zonder kinderen
2 figli a carico	112,2	122,7	128,4	143,5	150,1	165,9	175,8	185,1	194,1	208,0	met 2 ten laste komende kinderen
Italia											Italia
0 figli	107,4	115,6	119,0	120,7	126,9	137,9	146,4	156,1	177,4	186,5	zonder kinderen
2 figli a carico	106,7	114,3	117,4	119,5	125,2	134,7	142,7	151,5	170,0	178,2	met 2 ten laste komende kinderen
Nederland											Nederland
0 figli	110,1	119,5	123,2	126,1	129,6	142,7	159,3	166,7	178,3	190,7	zonder kinderen
2 figli a carico	109,9	118,3	123,0	125,9	129,2	143,5	159,3	166,0	177,9	191,5	met 2 ten laste komende kinderen
Belgique/België											Belgique/België
0 figli	105,8	114,1	116,4	120,0	124,6	129,8	129,5	141,7	150,5	166,6	zonder kinderen
2 figli a carico	105,4	112,9	117,2	121,4	125,7	130,9	131,1	141,8	150,7	167,3	met 2 ten laste komende kinderen
Luxembourg											Luxembourg
0 figli	104,4	113,5	121,9	123,6	125,7	130,8	137,2	136,1	144,2	153,1	zonder kinderen
2 figli a carico	103,8	112,2	120,2	121,6	123,7	128,0	133,8	132,9	140,2	148,2	met 2 ten laste komende kinderen

(¹) Bacino della Renania del Nord-Westfalia.

(²) Bacino dell'Est.

(¹) Bekken van Noordrijnland-Westfalen.

(²) „Oost“-bekken.

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Operaio all'interno

Ondergrondse arbeiders

Natura dei turni	Riga	Numero medio di turni per operaio iscritto Gemiddeld aantal diensten per ingeschreven arbeider				Regel	Aard van de diensten
		Deutsch-land (BR) (Nieder-sachsen)	France (Est)	Italia	Luxem-bourg		
I. Turni retribuiti							I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati	1	226,3	218,9	188,5	239,3	1	1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	2	7,2	1,4	0,0	1,5	2	a) gewone diensten
b) Turni supplementari	3	233,5	220,3	188,5	240,8	3	b) extra diensten
Totale (righe 1 + 2)							Totaal (regel 1 + 2)
2. Turni non effettuati	4	20,4	25,3	13,1	18,1	4	2. Niet-gewerkte diensten
a) Congedi legali	5	0,3	0,0	0,4	0,4	5	a) Wettelijk verlof
b) Altri congedi retribuiti	6	20,7	25,9	13,5	18,5	6	b) Overig verlof met behoud van loon
Totale (righe 4 + 5)							Totaal (regel 4 + 5)
3. Giorni festivi pagati	7	9,2	6,6	16,1	10,3	7	3. Betaalde feestdagen
Totale I (righe 3 + 6 + 7)	8	263,4	252,8	218,1	269,6	8	Totaal I (regel 3 + 6 + 7)
II. Turni non retribuiti							II. Niet-betaalde diensten
1. Motivi personali	9	15,8	8,3	31,0	9,1	9	1. Persoonlijke redenen
a) Malattia	10	4,9	6,4	14,0	8,6	10	a) Ziekte
b) Infortuni sul lavoro	11	1,8	1,2	4,7	0,5	11	b) Arbeidsongeval
c) Assenze giustificate	12	0,4	0,5	1,1	1,6	12	c) Geoorloofd verzuim
d) Assenze non giustificate	13	22,9	16,4	50,8	19,8	13	d) Ongeoorloofd verzuim
Totale (righe da 9 a 12)							Totaal (regel 9 t/m 12)
2. Motivi economici e tecnici	14	—	41,0	1,2	—	14	2. Economische en technische redenen
a) Mancanza di sbocchi	15	0,2	0,3	—	—	15	a) Gebrek aan afzet
b) Mancanza di mezzi di trasporto e motivi d'ordine tecnico	16	0,2	41,3	1,2	—	16	b) Gebrek aan vervoermiddelen en redenen van technische aard
Totale (righe 14 + 15)							Totaal (regel 14 + 15)
3. Motivi vari	17	—	0,4	—	—	17	3. Verschillende redenen
a) Festività locali	18	—	0,5	1,0	—	18	a) Plaatselijke feesten
b) Scioperi	19	—	0,0	—	—	19	b) Algemenestaking
c) Serrate	20	—	0,1	4,5	—	20	c) Lock-out
d) Altri motivi	21	—	1,0	5,5	—	21	d) Overige redenen
Totale (righe da 17 a 20)							Totaal (regel 17 t/m 20)
Totale II (righe 13 + 16 + 21)	22	23,1	58,7	57,5	19,8	22	Totaal II (regel 13 + 16 + 21)
III. Giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro	23	33,9	—	37,5	25,4	23	III. Rustdagen in verband met verkorting van de arbeidsduur
IV. Giorni dell'anno non considerati							IV. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	51,0	52,0	24	a) Zondagen
b) Altri giorni festivi non retribuiti	25	—	3,5	—	—	25	b) Andere niet-betaalde feestdagen
Totale IV (righe 24 + 25)	26	52,0	55,5	51,0	52,0	26	Totaal IV (regel 24 + 25)
Totale da I a IV (righe 8 + 22 + 23 + 26)	27	372,4	367,0	364,1	360,8	27	Totaal I t/m IV (regel 8 + 22 + 23 + 26)
Turni supplementari (riga 2)	28	— 7,2	— 1,4	—	— 1,5	28	Extra diensten (regel 2)
Differenze tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati dall'operaio (vedi riga 7)	29	— 0,8	— 0,4	— 1,9	— 0,7	29	Vershil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen (zoals vermeld op regel 7)
Numero di giorni dell'anno di calendario (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

Numero medio dei turni retribuiti e non retribuiti per operaio iscritto

Gemiddeld aantal betaalde en niet-betaalde diensten per ingeschreven arbeider

Operaio all'esterno

Bovengrondse arbeiders

Natura dei turni	Riga	Numero medio di turni per operaio iscritto Gemiddeld aantal diensten per ingeschreven arbeider				Regel	Aard van de diensten
		Deutsch-land (BR) (Nieder-sachsen)	France (Est)	Italia	Luxem-bourg		
I. Turni retribuiti							I. Betaalde diensten
1. Turni effettuati							1. Gewerkte diensten
a) Turni normali	1	228,7	223,4	233,3	241,2	1	a) gewone diensten
b) Turni supplementari	2	14,1	5,6	3,4	3,6	2	b) extra diensten
Totale (righe 1 + 2)	3	242,8	229,0	236,7	244,8	3	Totaal (regel 1 + 2)
2. Turni non effettuati							2. Niet-gewerkte diensten
a) Congedi legali	4	20,1	24,7	15,1	17,9	4	a) Wettelijk verlof
b) Altri congedi retribuiti	5	0,4	0,5	0,2	0,5	5	b) Overig verlof met behoud van loon
Totale (righe 4 + 5)	6	20,5	25,2	15,3	18,4	6	Totaal (regel 4 + 5)
3. Giorni festivi pagati	7	8,9	6,6	16,2	10,1	7	3. Betaalde feestdagen
Totale I (righe 3 + 6 + 7)	8	272,2	260,8	268,2	273,3	8	Totaal I (regel 3 + 6 + 7)
II. Turni non retribuiti							II. Niet-betaalde diensten
1. Motivi personali							1. Persoonlijke redenen
a) Malattia	9	17,6	12,3	15,3	9,2	9	a) Ziekte
b) Infortuni sul lavoro	10	2,5	4,8	4,4	5,7	10	b) Arbeidsongeval
c) Assenze giustificate	11	0,4	1,3	2,7	0,6	11	c) Geoorloofd verzuim
d) Assenze non giustificate	12	0,1	0,4	0,1	1,0	12	d) Ongeoorloofd verzuim
Totale (righe da 9 a 12)	13	20,6	18,8	22,5	16,5	13	Totaal (regel 9 t/m 12)
2. Motivi economici e tecnici							2. Economische en technische redenen
a) Mancanza di sbocchi	14	—	35,5	0,5	—	14	a) Gebrek aan afzet
b) Mancanza di mezzi di trasporto e motivi d'ordine tecnico	15	0,1	0,1	—	—	15	b) Gebrek aan vervoermiddelen en redenen van technische aard
Totale (righe 14 + 15)	16	0,1	35,6	0,5	—	16	Totaal (regel 14 + 15)
3. Motivi vari							3. Vershillende redenen
a) Festività locali	17	—	0,3	—	—	17	a) Plaatselijke feesten
b) Scioperi	18	—	0,2	1,4	—	18	b) Algemenestaking
c) Serrate	19	—	0,0	—	—	19	c) Lock-out
d) Altri motivi	20	—	0,0	1,1	—	20	d) Overige redenen
Totale (righe da 17 a 20)	21	—	0,5	2,5	—	21	Totaal (regel 17 t/m 20)
Totale II (righe 13 + 16 + 21)	22	20,7	54,9	25,5	16,5	22	Totaal II (regel 13 + 16 + 21)
III. Giorni di riposo che compensano la riduzione della durata del lavoro	23	34,1	—	22,9	26,9	23	III. Rustdagen in verband met verkorting van de arbeidsduur
IV. Giorni dell'anno non considerati							IV. Niet in aanmerking komende dagen in het jaar
a) Domeniche	24	52,0	52,0	51,0	52,0	24	a) Zondagen
b) Altri giorni festivi non retribuiti	25	—	3,5	—	—	25	b) Andere niet-betaalde feestdagen
Totale IV (righe 24 + 25)	26	52,0	55,5	51,0	52,0	26	Totaal IV (regel 24 + 25)
Totale da I a IV (righe 8 + 22 + 23 + 26)	27	379,0	371,2	367,6	368,7	27	Totaal I t/m IV (regel 8 + 22 + 23 + 26)
Turni supplementari (riga 2)	28	— 14,1	— 5,6	— 3,4	— 3,6	28	Extra diensten (regel 2)
Differenze tra il numero di giorni festivi legali e il numero di giorni festivi effettivamente pagati dall'operaio (vedi riga 7)	29	+ 1,1	+ 0,4	+ 1,8	+ 0,9	29	Verschil tussen het aantal wettelijke feestdagen en het aantal per arbeider werkelijk betaalde feestdagen (zoals vermeld op regel 7)
Numero di giorni dell'anno di calendario (righe 27 — 28 + 29)	30	366,0	366,0	366,0	366,0	30	Aantal dagen per kalenderjaar (regel 27 — 28 + 29)

Reddito annuo medio per operaio iscritto
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Interno

Ondergronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Flbg	%	
Cellibe									Ongehuwd
I. Salario in contanti	(¹) 9 168	130,9	(²) 12 648	118,1	1223848	112,3	163 160	131,2	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura Alloggio	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura huisvesting
III. Salario lordo (I + II)	9 168	130,9	12 648	118,1	1223848	112,3	163 160	131,2	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore diretta- mente dall'impresa	—	—	—	—	—	—	—	—	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	—	—	—	—	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicu- rezza sociale	1 127	16,1	1 256	11,7	93 478	8,6	15 622	12,6	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	1 038	14,8	683	6,4	40 649	3,7	26 168	18,6	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de Inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 003	100,0	10 709	100,0	1089721	100,0	124 370	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Ivi compreso il premio al minatore : 500 DM.

(²) Di cui l'indennità compensatrice di alloggio : 324 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento, di 265 Ffr.

(³) Di cui l'indennità compensatrice di alloggio : 648 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento, di 441 Ffr.

(⁴) Di cui l'indennità compensatrice di alloggio : 810 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento, di 441 Ffr.

(⁵) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : 500 DM.

(²) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 324 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingsstoeleage van 265 Ffr.

(³) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 648 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingsstoeleage van 441 Ffr.

(⁴) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 810 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingsstoeleage van 441 Ffr.

(⁵) Kinderen beneden de 10 jaar.

TABELLA II/38 (segue)
T A B E L (vervolg)

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Flbg	%	
Coniugato senza figli									Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	(¹) 9 168	122,0	(¹) 12 972	112,9	1223 848	108,0	163 555	121,3	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	9 168	122,0	12 972	112,9	1223 848	108,0	163 555	121,3	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	263	3,5	—	—	—	—	1 200	0,9	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	3,9	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 162	15,5	1 261	11,0	93 478	8,3	15 710	11,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	750	10,0	221	1,9	40 649	3,6	14 172	10,5	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 513	100,0	11 490	100,0	1 133 635	100,0	134 873	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli									Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	(¹) 9 168	113,5	(¹) 13 134	96,3	1223 848	97,6	164 345	106,9	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	9 168	113,5	13 134	96,3	1223 848	97,6	164 345	106,9	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	263	3,3	—	—	—	—	1 200	0,8	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	(¹) 1 764	12,9	164 814	13,1	2 350	8,0	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 162	14,4	1262	9,2	93 478	7,5	15 750	10,3	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	192	2,4	—	—	40 649	3,2	8 359	5,4	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 077	100,0	13 636	100,0	1 254 535	100,0	153 786	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

**Raffronto dei redditi netti degli operai
iscritti all'interno, non alloggiati dalla
miniera, a seconda degli oneri familiari prendendo
per base il reddito netto dell'operaio
coniugato senza figli**

**Vergelijking van het netto-inkomen van de
ingeschreven, niet door de mijn gehuisveste
ondergrondse arbeiders volgens de
gezinslasten, met als basis het netto-inkomen
van de gehuwde arbeider zonder kinderen**

	Deutschland (BR) (Nieder- sachsen)	France (Est)	Italia	Luxembourg	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	100,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	103,2	102,6	105,3	107,0	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	107,5	118,7	110,7	114,0	Gehuwd, met 2 ten laste komende kinderen
Coniugato con 3 figli a carico	118,0	132,3	116,0	121,6	Gehuwd, met 3 ten laste komende kinderen
Coniugato con 4 figli a carico	126,8	144,0	121,3	131,3	Gehuwd, met 4 ten laste komende kinderen
Coniugato con 5 figli a carico	136,4	155,6	126,7	137,3	Gehuwd, met 5 ten laste komende kinderen

1954 = 100

**Evoluzione dei redditi nominali netti annui
medi — operaio iscritto non alloggiato
dalla miniera**

**Ontwikkeling van het gemiddelde nominale
netto-jaarinkomen van de niet door de mijn
gehuisveste ingeschreven arbeider**

Operaio all'interno

Ondergrondse arbeiders

Paesi	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
Germania (R.f.) (Bassa Sassonia)											Duitsland (B.R.) (Neder-Saksen)
0 figli	113,8	122,5	148,0	149,1	151,1	163,1	177,2	179,6	189,3	205,2	zonder kinderen
2 figli a carico	114,6	123,2	149,5	150,2	152,3	166,5	185,6	190,1	193,1	208,1	met 2 ten laste komende kinderen
Francia (Est)											Frankrijk (Oost)
0 figli	111,3	124,3	133,9	149,0	153,7	165,6	170,9	178,3	167,1	182,6	zonder kinderen
2 figli a carico	110,4	122,7	131,6	144,9	149,2	160,3	165,0	172,9	164,0	173,2	met 2 ten laste komende kinderen
Italia											Italië
0 figli	97,7	98,3	101,4	103,7	105,5	114,5	119,4	139,4	173,8	197,1	zonder kinderen
2 figli a carico	98,4	99,6	102,2	104,9	106,7	114,5	119,4	136,9	166,3	186,6	met 2 ten laste komende kinderen
Lussemburgo											Luxemburg
0 figli	96,2	105,7	108,8	113,1	113,7	115,2	121,4	122,7	129,7	134,4	zonder kinderen
2 figli a carico	96,6	105,4	108,7	112,5	112,8	114,3	120,1	121,2	127,8	132,1	met 2 ten laste komende kinderen

Reddito annuo medio per operaio iscritto
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, niet door de onderneming gehuisvest

Esterno

Bovengronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fibg	%	
Cellibe									Ongehuwd
I. Salario in contanti	7 727	132,2	(¹) 9 593	118,8	1061485	111,0	131 314	127,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 727	132,2	9 593	118,8	1061485	111,0	131 314	127,5	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 006	17,2	1 026	12,7	73 331	7,7	13 614	13,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	876	15,0	493	6,1	32 064	3,3	14 678	14,3	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	5 845	100,0	8 074	100,0	956 090	100,0	103 022	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Di cui l'indennità compensatrice di alloggio: 324 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 265 Ffr.

(²) Di cui l'indennità compensatrice di alloggio: 648 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(³) Di cui l'indennità compensatrice di alloggio: 810 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(⁴) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 324 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 265 Ffr.

(²) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 648 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr.

(³) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 810 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr.

(⁴) Kinderen beneden de 10 jaar.

TABELLA II/41 (segue)
T A B E L (vervolg)

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit.	%	Fibg	%	
Coniugato senza figli									Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 727	121,3	(*) 9 917	112,2	1061 485	106,1	131 709	119,4	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 727	121,3	9 917	112,2	1061 485	106,1	131 709	119,4	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	272	4,3	—	—	—	—	1 200	1,1	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	4,4	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 041	16,4	1 031	11,7	73 331	7,3	13 751	12,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	588	9,2	47	0,5	32 064	3,2	8 832	8,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 370	100,0	8 839	100,0	1 000 004	100,0	110 328	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli									Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 727	106,8	(*) 10 079	93,2	1061 485	94,7	132 499	103,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 727	106,8	10 079	93,2	1061 485	94,7	132 499	103,5	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	272	3,8	—	—	—	—	1 200	0,9	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	300	4,1	(*) 1 764	16,3	164 814	14,7	12 350	9,7	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 041	14,4	1 032	9,5	73 331	6,5	13 791	10,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	24	0,3	—	—	32 064	2,9	74 267	3,3	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 234	100,0	10 811	100,0	1 120 904	100,0	127 991	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

Raffronto dei redditi netti degli operai iscritti all'esterno, non alloggiati dalla miniera, a seconda degli oneri familiari prendendo per base il reddito netto dell'operaio coniugato senza figli

Vergelijking van het netto-inkomen van de ingeschreven, niet door de mijn gehuisveste, bovengrondse arbeiders volgens de gezinslasten, met als basis het netto-inkomen van de gehuwde arbeider zonder kinderen

	Deutschland (BR) (Nieder-sachsen)	France	Italia	Luxembourg	
Coniugato senza figli	100,0	100,0	1 00,0	100,0	Gehuwd, zonder kinderen
Coniugato con 1 figlio a carico	103,8	101,4	106,0	107,9	Gehuwd, met 1 ten laste komend kind
Coniugato con 2 figli a carico	113,6	122,3	112,1	116,0	Gehuwd, met 2 ten laste komende kinderen
Coniugato con 3 figli a carico	123,4	140,1	118,1	126,4	Gehuwd, met 3 ten laste komende kinderen
Coniugato con 4 figli a carico	133,7	155,2	124,2	133,4	Gehuwd, met 4 ten laste komende kinderen
Coniugato con 5 figli a carico	145,0	170,4	130,2	140,7	Gehuwd, met 5 ten laste komende kinderen

1954 = 100

Evoluzione dei redditi nominali annui medi — operaio iscritto non alloggiato dalla miniera

Ontwikkeling van het gemiddelde nominale netto-jaarinkomen van de niet door de mijn gehuisveste ingeschreven arbeider

Operaio all'esterno

Bovengrondse arbeiders

Paesi	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	Land
Germania (R.f.) (Bassa Sassonia)											Duitsland (B.R.) (Neder-Saksen)
0 figli	118,1	123,6	133,6	137,7	138,2	156,6	172,0	172,1	185,0	198,6	zonder kinderen
2 figli a carico	119,8	125,3	134,5	137,6	138,4	160,2	181,4	183,0	198,4	214,2	met 2 ten laste komende kinderen
Francia (Est)											Frankrijk (Oost)
0 figli	121,3	143,0	155,1	170,1	177,5	192,0	196,9	203,1	196,1	207,7	zonder kinderen
2 figli a carico	116,7	134,8	144,9	158,7	162,3	174,6	179,7	186,8	182,5	192,6	met 2 ten laste komende kinderen
Italia											Italië
0 figli	107,0	105,7	113,9	118,6	122,4	125,6	133,9	157,6	194,9	209,9	zonder kinderen
2 figli a carico	106,3	105,9	112,8	117,5	121,0	123,6	131,4	151,6	182,5	195,4	met 2 ten laste komende kinderen
Lussemburgo											Luxemburg
0 figli	102,9	110,2	121,1	124,4	122,9	128,3	136,6	136,1	140,9	151,0	zonder kinderen
2 figli a carico	102,5	109,3	119,5	121,1	122,2	126,7	133,7	133,2	137,2	146,2	met 2 ten laste komende kinderen

Reddito annuo medio per operaio presente
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, niet door de onderneming gehuist

Interno

Ondergronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Fibg	%	
Coniugato senza figli									Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	(¹) 9 744	122,8	(²) 13 755	112,8	1540501	108,8	174 712	121,9	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huistvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	9 744	122,8	13 755	112,8	1540501	108,8	174 712	121,9	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,5	—	—	—	—	1 200	0,8	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	3,1	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 235	15,6	1 268	10,4	118 123	8,3	16 332	11,4	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	852	10,7	298	2,4	51 360	3,6	16 272	11,3	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 937	100,0	12 189	100,0	1420920	100,0	143 308	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli									Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	9 744	114,6	(³) 13 917	96,6	1540501	100,3	175 502	107,8	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huistvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	9 744	114,6	13 917	96,6	1540501	100,3	175 502	107,8	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,3	—	—	—	—	1 200	0,7	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	(⁴) 1 764	12,2	164 818	10,7	12 350	7,6	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 235	14,5	1 269	8,8	118 123	7,7	16 372	10,1	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	288	3,4	—	—	51 360	3,3	9 850	6,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 501	100,0	14 412	100,0	1541830	100,0	162 821	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Ivi compreso il premio al minatore : 541 DM.

(²) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio : 648 Ffr. esclusa

l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(³) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio : 810 Ffr. esclusa

l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(⁴) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : 541 DM.

(²) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 648 Ffr. En

zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr.

(³) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 810 Ffr. En

zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr.

(⁴) Kinderen beneden de 10 jaar.

Reddito annuo medio per operaio presente
non alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, niet door de onderneming gehuist

Esterno

Bovengronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Italia		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Lit	%	Flbg	%	
Coniugato senza figli									Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 941	121,9	(¹) 10 413	112,8	1153481	106,5	138 157	120,0	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huistvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 941	121,9	10 413	112,8	1153481	106,5	138 157	120,0	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	4,3	—	—	—	—	1 200	1,1	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	43 914	4,1	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 070	16,4	1 086	11,8	79 686	7,4	14 382	12,5	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	636	9,8	95	1,0	34 842	3,2	9 852	8,6	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 515	100,0	9 232	100,0	1082867	100,0	115 123	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli									Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 941	107,6	(¹) 10 575	94,0	1153481	95,8	138 947	104,4	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huistvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 941	107,6	10 575	94,0	1153481	95,8	138 947	104,4	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari									IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,8	—	—	—	—	1 200	0,9	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	300	4,1	(²) 1 764	15,7	164 818	13,7	12 350	9,3	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 070	14,5	1 087	9,7	79 686	6,6	14 422	10,6	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	72	1,0	—	—	34 842	2,9	5 047	3,8	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 379	100,0	11 252	100,0	1203771	100,0	133 028	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio: 648 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(²) Compresa l'indennità compensatrice di alloggio: 810 Ffr. esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(*) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 648 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr.

(²) Met inbegrip van de woningvervangende uitkering van 810 Ffr. En zonder de jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr.

(*) Kinderen beneden de 10 jaar.

Reddito annuo medio per operaio
iscritto alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Interno

Ondergronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Fibg	%	
Contigato senza figli							Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	(¹) 9 168	121,2	(²) 12 324	103,6	163 555	114,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	50	0,7	1 040	8,8	8 000	5,6	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	9 218	121,9	13 364	112,4	171 555	120,1	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari							IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	263	3,5	—	—	1 200	0,8	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 162	15,4	1 260	10,6	15 710	11,0	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	756	10,0	209	1,8	14 172	9,9	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 563	100,0	11 895	100,0	142 873	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Contigato con 2 figli							Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	(¹) 9 168	112,8	(²) 12 324	88,9	164 345	101,6	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	50	0,6	1 040	7,6	8 000	4,9	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	9 218	113,4	13 364	96,4	172 345	106,5	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari							IV. Gezinstoelagen
a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	263	3,2	—	—	1 200	0,8	a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	(³) 1 704	12,7	12 350	7,9	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 162	14,3	1 260	9,1	15 750	9,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	192	2,3	—	—	8 359	5,2	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 127	100,0	13 868	100,0	161 786	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Ivi compreso il premio al minatore : 509 DM.

(²) Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(³) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : 509 DM.

(²) De jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr niet inbegrepen.

(³) Kinderen beneden de 10 jaar.

Reddito annuo medio per operaio
iscritto alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de ingeschreven
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Esterno

Bovengronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Fibg	%	
Coniugato senza figli							Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 727	120,3	(¹) 9 269	99,9	131 709	111,3	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	50	0,8	1 040	11,2	8 000	6,8	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 777	121,1	10 309	111,1	139 709	118,1	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	272	4,2	—	—	1 200	1,0	IV. Gezinstoelagen a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 041	16,2	1 026	11,1	13 751	11,6	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	588	9,1	3	0,0	8 832	7,5	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 420	100,0	9 280	100,0	118 326	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli							Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 727	106,1	9 269	83,9	132 499	97,4	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	50	0,7	1 040	9,4	8 000	5,9	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 777	106,8	10 309	93,3	140 499	103,3	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	272	3,7	—	—	1 200	0,9	IV. Gezinstoelagen a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	300	4,1	(²) 1 764	16,0	12 350	9,1	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 041	14,3	1 026	9,3	13 791	10,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	24	0,3	—	—	4 267	3,1	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 284	100,0	11 047	100,0	135 991	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.
(²) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) De jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr niet inbegrepen.
(²) Kinderen beneden de 10 jaar.

Reddito annuo medio per operaio
presente alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Interno

Ondergronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Flbg	%	
Coniugato senza figli							Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	(¹) 9 744	122,0	(²) 13 107	104,1	174 712	115,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura Alloggio	50	0,6	1 040	8,2	8 000	5,3	II. Waarde der emolumenten in natura huisvesting
III. Salario lordo (I + II)	9 794	122,6	14 147	112,3	182 712	120,8	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari							IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa	280	3,5	—	—	1 200	0,8	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	0	0,0	—	—	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 235	15,4	1 267	10,1	16 332	10,8	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	852	10,7	284	2,2	16 272	10,8	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 987	100,0	12 596	100,0	151 308	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli							Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	9 744	113,0	(²) 13 107	89,5	175 502	102,7	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura Alloggio	50	0,6	1 040	7,1	8 000	4,7	II. Waarde der emolumenten in natura huisvesting
III. Salario lordo (I + II)	9 794	114,5	14 147	96,6	183 502	107,4	III. Bruto-verdiensite (I + II)
IV. Assegni familiari							IV. Gezinstoelagen
a) Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa	280	3,3	—	—	1 200	0,7	a) rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd
b) Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato	—	—	(²) 1 764	12,1	12 350	7,2	b) door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 235	14,4	1 267	8,7	16 372	9,6	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	288	3,4	—	—	9 859	5,7	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	8 551	100,0	14 644	100,0	170 821	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Ivi compreso il premio al minatore : 541 DM.

(²) Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(³) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) Met inbegrip van de mijnwerkerspremie : 541 DM.

(²) De jaarlijkse verwarmingstoelagen van 441 Ffr niet inbegrepen.

(³) Kinderen beneden de 10 jaar.

Reddito annuo medio per operaio
presente alloggiato dall'impresa

Gemiddeld jaarinkomen van de aanwezige
arbeider, door de onderneming gehuisvest

Esterno

Bovengronds

Elementi costitutivi del reddito	Deutschland (BR) (Niedersachsen)		France (Est)		Luxembourg		Bestanddelen van het inkomen
	DM	%	Ffr	%	Flbg	%	
Coniugato senza figli							Gehuwd, zonder kinderen
I. Salario in contanti	7 941	121,0	(¹) 9 765	100,9	138 157	112,2	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	50	0,7	1 040	10,8	8 000	6,5	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 991	121,7	10 805	111,7	146 157	118,7	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	4,3	—	—	1 200	1,0	IV. Gezinstoelagen a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	—	—	—	—	—	—	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 070	16,3	1 081	11,2	14 382	11,7	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	636	9,7	50	0,5	9 852	8,0	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	6 565	100,0	9 674	100,0	123 123	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)
Coniugato con 2 figli							Gehuwd, 2 kinderen
I. Salario in contanti	7 941	106,9	(¹) 9 765	85,0	138 947	98,5	I. Loon in geld
II. Valore delle erogazioni in natura <i>Alloggio</i>	50	0,7	1 040	9,1	8 000	5,7	II. Waarde der emolumenten in natura <i>huisvesting</i>
III. Salario lordo (I + II)	7 991	107,6	10 805	94,1	146 947	104,2	III. Bruto-verdienste (I + II)
IV. Assegni familiari a) <i>Corrisposti al lavoratore direttamente dall'impresa</i>	280	3,8	—	—	1 200	0,8	IV. Gezinstoelagen a) <i>rechtstreeks door de onderneming aan de arbeider uitgekeerd</i>
b) <i>Corrisposti al lavoratore da un organismo specializzato</i>	300	4,0	(²) 1 764	15,3	12 350	8,8	b) <i>door een bijzondere instelling aan de arbeider uitgekeerd</i>
V. Versamenti del lavoratore alla sicurezza sociale	1 070	14,4	1 081	9,4	14 422	10,2	V. Werknemersbijdragen ten behoeve van de sociale zekerheid
VI. Versamenti del lavoratore a titolo di imposta sul reddito	72	1,0	—	—	5 047	3,6	VI. Betalingen door de werknemers uit hoofde van de inkomstenbelasting
VII. Reddito netto (III + IV — V — VI)	7 429	100,0	11 488	100,0	141 028	100,0	VII. Netto-inkomen (III + IV — V — VI)

(¹) Esclusa l'indennità annua di riscaldamento di 441 Ffr.

(²) Figlio di età inferiore ai 10 anni.

(¹) De jaarlijkse verwarmingstoelage van 441 Ffr niet inbegrepen.

(²) Kinderen beneden de 10 jaar.

TITEL	TITRE	Preis Einzelnummer Price per issue Prezzo ogni numero					Prix par numéro Prijis per nummer					Preis Jahresabonnement Prezzo abbonamento annuo			Prix abonnement annuel Prijis jaarabonnement		
		DM	Ffr	Lit.	Fl	Fb	DM	Ffr	Lit.	Fl	Fb						
PERIODISCHE VERÖFFENTLICHUNGEN	PUBLICATIONS PÉRIODIQUES																
Allgemeines Statistisches Bulletin (violett) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch / englisch 11 Hefte jährlich	Bulletin général de statistiques (violett) allemand / français / italien / néerlandais / anglais 11 numéros par an	4,—	5,—	620	3,60	50	44,—	55,—	6 880	40,25	550						
Volkswirtschaftliche Gesamtrechnung (violett) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch / englisch jährlich (eingeschlossen im Abonnement des Allgemeinen Statistischen Bulletins)	Comptabilités nationales (violett) allemand / français / italien / néerlandais / anglais publication annuelle (comprise dans l'abonnement au Bulletin général de statistiques)	8,—	10,—	1 250	7,25	100	—	—	—	—	—						
Statistische Informationen (orange) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch / englisch 4 Hefte jährlich	Informations statistiques (orange) allemand / français / italien / néerlandais / anglais 4 numéros par an	8,—	10,—	1 250	7,25	100	28,—	35,—	4 370	25,50	350						
Statistische Grundzahlen deutsch, französisch, italienisch, niederländisch, englisch, spanisch jährlich	Statistiques de base allemand, français, italien, néerlandais, anglais, espagnol publication annuelle	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—						
Außenhandel: Monatstatistik (rot) deutsch / französisch 11 Hefte jährlich	Commerce extérieur : Statistique mensuelle (rouge) allemand / français 11 numéros par an	4,—	5,—	620	3,60	50	40,—	50,—	6 250	36,50	500						
Außenhandel: Analytische Übersichten (rot) deutsch / französisch vierteljährlich in zwei Bänden (Importe-Exporte) Bände Jan.-März, Jan.-Juni, Jan.-Sept. Band Jan.-Dez.: Importe Exporte bisher vollständig erschienen: 1958-1963	Commerce extérieur : Tableaux analytiques (rouge) allemand / français publication trimestrielle de deux tomes (import-export) fascicules janv.-mars, janv.-juin, janv.-sept. fascicule janv.-déc. : Importations Exportations déjà parus intégralement : 1958 à 1963	8,— 12,— 20,—	10,— 15,— 25,—	1 250 1 870 3 120	7,25 11,— 18,—	100 150 250	68,— — —	85,— — —	10 620 — —	61,50 — —	850 — —						
Außenhandel: Einheitliches Länderverzeichnis (rot) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch / englisch jährlich	Commerce extérieur : Code géographique commun (rouge) allemand / français / italien / néerlandais / anglais publication annuelle	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—						
Außenhandel: Zolltarifstatistiken (rot) deutsch / französisch jährlich Importe: Tab. 1, 3 Bände zusammen Tab. 2 u. 3, 2 Bände zusammen Tab. 4-5 Exporte: 3 Bände zusammen bisher erschienen: 1961-1962	Commerce extérieur : Statistiques tarifaires (rouge) allemand / français publication annuelle Importations: tab. 1, 3 vol. ensemble tab. 2 et 3, 2 vol. ensemble tab. 4-5 Exportations: 3 volumes ensemble déjà parus : 1961 et 1962	32,— 24,— 24,— 80,—	40,— 30,— 30,— 100,—	5 000 3 750 3 750 12 500	29,— 22,— 22,— 73,—	400 300 300 1 000	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —						
Außenhandel: Erzeugnisse EGKS (rot) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch jährlich bisher erschienen: 1955-1964	Commerce extérieur : Produits CECA (rouge) allemand / français / italien / néerlandais publication annuelle déjà parus : 1955 à 1964	16,—	20,—	2 500	14,50	200	—	—	—	—	—						
Überseische Assoziierte: Außenhandelsstatistik (olivgrün) deutsch / französisch 11 Hefte jährlich	Associés d'outre-mer : Statistique du commerce extérieur (olive) allemand / français 11 numéros par an	6,—	7,50	930	5,40	75	56,—	70,—	8 750	50	700						
Überseische Assoziierte: Statistisches Bulletin (olivgrün) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch / englisch jährlich	Associés d'outre-mer : Bulletin statistique (olive) allemand / français / italien / néerlandais / anglais publication annuelle	10,—	12,50	1 560	9,—	125	—	—	—	—	—						

TITOLO	TITEL	TITLE
PUBBLICAZIONI PERIODICHE	PERIODIEKE UITGAVEN	PERIODICAL PUBLICATIONS
Bollettino generale di statistiche (viola) tedesco / francese / italiano / olandese / inglese 11 numeri all'anno	Algemeen Statistisch Bulletin (paars) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands / Engels 11 nummers per jaar	General Statistical Bulletin (purple) German / French / Italian / Dutch / English 11 issues per year
Contabilità nazionale (viola) tedesca / francese / italiano / olandese / inglese pubblicazione annuale (compresa nell'abbonamento al Bollettino generale di statistica)	Nationale Rekeningen (paars) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands / Engels jaarlijks (inbegrepen in het abonnement op het Algemeen Statistisch Bulletin)	National Accounts (violet) German / French / Italian / Dutch / English yearly (included in the subscription to the General Statistical Bulletin)
Informazioni statistiche (arancione) tedesco / francese / italiano / olandese / inglese 4 numeri all'anno	Statistische Mededelingen (oranje) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands / Engels 4 nummers per jaar	Statistical Information (orange) German / French / Italian / Dutch / English 4 issues yearly
Statistiche generali tedesco, francese, italiano, olandese, inglese, spagnolo pubblicazione annuale	Basisstatistieken Duits, Frans, Italiaans, Nederlands, Engels, Spaans jaarlijks	Basic Statistics German, French, Italian, Dutch, English, Spanish yearly
Commercio estero : Statistica mensile (rosso) tedesco / francese 11 numeri all'anno	Buitenlandse Handel : Maandstatistiek (rood) Duits / Frans 11 nummers per jaar	Foreign Trade : Monthly Statistics (red) German / French 11 issues yearly
Commercio estero : Tavole analitiche (rosso) tedesco / francese trimestrale in due tomi (import-export) fascicoli genn.-marzo, genn.-giugno, genn.-sett. fascicolo genn.-dic. : Importazioni Esportazioni già pubblicati integralmente gli anni 1958-1963	Buitenlandse Handel : Analytische Tabellen (rood) Duits / Frans driemaandelijks in twee banden (invoer-uitvoer) band jan.-maart, jan.-juni, jan.-sept. band jan.-dec. : Invoer Uitvoer tot dusver volledig verschenen : 1958-1963	Foreign Trade : Analytical Tables (red) German / French quarterly publication in two volumes (imports-exports) Issues Jan.-March, Jan.-June, Jan.-Sept. Issues Jan.-Dec. : Imports Exports previously published complete : 1958-1963
Commercio estero : Codice geografico comune (rosso) tedesco / francese / italiano / olandese / inglese pubblicazione annuale	Buitenlandse Handel : Gemeenschappelijke Landenlijst (rood) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands / Engels jaarlijks	Foreign Trade : Standard Country Classification (red) German / French / Italian / Dutch / English yearly
Commercio estero : Statistiche tariffarie (rosso) tedesco / francese pubblicazione annuale Importazioni : tab. 1, 3 volumi per complessive tab. 2 e 3, 2 vol. per complessive tabl. 4-5 Esportazioni : 3 volumi per complessive già pubblicati gli anni 1961 e 1962	Buitenlandse Handel : Douanetarief-statistiek (rood) Duits / Frans jaarlijks Invoer : tab. 1, 3 banden tezamen tab. 2 en 3, 2 banden tezamen tab. 4-5 Uitvoer : 3 banden tezamen tot dusver verschenen : 1961-1962	Foreign Trade : Tariff Statistics (red) German / French yearly Imports : Table 1, 3 volumes together Table 2 and 3, 2 volumes together Tables 4-5 Exports : 3 volumes together previously published : 1961-1962
Commercio estero : Prodotti CECA (rosso) tedesco / francese / italiano / olandese pubblicazione annuale già pubblicati gli anni 1955-1964	Buitenlandse Handel : Produkten EGKS (rood) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands jaarlijks tot dusver verschenen : 1955-1964	Foreign Trade : ECSC products (red) German / French / Italian / Dutch yearly previously published : 1955-1964
Associati d'oltremare : Statistica del commercio estero (verde oliva) tedesco / francese 11 numeri all'anno	Overzeese Geassocieerden : Statistiek van de Buitenlandse Handel (olijfgroen) Duits / Frans 11 nummers per jaar	Overseas Associates : Foreign Trade Statistics (olive-green) German / French 11 issues per year
Associati d'oltremare : Bollettino statistico (verde oliva) tedesco / francese / italiano / olandese / inglese pubblicazione annuale	Overzeese Geassocieerden : Statistisch Bulletin (olijfgroen) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands / Engels jaarlijks	Overseas Associates : Statistical Bulletin (olive-green) German / French / Italian / Dutch / English yearly

TITEL	TITRE	Preis Einzelnummer Price per issue Prezzo ogni numero					Preis Jahresabonnement Price annual subscription Prezzo abbonamento annuo					Preis abonement annuel Prijs jaarabonnement				
		par numéro per number					par numéro per number					par numéro per number				
		DM	Ffr	Lit.	Fl	Fb	DM	Ffr	Lit.	Fl	Fb	DM	Ffr	Lit.	Fl	Fb
PERIODISCHE VERÖFFENTLICHUNGEN	PUBLICATIONS PÉRIODIQUES															
Überseeische Assoziierte: Memento (olivgrün) deutsch / französisch jährlich	Associés d'outre-mer : Memento (olive) allemand / français publication annuelle	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Energiestatistik (rubinfarben) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch zweimonatlich Jahrbuch (im Abonnement eingeschl.)	Statistiques de l'énergie (rubis) allemand / français / italien / néerlandais publication bimestrielle (annuaire compris dans l'abonnement)	6,— 10,—	7,50 12,50	930 1 560	5,40 9,—	75 125	36,— —	45,— —	5 620 —	32,20 —	450 —					
Industriestatistik (blau) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch vierteljährlich Jahrbuch (im Abonnement eingeschl.)	Statistiques industrielles (bleu) allemand / français / italien / néerlandais publication trimestrielle annuaire (compris dans l'abonnement)	6,— 10,—	7,50 12,50	930 1 560	5,40 9,—	75 125	24,— —	30,— —	3 750 —	22,— —	300 —					
Eisen und Stahl (blau) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch zweimonatlich Jahrbuch 1964	Sidérurgie (bleu) allemand / français / italien / néerlandais publication bimestrielle annuaire 1964	6,— 10,—	7,50 12,50	930 1 560	5,40 9,—	75 125	30,— —	37,50 —	4 680 —	27,30 —	375 —					
Sozialstatistik (gelb) deutsch / französisch und italienisch / niederländisch 4-6 Hefte jährlich	Statistiques sociales (jaune) allemand / français et italien / néerlandais 4-6 numéros par an	8,—	10,—	1 250	7,25	100	32,—	40,—	5 000	29,—	400					
Agrarstatistik (grün) deutsch / französisch 8-10 Hefte jährlich	Statistique agricole (vert) allemand / français 8-10 numéros par an	6,—	7,50	930	5,40	75	36,—	45,—	5 620	32,50	450					
EINZELVERÖFFENTLICHUNGEN	PUBLICATIONS NON PÉRIODIQUES															
Sozialstatistik: Sonderreihe Wirtschaftsrechnungen (gelb) deutsch / französisch und italienisch / niederländisch 7 Bände mit einem Text- und Tabellenteil je Heft ganze Reihe	Statistiques sociales : série spéciale « Budgets familiaux » (jaune) allemand / français et italien / néerlandais 7 numéros dont chacun se compose d'un texte et de tableaux par numéro série complète	16,— 96,—	20,— 120,—	2 500 15 000	14,50 85,70	200 1 200	— —	— —	— —	— —	— —					
Internationales Warenverzeichnis für den Außenhandel (CST) deutsch, französisch, italienisch, niederländisch	Classification statistique et tarifaire pour le commerce international (CST) allemand, français, italien, néerlandais	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—					
Systematisches Verzeichnis der Industrien in den Europäischen Gemeinschaften (NICE) deutsch / französisch und italienisch / niederländisch	Nomenclature des Industries établies dans les Communautés européennes (NICE) allemand / français et italien / néerlandais	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—					
Einheitliches Güterverzeichnis für die Verkehrsstatistik (NST) deutsch, französisch	Nomenclature uniforme de marchandises pour les Statistiques de Transport (NST) allemand, français	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—					
Nomenklatur des Handels (NCE) deutsch / französisch / italienisch / niederländisch	Nomenclature du Commerce (NCE) allemand / français / italien / néerlandais	4,—	5,—	620	3,60	50	—	—	—	—	—					
Harmonisierte Nomenklatur des Außenhandels (NIMEXE)	Nomenclature harmonisée du commerce extérieur (NIMEXE)	60,—	73,50	9 370	54,50	750	—	—	—	—	—					

TITOLO	TITEL	TITLE
PUBBLICAZIONI PERIODICHE	PERIODIEKE UITGAVEN	PERIODICAL PUBLICATIONS
Associati d'oltremare : Memento (verde oliva) tedesco / francese pubblicazione annuale	Overzeese Geassocieerden : Memento (olijfgroen) Duits / Frans jaarlijks	Overseas Associates : Memento (olive-green) German / French yearly
Statistiche dell'energia (rubino) tedesco / francese / italiano / olandese bimestrale Annuario (compresa nell'abbonamento)	Energiestatistiek (robiijn) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands tweemaandelijks Jaarboek (inbegrepen in het abonnement)	Energy Statistics (ruby) German / French / Italian / Dutch bimonthly Yearbook (included in the subscription)
Statistiche dell'Industria (blu) tedesco / francese / italiano / olandese trimestrale Annuario (compresa nell'abbonamento)	Industriestatistiek (blauw) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands driemaandelijks Jaarboek (inbegrepen in het abonnement)	Industrial Statistics (blue) German / French / Italian / Dutch quarterly Yearbook (included in the subscription)
Siderurgia (blu) tedesco / francese / italiano / olandese bimestrale Annuario 1964	Ijzer en Staal (blauw) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands tweemaandelijks Jaarboek 1964	Iron and Steel (blue) German / French / Italian / Dutch bimonthly Yearbook 1964
Statistiche sociali (giallo) tedesco / francese e italiano / olandese 4-6 numeri all'anno	Sociale Statistiek (geel) Duits / Frans en Italiaans / Nederlands 4-6 nummers per jaar	Social Statistics (yellow) German / French and Italian / Dutch 4-6 issues yearly
Statistica agraria (verde) tedesco / francese 8-10 numeri all'anno	Landbouwstatistiek (groen) Duits / Frans 8-10 nummers per jaar	Agricultural Statistics (green) German / French 8-10 issues yearly
PUBBLICAZIONI NON PERIODICHE	NIET-PERIODIEKE UITGAVEN	NON PERIODICAL PUBLICATIONS
Statistiche sociali : Serie speciale « Bilanci familiari » (giallo) tedesco / francese e italiano / olandese 7 numeri, ciascuno composto di un testo esplicativo e di tabelle ogni numero serie completa	Sociale Statistiek : bijzonder reeks « Budget-onderzoek » (geel) Duits / Frans en Italiaans / Nederlands 7 nummers met elk een tekstgedeelte en een tabellengedeelte per nummer gehele reeks	Social Statistics : Special Series of Economic Accounts (yellow) German / French and Italian / Dutch 7 issues each including text and tables per issue whole series
Classificazione statistica e tariffaria per il commercio internazionale (CST) tedesco, francese, italiano, olandese	Classificatie voor Statistiek en Tarief van de internationale Handel (CST) Duits, Frans, Italiaans, Nederlands	Statistical and Tariff Classification for International Trade (CST) German, French, Italian, Dutch
Nomenclatura delle Industrie nelle Comunità europee (NICE) tedesco / francese e italiano / olandese	Systematische Indeling der Industrietakken in de Europese Gemeenschappen (NICE) Duits / Frans en Italiaans / Nederlands	Nomenclature of the Industries in the European Communities (NICE) German / French and Italian / Dutch
Nomenclatura uniforme delle merci per la statistica dei trasporti (NST) tedesco / francese	Eenvormige Goederennomenclatuur voor de Vervoerstatistieken (NST) Duits, Frans	Standard Goods Nomenclature for Transport Statistics (NST) German / French
Nomenclature del Commercio tedesco / francese / italiano / olandese	Nomenclatuur van de Handel (NCE) Duits / Frans / Italiaans / Nederlands	External Trade Nomenclature (NCE) German / French / Italian / Dutch
Nomenclatura armonizzata del commercio estero (NIMEXE)	Geharmoniseerde Nomenclatuur voor Statistieken van de Buitenlandse Handel (NIMEXE)	Harmonized Foreign Trade Nomenclature (NIMEXE)

**STATISTISCHES AMT DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
OFFICE STATISTIQUE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
ISTITUTO STATISTICO DELLE COMUNITÀ EUROPEE
BUREAU VOOR DE STATISTIEK DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
STATISTICAL OFFICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES**

Verwaltungsrat / Conseil d'Administration / Consiglio d'Amministrazione / Raad van Bestuur / Supervisory Board

Vorsitzender / Président / Presidente / Voorzitter / Chairman:

A. Coppé Vizepräsident der Hohen Behörde der Europäischen Gemeinschaft für Kohle und Stahl / Vice-président de la Haute Autorité de la Communauté européenne du charbon et de l'acier / Vicepresidente dell'Alta Autorità della Comunità Europea del Carbone e dell'Acciaio / Vice-voorzitter van de Hoge Autoriteit der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal / Vice-President of the High Authority of the European Coal and Steel Community

Mitglieder / Membres / Membri / Leden / Members:

L. Levi Sandri Vizepräsident der Kommission der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft / Vice-président de la Commission de la Communauté économique européenne / Vicepresidente della Commissione della Comunità Economica Europea / Vice-voorzitter van de Commissie der Europese Economische Gemeenschap / Vice-President of the Commission of the European Economic Community

P. De Groote Mitglied der Kommission der Europäischen Atomgemeinschaft / Membre de la Commission de la Communauté européenne de l'énergie atomique / Membro della Commissione della Comunità Europea dell'Energia Atomica / Lid van de Commissie der Europese Gemeenschap voor Atoomenergie / Member of the Commission of the European Atomic Energy Community

—

R. Dumas Generaldirektor / Directeur général / Direttore Generale / Directeur-Generaal / Director general

H. Schumacher Assistent / Assistant / Assistente / Assistent / Assistant

Direktoren / Directeurs / Direttori / Directeuren / Directors:

N. N. Allgemeine Statistik / Statistiques générales / Statistica Generale / Algemene Statistiek / General Statistics

V. Paretti Energiestatistik. Statistik der assoziierten überseeischen Länder. Maschinelle Auswertung / Statistiques de l'énergie. Statistiques des associés d'outre-mer. Exploitations mécanographiques / Statistiche dell'Energia. Statistiche degli Associati d'Oltremare. Lavori meccanografici / Energiestatistiek. Statistieken van de Geassocieerde Overzeese Gebieden. Machinale bewerking / Energy Statistics. Statistics of Associated Overseas Countries. Machine computation.

C. Legrand Außenhandels- und Verkehrsstatistik / Statistiques du commerce extérieur et des transports / Statistica del Commercio estero e dei Trasporti / Statistieken van de Buitenlandse Handel en Vervoer / Foreign Trade and Transport Statistics

F. Grotius Industrie- und Handwerksstatistik / Statistiques industrielles et artisanales / Statistica dell'Industria e dell'Artigianato / Industrie- en Ambachtstatistiek / Industrial and Craft Statistics

P. Gavanier Sozialstatistik / Statistiques sociales / Statistica Sociale / Sociale Statistiek / Social Statistics

N.N. Agrarstatistik / Statistiques agricoles / Statistica Agraria / Landbouwstatistiek / Agricultural statistics

—

R. Sannwald Redaktion der Veröffentlichungen / Rédaction des publications / Redazione delle pubblicazioni / Redactie van de publikaties / Editing of publications

Diese Veröffentlichung kann zum Einzelpreis von DM 8,— oder zum Jahresabonnementspreis von DM 32,— durch die nachstehend aufgeführten Vertriebsstellen bezogen werden:

Cette publication est vendue, par numéro, au prix de Ffr 10,— ou Fb 100,— ou par abonnement annuel au prix de Ffr 40,— ou Fb 400,—. S'adresser aux bureaux de vente ci-dessous:

Questa pubblicazione è in vendita al prezzo di Lit. 1.250 il numero o di Lit. 5.000 per l'abbonamento annuale. Ogni richiesta va rivolta agli uffici di vendita seguenti:

Deze publikatie kost Fl. 7,25 resp. Fb. 100,— per nummer of Fl. 29,— resp. Fb 400,— per jaarabonnement en is verkrijgbaar bij onderstaande verkoopadressen:

This publication is delivered by the following sales agents at the price of: single copies: Fb 100,—, annual subscription: Fb 400,—:

DEUTSCHLAND (BR) BUNDESANZEIGER, Postfach - Köln 1 — Fernschreiber: Anzeiger Bonn 08.882.595

FRANCE SERVICE DE VENTE EN FRANCE DES PUBLICATIONS DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES — 26, rue Desaix, Paris 15* — Compte courant postal: Paris 23-96

ITALIA LIBRERIA DELLO STATO — Piazza G. Verdi, 10 — Roma
Agenzie: ROMA — Via del Tritone, 61/A e 61/B e Via XX Settembre (Palazzo Ministero delle Finanze) — MILANO — Galleria Vittorio Emanuele, 3 — FIRENZE — Via Cavour, 46/R — NAPOLI — Via Chiaia, 5

NEDERLAND STAATSDRUKKERIJ- EN UITGEVERIJBEDRIJF — Christoffel Plantijnstraat, 's-Gravenhage

BELGIË-BELGIQUE BELGISCH STAATSBLAD — Leuvense weg 40 — Brussel
MONITEUR BELGE — 40, rue de Louvain — Bruxelles

LUXEMBOURG OFFICE CENTRAL DE VENTE DES PUBLICATIONS DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES — 9, rue Goethe — Luxembourg

GREAT BRITAIN AND COMMONWEALTH H.M. STATIONERY OFFICE — P.O. Box 569 — London S.E. 1

ANDERE LÄNDER - AUTRES PAYS - ALTRI PAESI - ANDERE LANDEN - OTHER COUNTRIES

ZENTRALVERTRIEBSBÜRO DER VERÖFFENTLICHUNGEN DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN

OFFICE CENTRAL DE VENTE DES PUBLICATIONS DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES

UFFICIO CENTRALE DI VENDITA DELLE PUBBLICAZIONI DELLE COMUNITÀ EUROPEE

CENTRAAL VERKOOPKANTOOR VAN DE PUBLIKATIES DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

CENTRAL SALES OFFICE FOR PUBLICATIONS OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Luxembourg, 2, Place de Metz

CASS66C022RC